

Javništvo ljubljana Anatoljevc
— telefon 3122 3123 3124
3125 3126
inseratni oddelk ljubljana Selen-
burgova ul. — tel 3492 in 339.
Podružnica Maribor Grajski trg št. 7
telefon št. 2455
Podružnica Celje Kocenova ulica 2
telefon št. 196
tlačni priposlček zavod Ljub-
ljana št. 17/49

JUTRO

zhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnino znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din

Uredništvo:
ljubljana Koflerjeva ulica 5, telefon
3122 3123 3124 3125 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7 telefon št. 2455;
Celje Šrossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi e ne vračajo

Samoprevara

Ugleden in preizkušen javni dela-
vec s severa nam je poslal članek,
katerega izvajanja se nam zde tako
tehtna in splošno veljavna, da jih
objavljamo na uvodnem mestu.

Ponovno sem že zasledil v raznih fi-
lipkah, ki jih objavljajo v obrambo
svojih političnih poskusov mladi ne-
strpneži, dve predpostavki, ki bi naj
bili opravičilo za večno snovanje no-
vih političnih skupin ali otenkov pri
nas na Slovenskem. Ti dve predpo-
stavki kulminirata v trditvah, da so
stari slovenski politiki poznali na eni
strani samo boj med klerikalizmom in
liberalizmom, na drugi strani pa samo
borbo za oblast. Oni novi politični apo-
stoli nečejo ne enega ne drugega; oni
hočejo, da bi vsi Slovenci delali v po-
litiki skupno, složno; njim ni za
oblast, ampak samo za program, so-
cialni in gospodarski, ki ga hočejo iz-
vajati med slovenskim ljudstvom. Pri
tem pa se ti gospodje pritožujejo, da
so že v naprej izpostavljeni napadom,
še preden so prav za prav začeli med
narodom delati. Baj je njih skušajo pro-
glasati celo za komuniste.

Naj mi ti gospodje — bodisi da so
to »mladokmetičji« ali »zveza delov-
nega ljudstva« ali »kmečko-delavski
pokret« ali slovenski del SDS ali ka-
korkoli se že hočejo označevati — naj
mi dovolijo nekoliko stvarnih pri-
pomb. Po skoro 35 letih dela v javnem
življenju se smatram k temu upravi-
čenega, tem bolj, ker sem sam bil ta-
krat v letih 1905 in 1906 med početni-
ki novega političnega pokreta na slo-
venskem Stajerskem, pokreta, ki je iz-
hajal prirodno in logično iz takratnih
nezadovoljivih političnih prilik na tem
ozemlju, samo s to razliko, da je ta-
krat bila potrebna borba z dvema vidi-
kov, z nacionalnega in svetovno nazo-
rskega. Nacionalni vidik je vseboval
poleg splošno političnih naravno tuji
vsa mogoča gospodarska, socialna in
kulturna vprašanja.

Sem zadnji, ki bi naš mladini hotel
postavljati ovire za politično izživljanje
ali bi stal na stališču, da mladina za
takšno izživljanje ni upravičena. G.
dr. Kramer je pred nekaj mesci na
političnem sestanku v Mariboru podal
izjavo, da bi bil srečen in vesel, ako
bi mladina, enodušna v želji, da očuva
in izgradi našo skupno domovino Ju-
goslavijo v zvezi z vodstvo sloven-
ske politične barke, kakor je to storila
pred desetletji takratna naročno-radi-
kalna mladina. Na tem stališču stoji-
mo nedvomno mi vsi, ki smo se kdaj
v slovenskem političnem življenju uve-
ljavljali, deloma že v pokoini Avstriji,
pa tudi v Jugoslaviji. A videti bi mo-
rali pred občo res krepa, notranje
izražen in delaven mladinski pokret.
Namesto tega pa na žalost vidimo da-
nes v mladini izven jugoslovenskega
nacionalnega tabora samo veliko des-
organizacijo, ki vleče niene dele dela
ma v vrste Zbora, deloma v zvezo
delovnega ljudstva, deloma v kmet-
sko-delavski pokret, in ne vem še kam.
Ze samo na sebi to deistvo je velika
samoprevara v predpostavkah, ki jih
postavljata razmeroma majhen del slo-
venske mladine in svojih uvodoma na-
vedenih trditvah.

Potem pa drugo vprašanje: ali mi-
slijo ti snovalci raznih novih politi-
čnih grupacij resno, da bo njim uspe-
lo izločiti »borbo med liberalizmom in
klerikalizmom«, kakor to proučevdu-
jejo. Liberalizma v gospodarskem, so-
cialnem in tudi v moralnem smislu že
davno ni med Slovenci. Imamo le še
liberalizem v duhovnem pogledu, svo-
bodoljublje in svobodumje. S te stra-
ni torej ni nikake ovire, da se ona
stara borba res ne bi že enkrat kon-
čala. Toda za to sta potrebna dva. po-
trebno je v obeh taborih prepričanje,
da ta borba nima več smisla in ura-
vičenosti. Da na smo še daleč od tega.
Obstojijo mladi politični preroki na
lastni koži. Čemu bi se sicer pritože-
vali zaradi napadov na nje, saj vendar
tudi sami priznavajo, da ti napadi ne
prihajajo iz tabora, ki ga no krivici
označujejo za »liberalnega«. Zgodovina
se ponavlja: ko smo pred desetletji
začeli na slovenskem Stajerskem z no-
vim političnim pokretom, tudi ni bil
naš namen, se boriti proti klerikaliz-
mu, pa so nas neprestani napadi s te
strani prisilili na reakcijo. Prav tako
se bo godilo tudi našim novim politi-
čnim apostolom, bodisi te ali one fra-
kcije in zato je njihova predpostavka
da im ne bo treba trčati sil v »borbi
med liberalizmom in klerikalizmom«,
preprosta samoprevara, ki jo bo življe-
nje samo postavilo na laž. Mi smo bili
vsaj toliko realni da se zaradi napa-
dov v takratnem klerikalnem časopis-
ju nismo pritoževali, ampak smo sma-
trali za samo po sebi umevno takšno
reakcijo dotedanjih političnih gos-
podarjev proti nam. Naši novi politični
akterji pa smatrajo menda, da jim
mora kar ves slovenski narod brez
odpora slediti na poti, kateri doslej
še niti niso postavili jasno in enotno
določenega cilja.

Balkanska zveza podaljšana za 7 let

Zvezna pogodba bi potekla prihodnje leto, podaljšana pa je do 1. 1948 —
Drugi dan beogradske konference — Razveseljuje ugotovitve

Beograd, 3. febr. b. Drugi delovni dan
balkanske konference je potekel v nadalje-
vanju izčrpnih proučitev mednarodnega po-
lozaja z vidika posebnih balkanskih inte-
resov. Obema večerajšnjima razgovoroma
sta tudi danes sledila dva nadaljnja raz-
govora, prvi dopoldne, ki je trajal dobri
dve uri, a drugi proti večeru.

Pri svojih današnjih razgovorih so zu-
nanji ministri obravnavali zlasti politična
vprašanja, ki se tičejo Balkanske zveze
neposredno. Nekor večeraj pri pregledu ob-
stoječe situacije, so tudi danes mogli ugotoviti
popolno skladnost pogledov. Zato lahko z
gotovostjo trdimo, da je izključena sicer-
na možnost kakršnihkoli nesporazumov v
nadaljnjem poteku konference, ki bo za-
ključila svoje delo jutri ob 18., ko bo iz-
dano uradno sporočilo za javnost.

Vztrajanje članic Balkanske zveze pri
osnovnih linijah skupne politike, doseda-
nje politike miru kot temelja Balkanske
zveze in politike nevarnosti kot najbolj
odgovarjajoče interesom balkanskih držav

v sedanjih evropskih vojni, se najpogostje zrcali
iz dejstva, da niso članice Balkanske zveze
na svojem letošnjem sestanku stalnega
sveta v Beogradu našle nobenega razloga,
da bi pakta Balkanske zveze ne podaljša-
le avtomatično za nadaljnjih 7 let v
»mišlju prečpisov o njegovem trajanju.
Pakt je bil namreč podpisan leta 1934. za
dve leti s pripombo, da se avtomatično
podaljša za nadaljnjih 5 let, ako ga no-
bena stranka ne bi odpovedala ob izteku
roka, nato pa spet za dobo njegovega do-
tedanjega trajanja, torej skupno za 7 let,
če ne bi bil ob izteku drugega roka odpove-
dan. Ker bi pakt potekel 9. februarja
1941, a ga nobena stranka letos ne želi od-
povedati, so se že sedaj sporazumeli, da
ga podaljšajo za nadaljnjih 7 let, torej
do 9. februarja 1948. Večje zunanje mani-
festacije o skupni volji za nadaljevanje
doždenega sodelovanja štirih balkanskih
držav kot morebitnega zarodka širše bal-
kanske vzajemnosti gotovo ne bi bili mo-
gli pričakovati.

gajanja trianonski mir. V Budimpešti
domnevajo, da je stališče Bukarešte v teh
vprašanjih toliko bolj odločno, kolikor več
pomena pripisuje Nemčiji v sedanjem po-
lozaju neoviranemu razvoju svojih gos-
podarskih odnosov z Rumunijo. Zaradi tega
se Rumunija v zadnjem času čuti izven
neposredne opasnosti, kar ni brez pomena
tudi za potek sedanjih beogradske razgo-
vorov.

Stališče Rumunije

V rumunskih krogih označujejo vesti
o pripravah za avtonomijo bolgarske in
madžarske narodne manjšine za netočno
in opozarjajo, da ni za take ukrepe nobe-
nega poudarka, ko prizadevate manjšine same
ne postavljajo nikakih podobnih zahtev.
odkar uživajo v okviru nove rumunske
državne organizacije popolno enakoprav-
nost. Glede odnosov do svojih sosedov
vztraja Rumunija pri svojem dosedanem
stališču, ki ga je v zadnjem času jasno
označil kralj Karol II., da namreč o teri-
torialnih spremembah ne more biti go-
vora. To seveda ne pomeni, da bi se v
Rumuniji ne zavedali skupnih balkanskih
interesov, ki danes imperativno zahtevajo
vzpostavitev čim tesnejšega in iskrenejšega
sodelovanja z vsemi jugovzhodnimi drž-

žavami. Toda sedanji čas po rumunskem
mnenju ni primeren, da bi se za potrebno
poglobitev odnosov med sosedji postavl-
jali pogoji, ki bi utegnili sprožiti vojni vr-
tinec tudi na Balkanu.

Izven teh meja pa je ne le v političnem,
nego tudi v gospodarskem pogledu zelo
široko področje za poglobljanje medseboj-
nih odnosov v duhu mirnega sožitja, ki
je najboljšje jamstvo za ohranjanje nevar-
nosti v sedanjem konfliktu. Tako se že
govori o možnosti poglobitve rumunsko-
bolgarskih in rumunsko-madžarskih od-
nosov z novimi trgovskimi dogovori.
Verjetno je, da se bodo te možnosti na-
kazale tudi v zaključnem komuniqueju
Balkanske zveze, ki nam bo znan jutri
popoldne.

Stiki z velesilami

Po informacijah iz zanesljivega vira se
nadalje ne izključuje možnost novih nepo-
srednih diplomatskih stikov med ju-
govzhodnimi državami med seboj ter njimi
in onimi velesilami, ki si prizadevajo, da
bi podunavsko-balkanski prostor ostal iz-
ven sedanjega konflikta. Diplomatsko ak-
tivnost v tem smislu smemo v bližnjih ted-
nih z gotovostjo pričakovati.

Dva sobotna razgovora

Zunanja slika drugega dneva beogradske konference

Beograd, febr. p. Srečni banket, ki
je bil prirejen v rumunskem poslanstvu
v čast zunanjim ministrom Balkanske zve-
ze, je potekel v najboljšem razpoloženju.
Sledil mu je svečan sprejem na katerem
je bilo poleg domačih tudi veliko število
tujih novinarjev. Ministri držav Balkanske
zveze so se z njimi pogovarjali in so osta-
li v družbi globoko v noč.

Danes dopoldne ob 11. se se zunanji mi-
nistri znova sestali in konferenca je tra-
jala vse do 13. ure. Nato so se zbrali v
turškem poslanstvu, kjer jim je poslanik
priredil svečan obred. Udeležili so se ga
tudi ministri predsednik Cvetković ru-
munki veleposlanik dr. Cadere, naš posla-
nik v Bukarešti Dučić, poslanik v Ankari
dr. Šumenković, grški poslanik v Beogra-
du Bibica Rossetti, naš poslanik v Atenih
Vukčević in prvi pomočnik zunanega mi-
nistra Mijoje Smiljanić.

Zasedanje Balkanske zveze se je danes
popoldne ob 18. spet nadaljevalo in je se-
ja trajala vse do 20. ure. Ob 21. uri je zu-
nanji minister dr. Cincar Marković prire-
dil v čast svojim tovaršem svečan banket
v Oficirskem domu. Na banketu sta dose-

danji predsednik stalnega sveta Balkanske
zveze Gafencu ter sedanji predsednik dr.
Cincar Marković izmenjali prisrčni zdavi-
ci, za kateri je vladalo že ves dan v vseh
tukajšnjih mednarodnih krogih veliko za-
nimanje. Banketu je sledil tudi nočej sija
jen sprejem.

Saradzoglu v avdienci

Beograd, 3. februarja. AA. Nj. kr. Vis-
knez namestnik Pavle je izvolil sprejeti
danes ob 4. pop. v Belem dvoru v avdienco
Nj. eks. turškega zunanjega ministra Sukri
Saradzogla.

Ogledi novinarjev

Beograd, febr. p. Novinarji, ki so se
zbrali v Beogradu ob priliki zasedanja stal-
nega sveta Balkanske zveze, so bili danes
dopoldne v Balkanskem institutu ter so si
ogledali tudi redakcije nekaterih beograds-
kih listov, in druge zanimivosti v mestu
Jugoslovensko novinarsko združenje jim je
priredilo nočej v paviljonu Cvete Zuzorić
na Kalemegdanu večerjo, po kateri so se
vsi podali na sprejem v Oficirski dom.

Odnosaji do sosedov

Nekaj podrobnih informacij o dosedanem poteku
beogradskega razgovorov

Beograd, 3. febr. (-bv-) Iz poučenih
diplomatskih virov doznavamo o doseda-
njih razgovorih v okviru stalnega sveta
Balkanske zveze še naslednje podrobnosti:
Popolno soglasje se nanaša tako na vzpo-
reditev posameznih političnih članic Balkan-
ske zveze v medsebojnih odnosih kakor
tudi v pogledu njihove politike do sosed-
nih držav. To sodelovanje ima seveda svoje
naravne meje v nacionalnih ali pa v
posebnih interesih vsake izmed njih zase.
Zato je izključena vsaka možnost, da bi
se na sedanjem zasedanju razpravljalo o
kakršnihkoli koncesijah, ki bi bile v na-
sprotni s teritorialno nedotakljivostjo bal-
kanskih držav ali z njihovo neodvisnostjo.

Turško posredovanje v Sofiji

Turški zunanji minister Saradzoglu je
svoje tovariše izčrpn informiral o svojih
razgovorih z bolgarskim ministrskim
predsednikom in zunanjim ministrom dr. Kjo-
selvanovom na poti v Beograd. Tudi danes
potrjujejo v obveščenih krogih, da je dr.
Kjoselvanov zagotovil turškemu zunanje-
mu ministru, da Bolgarija ne bo opustila
svoje politike miru in nevarnosti v seda-
njem položaju. Na tej osnovi je ne le omo-
gočeno nadaljnje sodelovanje z Bolgarijo
temveč so tudi obenem ustvarjeni pogoji
za še večjo poglobitev. Vsekakor smemo
po sedanjih informacijah zaključiti, da se
spravni duh, ki vodi članice Balkanske
zveze do njihovih sosedov na tem sektor-
ju, zadovoljivo uveljavlja in da so dani vsi
pogoji za nadaljnje konstruktivno delo, ki
naj služi zavarovanju miru na Balkanu.
Turški zunanji minister Saradzoglu bo

imel na povratku v Ankaro novo priliko
za neposreden stik z bolgarskimi državni-
ki in ni dvoma, da mu bo po beogradske
konferenci njegovo delo olajšano. Odmev
beogradske konference v bolgarski javno-
sti je, sodeč po pisanju sofijskih listov naj-
boljše.

Prizadevanja z Madžarsko

Manj se je moglo doslej zvedeti o uspe-
hi pomirjevalnih naporov glede na ma-
džarsko-rumunsko odnose, dasi tudi v
madžarskih krogih priznavajo velike za-
sluge nekaterih držav, posebno Jugoslavije
in Italije, da bi se čimprej našla pri-
merna kompromisna rešitev madžarsko-
rumunskih vprašanj. Z zanesljivostjo lahko
trdimo, da bodo vse članice Balkanske
zveze nadaljevale svojo pomirjevalno po-
litiko tudi v tem sektorju Evrope. Znaniti
je skespa, ki jo kažejo v madžarskih kro-
gih glede uspeha teh akcij, sredstvo prit-
ska, da bi se čimprej našla zadovoljiva
rešitev, za katero se zavzema, kakor zna-
mo, tudi Italija. V madžarskih krogih pa si
očitno ne delajo v tem pogledu prevelikih
iluzij.

Madžarski listi zelo pozorno zasleduje-
jo beogradske razgovore in posebno nagla-
šajo italijansko mnenje ter navajajo po
njem, da želi Madžarska mirno rešitvi mi-
rovnih dogovorov. Ne da bi v Budimpešti
izražali kako svoje mnenje, se vendar da
iz pisanja madžarskih listov dovolj jasno
razbrati, da je Madžarska sicer pripravl-
jena pogajati se, da pa mora biti cilj teh
pogajanj uveljavitev novega reda na
evropskem jugovzhodu. Po mnenju Ma-
džarske ne more biti osnova za taka po-

političnih reformatorjev šenajo na vseh
koncih in krajih, da so nerealne utv-
re, ki jih praktično življenje prei ali
slej dene v nič. Tako se bo v dogled-
nem času zgodilo tudi njim, ki jim pa
niti od daleč nočem očitati zlohotnosti.
Samo o jim svetoval nekoliko premi-
sieka o tem, ali ne bi bilo pametneje,
da bi skušali politične reforme doseči
z uveljavljanjem v starih, vendarle
kolikor toliko utrjenih političnih gru-
pacijah, nego da si skušajo vsak zase
snovati nove politične grupacije. Kon-
centracija in ne drobljenje bi morala
biti parola vsakršnega treznega, real-
nega političnega delavca. Naj mi ver-
jamejo, da bo čez nekaj desetletij
vzrasla nova mladina, ki bo tudi njm
zrasla čez glavo in jim prav nič ne
bo priznesla z naševanjem njihovih
grehov. To je tok življenja. — V. S.

Tako vidimo, da predpostavke novih

„Trenutno ne preti Balkanu nobena nevarnost“

Zadovoljiva bilanca prvih dveh konferenčnih dni

Beograd, 3. febr. bv. Po soglasnih so-
dih zanesljivih in informiranih virov se da
bilanca dosedanega poteka beogradskega
zasedanja Balkanske zveze označiti z na-
slednjimi pomembnimi ugotovitvami:

1. Balkanu ne preti trenutno nobena ne-
varnost za porušenje notranjega miru. Na-
sprotno, prizadevanja za poglobitev me-
dialkanskih odnosov se prav na pobudo
članic Balkanske zveze nadaljujejo in stop-
njujejo.

2. Trenutno ni tudi nobene zunanje ne-
varnosti za porušenje miru, za katerega
ohranitev se zavzemajo vse države evrop-
skega jugovzhoda.

3. Očitna je volja vseh evropskih vele-
sil v Italijo na čelu, da se navzile sedanje-
mu oboroženemu spopadu v Evropi, ki
ustvarja dve fronti držav, sedanjí požar
ne razširi na balkansko-podunavsko po-
dročje.

4. Splošnega priznanja so deležna priza-
devanja, da se tudi z balkanske strani
stori vse, da se prepreči vmešavanje zu-
nanjih sil na Balkanu in s tem odstrani
nevarnost komplikacij na tem področju.

Iz teh premis se pojavlja seveda potre-
ba, da se v kratkem izdelajo podrobni
predlogi za kompromisno rešitev vseh
medbalkanskih vprašanj na osnovi spo-
štovanja posebnih interesov posameznih

držav, njih teritorialne nedotakljivosti in
neodvisnosti, vendar s priznavanjem skup-
nih regionalnih interesov, ne da bi to mo-
ralo imeti za posledico tudi formiranje
kakih novih blokov.

To so po naših informacijah osnove vse-
stranske priznanj miroljubnih prizade-
vanj članic Balkanske zveze, ki se na svo-
jem sedanjem zasedanju v Beogradu tru-
dijo, da z ničemer ne bi motile z velikimi
napori ustvarjenega ozračja miru in obga-
je pomirjenja. Balkanski mir bo z beogra-
sko konferenco Balkanske zveze tako do-
bil novo okrepitev.

Nemško posredovanje

med Rumunijo in Rusijo

Curih, 3. febr. z. »Neue Zürcher Zeitung«
poroča iz Beograda, da so pri današnjih
razgovorih na beogradske konferenci Bal-
kanske zveze nastopili razni novi momen-
ti. Z gospodarskimi koncesijami, na ka-
tere je pristala Rumunija, so se znatno
popravili odnosi Rumunije do Nemčije.
Rumunija je sedaj prepričana, da se bo
Nemčija resno zavzela za Rumunijo v Mo-
skvi. Na drugi strani si Rumunija priza-
deva, da bi tudi napram zapadnim vele-
silam in napram Italiji ohranila svobod-
ne roke na gospodarskem področju.

Italijani o konferenci

Poročila in ugotovitve italijanskih listov

Rim, 3. febr. o Italijanski dopisnik »Gaz-
zette del Popolo« poudarja izreden politi-
čni pomen beogradske konference pred-
vsem zaradi tega, ker je to prvi večji di-
plomatski sestanek po izbruhu sedanje voj-
ne v Evropi. Zato je v evropski politični pa-
norami postal Beograd ob tej priliki sredi-
šče splošnega zanimanja. V vseh diplom-
skih krogih pričakujejo z napetostjo skle-
pe konference Balkanske zveze. Ni dvoma,
da bo politika nevarnosti izšla iz te kon-
ference ojačena in da se balkanska solidar-
nost manifestirala na nedvoumen način.

Dopisnik »Piccola« objavlja v poročilu
iz Beograda informacijo, po kateri je imel
sestank turškega zunanjega ministra Sa-
radzogla in predsednika bolgarske vlade
dr. Kjoselvanova pozitiven rezultat v tem,
da se bo Bolgarija prilagodila politiki, ki
jo bodo države Balkanske zveze definirale
na beogradske konferenci, čeprav za sedaj
še ne bo pristopila k Balkanski zvezi, tem-
več bo počakala, da se končno uredi nje-
ni odnosi z Rumunijo in Grčijo. Kar se ti-
če Madžarske, menijo, da bo tudi ona sle-
dila primeru Italije.

»Relazione Internationali« opozarjajo na
prizadevanja, ki so bila izvršena pred se-
stankom Ciana in Csakyja v Benetkah ter
kasneje za ureditev madžarsko-rumunskih
in rumunsko-bolgarskih odnosov. V zvezi
s tem se poudarja, da so bila tudi prizade-
vanja Jugoslavije in Grčije dragocena, ker
je bila z njimi dejansko odprta pot, po
kateri se bodo mogla z miroljubnimi
sredstvi urediti vprašanja, od katerih je
odvisno koristno sodelovanje Rumunije.
Madžarske in Bolgarije skupno z vsemi
ostalimi balkanskimi državami.

Londonska mnenja

London, 3. febr. z. Po informacijah lon-
donskih krogov razpravljajo na beogra-
ski konferenci Balkanske zveze predvsem
o določitvi smernic za nekako kolektivno
politiko vseh balkanskih držav. V Lon-
donu se ne bi čudili, če bi prišlo do skle-
nitve kakšnega novega pakta. Zatrjevanja,
da streme balkanske države po nadaljnji
konsolidaciji, v londonskih krogih niso
dodela razumljiva, ker ni znano, v kateri
smerni naj bi se izvedla konsolidacija. »Ti-

mes« poroča v zvezi s tem na zblizanje
med Bolgarijo in Turčijo in vidi v tem
znak, da se balkanske države čim dalje
bolj zblizujejo. Turčija je zagotovila Bol-
gariji, da bo spoštovala njeno nevarnost
in njene meje. To pomeni vsekakor velik
korak naprej k okrepitevi politike miru
na Balkanu. Zato ne bi bilo nič čudno, če
bi prizadevanja turškega zunanjega mi-
nistra Saradzogla dovela do tega, da bi se
Balkanska zveza odrekla svojemu eksklu-
zivnemu značaju in se pretvorila v splošno
balkansko zvezo defenzivnega značaja, kar
bi Anglija in Francija le pozdravili.

Belgijske simpatije

Bruselj, 3. februarja. AA. Vsi belgijski
listi brez izjeme prinašajo poleg poročil
svojih dopisnikov iz raznih evropskih pre-
stolnic tudi uvodnike o pomenu in ciljih
konference Balkanske zveze v Beogradu.
V glavnem poudarjajo, da gre članicam
balkanske sporazuma v prvi vrsti za to,
da bi se bolj utrdele svoje medsebojne
sodelovanje in da bi na ta način ohranile
neutrality stališče ter pomagale h kon-
jugalni miru v jugovzhodni Evropi. Ju-
goslavija je po mnenju listov vodilna neu-
tralna država in prvorazredni činitelj miru
v jugovzhodni Evropi. Knez namestnik
Pavle je zelo zaslužen za sedanjí medna-
rodni prestiž in ugled Jugoslavije. Tudi
osebnost zunanega ministra Cincar-Mar-
kovića je predmet posebne pozornosti v
tukajšnjem tisku. Ugledni list »Metro-
pole« se bavi v današnjem uvodniku s
problemi jugovzhodne Evrope in pravi pod
zaglavjem »Knez namestnik — anostol
miru:« »Ena od osebnosti, ki je največ po-
magala, da se je ustvarilo in ohranilo
ozračje miru na Balkanu, je nedvomno
knez namestnik Pavle.« Nato podrobno
piše o uspešnih prizadevanjih Nj. Vis. kne-
za namestnika za utrjevanje miru na ju-
govzhodu Evrope.

Rumunski listi

Bukarešta, 3. febr. AA. (Rador) Srečo-
vili in današnji rumunski listi posvečajo
številne članke prvemu dnevu zasedanja
sveta Balkanske konference. Vsi objavljajo
poročila svojih posebnih dopisnikov iz Beo-
grada.

Strnjeni jugovzhod

Zdravica zunanega ministra dr. Cincar-Markovića na sinočni svečani večerji v Oficirskem domu

Beograd, 3. februarja. AA. Na svečani večerji v Oficirskem domu je imel nocoj zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković naslednji govor:

»Gospod predsednik, ekscelence, gospe in gospodje!

S posebnim zadovoljstvom imam čast pozdraviti v prestolnici Jugoslavije ugledne zastopnike prijateljskih držav Balkanskega sporazuma, čigar stalni svet je zbran na svoje redno zasedanje pod predsedstvom mojega draga tovariša in prijatelja g. Gafencu. Po prijetnem naključju pade sedanje zasedanje ravno na dan šeste obletnice od sklenitve pakta Balkanskega sporazuma, kar nam daje tem več pomena, da si ogledamo dosedanje črto njegove blagodejne delavnosti, kakor tudi, da ugotovimo našo trdnost, da ostanemo zvesti svojemu dragocnemu instrumentu miru in miroljubnega sodelovanja na Balkanu.

Zgodovinski pomen letošnjega zasedanja za naše države poudarjajo še bolj težke, skoro tragične okoliščine, ki jih danes preživljajo vsi narodi Evrope. Tri velike svetovne države, tri največji evropski narodi, ki so dozdaj določali smeri vseh političnih in kulturnih stremiljenj Evrope, so v težkem vojnem spopadu, čigar razvoja še ni mogoče videti vnaprej. Ravno z ozirom na te okoliščine pa se nalaga državam Balkanskega sporazuma dolžnost, da podvoje svojo opreznost in da pokažejo največjo modrost, da bi bile balkanski zemlji prihranjene vojne izkušnje, na katerih so vsi balkanski narodi mnogo trpeli v preteklosti in od katerih ničesar dobrega ne morejo pričakovati v sedanjosti.

Ze pri samem izbruhu današnjega spopada so vlade držav Balkanske zveze odkrito izrazile željo, da bi ostale nevtralne pod enim samim pogojem: da ne bi prišli v nevarnost z razvojem dogodkov njihova nedotakljivost in njihova neodvisnost. Mi smo danes srečni, da moremo ugotoviti, da so naši miroljubni napori rodili dozdaj dobre uspehe. Z enakim optimizmom gledamo v bodočnost. Balkan z nobene strani ni ogrožen. Korektno in lojalno zadržanje balkanskih narodov je bilo pravilno ocenjeno in od vseh spoštovano.

S posebnim zadovoljstvom moram pripomniti, da je zadržanje dveh balkansko-podunavskih držav, ki sta izven Balkanskega pakta — Bolgarije in Madžarske — bilo tudi v skladu z miroljubno politiko držav članic Balkanskega sporazuma. To opravičuje iskreno upanje, da bo čut resnične solidarnosti končno odprl trajne pogoje za srečno bodočnost vsem narodom Balkana in Podonavja.

Prav tako zasluži naše popolno priznanje dragocen prispevek, ki ga je Italija dala za ohranitev miru in jugovzhodni Evropi s svojim modrim stališčem neovskujajoče se stranke, ki ga je zavzela od začetka vojne.

Današnje zasedanje stalnega sveta ima za nalogo, da potrdi trden sklep držav Balkanskega sporazuma, da v najtesnejšem medsebojnem stiku in sodelovanju nadaljuje dosedanje politiko miru in pomirljivosti. V zvezi s tem bi bilo želeli, da bi tudi gospodarsko sodelovanje med balkanskimi državami prišlo do učinkovitega izraza, da bi na ta način ne samo lažje prebrodili težave današnjega časa, temveč da bi tudi v bodočnosti to tesno sodelovanje moglo služiti ustvaritvi čedalje večjega blagostanja naših držav.

Politika, ki so jo vodile države Balkanskega sporazuma, je že vzdržala težave kritične dobe v današnjem spopadu. Samo s takšno politiko bomo mogli še dalje odstraniti vojno od Balkana. Na ta način balkanski narodi, prispevajajo lokaliziranju vojne, delajo istočasno tudi za čim hitrejšo vzpostavitev miru v Evropi in olajšanje vse omenjenih iniciativ, ki prihaja od najavtoritativnejših osebnosti sveta, da bi se človeštvo obvarovalo pred nepopravljivo katastrofo.

S takšnimi čustvi in upanji dvigam čašo na zdravje Nj. Vel. rumunskega kralja, na zdravje Nj. Vel. grškega kralja Jurija II., Nj. ekscelence predsednika turške republike Ismet Inenija in pijem za napredek plemenitega rumunskega, grškega in turškega naroda, za vašo osebno srečo, ekscelence in dragi prijatelji, kakor tudi za srečo ljubeznive gospe Saradzoglu.

Gafencov odgovor

Nato je spregovoril rumunski zunanji minister Gafencu. V uvodu se je v imenu zunanjih ministrov zaveznih držav zahvalil za prisrčni sprejem in mnoge izraze simpatij, ki so jih bili deležni v Beogradu. Poudaril je popolno prijateljstvo in zaupanje, ki vlada med vsemi štirimi državami Balkanske zveze in ki daje njihovi zvezi tako visok pomen. Vse so odločne braniti svojo svobodo in neodvisnost svojega nacionalnega ozemlja. V svojih miroljubnih stremiljenjih so odločene, da ne dopuste nobenega napada. Veliko ozemlje balkanskih držav od Jadranskega do Črnega morja in do Karpatov je složno v tej politiki. Neutralski balkanski držav je v splošnem interesu in pričakuje balkanske države, da bo enako lojalno in respektirana od drugih, kakor se je držijo one.

Balkanske države niso desinteresirane na svetovnih dogodkih, ki tako žalostno ogrožajo civilizacijo Evrope. Gafencu je izrazil upanje, da bo kmalu napočil dan, ko bodo v Evropi zavladali mir, red in sloga. V toplih besedah se je tudi spomnil Bolgarije in Madžarske in poudaril voljo držav Balkanske zveze za zblizanje z vsemi sosedi.

Na koncu je napil na zdravje kralja Petra II. in vseh poglavarjev držav Balkanske zveze.

Turško-bolgarsko zblizanje

Zanimiva pariška sodba o bolgarski zunanji politiki

Pariz, 3. febr. j. (Havas). V mednarodnih političnih krogih opozarjajo v zvezi s konferenco Balkanske zveze v Beogradu na vse bolj vidno zblizanje med Bolgarijo in Turčijo, ki je po njihovi sodbi izrednega pomena za ohranitev ravnotežja na Balkanu. Isti opazovalci trdijo, da gre za zasluga za bolgarsko-turško zblizanje v veliki meri angleški diplomaciji in posebej še angleškemu poslaniku v Sofiji, ki je od vsega početka vojne delal za izboljšanje odnosov med Sofijo in Ankaro. Pri tem opozarjajo, da sta Turčija in Bolgarija v začetku sedanjega vojne izvedli delno mobilizacijo ter koncentrirali čete vzdolž svoje skupne meje. Po izalovljenju sovjetsko-turških razgovorov v Moskvi konec septembra je vpliv Moskve v Sofiji zelo narasel. Za pojedini sovjetski vpliv v Bolgariji so bile tedaj vse okoliščine pač izredno ugodne. Pohod sovjetskih čet na Poljsko je napravil v delu bolgarskega prebivalstva zelo močan vtis in iznova je oživila panslovenska ideja. Vrsta bolgarskih politikov je videla v sovjetski zasloni edino sredstvo za izpolnitev svojih teritorialnih zahtev napram Rumuniji. V Moskvo so odhajala bolgarska zastopstva in med Bolgarijo in Sovjetsko unijo so se pričela pogajanja za sklenitev trgovskega dogovora.

Ta čas je odšel angleški poslanik v Sofiji in Ankaru s poverjeno mo mislijo, da od strani vse vzroke nezaupljivosti med Turčijo in Bolgarijo. Mislija angleškega diplomata je postala precej lažja, ko je Rusija začela zaradi svoje akcije na Finskem izgubljati na svojem prestižu. Bivanje pomočnika turškega zunanjega ministra v Sofiji na povratku iz Londona v Ankaru je znatno pripomoglo k medsebojnemu sporazumevanju in četrtkov razgovor med Saradzoglom in Kjosivanovom je srečno zaključil evolucijo medsebojnega zblizavanja med obema sosednjima državama.

Nedvomno je še daleč do vstopa Bolgarije v Balkansko zvezo, toda ostale štiri balkanske države so upravičene verovati, da tudi ne dela ničesar proti skupnim interesom Balkana.

Polnitev svojih teritorialnih zahtev napram Rumuniji. V Moskvo so odhajala bolgarska zastopstva in med Bolgarijo in Sovjetsko unijo so se pričela pogajanja za sklenitev trgovskega dogovora.

Ta čas je odšel angleški poslanik v Sofiji in Ankaru s poverjeno mo mislijo, da od strani vse vzroke nezaupljivosti med Turčijo in Bolgarijo. Mislija angleškega diplomata je postala precej lažja, ko je Rusija začela zaradi svoje akcije na Finskem izgubljati na svojem prestižu. Bivanje pomočnika turškega zunanjega ministra v Sofiji na povratku iz Londona v Ankaru je znatno pripomoglo k medsebojnemu sporazumevanju in četrtkov razgovor med Saradzoglom in Kjosivanovom je srečno zaključil evolucijo medsebojnega zblizavanja med obema sosednjima državama.

Nedvomno je še daleč do vstopa Bolgarije v Balkansko zvezo, toda ostale štiri balkanske države so upravičene verovati, da tudi ne dela ničesar proti skupnim interesom Balkana.

lila najmanj 12 sovjetskih letal, verjetno pa je, da jih je bilo celo 19.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 3. febr. s. (Reuter). Današnje finsko vojno poročilo pravi, da so se večeraj sovjetski napadi pri Summi ponovili, vendar sa bili zopet odbiti. Finci so severovzhodno od Ladoškega jezera zavzeli več sovjetskih postojank.

Pri letalskih napadih na finska mesta je sodelovalo večeraj okoli 400 sovjetskih bombnikov. Po dosedanjih podatkih je bilo 20 civilistov ubitih, 30 pa ranjenih.

Moskovski komunike

Moskva, 3. febr. br. Štab leningrajskega vojnega okrožja je snoči objavil naslednje vojno poročilo:

V teku 2. februarja se na fronti ni pripetilo nič posebnega. Naše letalstvo je uspešno bombardiralo vojaške objekte sovražnika. Pri letalskih spopadih je bilo 11 sovražnih letal sestreljenih, od sovjetskih pa se eno ni vrnilo na svoje oporišče.

Finski ranjenci v švedskih bolnicah

Stockholm, 3. febr. s. (Reuter). V švedskih bolnišnicah bodo odslej sprejemali ranjene finske vojaške s fronte. Za finsko vojsko bo to velika pomoč, zlasti, ker sovjetska letala stalno brezobzirno napadajo finske vojaške bolnišnice.

Turški proračun

Ankara, 3. febr. s. (Reuter). Turški finančni minister je objavil podatke o novem turškem proračunu, ki predstavlja po vrednosti 54 milijonov angleških funtov. 19 milijonov funtov je določenih za naravno-obrambne svrhe.

Seyss Inquart o obnovi Poljske

Bern, 3. febr. j. (Havas). V svojem govoru, ki ga je imel nemški minister Seyss Inquart pred dopisniki tujih listov v Berlinu, je med drugim izjavil, da se bo Nemčija za restavracijo po vojni opustošene Poljske poslužila v prvi vrsti gmočnih virov, ki jih bo zasedla na samem poljskem ozemlju. Nemški minister je dejal na koncu svojega govora, da je pač naravno, če mora tudi poljski narod po svojih močeh prispevati za obnovo dežele ter na ta način indirektno pomagati Nemčiji, da dobi sedanjo vojno, ki je bila Nemčiji vsiljena.

Posvetovanja radikalov

Zagreb, 3. febr. p. Prvaki radikalne stranke Krsta Mletić, dr. Kostić in Miloš Bobić, ki se od večeraj mude v Nišu, kjer so se večeraj bili pri Aci Stanojeviću, so danes razgovore z njim nadaljevali. Kakor kaže, bodo razgovori jutri zaključeni.

Vrhovni inspektor pravosodnega ministrstva

Beograd, 3. febr. p. Za vrhovnega inspektorja pravosodnega ministrstva je bil imenovan Jovan Smiljanić, tajnik kassacijskega sodišča v Beogradu, ki bo hkratu prevzel tudi posle obsega oddelka ministrstva.

Seja vodstva rezervnih oficirjev

Beograd, 3. febr. p. V Beogradu je bila danes seja srednjega odbora združenja rezervnih oficirjev. Rezervni oficirji državne banovine so bili na tej seji zastopani po dr. Vrhuncu in inž. Bevcu iz Ljubljane ter dr. Šalamunju iz Ptuja. Današnja seja je bila, kakor naglašajo, velikega pomena. Ljubljanski delegati so med drugim predlagali, da bi bil prihodnji kongres združenja meseca maja v Ljubljani. Jutri bo odprtjen reprezentativni del bojevnškega doma v Beogradu. Tej svečanosti bodo prisostvovali člani vlade in ob tej priliki bo imel govor tudi vojni minister general Nečić.

Odlikovanja

Beograd, 3. febr. p. Odlikovani so bili: Z redom Jug. krošne 3. stopnje upokojeni šumarski inženjer Anton Šivic, z Jug. krono IV. stopnje upokojeni viši šumarski svetnik Janko Urias, z redom sv. Save V. stopnje upokojeni šumarski svetnik inž. Emil Pupis in Slovenjem Gradcu ter upokojeni podšumar Rafael Burini v Litiji.

Drzen roparski napad v Beogradu

Beograd, 3. febr. p. Danes opolne je bil v Beogradu izvršen roparski napad, katerega žrtve je postala Slovenka Franja Resnik. Resnikova je bila uslužbenka v čistilnici »Čistoća«. Ko je po opoldanskem odmoru odprla poslovalnico, sta vstopila dva neznanca, ki sta zahtevala perilo. Ko se je Resnikova obrnila k policam, da bi postala zahtevano perilo, je eden izmed obeh neznanecv skočil čez mizo in jo z nekim topim predmetom udaril po glavi, tako da ji je razbil lobanjo. Neznanka sta nato ošmela iz lokala nekaj denarja in blaga. Resnikovo so prepeljali v bolnišnico, njeno stanje pa je zelo resno.

Moskva o Balkanu

Glavno sovjetsko glasilo o beograjski konferenci

Moskva, 3. febr. br. Današnja »Pravda« je objavila uvodnik o balkanski konferenci. V njem zavzema svoje čisto posebno stališče, diktirano po sovjetski politiki proti Veliki Britaniji in Franciji ter deloma tudi proti Italiji. Opaziti pa je, da se list v smislu najnovejše sovjetske politike tokrat ne zaganja več toliko proti Italiji, čeprav ji pripada ena izmed glavnih vlog v Podunavju in na Balkanu in ta vloga ni prav nič v skladu s sovjetskimi željami. Pojasnila, da Velika Britanija in Francija s toliko pozornostjo sledita beograjski konferenci, po mnenju »Pravde« ni iskati v dnevnem redu konference, marveč v tem, da so »balkanske države postale prizorišče najhujše diplomatske igre imperialističnih držav. List meni, da hoče Velika Britanija in Francija Balkan čez ne spreminiti v novo bojšče proti Nemčiji, pa vsaj tudi s te strani Nemčijo gospodarsko izolirati. Nemčija sprito tega pač ne more

ostati mirna, ker je jugovzhodna Evropa z gospodarskega vidika zanjo ogromnega pomena. Velika Britanija je lani na vse načine skušala ojačiti svoje pozicije pri državah Balkanske zveze in zgolj z tega nagiba je prišlo do pakta s Turčijo ter do garancij za Grčijo in Rumunijo. Kljub temu zapadnima veleloma ni uspelo, da bi Nemčijo gospodarsko izolirali. Trgovinski odnosi Nemčije z Jugoslavijo in Rumunijo se normalno razvijajo. Prav pred kratkim je bil sklenjen nov trgovski sporazum tudi s Turčijo, z Madžarsko pa so odnosi že od nekdaj zelo tesni. Madžarska in Bolgarija ne sodelujeta na beograjski konferenci. Kakor so članice Balkanske zveze zainteresirane na ohraniti teritorialnega statusa quo, sta ti dve na njem v najmanj toliki meri neinteresirani. Malo je spričo tega verjetno, da bi konferenca prinesla kakke nove rezultate.

Iz državne službe

Beograd, 3. febr. p. Premišljen je bil pristav Jože Šlanter iz Skopja k policijski upravi v Ljubljani, upravljen je bil tehnik Franc Obene pri železniški direkciji v Ljubljani.

Leta'ski boji nad Anglijo

Včeraj so Angleži sestrelili tri nemška letala, ki so skušala napasti ladje ob angleški obali

London, 3. febr. s. (Reuter). Nemški bombniki so danes ponovili napade na ladje ob vzhodni angleški obali. Angleška lovka letala so bila pripravljena na napade in so v več uspešnih spopadih sestrelila dve nemški letali, tretje pa tako težko poškodovala, da je najbrže na povratku tudi padlo v morje.

O dopoldanskih napadih je izdalo opoldne letalsko ministrstvo komunike, ki javlja o teh uspehih. Najprej je bilo opaženo nemško bombno letalo tipa Heinkel ob ustju reke Tyne, ko je hotelo napasti neko ladjo. Angleška letala so se dvignila in sovražno letalo nad morjem sestrelila. Neka ladja je odšla na pomoč, da po možnosti reši posadko.

Nato je sledil letalski spopad nad nekim oboroženim mestom v Yorkshireu. Nemški bombnik, zopet Heinkel, je napadel neko ribiško ladjo v bližini mesta. Tri angleška lovka letala so se dvignila in se zapletla z njim v borbo. Pogнала so nemško letalo nad celino in prav nad mestom samim je prišlo do spopada. Eno angleško letalo je letelo ves čas nad nemškim, drugo pod njim, tretje pa ga je obkrožalo. S spretnim manevriranjem so angleška letala prisilila nemško, da se je spuščalo vedno nižje. Končno je zadeto od več krogel padlo na neko polje v bližini mesta. Izmed 4 članov posadke je bil eden mrtel, eden pa je umrl po prevozu v bolnišnico. Ostala dva sta bila le lahko ranjena in jima je uspelo letalo zažvati. Preden so ju zajeli. Je to prvo nemško letalo, ki je bilo sestreljeno nad Anglijo samo. Kakor je znano, je drugo padlo kmalu po začetku vojne na škotska tla.

Ob obali Northumberlanda so se angleška letala zapletla v borbo s tretjim nemškim letalom, in ga težje poškodovala. Mislijo, da mu ni moglo uspeti, da bi se vrnilo v Nemčijo.

Popoldne je zopet neko nemško letalo napadlo neko ladjo v luki ob vzhodni angleški obali in vrlo nanjo 6 bomb. Letalo je nato odletelo v južni smeri. Policija je prepovedala pobirati dele šrapnelov in izstrelke strojnica na ulicah mesta, da prepreči nesreče.

Doslej še ni podatkov, ali so nemška letala s svojimi današnjimi napadi povzročila kakšno škodo.

Na fronti mir

Pariz, 3. februarja. AA. (Havas) Poročilo vrhovnega poveljstva dne 3. februarja, zjutraj pravi: Nič novega.

Berlin, 3. februarja. AA. (DNB) Vrhovno poveljstvo sporoča: Nobenih posebnih dogodkov.

Gospodarska vojna

Angleži so zgradili več novih trgovinskih ladij, kakor pa so jih doslej izgubili

London, 3. febr. s. (Reuter). Po sinoči objavljenih podatkih razpolaga angleška trgovinska mornarica sedaj stvarno z več ladjami in več tonaze nego ob izbruhu vojne. V prvih pet mesecih vojne je Anglija izgubila 480.000 ton ladij. To je približno 2,6% predvojnega tonaze. Med tem so angleške ladjedelnice zgradile več novih ladij, nego jih predstavljajo izgubljena količina. Točnih podatkov o novozgrajenih ladjah zaenkrat ne objavljajo.

V istem času je bilo zaplenjenih oziroma potopljenih od lastnih posadk 44 nemških ladij s skupno 228.000 tonami. Ta izguba predstavlja 5% celokupne nemške trgovinske mornarice. Poleg tega je 350 nemških ladij sedaj zaprtih v različnih nevtralnih lukah, tako da je stvarno še nadaljnjih 29% nemške trgovinske mornarice neuporabljivih.

Posadki »Starfisha« in »Undine« rešeni

London, 3. febr. s. (Reuter). Kakor je sedaj ugotovljeno, sta bili posadki svoj čas potopljenih angleških podmornic »Starfish« in »Undine« v celoti rešeni in se nahajata v nemškem ujetništvu. Nemški radio je postopoma objavil več imen članov posadk, drugi pa so se po pošti iz ujetništva javili svojem v Angliji.

Žrtve min in torpedov

London, 3. febr. s. (Reuter). V Severnem morju se je večeraj potopil noviški parnik »Varlita« (1100 ton). 15 članov posadke pogrešajo.

Kakor je naknadno ugotovljeno, so v torek zvečer nemška letala potopila angleški parnik »Royal Crown« (4600 ton).

Kanada gradi 45 bojnih ladij proti podmornicam

Ottawa, 3. febr. br. Kanadska vlada je objavila komunike, po katerem je bilo te dni z različni ladjedelnici sklenjenih več dobavnih pogodb za 45 manjših bojnih ladij, ki se bodo uporabljale v borbi proti podmornicam. Ladje bodo morale biti zgrajene do prihodnjega leta. Stroški bodo znašali skupno 10 milijonov kanadskih dolarjev.

31 švedskih trgovinskih ladij potopljenih

Stockholm, 3. febr. br. Glede na večerajšnje potopitve švedske ladje »Fram« so danes švedski listi objavili podatke po katerih je bilo doslej potopljenih 31 švedskih ladij s skupno 60.000 tonami. Pri tem je izgubilo življenje 325 švedskih mornarjev.

Prepoved prodajanja ladij na Nizozemskem

Amsterdam, 3. febr. br. Davi je bil objavljen dekret, po katerem nizozemske ladjedelnice družbe svojih ladij tujim družbam v bodoče ne bodo smele več pro-

PUHLMANN-ov CAJ

UBLAZUJE KASELJ!
Dobiva se v vseh lekarnah. — Originalni zavitek od 125 g. Din 37.—
Ogl. reg. br. 1508/1936

Govor angleškega vojnega ministra

London, 3. febr. s. (Reuter). Vojni minister Stanley je govoril danes popoldne v New Castleu. Odgovarjal je zlasti bistvenim južno-afriškemu ministrskemu predniku Hertzogu na njegovo zahtevo, da sklene Južna Afrika mir z Nemčijo. Stanley je naslovil na Hertzoga vprašanje, ali morda misli, da bi Nemčija dovolila Angliji, če bi jo premagala, mirovno pogodbo, kakršna je bila versajska. Poudaril je, da bi bilo Angliji sploh nemogoče živeti in se razvijati brez imperija in brez pomorske trgovine. Niso same fizične in materialne vrednote, ki jih hoče Nemčija uničiti.

V sedanjih vojni gre za vse vrednote, ki si jih je Anglija v teku generacij postavila. Proti vsem njim se Nemčija bori in jih ne priznava. Anglija se ne bori samo za svoje ideale in ideje, temveč za svoje življenje. Postopanje Nemčije v Evropi bi moralo biti generalu Hertzogu dokaz, da sedanja nemška vlada ne more nuditi nobenega miru in varnosti niti za Anglijo, niti za ostali svet.

Stanley je poudaril, da noče Anglija ničesar od Nemčije ali Nemcev. Noče Nemčije uničiti in preprečiti njenega razvoja. Anglija tudi noče opustošiti Nemčije, kakor je to storila Nemčija s četrtino Evrope. Anglija hoče, da bi bila Nemčija miren in srečen član mirne in srečne Evrope. Treba pa je storiti vse, da zmagamo v borbi s hramim, brezobzirnim in odločnim nemškim narodom. Zmaga bo prišla, potrebni pa so zato vztrajnost, pogum in vsa moč tehnike. Le na ta način bo mogoče doseči zmago in potem mir.

Sabotaža v Švici

Bern, 3. febr. j. (Havas). V strojnih tovarnah v Oerlikonu sta se pripetili dve nevarni eksploziji, ki sta povzročili precejšnjo gmočno škodo. Oblastva so uvedla strogo preiskavo, ker kažejo vsi znaki, da gre za sabotažno dejanje. Eksplozijo so povzročili pekleniški stroji. Oblastva so razpisala nagrado 5000 švicarskih frankov za vsako informacijo, ki bi pokazala sled za storilca.

Pred likvidacijo afere »Asama Maru«

London, 3. febr. j. (Reuter). Danes je prišla v London nota japonske vlade zaradi incidenta z japonskim parnikom »Asama Maru«. Kakor sodijo v dobro informiranih londonskih krogih se bo vsa afera poravnala z mirnimi diplomatskimi pogajanjimi med angleško in japonsko vlado. V nekaj dneh bo objavljen tekst japonske note skupaj z vso korespondenco, ki je v tej zadevi tekla med Londonom in Tokiom.

Nemške trgovinske težkeče v Turčiji

Amsterdam, 3. febr. j. (Havas). Berlinški dopisnik holandskega lista »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča, da si Nemčija silno prizadeva povečati svojo trgovino s Turčijo, da pa Turčija ni voljna pristati na večjo izmenjavo blaga z Nemčijo, kakor jo določajo po zadnjem trgovinskem dogovoru določene kvote. Prav tako se Nemčiji po več mesecih trajajočih pogajanjih ni posrečilo doseči, da bi turška vlada podaljšala dogovor o plačilnem prometu med obema državama, ki je potekel že 30. avgusta preteklega leta.

Francoski poslanik zapustil Moskvo

Pariz, 3. febr. j. (Havas). Polslužbeno se izve, da je francoski poslanik v Moskvi Naggiar zapustil, da bi smel iz zdravstvenih razlogov začasno zapustiti svoje službeno mesto. Njegovi prošnji je bilo ustreženo in je Naggiar že zapustil Moskvo. Za časa njegove odsotnosti bo imenovan za vršila dolžnosti francoskega poslanstva v Moskvi polnomočni minister Payart. Doslej ni bilo mogoče zvrediti nikalnih podrobnosti o pravem ozadju teh sprememb pri francoskem poslanstvu v Moskvi.

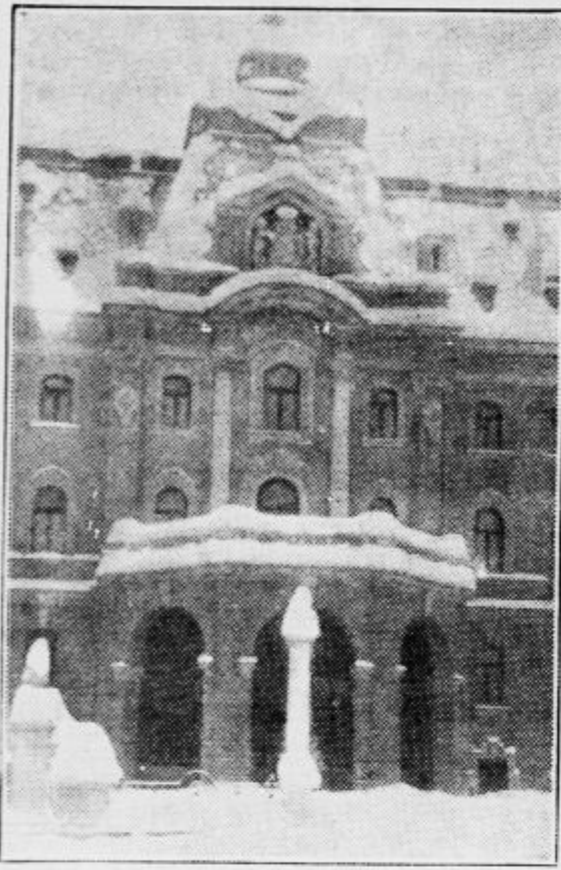
Prihod sovjetskega poslanika v Bratislavo

Bratislava, 3. februarja. AA. Novi sovjetski poslanik za Slovaško Grigori Puskini je prispel snoči v Bratislavo, kjer so ga sprejeli predstavniki zunanjega ministrstva.

Vremenska napoved

Zemunska: Blago vreme. Pretežno meglino in oblačno, sem pa tja dež. Sneg bo padal na visokih planinah.

Debele šale debelega snega

Univerza v zimski »retuš«

Ljubljana, 3. februara
Jojme, ta preklicani sneg! Kako nam je zagodel. Takih težav z vremenom nismo imeli že par letnih časov nazaj. Ne rečem, da nismo imeli suše pa povodnji, ujmi, ki si najraje zbirata za plen naše Barjane. Pa jih vprašajte, kaj jim je ljubilo: povodnji, suša ali sneg in vam bodo povedali, da brez prvih dveh kaj težko žive, s snegom pa res ne vedo kaj početi. Za sušo pridejo vselej podpore, za povodnje pridejo vselej podpore, zaradi snega pa si Barjani do današnjih dni še niso domislili vzroka, ki bi jih upravičeval do podpore. Kar ni pa še bo in sneg, ki ga pesniki imenujejo beraški gnoj, utegne barjanom slej ali prej vreči kaj drobica iz javne malhe.

Tokrat pa imamo z njim le sitnosti in težave. Postavim zaradi tistih debelih, belih kupov prek in prek po cestah, da še peš ni bilo mogoče naprej, kaj še z avtom ali celo tramvajem. Pravi, da pride vse dobro od zgoraj. Ne vem, v čem tiči dobrota slapu, mrzlega pršica, ki se ti nenadno vsuje za vrat izza kapa? Morda v veselju in škodoželjnosti mimoidečih, ki se pritajeno hitajo v hvalo. Tudi tale je »dobro«. Prepovedali so smučanje in sankanje po vseh mestnih ulicah, pozabili pa so dostaviti: če je manj kot četrta metra snega na njih. Da je prepovedano smučanje po pločnikih, je še nekako razumljivo, ne vem pa, čemu so prepovedali smučanje po cestah in še celo v smeri prometa. Kolesarji, vozniki vseh branž, konji, osli in drugi ljudje, najsi bodo kakorkoli podkovani — njim je dovoljeno. Tudi človek, ki si si za zimsko obutev zbral smuči, je zato, da prideš po zasneženih ulicah hitreje, ne, tebi ni dovoljeno. Prijetnejše in pravičnejše je, da ti sneži za vrat in ti hladna voda curja po hrbtu še n'že doli, tja za čevlje, koder se ti tudi nabira sneg, ki združen z »mrzlo vodo« od zgoraj zamaka podplate. To vzbuja v tvoji notranjosti najboljše počutje: čof, čof, kakor tista vodočrpana sesalka na sis. Čeprav se Batove galoše v takih primerih prav dobro izkažejo (ne puste zunanje vlage noter in notranje ven), te zagrabi nadoh z dvojnimi nelomom. Za srečo imajo v bolniški blaginji zoper bolezen uspešno zdravilo v podobni salicilovega praška ali po domače aspirina, ki v štirinajstih dneh najkasneje pa do pomladi zajamčeno prežene nadoh in nosno rdečico.

Jojme, ta preklicani sneg! Kdo bi mislil, da utegne pospeševati prijateljsko fantazijo. Oni dan sem bral v časopisu

poročilo prijatelja prirode, ki je na kratkem sprehodu po deviško zasneženih tivoljski naravi srečal neverico in dehorja. Ista objeta plesala swags, lisico, ki mu je voščila dober dan, divjega kozla, ki ga je brcnil v beder, srno, ki mu je vohala za drobižem v žepih in celo jelena z dvanašsterimi kraki, ki jo je užaljen ubral nazaj v hosto, ko je opazil rogove tudi na...

Nič, kdove koga bi naš prijatelj prirode še srečal pod Tivolijem, da ni, vračajoč se po lastnih stopinjah, opazil sledov medveda, ki se jih je na moč prestrašil.

Da res, zima dramatično domišljijo in humor. Kako tudi ne, saj je sama tako vesela in smešna. Še niste opazili? Kam vendar gledate, ko hodite po mestu! Poglejte, kako duhovito, arhitektonsko učinkovito so zaplankani spomeniki: Robbov vodnjak pred rotovžem, slovenska žena pred muzejem in še drugi. Vse lepše in humornejše pa opravi ta posejani sneg sam. Kako prijazni so čuvaji zmajskega mostu z vsemi belimi naštki in težkimi kučmami na glavah. V svojem onemoglem srdu čepa neškodljivo na nizkih podstavkih in se zadovoljuje, da s svojimi spakami simbolizirajo ljubljanski rotovž. Pa še Prešerna poglejte, pa Valvazorja. Vodnika in Miklošiča, kako so jim glave zlezle v debele kožuhe, beli Trubar je s snegom kot zrasel v eno.

Zima je imeniten arhitekt, ki v tem času popravi marsikateri greh nesposobnega arhitekta. Naša univerza, ki se sicer ne more ponasati z umetniškim pročeljem, ima sedaj povsem novo lice. Sneg je zamedel marsikatero pranjico, zakril drobnarije, ki so na pročelju kakor obesili pri sejmarskem kramarju, z belimi črtami je

Vremenska hišica je kakor antični žrtvenik v zimskem svetlišču

močno poudaril glavne oblike in iz vsega ustvaril pročelje, na katerem bi mogli našli mladi arhitekti z uspehom študirati in spoznavati elemente slabe arhitekture.

Poznate »Caffé Bombiche«? Tam v Zvezdi, kadar je sila, ste gostje. Kakor pravična vila ameriškega milijarderja, ki se je umaknil v tihoto sredi velikega parka. Za čuvaje pa si je postavil v številnih primerih sina Dionizija in Afroditte, samega Priapa, demona plodovitosti, ki ga včasih niso nič manj spoštovali ko dandanes. Včasih so mu darovali osle in prve dozorele sadeže dočim Priapom pa osle le kazemo. Druge daritve pa opravi cučki in vinski bratci, ki jih nočna pot zanaša tod mimo.

Kadar moraš v posteljo...

Obolenja pri naglih vremenskih spremembah

V pouk številnim zavarovancem objavlja »Delavsko zavarovanje«, glasilo OUZD v Ljubljani naslednja navodila:

Pri naglih vremenskih spremembah se pogosto pojavlja influenza epidemio. Zadnji čas so nastopila med zavarovanimi člani zelo pogosta obolenja za influenco. Ker je pravilno ravnanje bolnika samega v primeru influenčnega obolenja prav važno za potek in zdravljenje bolezni, proučujemo ponovno nekaj navodil, kako se je ravnati, da se obolenja izognemo, in kako se je ravnati v primerih, da je influenza že nastopila.

Kako se obvaruje influence?

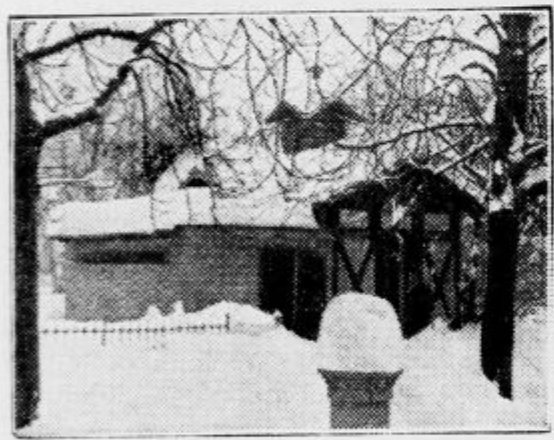
Zaradi mnogostevnih obolenj in podic, ki jih ima ta bolezen, je potrebno, da se seznanimo vsak član z zdravstveno-higienskimi predpisi in navodili, kako se obvarujemo nalezljivih bolezni posebno se influence. Za obvarovanje okuženja po influenci nimamo sigurnih sredstev. Najboljše obrambno sredstvo je vsakdanje smotrno in pametno življenje ter utrjevanje telesa in volje. Z utrjevanjem se izboljšuje življenjske stile, se zvišuje odporna moč in se znižuje sprejemljivost okuženja. Telo moraš utrjevati dnevno poizmi in poloti, moraš ga krepiti s sprehodi, s športom ter z umiranjem z mrzlo vodo. V vsakdanjem življenju moraš vpeljati red glede dela, počitka in prehrane. Hodi zgodaj spat, spi v nezakurjeni sobi, vstajaj zgodaj, uživaj tečno in dobro pripravljeno hrano ter se vzdržuj alkoholnih pijač in kajenja. Varuj se prepiha in premrzavanja, oblači se primerno letnemu času, pazi na dobro in nepremočljivo obutev. Varuj se vseh zdravju škodljivih življenjskih prilik in higiensko-zdravstvenem ozrju ter skrbi za red in snago pri delu in jetu.

Pri epidemiji influence.

Pri pojavu influenčne epidemije je potrebna še večja paznja na dana navodila, da se s tem obvaruje okuženja. Izogibaj se okuženim ljudem po influence! Če si v družbi takih ljudi in moraš z njimi govoriti, drži po možnosti robec pred ustmi posebno pri kašljanju in kihanju. Na to opozarjajo tudi druge. Umivaj se pogosto, po-

— Proti trdi stoli in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda mlo učinkuje in sigurno odvarja, a povrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474-32.

»Pravična« vila sredi Zvezde

Deseti oče, Šentovec in Pasji graben

Slovenska Bistrica, konec januarja.

Na višini, tik nad samotnim Šentovcem, ki tako mrko čepi pod veselo ritoznojsko gorico, me je došel človek, oblečen v ogojen, brezbarven plašč, a brezoblična kučma mu je do očij in čez ušesa pokrivala neobrit obraz. Razveselil sem se ga, ker sem mislil, da sem dobil pravega človeka, ki mi bo pojasnil marsikaj, česar nisem vedel o krajih, skozi katere sem šel zdaj v najlepšem zimskem zatišju. No, dedec je bil res prijazen in zgovoren, čeprav zadnjo lastnost je težko najdes pri pohorskem človeku. Povedal mi je marsikaj, da je doma gori nekje okrog Lastnjice vasi, da jih ima na hrbtu že čez šestdeset in da je menda najimenitnejši človek na svetu, ker je nekaj takega, kar ne more biti noben. Desetih bratov se dosti klati po naših krajih, tudi desetnice je dovolj, ki beračijo od vasi do vasi, a deseti oče je le eden in še ta je pošten, n' hodi zdaleč od meni in jaz še ponosno nočem biti, da hodim z njim nad Šentovcem, ki je kraj, da ga daleč naokoli ni lepšega in groznejšega.

Začuden sem ga gledal, ker v resnici še nisem bil videl nikoli niti enega desetega očeta in tudi nisem nikoli slišal o njem. Dedec se je posmehal in mi je na kratko razložil vso zadevo. Res je bil deseti oče. Jula s Pohorja je rodila devet otrok, čeprav je bila devica, a vsakega je imela od drugega fanta in je še vsak k t' otrok umrl. Zadnji je bil moj sopotnik, ki ga je premamila vročerkna Jula, in z njo je imel otroka, ki še danes živi in je zastaven fant in ga le redko kdaj manjka pri fan-

tovskih pretepih. Tako je zadela mojega sopotnika čast, da je postal deseti oče, a desetega očeta menda ni nikjer na svetu, ta slava pripada le njemu in ker se je zavedal te slave, se je oženil z Julo, brž ko je postal deseti oče in živi še zdaj z njo gori nad Lastnjo vasio in se skregata pošteno morda le vsake kvarte enkrat.

Strmeč klanca je bilo konec, pot je zavela čez plitvo, zamrzo Devino in se je izgubila doli med redko posejanimi vaškimi hišami. Dedec je baš prenehal s svojo zgodbo. Obraz se mu je raztegnil v širokem posmehu in je z roko pokazal na slabo izhojeno pot, ki se je med snegom vila pod strmo ritoznojsko gorico. »Todie vodi pot v Pasji graben,« se je nenadoma zresnil. »Niste naš človek, a vam privoščim, da spoznate naše kraje. Vsakemu ne privoščim tega. Zdjaj, ko ste spoznali desetega očeta, se ga pa tudi spominjajte, kakor se spodobi. To čast ste doživeli danes, a glejte, take časti ne doživlja vsak človek.«

Se enkrat se je zarežal in se je pognal naprej in že ga je skril prvi ovinek onkraj Devine. Moja pot pa se je vila naprej po nizkem, le slabo izhojenem snegu. Viskoka kopa vinske gorice se je spenjala nekam v nedogledno višino, a moja pot se ji ni bližala, temveč se je oddaljevala od nje. Naposled je izgubila v gorju in je bilo nenadno konec. In sem vedel da me je edini slovenski deseti oče pošteno potegnil in zavlekel na krivo pot.

No, dobra volja me ni prešla in sem šel brez poti naprej. Gorza je bilo kmau konec in pred mano je zrastla ozka ravnic,

naslanjajoča se na strm greb, vrh katerega so bile nasajene tri ali štiri hiše — Klopče. Moral sem se obrniti na levo in sem kmalu našel širok kolovoz, ki je vodil nazaj naravnost proti vinski gorici. In kmalu sem bil v ozki usedlini tik pod zasneženimi vinogradi, v tihoti samoti, ki je ne moti nevesno človeško življenje. V Pasjem grabnu. Dve domačiji sta zrastle tu in se v tem zimskem miru človeku zdita kakor dve posebeljni pravilici, zlasti Janžekova domačija skriva vtis pravilice o Snelguličici, ki se skriva pod vinsko gorico. Drugič bi ne mogla biti tako vesela in vase zamaknjena kot uprav tu.

Od tihih domačij se pot strmo vpre v goru in vodi pod trtami do ponosne Wind-schgrätzove vinčarije, ki je od daleč videti kakor visoka stavba, ki je iz mesta zašla v to samotno in ji je skoraj neprijetno, da stoji sama v tem hribu. Tik pred vinčarijo stoji vozovi, pred vsakim par močnih konj, ljudje valijo iz nizke kleti visoke, debele stene in jih po močnih lestvah spuščajo na vozove. Radovednost je lepa človeška lastnost in ga nehoti nažene v klet. Tu je živahno življenje, vinčar se vrti okrog dveh velikanskih sodov, v katerih bi si človek lahko uredil udobno sobo. Dve acetilniški razsvetljavieta kleti, ki je prijetno topla in zračna. Hotelir iz Slovenski Bistrice je prišel po kupljeno vino, da ga zvozi v mesto. Gostoljubno postreže popotnika s kruhom, prigrizkom in vinom, ki ga je na preprosti mizici tam v kotu poljubno na razpolago. A le vinčar izredno prijazen, nad vse več človek, ga tu pa tam komaj za spoznanje srebnega kapljico, vozniški pa molke in hodijo mimo vina, kakor da ga sploh ni na svetu. In človek se čudom čudi,

ko se nehoti spominja slavne Trške gore in objestnih furmanov, ki so vozili in še vozijo vino z dolenskih goric, in pametnih, solidnih konjčkov, ki so pripeljali vinske furmane sami domov.

Po prostorni, močno obokani kleti vlada razpoloženje, kakor da se tu obhaja sveto opravilo. Le črpalka hrestne tu pa tam, le plamenček v acetilniški včasih vztrepete in le vino, ki ga črpalka izganja iz sode, šumi na ves glas in se kakor majhen slap uliva v ogromen škaf, od koder ga spet črpalka žene v drugi sod. Takega smotrnega, naglega in sigurnega pretakanja vina še nisem videl nikjer in nikoli. Reči se mora, da je taka črpalka in tako pretakanje vina lep napredek v našem vinarstvu. Ta način je prvi uvedel pri nas gospod Janžekovič, ki je tod okrog na glasu kot prvi strokovnjak v vinskih zadevah.

Vozniki so srečno spravili sode na vozove in jih natovorili do zadnjega prostora. Z zastrenjenega neba je pričel pršiti droben, suh sneg, pot je hrapava in strma in treba bo velikega napora, da vozniški spravijo vozove in vino na varno cesto tam doli za gozdovi. A vozniški so spretni in resni. Prav nič ne priganjajo konj, vozovi škripajo in se majo po nevarni vijugi in komaj vidno zdrknejo navzdol in že so na ravnicah in veselo vijejo po ravnem škripajoče vozove široki cesti naproti.

V obokani kleti pa še vedno šumi vinski slap in se peni po ogromni posodi. Črpalka poje neutrudno svojo veselo pesem, zakaj vinčar pretaka vino iz orjaškega sode v sod, čigar vsebino so vozniški odpejali v dolino. Sicer je po prostrani kleti tišina, ki jo le za trenutke pretrga kratka beseda človeka, ki je stopil v kot k mizici, da iz-

Čim vstaneš, preden greš spat

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

se posvetuj z njim o svoji bolezi in načinu zdravljenja. V izjemnih primerih pokliči zdravnika na dom. To je potrebno posebno, če se pridružijo druge bolezni. Pri tem pa se zavedaj tudi, da je zdravnik za časa epidemije prezaposlen s težjimi bolniki. Drži se točno zdravniških navodil glede zdravljenja, rekonescence in delasposobnosti. Posebnih zdravil za bolnika, bolnega za influenco ni; zato zapuj zdravilo, katere ti predpiše uradov zdravnik. Ta kratka navodila je dobro da si vsakdo zapomni. S tem skuša soielovati pri preprečenju širjenja influenčnih obolenj za ohranitev zdravja in življenja delavcev.

Slabe zveze Gorenjcev z Ljubljano

Nekaj predlogov za izboljšanje voznega reda

Bled, 3. februara
Nekolikokrat so se Gorenjci že pritoževali zaradi izredno neugodnih zvez z Ljubljano. Kljub upravičenim pritožbam je bilo pred dvema letoma doseženo le majhno izboljšanje in še to za prav kratko dobo. Že pri prvi preureditvi voznega reda smo izgubili težko priborjene, nekoliko ugodnejše zveze vlakov, z Ljubljano in Kranjem. Na lanske pritožbe nam je odgovoril nekdo, ki j prisostvoval sestanku, ko so razpravljali o novem voznem redu na Jesenicah »Jutru«, precej osorno, češ: »Ni se mogoče ozirati na vsak kraj in še manj na želje vsakega posameznika.«

Da bodo ostale v bodoče prihranjene take pripombe, je potrebno, da si ogledamo naše zveze z Gorenjskega z Ljubljano in s Kranjem tudi z gospodarskega stališča. Naši trgovci obrtniki, industriji in uradniki imajo redno važne opravke v Ljubljani in v Kranju v uradih, v trgovinah in po sejmih. V vseh omenjenih zadevah prihajajo v poštev le dopoldanske ure. Vsakdo pa tudi gleda, da pride čim lažje do železnice in da ne zamudi preveč časa.

Če hoče Gorenjec pri sedanjem voznem redu kaj opraviti v Ljubljani že dopoldne, se mora odpeljati iz Rateč, Kranjske gore, z Dovjega kakor tudi iz vseh pošt v Bohinju tako zgodaj, da doseže osební vlak, ki odhaja z Jesenic ob 5.40. Tisti, ki prebivajo v krajih blizu železnice, morajo vstajati vsaj ob štirih zjutraj. Kaj pa oni, ki so bolj oddaljeni od železnice? Za mnoge je noč izgubljena. Nič bolje nimajo tisti, ki so oddaljeni od železnice v krajih med Jesenicami in Kranjem. Neugodna je ta zveza tudi za Blejce. Le predstavljajte

si, urejevalci in zagovorniki sedanjega voznega reda, kako prijetna je pot v jutrnji temi in mraku, po zasneženih zimski pokrajini na uro in še več oddaljeno železniško postajo! Veliko ljudi prihaja na jutrnji vlak po več ur daleč. Ni vsakemu dano, da bi stanoval v bližini železniške postaje pa stopil iz zakurjene sobe v vlak.

Do 28. prosinca smo imeli vsaj brzovlak št. 3, ki je odhajal z Jesenic ob 7.45 in postajal na več gorenjskih postajah, tako v Lesah, Radovljici, v Kranju in v Škofji Loki. Kako prijeten in važen je bil ta brzovlak, priča dejstvo, da je bil sleherni dan dobro zaseden. Marsikdo je rad nekaj doplačal, da mu ni bilo treba tavati po jutrnji temi do postaje in predlogo čakati v Ljubljani. Nu, zdaj pa so nam vzeli še to edino ugodnost za potovanje v Ljubljano, Radovedni smo za koliko časa; če ne do novega voznega reda, ki bo stopil v veljavo šele meseca maja? Odprto povedano, da brzovlak št. 3, veliko lažje pogrešamo pomladi in poleti kakor zdaj, v ziml!

Kadar je ugodno vreme, potnik gre na glavno cesto in dobi že kak avtobus, kajti konec koncev je vseeno, kdo ima denar: ali občinstvu v tem primeru nenakonjena železnica, ali zasebno avtobusno podjetje. Toda prav zdaj so avtobusi ovirani in je mnogo krajev še bolj oddaljenih od glavnih cest, kjer vozijo avtobusi, kakor pa od železnice.

Zelo neprimeren je prihod vlaka št. 913 v Ljubljano, ki je poleg tega še v največ primerih tudi zamujen. Kaj mora opraviti potnik, ki se pripelje v Ljubljano ob 12.13. v zasebnih uradih, v trgovinah ali na sejm? Razen državnih in banovinskih ura-

dov je v tem času vse zaprto. Pa tudi po uradih niso posebno veseli zamudnikov, ki prihajajo med 13. in 14. uro. Kaj naj dela potnik čez opoldne v Ljubljani? Trgovine so odprte šele ob 15.

Tisti, ki vedre in oblačijo pri voznih redih, naj bi imeli pred očmi, da ljudje ne hodijo v Ljubljano samo za kratek čas in za zabavo, marveč po opravkih, in da je tudi deželanom čas dragocen.

Ali ne bi mogli premakniti vlaka št. 937 za kake pol ure naprej in ga vsaj podaljšati, če ni mogoče drugače, do Ljubljane? Ta vlak je baš vpeljan zaradi dijaštva in delavcev. Če se dijakoli količkar potrudijo, pridejo tudi v desetih minutah s postaje v Kranju v gimnazijo. Seveda bi bilo treba gledati, da bi bil vlak vedno točen.

Res nerazumljivo je, da glede na veliko avtobusno konkurenco in na utemeljene protive Gorenjcev pri državni železnici niso toliko uvideli, da bi enkrat za vselej ne uvedli na gorenjski progí vlak, ki bi prihajal v Ljubljano okoli 10. dopoldne ali pa vsaj med 10. in 11. uro. Če pa še tega ne nameravajo, naj nam vrnejo za Gorenjce res pripravi brzi vlak št. 3. Neprilike na progí, zaradi katerih je bil omenjeni brzovlak ustavljen, bodo kmalu pri kraju.

Narodni vremenski reki o januarju in februarju

Sveti trije kralji so nam zimo pripeljali. O svetem Pavi (Pavel puščavnik) vsaka vrana o zimi pravi. Sv. Boštjan v ledu in snegu, bo Jurij prihajal po zelenem bregu. Če ni zime do sv. Neže, jo ona izleže. God sv. Neže kokašim jajčnik odveže. Dan sv. Vincenca prinese snega do kolena. (22. I.) Sv. Vincenc v soncu, april v senci. Če je v ivju Janez Zlatoust, je sv. Jožef deževen in pust. Če na Svečnico sveča od strehe visi, bo do Matije mrzlih še dni. O sv. Blaži je zima na straži. Sveta Agata je snega bogata. (5. II.) God svete Dorotheje snega nam naseje. (6. II.) Sv. Polona je burje patrona. (9. II.) Sv. Valentin, prvi spomladin, prinese ključ od korenin (14. II.). Sv. Peter (na stolu) prinese južni veter (22. II.). Sv. Damijan je že od sonca obsijan (23. II.). Sv. Matija led razbija, če ga ni, ga naredi (24. II.). Če je zgodaj Pepelnica, bogata rž je in pšenica. Če je januar mrzel in snežen, je topla in suha jesen. V snegu Anton, Neža in Pavel, sukno Gregor dá na kavelj. Če pustno noč luna ne sije, se velika noč v sneg zavije. Polna luna na prestopni dan, je ob Juriju krompir že okopan.

prazni in svoje veselje kozarec cinkastega vina. Opojni slap pa prepeva še dolgo uro in zunaj nad goricami se že mrači, ko slap nenadno utihne. Le črpalka zaškriplje še dvakrat ali trikrat in umolkne. Delo je končano, orjak je poln, dočim je njegov drugi tovariš prazen votlo zavzenel.

Doli v Pasjem grabnu, v okusno, skoraj umetniško opremljeni sobi Janžekovičeve domačije se človek prijeto ogreje in se v zanimivi družbi gospodinje, njenih hčerk, sinov in gazde Janžekoviča otrese vsled nadležnih duhov, ki se jih je nabral gori v vinski kleti. Večer se izliva v noč, a človek je pozabil na čudnega desetega očeta s Pohorja, na nevesno kotlino Šentovca in na povest, ki se vije okrog teh krajev. Sam vrag je v svoji pravi podobi prebival v Šentovcu, a tu doli v Pasjem grabnu je živel v divji pasji podobi in je čuval in stražil na obeh straneh ritoznojsko gorico, dokler ga nekega dne ni sveta Marijeta s posvečenim trsnim kolcem nagnala v njegovo pravo domačijo.

Ko se človek v snežnem naletavanju ponoči vrača v mesto, mora nehoti obstati na ovinku in se ozreti nazaj na samotno domačijo pod vinogradi. Svetlo okno veselo sije v noč, ki se beli vsenaokrog, in v človeku nehoti vstaja v duši resnična pravilica o Snelguličici in njeni udobni, prijazni domačiji, posejani s samimi pravilicami in pripovedkami. In vsi ti, v nočni belini razločni trsi se mu v resnici zde kakor bataljoni nemih vojščakov, v popolni bojni pripravljenosti čakajoči na nevidnega sovražnika, prečnega neke iz teme onkraj gozdov, ki črni leže doli v ravnini.

Josip Vrandeč

Gospodarstvo

Naseljevanje podjetij v Beogradu

Odstotek novoustanovljenih delniških družb s sedežem v Beogradu se je lani povečal od 44 na 76%

Ponovno smo že na tem mestu opozorili, da se podjetja v rastočem številu selijo v Beograd, odnosno se tam naseljujejo, predvsem zaradi tega, ker se v Beogradu ne pobirajo banovinske davščine (Beograd ne izvzeta iz področja dunavske banovine) in uživajo podjetja tudi druge ugodnosti. Ona podjetja, ki imajo že druge svoje stalne naprave, pa prenašajo svoje centre v Beograd, da se na ta način vsaj deloma okoristijo z nižjimi davčnimi dajatvami. Ob preureditvi države bo najpogotje potrebno, da se reši tudi vprašanje privilegij Beograda, kajti ne gre, da bi se na tak umeten način forsirala industrializacija področja Beograda, ki ima že pri enakih fiskalnih bremenih za mnoge stroške po svoji legi posebne rpgodnosti. Predvsem pa ne gre, da bi družbe zgolj zaradi davčnih ugodnosti prenašale svoje se sedeže v Beograd.

Zanimiva je v tem pogledu statistika novoustanovljenih delniških družb za lansko leto. Ta statistika nam pove, da je bilo lani v vsej državi ustanovljenih 58 novih

delniških družb z glavnico 136 milijonov din; od teh 58 novih delniških družb pa si je 44 družb (76%) z glavnico 130.5 milijona din (96%) izbralo za sedež Beograd. Izven Beograda je bilo torej ustanovljenih lani le 14 družb z razmeroma majhno glavnico 5.6 milijona din.

Ce primerjamo ustrežajoče številke preteklega leta z onimi za prejšnje leto, tedaj vidimo, da se je število novo ustanovljenih družb s sedežem v Beogradu prav lani znatno povečalo. V letu 1938 je bilo ustanovljenih vsega 59 novih delniških družb, od tega pa le 26 ali 44% s sedežem v Beogradu; lani pa je bilo, kakor rečeno, ustanovljenih 58 družb, od tega 44 družb ali 76% s sedežem v Beogradu. Število družb s sedežem v Beogradu se je torej povečalo v enem letu od 44 na 76% celotnega števila. V gornji statistiki seveda niso upoštevane tvrdke, ki nimajo oblike delniške družbe in so prenesle sedež v Beograd. Tudi ni upoštevano, da je lani 5 delniških družb s sedežem izven Beograda preneslo svoj sedež v Beograd.

Naš izvoz v Anglijo

Navzile težkočam v pomorskem prometu se je naš izvoz v Anglijo v zadnjih mesecih precej povečal. Tako smo v oktobru izvozili v Anglijo za 21.5 milijona din blaga (v oktobru prejšnjega leta za 13.5), v novembru se je izvoz v Anglijo dvignil na 24.2 milijona din (23.1), v decembru pa se je povzpeli na 64.3 milijona din (49.2). Ni se pa v enakem meru povečal uvoz iz Anglije, kajti v oktobru smo uvozili iz Anglije le za 11.0 milijona din blaga (24.9), v novembru za 4.9 milijona din (27.8) in v decembru za 18.2 milijona din (29.1). Naša trgovinska bilanca z Anglijo se je v zadnjih letih razvijala takole (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
1936	431.7	625.8	-194.1
1937	464.2	409.1	+ 55.1
1938	485.1	431.3	+ 53.8
1939	366.7	242.0	+124.7

Čeprav je bil v zadnjem četrtletju lanskega leta naš izvoz v Anglijo večji nego v ustrežajočem razdobju prejšnjega leta, je vendar celotni izvoz v Anglijo v teku lanskega leta nazadovolj v primeri s prejšnjima dvema letoma. Še bolj pa se je zmanjšal uvoz iz Anglije, kar je imelo za posledico, da smo imeli lani z Anglijo za skoro 125 milijonov din aktivno trgovinsko bilanco, pri čemer je treba poudariti, da smo ta aktivni presežek vnesli v našo državo v obliki deviz.

Povečan obtok bankovcev

Najnovejši izkaz Narodne banke od 31. januarja zaznamuje zaradi ultima povzročanja obtoka bankovcev za 198.5 milijona din (lani ob istem času 6607.3). Do tega povečanja obtoka je prišlo predvsem zaradi večjih dvigov zirovnihi naložb. Obveznosti na pokaz so se namreč zmanjšale za 147.5 na 2120.4 milijona din (lani 2126.3); med temi obveznostmi na pokaz so predvsem nazadovolje zirovne naložbe glavne državne blagajne za 120 na 65.4 milijona din, privatni zirovni računi so se skrčili za 152.2 na 912 milijonov din, medtem ko so razni računi narasli za 124.6 na 1142.9 milijona din.

Na strani aktiv zaznamujemo ponovno občutnejše povečanje zlatih rezerv. Ze v tretji četrtini januarja je zlata rezerva narasla za 12.4 milijona din, najnovejši izkaz pa zaznamuje nadaljnje povečanje za 6.9 na 2010.0 milijona din (lani 1911.1). Tudi devize, ki se ne vstjejoje v podlago so narasle, in sicer za 21.4 na 772.4 milijona din (lani 526.6). Skupna vsota meničnih in lombardnih posojil je ponovno nazadovolja za 52.3 na 1954.6 milijona din (lani 1885.4). Oč najvišjega stanja ob koncu lanskega četrttrja so se menična in lombardna posojila že zmanjšala za 617.9 milijona din.

Eskonti bonov za narodno obrambo se je v četrti četrtini januarja povečal za 82 na 1316 milijonov, med tem ko so b'asainški zapisi za narodno obrambo narasli za 5.3 na 839.4 milijona din, s čimer je skoro dosednja predvidena meja 840 milijonov.

Stavna vrednost zalega zaklada znaša 3216 milijonov din, kar ustreza v primeri z obtokom bankovcev in obveznostmi na pokaz kritju v višini 28.98% (prejšnji teden 27%).

Gibanje klirinških računov z inozemstvom

Najnovejši izkaz Narodne banke o gibanju klirinških računov z inozemstvom zaznamuje občutnejše zmanjšanje salda naših klirinških terjatev v Nemčiji, in sicer za 1.99 na 6.57 milijona mark. Na drugi strani pa kaže klirinški račun s češko-moravskim protektoratom povečanje salda naših terjatev za 9.7 na 70.8 milijona Kč. Saldo naših terjatev v klirinku z Bolgarijo se je v zadnji četrtini januarja zmanjšal za 0.36 na 0.54 milijona din.

Med pasivnimi klirinški opazamo po daljši dobi privrkat zopet občutnejše povečanje našega klirinškega dolga v Italiji, ki je v zadnji četrtini januarja narasel za 14.2 na 68.2 milijona din. Zmanjšal pa se je saldo našega klirinškega dolga v Madžar za 6.6 na 27.2 milijona din in v Rumuniji za 2.8 na 27.3 milijona din. Naš klirinški dolg v Turčiji, ki se je v zadnjem času držal na višini okrog 6 milijonov din, je nenadoma likvidiran in znaša naš dolg le še 84.000 din. V klirinškem prometu s Slovaško smo še vedno dolžniki in se je naš dolg povečal za 0.2 na 1.7 milijona din. V klirinškem računu s Francijo se je saldo za malenkost dvignil na 0.3 milijona francozkih frankov. Privrkat je izkazan tudi klirinški račun s francoskimi kolonijami, na tem računu smo dolžni 30.000 frankov.

Gospodarske vesti

Imenovanje odbora za razdelitev kontingentov za izvoz živine. Trgovinski minister dr. Andres je te dni razveljavil odločbo, po kateri je doslej Zveza mesne industrije razdeljevala kontingente za izvoz mesa v inozemstvo. Obenem je ukinil dosedanja praksa, da Uduženje izvoznikov predlaga razdelitev kontingentov za izvoz žive živine. Strokovni odbor za živino pri Zavodu za pospeševanje zunanje tr-

govine je te predloge vedno le potrdil, tako da je imelo udruženje monopol za izkrcanje izvoznega kontingenta, ki odpade na trgovce. V tej zvezi je minister izjavil, da številni člani tega udruženja, zlasti manjši izvozniki, niso bili zadovoljni z načinom razdelitve kontingentov. Do definitivne ureditve vprašanja razdeljevanja živinskih kontingentov je trgovinski minister imenoval poseben odbor, ki bo stavljal predloge za razdelitev kontingentov, ki odpadejo na izvoznike, strokovnemu odboru za živino in živinske proizvođače. Za člane tega odbora je imenoval: Miljutina Geca, načelnika v kmetijskem ministstvu, dr. Simo Debelić, profesorja veterinarske fakultete v Zagrebu, Dušana Kocića, izvoznika v Nišu, Ugrina Joksimovića, izvoznika iz Skoplja, Dejana Vasića, izvoznika iz Beograda, in Stjepana Jakopca, izvoznika iz Zlatarja Bistice.

Kdo bo ravnatelj direkcije za zunanjo trgovino. Te dni smo poročali, da je upravni odbor Prizada stavil predlog, da se na mesto umrlega dr. Eda Markovića postavi za generalnega direktorja Prizade dr. Dragotin Toth, ravnatelj Gospodarske sloge v Zagrebu in dosednji podpredsednik Prizade. Glede na bližnjo ustanovitev direkcije za zunanjo trgovino, s katero bo sta združena dosednji Zavod za pospeševanje zunanje trgovine in zunanje trgovinski oddelek trgovskega ministristva se vodijo trenutno v Beogradu pogajanja glede postavitve ravnatelja novo ustanovljene direkcije. Po informacijah beografske »Politike« je resen kandidat za ravnatelja nove direkcije dr. Rudolf Bičanić, šef zavoda za gospodarska preučevanja pri Gospodarski slogi v Zagrebu.

Uredba o Fenikuš podljudšana do 1. julija t. l. V ministristvu za trgovino in industrijo je redigirana uredba o izpremembi uredb o jugoslovanskem portfelju blivše zavarovalne družbe Phönix na Dunju z dne 16. decembra 1936. Spreminja se samo besedilo v odstavku 6 č 10 te uredb, tako da zavarovalnici nimajo pravice na odkup do 1. julija t. l.

Gradnja žitnih silosov. Privilegiran delniška družba za silose je razpisala javno licitacijo za dobavo in postavitev strojnih naprav za žitni silos v Bilni s kapaciteto 3000 ton in za žitni silos v Podgorici s kapaciteto 2500 ton, in sicer po načrtih družbe. Prav tako je družba razpisala licitacijo za električne instalacije v gornjih dveh silosih. Licitacijki elaborati se dobe v tajništvo družbe.

V trgovinski register so se vpisale naslednje tvrdke: Družba »Zvezica«, zdravilška družba z o. z. (osnovna glavnica 200.000 din; poslovalnice inž. Dušan Serneć, minister v p. iz Ljubljane, Ernest Hienz, inženjer in lesni trgovec v Ljubljani, Hinko Šumer, solski nadornik v p. v Ljubljani in Zdravko Rus, trgovec na Bl. du.) »Elite«, konfekcija in manufaktur v g. in g. in en detail, Fran in Pavel Perles, Ljubljana (dosedanja družba »Elite« konfekcija, je prišla v likvidacijo); »Oleum« industrsko-trgovsko podjetje, Tomažič Zvonimir (napak in prodaja izdelkov iz mineralnega in vegetabilnega olja, tehničnih masti, kemično-tehničnih in mineralnih izdelkov in za to potrebne embalaže, predelava surovin in polizdelkov kemično tehnične inustrije, dosedanja tvrdka »Oleum« in družba za rafiniranje olja, je prišla v likvidacijo); Trgovska poslovalnica Km. tišče družbe, družba z o. z. v Ljubljani (trgovina na drobno in debelo z delnimi, kmetijskimi, vinogradniškimi, vrtnarstvi, čebelarstvi in gozdarstvi, priprave in izdelki z živo in zaklano živino, kmetijskimi potrebščinami, zlasti živalskimi in rastlinskimi zdravilnimi sredstvi, umetniimi gnojili, kmetijskimi stroji in orodjem, poljskimi in gozdarstvi, semen in sadeži, krmili, zdravilnimi in drugimi žilščili, z monopolnim blagom, s špecirijo in kolonijami, tekstilimi in salanterijskim blagom; osnovna glavnica din 200.000; poslovalnice: Oton Detela, velposesnik v Predvoru pri Kranju, dr. Stanko Kovačič, posestnik v Mariboru, Anton Soršak, ravnatelj »Ekonom« v Ljubljani, Milan Mravljje, posestnik v Ljubljani in inž. Bogdan Ferlic, ravnatelj Kmetijske družbe v Ljubljani); Tvrnica kartonaze Herge, družba z o. z. v Mariboru (osnovna glavnica 500.000 din; poslovalnice: Terezija Tschunder, trgovka, in Franc Herge, trgovar, oba v Mariboru); »Jutena industrija« Vilko Senica & Co. k. d. Zalec (osebno zavezana in odgovorna družba Vilko Senica, trgovec v Zalcu, in Anton Albert, trgovec v Zagrebu; vpisani deleži družbenikov - komanditistov, ki jih je osem, znašajo 1.650.000 din); A. Sa. alon & Co., Ljubljana, trgovina z mešanim blagom (družbeniki: Andrej Sarabon, trgovec, Marija Sarabonova, trgovka, Ivan Volk, trgovec, vsi v Ljubljani; dosedanja tvrdka A. Sarabon je črtana); Sada A. Adolf, trgovina z urami, zlatino, srebrnino in drugimi kovinskimi izdelki na veliko in Celju; Carinsko posredništvo C'ngrič A. in C. Celje; Adolf Führ, trgovina s pleštinami in tekstilnimi stroji in potrebščinami v Ljubljani; »Slovenija Transporte«, Jos. L. Šilih, spedijsko in transportno podjetje za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 8.13 milijona din nasproti 9.04 in 10.68 milijona din v prejšnjih štirih tednih.

Devize

Curh. Beograd 10, Pariz 10.0050. London 17.7350, New York 446, Bruselj 22.51, Milan 236.75, Amsterdam 178.70, Berlin 106.1750. Stockholm 101.35, Oslo 86.50, København 87, Sofija 5.30, Budimpešta 87, Atene 3.30 Carigrad 3.55, Bukarešta 3.30.

Blagovna tržišča

Zito
+ Chicago, 3. februarja. Začetni tečaj: koruza: za maj 55.125, za julij 54.75.
+ Winnipeg, 3. februarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 84.50, za okt. 86.125.

Beleške

Dve tretjini človeštva v vojni

V evropski in azijski vojni je udeleženo skupno 1.500 milijonov ljudi, torej je na svetu samo okoli 700 milijonov ljudi, ki se ne nahajajo v vojnem stanju. To se pravi, da samo picla tretjina vseh zemeljskih prebivalcev živi v miru. — Na Kitajskem se bori 280 milijonov Japoncev in Mandžurcev proti 330 milijonom Kitajcev. V Evropi se nahaja v vojni 80 milijonov Nemcev, 180 milijonov Rusov in okoli 4 milijone Fincev. Imperija Velike Britanije in Francoske pa predstavljata človeško silo preko 630 milijonov.

Dr. Mačkovo glasilo očita slovenski JRZ neiznajnost

»Hrvatski dnevnik« ostro obračunava s politiko slovenskega dela JRZ in s pisačem »Slovenec« ter med drugim pravi: »Tudi tokrat so ti slovenski politiki prešli ne samo preko pravic in interesov hrvatskega naroda, temveč so s svojim postopanjem poskušali škodovati Hrvatom. Hrvati do sedaj niso nikdar nicesar storiili na škodo Slovencev in se tudi niso protivili formiranju slovenske banovine. Toda na žalost niti tokrat niso bili deležni lojalnosti s strani slovenskih politikov iz JRZ. List dalje obžaluje, da je slovenska JRZ podpirala režim, proti kateremu so se morali Hrvati toliko boriti, ali navzile temu so Hrvati ta režim zrušili. »Hrvatski dnevnik« se postavlja na stališče, da se medsebojni odnosi Hrvatov in Srbov tičejo samo teh dveh in da Slovenci s svojim vmešavanjem ne morejo preprečiti normalnega razvoja in ureditve teh vprašanj. Končno pravi list: »Nihče ne oporava slovenskega narodnega ozemlja. Izvzemši nekoliko vasi, ki so naknadno bile priključene dravski banovini in ki se morajo vrniti Hrvatiki, je vse ozemlje dravske banovine slovensko. Slovenci torej nimajo razloga, da bi si nakopavali zamero Hrvatov.«

Kaj je danes v Beogradu glavno

V listu gospoda dekana Škrbeca čitamo utvrditve njegovega urednika z ministrom g. dr. Krekom. Urednik je povprašal o ministru, katera politična akcija je danes v Beogradu najbolj aktualna in v ospredju. Dr. Krek je na to vprašanje odgovoril, da se z vso vnemo dela na to, da dobe Slovenci svojo banovino Slovenijo.

Delavske strokovne žile

»Nova pravda«, glasilo narodnega delavstva, ki pridobiva, odkar je obirno povečala svoj obseg, vedno večji krog čitatelej, objavlja članice »Strokovne šole«. V njem pravi med drugim:

»Delavske zbornice v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani so ustanovile delavske strokovne šole, v katerih naj bi se usposobili za svoje delo bodoči voditelji strokovnih organizacij v delavske strokovne šole se sprejemajo izključno le pristajajo pokrovki ki imajo danes zbornice v svojih rokah (Jugosla v Zagrebu pa Z. eza hrvatskih delavcev). Torej šole ne služijo, izobrazijo delavcev za vrststvo strokovnih pokrovov, ampak le propagando strokovnih pokrovov, z sredstev delavskih zbornic, torej iz denarja, ki ga prispevajo vsi delavci brez izjeme. Pravno bi bilo, da se tudi ostalim pokrovkom, katere priznava delavstvo, omogoči, da izobrazijo svoj narajšaj za strokovne organizacije. Ne ugovarjamo da v pri Jugosla izšla svoje nove funkcije, vendar bi moral biti denar delavske zbornice na razpolago tudi za izobrazbo mladim funkcionarjem ostalih strokovnih organizacij.«

V Kranju ne

»Slovenec«

V Kranju prietaš JRZ očividno ne čita »Slovenca«, odnosno prehajajo preko njegovih pozivov. Pred dotrim tednom je »Slovenec« nagnal vse tiste ki se zanimajo za uračno popravljanje volnih imenikov na občinah, z voljnimi upravniki ter je pozval »svoje« občinske uradnike, naj vržejo vse morebitne vloge v koš. Sedaj pa bere mo v večerjanjem kranskem tedniku sledeči poziv krajevnega odbora JRZ v Kranju:

»Somiljenke ki se piko vpisani v volilni imenik občine Kranj in one ki so se preselili ali katerih oznaba v volilnem imeniku je netočna prosimo, da se javijo v tajništvo JRZ zaradi poprave in poplne volilnega imenika Brez pravilnega vpisa v volilni imenik ni volilne pravice. Zavarujte si pravočasno svoje volilne pravice, da pozneje ne boste imeli nepotrebnih potov in sitnosti.«

Pri tem je pa ta poziv še povrh prepozen, ker je doba za uradno popravljanje imenikov z 31. januarjem že potekla.

Mussolinijeva »Doktrina fašizma« v slovenski izdaji

Znamenita italijanska založba Vallecchi v Firenzi je pravkar izdala v slovenskem jeziku brošuro na 60 straneh: »Benito Mussolini, Doktrina fašizma«. Je to prevod idejne »magiae chariae« italijanskega fašizma, spisa, ki ga je njegov ustanovitelj in vodja sestavljal za »fascistični enciklopedij«. Spis je razdeljen v dva dela: v prvem razlaga pisce osnovne misli in sicer fašizem kot politično, duhovno, etično in religiozno zasnovo, dalje kot zgo-

dovinski nazor in nazor o državi. V drugem delu se Mussolini bavi s fašizmom kot političnim in socialnim naukom. Tu med drugim kritizira doktrine demokracije, liberalizma in marksizma, ugotavljač svoje idejno stališče nasproti tem nazorom in gibanjem.

Brošuro zaključuje »Opombe« k prvemu delu, ki so v njih nekoliko natančneje razložene nekatere teze in misli, predvsem s citati iz raznih Mussolinijevih govorov in člankov.

Ideološko pomenljivi spis voditelja Italije je izšel že prej v raznih jezikih. Slovenski prevod je v glavnem zadovoljiv in zunanja oprema knjige prav lična.

ZDRAVILNO DELOVANJE ROGAŠKE MINERALNE VODE:

Pri preobilni želodčni kislini

je treba štirikrat na dan piti po 100—200 g vrečka Styria. Voda se najprej segreje, da izhlapi ogljikova kislina. — Piti polagoma!

Smuk v Ga-Pa

Domačini so pobrali vsa najboljša mesta

Ga-Pa, 3. februarja
V smučarskem sporeu mednarodnega zimsko-sportnega tedna je bil danes smuk s Kreuzečka, in sicer najprej za ženske, za njimi pa so startali moški. Tudi ta konkurenca je bila močno zasedena z mednarodnimi tekmovalci, posebno moška, v kateri so šli na start razen Nemcev Jugoslovenci, Italijani, Bolgari, Rumuni, Slovenci in Čehi.

Start za ženski smuk je bil ob 11. in je progla zanj merila 600 m. Tudi to pot je nastopila kot velika favoritinja večna zmagovalka Kristi Cranzova, ki pa je danes je za las ušla porazu. Njena večna rivalinja Rescheva je smučala odlično in je samo za 6 desetink sekunde ostala za njo.

Vrstni red na cilju je naslednji: 1. Kristi Cranz 4:22, 2. Liza Resch 4:22.6, 3. Göggel (vse tri Nemčija) 4:23.2.

Po končanem ženskem smuku so začeli moški, in sicer 200 m višje na tradicionalni Kreuzeckovi progi, ki jo dobro poznajo vsi mednarodni tekmovalci v tej panogi. Konkurenca je bila silno huda, kot favoriti so seveda startali številni domačini, ki so imeli mnogo več priložnosti za trenine kakor ostali. Tako je prišlo, da so vseh prvi 10 mest — razen dveh, ki sta pripadli najboljšina Italijanoma — zasedli Nemci.

Vrstni red na cilju je bil naslednji: 1. J. Fenneveln 4:08.6, 2. Wörndle 4:14.2, 3. Walch 4:16.4, 4. Pfeifer (vsi štirje Nemčija) 4:17, 5. Chieroni (Italija) 4:19, 6. Lantschner 4:20, 7. Klausning in Harro Cranz 4:32, 9. Schwaabe (vsi štirje Nemčija) 4:26, 10.

Pogreb žrtve »Ljubljane« — narednika Griesbacha

Šibenik 3. febr. o. Danes so v Šibeniku podpisali pogodbo za dviganje potopljene ga rušilca »Ljubljane«. Dviganje bodo nadaljevali in vodili strokovnjaki vojne mornarice s sodelovanjem broderske družbe Marina Ferića iz Splita in tvrdke D. Tripkovič iz Trsta ter njegovega zastopnika Stipe Grčića iz Vranjice. Dviganje rušilca »Ljubljane« bo precej naporno. Vojna mornarica bo dala na razpolago vsa svoja sredstva, ostale naprave pa tvrdka Tripkovič, za katero bo vodil reševalna dela njen solastnik in ravnatelj, baron Banfield, eden izmed najboljših svetovnih strokovnjakov na tem področju.

Danes so na ganljiv način pokopali pomorskega narednika Josipa Griesbacha, ki

je našel smrt pri nesreči »Ljubljane«. Pogrebu sta prisostvovala tudi oče in mati, ki sta prispela davi iz Osjeka, ki pa nista mogla videti več trupla svojega sina, ker je bilo že zaprto v krsti. Pogreba so se poleg drugih udeležili tudi poverjenik ekspoziture banske oblasti v Splitu Mate Gulić, kontraadmiral Armin Pavić, mnogostevilni oficirji vojne mornarice in vojske, podčastniki, mornarji in vojaki Griesbacha so pokopali na pomorskem pokopališču sv. Petra. Ob grobu je imel poslovilni govor kontraadmiral Armin Pavić, ki je poveljeval pokopnika kot žrtve izvrševanja dolžnosti do smrti. Med pogrebom je svirala žalostinke mornarska godba.

Dr. Boža Stuhec na zadnji poti

Ptuj 3. februarja
Le na kratko smo v petek sporočili žalostno vest, da je prejšnji večer nenadoma umrla bitt plemenito srce neomajnega narodnjaka in uglednega ptujskega zdravnika dr. Bože Stuhca, ki ga je v prav kratki dob strla huda pljučnica. Vse njegovo življenje je bilo posvečeno človekoljubnemu zdravniškemu poklicu in delu za narod, kar je bilo prav v Ptuj izredno pomembno. S svojim nesebičnim delom si je pridobil nešteto prijateljev in znancev, ki so se hoteli poslati od njega, ko je ležal v svojem domu na mrtvaškem odru, ter ga obispat s cvetjem in vencii.

Danes popoldne ob 16 uri so se pred sošalost zbrale nepregledne množice Ptujčanov in okolčanov da sprejmo pokojnika na poslednji poti. Pred domačo hišo je opravil proš g. Greif pogrebno molitve, nato pa je zbranih pevski zbor zapel žalostno »Polna tožja. Ko so utihli, so poslednji akordi pesmi, so trgnili bež krsto na voz in s smrečjo se je začel pokopati proti pokopališču. Na delu spevo-

da je korakala častna četa vojakov, nato Sokoli s prapori, gasilci in zastopniki raznih narodnih društev. Mrtvaški voz, v katerem so bili vpreženi štirje vranci, je spremljal še voz, naložen z vencii, med katerimi je zbujal posebno pozornost venec z znakom protituberkulozne lige, katerega je ta poklonila pokojniku. Ko so pokojnikovo truplo položili v družinsko grobnico, se je prvi poslovil od njega g. proš, za njim se je sreski sanitetni referent g. dr. Vrečko v imenu sreza zahvalil za vse njegovo požrtvovalno delo na zdravstvenem polju. V imenu Zdravniške zbornice se je poslovil od pokojnika primarni bolničar g. dr. Kührar, za protituberkulozno ligo, katere ustanovitelj je bil pokojnik v Ptuj, je spregovoril šef-zdravniki sanatorija Vurberg dr. Okolo Kulak. V lepem govoru je izkregel zahvalo za veliko delo, ki ga je opravil pokojnik za protituberkulozno ligo, in mu svečano objubil, da se bo od njega začelo plodno delo nadaljevalo tudi naprej. Za konec je pevski zbor zapel še pesem »Vigred se povrne«.

Aleksander Vidaković

Beograd, 3. februarja
Prejeto čitit je umrl uledni srbski novinar in pisatelj, urednik »Politike« Aleksander Vidaković, komaj 44 let star. Novinarska družina naše prestolnice je v njem izgubila enega svojih najboljših tovaršev in borecev.

Pokojnik se je rodil v Beogradu leta 1896 kot sin uradniške družine. V mladih letih je sodeloval vso Golgota svoje domovine prebrazil je križev pot preko Albanije. S skupino mladih rojakov je nato odšel v Anglijo, kjer je v Cambridgeu položil gimnazijsko maturo, nato na odšel na univerzo v Oxford, kjer je študiral angleško književnost in filologijo. Bil je odlični študent in je lele k nčal z najlepšimi uspehi. Iz študentskega letu mu je za vse življenje ostala intima navezanost na Anglijo in na angleškega duha. Med njegovimi tovaršii na univerzi je bil tudi bivši minister vojke Velike Britanije Hore Belisha. Pozneje, ko je deloval v domovini, se je Vidaković skoraj vsako leto nekaj časa mudil v Angliji in je vse svoje življenje ostal v živahnih stikih s predstavniki angleškega življenja.

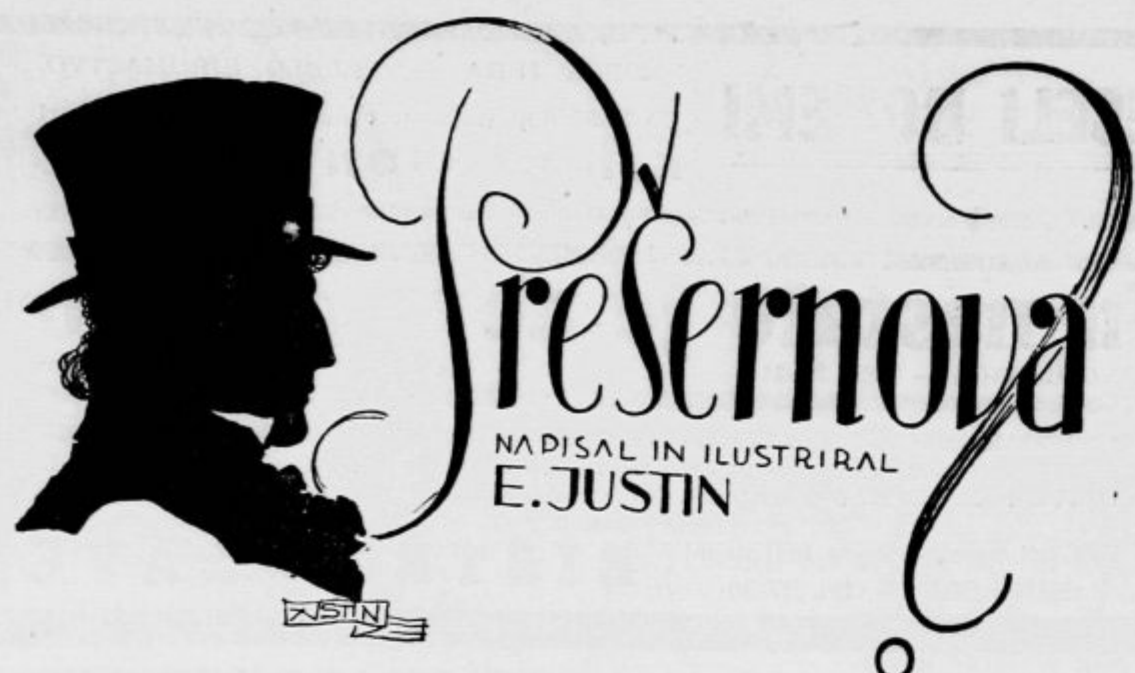
Svojo novinarsko kariero je začel leta 1923, kot dopisnik londonskega lista »Economist«, pozneje pa je postal tudi dopisnik nekaterih največjih angleških in ameriških listov. Delal je za newyorški »Times«, Manchester Guardian in mnoge druge. Več let je bil urednik beograjske »Politike«. Zanj je napisal dolgo vrsto reportaž iz Anglije in o Angležih, ki so vzbujale splošno pozornost. Med drugim je prepeval tudi vso Ameriko odkoder je obirno poročal o dejanju in nehanju jugoslovnskih naselbin. Z uspehom se je udeje-

stvoval v književnosti. Med njegovimi deli je tudi veliki roman »Marin Sorgo« iz dubrovniškega 16. veka. Zadnje čase je praviljal novo veliko knjižno delo, a smrt mu je prekržila načrt. Umrl je za komplikacijami, ki mu jih je prinesla gripa.

Beograd, 3. febr. p. Danes popoldne je bil na novem pokopališču pokopan rovinar Aleksander Vidaković. Na grobu so se poslovili od pokojnika zastopniki »Politike«, Novinarskega udruženja, Penklubu in Ameriško-angleško-jugoslovenskega kluba.

Smrtna žrtev dela

Poljska dolina, 3. februarja
Kakor smo pred dnevi poročali se je smrtno ponesrečil delavec Gladek Anton iz Fuzin, star 30 let. O nesreči, ki je zbužila srčno obžalovanje, smo domali nekatere podrobnosti, ki ovirgavajo mnenje, da je bil pokojnik pri delu preveč drzen. Pri postavljanju dvoravnega droga za električni vod je bilo zaposlenih 17 delavcev, med njimi Anton Gladek. Medtem ko je bil dvoravn drog bolj ali manj že v jami, se je težki les, ki so ga potiskali navzgor z vilicastimi drogovi, sprožil in padel. Vs drugi delavec so srečno odkočili, le Gladek je imel veliko smolo. Skočil je v sneg do pasu in nesreča je hotela, da se je spotalnil ob majhne lesne kolče, ki so pri dnu varovali na novo posajene smrečice. Zavoljo tega je padel v sneg in nani se je zvrnil drog, ki ga je stiknil preko vrta, da so nastopile notranje krvavitve. Polet tega mu je zlomilo tuje levo nogo. Ponesrečenca so takoj prenesli v bližnjo hišo in reševalci »Zdravniška«, ki pa mu ni mogel več pomagati. Gladek je bil priden in zanesljiv delavec.

Prav v kotu, kjer se smešno spenja sv. Jurij na konju: lesen kipec gotičnega mojstra, je moj mali, srčni predel. V tem srčnem predelu stoji vitrina, ob njenem vznožju pa počiva Gangova mojstrovina: 1. k. Franceta Prešerna. Samo tenka lesena stena loči to plastično glavo našega olimpijca od majhne kasete, katere hrani po eg zasebnih zapiskov tudi njegove nesmrtni ropokise.

V mraku, ob topli peči in s pokojnim razpoloženjem čutim željo, da bi otipaval te orumenele lističe — prav danes ob dnevu burkastih misli in čudnega hotenja...

Nočem luči, saj mi pramen svetlobe tam iz peči svetli kar dovolj, ko listam po teh toplih besedah mehkega zvoka Francetovega starinskega jezika.

»Prešernovo?« z velikim vprašajem — tudi ta iztržek nekega lista sem shranil. Samo dve vrsti poseduje ta lisasta krpa papirja — ampak dovolj humorja. V sčbi je mrak, pa se mi kar lahko to rišejo veseli dogodki v dneh pred dobrimi sto leti.

V najbolj tesni ljubljanski ulici, po leg skromne menjalnice Ahasverovega potomca, leži majhna in prijazna krma. V njej streže že dolgo let še vedno brhka Tončka Šarabonova.

V grajskem zvoniku bije kladiovno osmo uro, ko vstopi v krčmo France Prešeren. S kratkim, podrsajočim korakom gre mimo točilnice v srednjo sobo, na svoj kot tam ob veliki lončeni peči.

»Tako prijetno se tu sedi!« si misli. »Od leve nimaš prepiha, od desne te pa prijetno drami toplina in vzpodbuja v hudomušnost, da te nehoté spominja objemov brhkega dekliča.«

Ni še dobro otrele elivja s svojih dolgih kodrov. Ze stoji pred njim njegov običajni polič. Razsvetljava sobe nekoli ščemi pesnika, zato mežikajoče iz polpriprtihi oči opazuje iskreno se kapljico, pri tem si pa z levico nateguje nekoliko preozko, po tedanjih modi urezano hlačnico na desnem kolku.

»Ni čudno, da se utišne koleno v tako hlačno cev.« premišljuje in otipava z očmi desno pogajico. »Ta oblika patele me spominja najnovejših krušnih kola« — tu di novotarija dunajskih pekov, ki so jo seveda našli kaj hitro posneli... lepo za oči, drago za usta! E, peki ti so prebrisani! — in se zadovoljno nasmehe, ko se spomni jutranjega pogovora dveh klientov. Samo tanka lesena stena loči njegovo delovno mizo od čakalnice v advokaturi šefa dr. Chrobata. Sedaj se je šele spomnil, da je bil to Frilnov Tonček, ki je zjutraj dokazoval svojemu znanцу, da sta pek in mesar za malega človeka isto, kar za petičnega meščana zdravnik in advokat; namreč oba te gulita na svoj način. Nehote se je Prešeren strinjal s to izjavo, posebno glede advokatov, saj je bil sam mnogokrat priča krivici, ki jih je doživljal slovenski kmet pač zaradi svoje kmetiške slove.

Saj je ravno on sam nedavno komaj prebrčal Tavžlovega Miha, da je opustil tožbo zaradi podplutega udarca, katerega je pač zaslužil in prejel v tako izdatni meri. Miha je sicer Prešerna dokazoval, da je upravičen in ne more pustiti, da se delajo njemu in njegovim Neži takile očitki in to od Toneta, ki je nekoč lazil za Nežo. »Ona je, veste, moja žena!« mu je zaključil Miha svoja dokazovanja.

»Pa vendar,« ga je pobaral Prešeren, »kako je pa prišlo do tega pretepa — kako?«

Zopet mu je Miha razlagal, da je bil takrat pač nekoliko vinjen in da čuti ob taki priliki neznanosko moč, in je tega nemančja spogledoval od glave do nog in nazaj. Takrat je vstal Tone in mu preko mize z mezinco svoje desnice povrtal v konico nosu, zraven pa zabasiral: »Sram te bodi, Miha! Ti pijančujes in zapravljajš grunt — žena pa, reva, bosa v postelji leži!« Mihi je zavrela kri in je preizkušil svojo moč na prlih nasprotnikovih. — Tone njega nazaj in tako je sedaj s podplutbo tu.

»Ampak človek božji,« se je nasmejal Prešeren, »vendar ne boš trdil, da leži tvoja Neža obuta s copatami ali celo čevlji v postelji!«

Spet se Prešeren nasmehe, ko se spominja dogodka, kako je prihranil lepe de-

narce Mihi, ki ni slab človek, pač pa je bolj počasne pameti.

Ravnokar je nesla zastavna Tončka dišečo pečeno mizo njega, ko je skozi trepalnice povjemal njene rahlo zibajoče se boke. »Veliko je pa je, veliko,« je vzdihnil »in nekaj dni dopusta bi si pač moral vzeti tisti, ki bi jo hotel pošteno otipati... In je vrtil dalje po njeni obilni katedrali, zdrknil s pogledom preko precej prekratkega krila, ko se nenkrat spomni Smoleta.

»Kako, da ni še Andreja — navadno je točen! E, ampak Andrej, ta jih pa ve in pozna! Bog vedi, ali je res tisto, kar nam je nedavno pripovedoval?« — razvija Prešeren svoje misli dalje. »No, še Čop se je smejal temu pripovedovanju. Pa bo že res tako. Čakaj, kako je že dokazoval, da sta mu v življenju dva ženska značaja zelo značilna. In sicer jih spozna po žepih. Če ima ženska na levi strani krila žep, kakor

mi može, je radodarna v ljubezni: žep je na srčni strani in na srčni strani je prav vsaka občutljiva. Če pa nima žepa na srčni strani, ga ima prav gotovo na desni — taka je potem štedljiva, ker hrani v njem nogavico z drobižem. Ampak tale naša Tončka, kaj pa ta?« premišljuje France — »e, ta ima pa gotovo odprtino v krilu na obe strani. Saj jo pozna, štedljiva je, pa tudi, kar se tiče ljubezni, ima precej radodarno srce...«

»Ampak vseeno, pošteno se boš zakasnili, bratec Andrej,« nadaljuje in upira oči zdaj v miniaturne citre, ki vise nad vrati in vsakokrat z ubranimi glasovi opozorijo zajetno Tončko na novega gosta.

»Pa kako se je takrat Čop smejal potovki Jeri, da, Andrej ima pa zares zdav humor!« odvija Prešeren misel ter si ponavlja veselo zgodico, ki se je odigrala nedavno ob sejmu v gneči na dvorišču Smoletove krčme.

Ko je Smole takrat hudomušno predel zbrani družbi svoje domislice o ženskem značaju in žepih, je pač podprl svojo takratno trditve z zgodbo o Jeri, ki je o njej bilo znano, da je zelo štedljiva in je takrat sama nehoté priznala, da ima žep na desni strani nabranega krila. V gneči ji je neki nepridiprav vzel iz žepa nogavico z vsemi prihranki. Mestni stražnik je imel pač svoje postavne pomisleke, da je Jerco odkritosrčno pobaral:

»Ampak, Jera, saj imaš žep na desni takole kakor mi pri hlačah, pa bi vendar lahko čutila, da ti tuja roka brodi po njem?«

»Oooja... saj sem tudi čutila, pa še ka-

Josip Ribičič:

Na ogledih

Ko je sedel Janez Zabloda poslednjikrat na mučilni stol pri zobozdravniku, se je čutil kar srečnega. Dva mesca je zobozdravnik vrtil, prlil in izdiral iz njegove celjusti, dva mesca mu je brenčalo neprenehoma po možganih — danes bo vsemu temu konec. Prekrasna proteza s štirinajstimi zobmi se že sveti v zdravnikovih rokah. Treba jo je prirediti na edina kočnika, ki štrita še v Zablodovih spodnjih celjustih. Zabloda zazija in že čuti novo zobovje v ustih. Zaboli ga, da zapaci obraz in dvigne nogo, ko da bi se hotel braniti.

»Še majhnega popravila bo treba,« pravi zdravnik in mu sname protezo. »Jutri se ogasite spet, gospod Zabloda! Prilegalo se vam bo tako, da vas bo vsak mladenič zavidal.«

»Jutri šele?« se ustraši Zabloda. »Jutri bo prepozno! Če ne dobim zobovja danes, sem ob srečo, ob bodočnosti, sploh ob vse!«

All, dragi gospod Zabloda, ne gre drugače — protezo mora popraviti moj tehnik, jaz sam nimam pri rokah priprav za to. Če ste potrpežljivi dva mesca, boste pač še en dan. Za jutri pa vam jamčim...«

Janez Zabloda vstane s stola in je ves iz sebe:

»Čujte, gospod doktor, čujte, kako je z mano. Jutri moram na oglede — in — in kakšen bom ženin brez zob? Ves silnat in z zatikačim se jezikom.«

»No, no,« tolaži zdravnik. »Saj vaša ne-
sta vendar ve —«

»Ničesar ne ve!« maha Zabloda z roka-

ko čutila, samo sem si mislila, da ima ta zlomek poštene namene!«

Domislek za domislekom se je vrstil v Prešernovi glavi in čutil je prijetno sproščenje. »V pustu smo in po pustu bo post,« si je mislil. V vonju vinskih hlapov si je zaželel puhanja.

»Tončka — cigare!« je zaklical. In že je bila tu, brhka, ne pa več tako mlada natakarka. Postavila je na mizo pred prijetnega gosta peteno bidermajersko kšarico, napolnjeno s tobačnimi izdelki. Ko je blodil Prešernov pogled brez cilja preko številnih gostov, je rahlo otipaval trdoto sladke travice. Od tam mu spolze oči preko prstov na cigaro, od to pa na notranjost polodprtega pokrova. Košarica je bila dunajskega izdelka in njegove zenice so preletele napis v koničasti gotici. Napis je opozarjal vsakega gosta, da se vzeto blago ne dobi kar tako in da ga je treba takoj plačati.

Ze hoče napraviti Tončki šegavo oripombo, ko opazi, da je Tončka že spet skopnela v postrežbo ostalih omizij. Predno zabliska s priprtimi očmi, se rahlo nasmehe, da sta se mu napravili v licu ljubki jamici, nagne glavo malce na levo, poseže v telovnik in zapiše pod zgornje opozorilo svojo domislico.

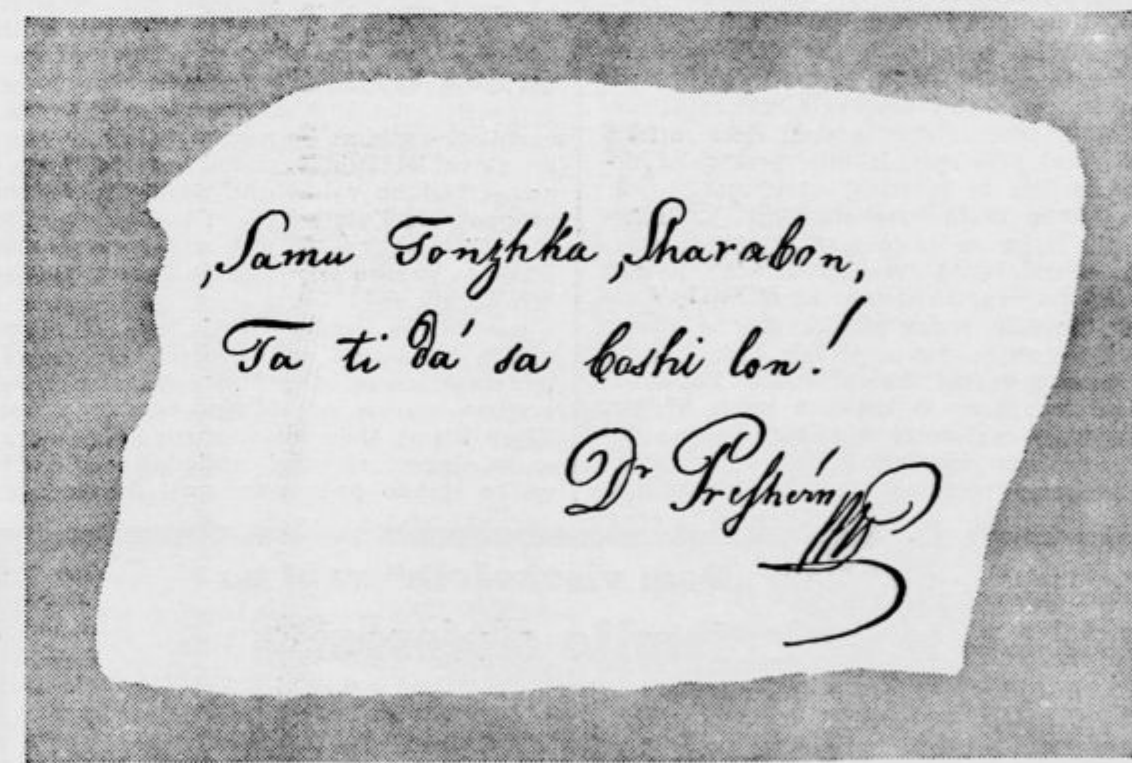
Po končanem delu se je pač čudno zdelo Tončki, da so ravno danes gostje neprehoma zahtevali košarico, tako da je ostalo od vsega le še nekaj zrahlijanih cigar.

Znana je bila tedanji Ljubljani hudomušnost Prešernova. Kjer koli je bil, je vzbujala njegova osebnost splošno pozornost. Opazovali so tudi takrat v krčmi njegovo kretnjo, zato je romala košarica kaj hitro od mize do mize ter napravljala veselo pustno razpoloženje.

Tončka je bila krepko dekle, imela je široka usta in močno srce, okusila je v

življenju marsikaj in v preteklosti je bila bogato izkušena. Sicer so ji pač tudi njena leta dajala to pravico. V življenju je imela le dvojce želja: moža in pa majhno pesnitev »prešmentanega dohtarja«.

Ko je tisto noč pri lojevki ob zastrtem oknu ogledovala svoj izkupiček za cigare, ji je obviselo oko na dveh lepo zakrčezanih, kakor z žensko roko pisanih vrstah.

*Samu Tončka Šarabon,
Ta ti pa' sa boshi lon!*

Dr. Prešeren

lu boš imel novo gospodarico. Da mi boš prijazen z njo! Nekoliko mlajša je od tvojega gospodarja, tako blizu štirideset ji bo, kot sem mogel posneti iz njenih pisem. A se vedno brhka, le poglej...«

In je Zabloda pokazal Cezarčku fotografijo čiste žene.

»Nič več se ne bova podila za poslovnimi posli za tuje gospodarje, Cezarček. Nič več! Svoj stalni kotiček bova našla. In če boš priden, bom še tebi preskrbel družico.«

Tako je Zabloda zaupal svojo srečo kužku, obenem pa čakal na odrešilo vest, da je zobovje prišlo. Nestrpno je čakal. Kadarkoli je zazvonil večni zvonec, vselej je odprl vrata in vprašal gospodinjco:

»Ali je kaj zame?«

Šele pozno zvečer se mu je želja izpolnila. Zobovje je dospelo. Lepo v papir zavito. Poleg zavitka še kuverta z računom.

Smučarji! SMUK!

ULTRA-OLJE-NIVEA
ULTRA-KREMA-NIVEA

Vam uspešno varujeta kožo pred zimskimi vetrovi ter pred opeklinami sonca in mraza.

Dr. Božena Merljak:

Spomini

Z liceja je zaplapolala črna zastava. V mrak januarskega večera, v lepoto bele zimske pokrajine, v žalost in spomin na Pavleta Grošlja. Skrito in tiho je odšel, ko da mu je nerodno in da mu ni prav, da je s silo poseglo v njegovo življenje nekaj strahotnega, nekaj, česar se je bal, kar mu je bilo v gorje in v skrito bolelost vsa njegova zadnja leta.

Kako zelo daleč je že tisti čas, ko sva se srečala! Učitelj in učenka. In potem se je vlekle kakor nit od začetka do kraja in še preko studij, saj je pač tako v življenju, da ostanejo spomini večni: kot pesem, ki je ne utesni nobena meja. Tista prva leta in potem še ona h koncu gimnazije so bila včasih grenka. Tudi on je kanilvanja kapljijo gorjupa, pa je spet zavelo mehko, bolj prijateljsko ko profesorsko in spomin na to drugo je ostal. Prva leta je pač bil le profesor. Kaj naj bi tudi bil otrokom dvajset let in trinajstletnik! Saj smo komaj vedele, da je tudi človek in ne le strah, ki je po svoje govoril o računih in trikotnikih. Potem je pa prišla pomlad. Pomlad pete šole. Zaželelo je po travnikih, v osojah je zazelenelo, v breg so splezali zvončki, pod grmovje trobentice in v mestnem logu je pasji zob pisan in lep pokrtil travnike. Tisti čas smo zvedele, da nas bo on poučeval naravoslovje. Nabrale smo rož. Ko je vstopil, jih je bil vesel in potem se je razgovoril. Zaslutile smo, da je pred nami drug človek, ne več oni, ki je reševal enačbe, risal geometrijske like in neizprosno izpravešal. Toplina je zavela po razredu. Pravil nam je o cvetju, govoril o koreninah, o družinah, v katere so ljudje uvrstili živo lepoto pomladnega bogastva, travnikov in gozdov. Razgovoril se je si še potem, ko je spraševal in ko smo solarke stale pred njim zbegane in zmene, je bil dober. Nekam po svoje nas je spraševal, vselej pripravljen, da bo sesul na nas kopo rečenic, značilnih zanj. Vedno razgiban, poln domislic. Živih primer, ki so kipele iz njega ko iskrea se pena. Včasih na naš račun tako, da je bilo hudo v srcu, pa smo pozabile, zakaj vedeše smo, da je prav to on in da bi bilo hujše, mnogo hujše, če bi postal molčeč, strogo profesorski. Kadar je bil tak, smo utihnile in nič mladostne prešernosti ni bilo v nas. Pa je prišel drugo uro, nekoliko vihravo je vstopil, z malce hripavim glasom je povedal dva, tri stavke in vedeše smo: zamera je pozabljena. Naše znanje je meril z njemu lastnim merilom. Grmel in grozil je, a ko je prišel čas, se

Vsa kri ji je bušnila v lica, da so napeto zagorela. Malo je pomislila, nato pa z nežno konico prav pazljivo odrgala tisti del lista. Ta iztržek je skrbno shranila v svoj molitvenik...

Na iztržku je bilo napisano tole:

je nasmehnil in rekel: »Eh, kaj bi, odlično ne boš dobila, pa saj je zadostno, ki se le po sveti, tudi nekaj.«

Tako je bilo do sedme in osme šole. Tisti dve leti smo postali družina. Samo osem nas je bilo in pomenki so tekli vse bolj mehko, ostrina solske discipline se je obrusila, nič več se nismo bale in tudi sovražiti smo pozabile. Sovražiti dvojke, ki jih je

včasih kar mimogrede zapisal. Poznale smo ga in vedeše, ko bo prišel čas presoje ali smo zrele, bo on prvi, ki bo izrekel: So. Bili so pa dnevi, ki smo jih ukradli soli. Kar tako so prišli. Morda je takrat pozabil, da je matematik, morda je dahnila vanj sanja, njegova mladostna sanja o pesmih in zvezdah. To so bile zlate ure. Čez razred se je razlil pomenek, ki ga je vodil on, menil se je z nami kot se je meniti znal samo on.

Tako nas je spremljal do dne, ko so nam rekli: pot v življenje vam je odprta. Razšle smo se s tiho žalostjo, zakaj človek, ki je bil osem let ujet v eno, je zbežan, kadar se znajde sam.

Pa se je zgodilo, da sem ga srečala že v prvem semestru medicine. Drug drugega sva se bila vesela. Hripav in razgiban nam je dajal prve nauke slovenske medicine. Vedno je prišel z zamudo, v črno haljo obločen, rekli smo, da je odet v talar. Morda je bila tista halja zanj res talar, zakaj verjel je v znanost, verjel z vso silo svoje znanja, svojega življenja in svojega talenta. O vsem nam je pripovedoval, o medicini in o biologiji, najbolj se je razlil ob termittih, ki so mu bili pač najljubši. Po izpitu, polnem hudomušnih in dobrohotnih domislic, nam je želel prijetno pot naprej.

Spet smo se razšli. Marsikdo v tujino, večina nas je pa zašla na šoloto. Šli smo tja po nauke Rusa Saltykova in Slovenca Kogota. Tudi ti so nam čez leta rekli: pot v življenje vam je odprta.

In tako sem prišla laureata v Ljubljano. Srečala sem ga prav takera kakor ob prvem svidenju v gimnazijskih dneh: s kravatno malce postrani, odpeto suknjo, naglega in drobnega koraka. Srečanja so se potem ponavljala: na cesti, v Tivoliju, gledališču in kavarni. Ni bil več učitelj, ampak človek toplega pomenka, zato mi je bilo hudo, ko sem ob Straussovem valčku v kavarni zvedela iz časopisa vest, da je Pavle Grošelj mrtev.

Mrkega, samotnega zimskega večera nato, ob času, ko je ležal moj profesor pokojen na zagrebškem salatskem brezu — v zatočišču večine slovenskih medicincev kasnejših semestrov — sem ga zasledila med pesmimi daljnji strani Ljubljanskega Zvona.

Pavle Grošelj je šel kot dober učenik in na skrivnem kot mehka cankarjanska duša skozi našo mladost.

Zabloda je bil tako razburjen, da računa še pogledal ni. Položil je na nočno omaričo in stopil z zobovjem pred zrcalo. Prilegalo se mu je kakor vito. Za dvajset let ga je pomladilo. Zabloda se je od blaženosti nasmehnil. Obraz v ogledalu se je še bolj pomladil. Ko da ni njegov. Ko da gleda vanj spomin iz dobe, ki je prešla. Se pes hodi okrog njega in ga gleda, kot da ga več ne pozna.

»Kaj česa vsega ne stori navadno zobovje!« si misli Zabloda in se spravlja spat, zakaj zjutraj bo treba zgodaj na vlak. Leži v postelji, želi si spanja, a zaspati ne more. Kot da so mu usta polna. Šteje ure in loti se ga strah; kak bo, če se ne prespi. Najbrž jo zobovje krivo. Ni ga še vajen! Opolnoči si ga sname in ga položi na nočno mizico. Morda bo sedaj zaspal. Res je pomagal. Še nekajkrat sproščeno zadržeha in že ga zaspanec premaga.

Najbrž bi bil Zabloda zamudil vlak, da ga ni Cezarček zbudil, ko si je zjutraj s takšno odganjal bolhe. V zadnjem hipu je odšel na postajo in skočil na vlak. Še ves zaspan se stisne v kot kupeja, nasloni glavo na suknjo in zadremle. Kakor v megli vstajajo misli pred njegovimi očmi, se vrste druga za drugo in se mešajo s stasito podobno bodočo nevesto. Ure poteka in končna postaja se bliža. Zabloda si mane oči, zahrka in pogleda skozi okno. Na snežni pokrajini se iskri sonce. Vsak čas mora vlak dospeti na cilj. Zabloda se zamisli in še enkrat ponovi besede, ki si jih je naučil za uvod. K sreči je sam v kupeju. Nemoteno lahko poreda v zrcelce, kakšen mu bo obraz, ko bo govoril. Novi zobje mu bodo gotovo olesnali izraz. Zabloda dvigne zrcelce pred obraz in se nasmehe. Ali sredi nasmeha odreveni: Na-

Domače vesti

Balada o Kurentu

Privrskat je Kurent skoz mesto in vas,
privrskat na gosti cvileče,
in pel je in godel, bahal se na glas:
»Zlata imam vrhane vreče!»

Odirajo duri se, pragi ječe,
vse živo je meje in ceste:
neverni možaki in brunne žene,
po doto hitijo neveste.

Toliko pehanja, toliko kletvin,
ne pomeni še kronika naša,
za takšno bogastvo ne ve naš spomin,
ne shranjen zapis velikaša!

Ko Kurent goduje, vsa srenja naj ve,
goduje le enkrat na leto:
litite, grabite, žene in moške,
ni ukradeno to, ne prešteto!

Zavriskat je Kurent, zagodel, zapel,
jel sipati zlate bleste —
če blizu si njega bli, lahko si vzela,
sam grabil s perišem iz vreče.

In tolpa se dere, hiti in pesti,
vse riže se vreča seseda —
a Kurent se kremži, zavija oči,
pa siplje in gleda in gleda.

Ni prejšnjih še konec, že novi kriče,
globoko, zamolito, hripavo,
iz cunj tem pohabljenec udje štrle,
vseprek se dero kot za stavbo:

»Usmili se nas se, ti sonce dobrot,
ki sam nas je križ in pokora,
za nami je dolga in križeva pot,
in nismo našli prej prostora.

Glej, slepci in šepci in bebt so vmes,
pohabe na desni in levi,
če le kdo, potrebni smo mi prav zares,
podvrženi sleherni revci.

In Kurent je zrasel in zacepetal,
pogledal temno in grozeče —
spoznal je kako je neumno ravnal,
ko sipal je blage iz vreče.

»Budala, zjzjala, kaj čakate tu?
Ne vidite? Vreča je prazna!
Nevredna drhal veseli se daru —
sramuj se, svojat brezobrazna!

Ničesar več nimam kot svoje srce:
odkrito, pošteno, ljubeče —
še to bom prisiljen prodati, ljudje,
za merico kisa in leče!

Griša Koritnik.

Pravi San Pedro Mate čaj,

Vam da z novo krvjo novo
energijo in Vas s sokli, ki
čistijo, naredi krepke in de-
lavne. — Dobi se samo v
originalnih zavojih po
Din 5.— in Din 18.—

Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5

* Spoštovanim sotrudnikom in čitateljem. Za današnje nedeljo smo prejeli iz raznih krajev vrsto različnih prispevkov z željo, da bi jih uvrstili v pustno prilogo. Ker pa je obseg priloge žal omejen na 4 strani, smo mogli uvrstiti le del prispevkov. Vse ostalo, kar je godno za tisk, pa bo še sledilo, saj v današnjih časih ne potrebujemo ničesar bolj kakor nekoliko preprostega, zdravega domačega humora. Priporočamo se vsem sotrudnikom, da nam po možnosti tudi v bodoče pošiljajo šaljive zgodbice in anekdote, ki krožijo med narodom. — Del prispevkov, ki zgolj iz tehničnih razlogov niso mogli biti uvrščeni v nedeljsko »Jutro«, bo prinesla že jutrišnja ponedeljska izdaja »Jutra«, ki je neobhodno dopolnilno redne izdaje »Jutra« in si v vedno večjem številu pridobiva krog svojih naročnikov in čitateljev. Onim, ki je še nimajo, jo priporočamo tudi ob tej priliki. Na mesec velja, po pošti prejemanja, samo 4 din, po naših raznašalcih dostavljana, pa 5 din.

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Beguš Vilko iz Šmarja-Sapa, Polič Svetozar z Grosuplje, Varga Ivan, Lamut Bogdan in Geržič Leon, vsi iz Ljubljane in gđ. Skaza Pavla iz Ljubljane. Čestitamo!

* Poroka. V Veržuju se je poročil g. Seršen Alojzij, trgovec, gostilničar in posestnik, po Rožalijo Kopunovo iz Slovenjega Gradca. Nacionalnemu paru čestitke!

* Trboveljski župnik Jakob Gašparič umrl. Iz Trbovelj nam poročajo, da je na svečn ob 22. za vedno zatisnil svoje blage oči obče priljubljeni duhovni svetnik mons. Jakob Gašparič, star 67 let. G. Gašparič je pastiral v trboveljski župniji od leta 1924. In si je s svojim lju-

beznivim nastopom v občejanju z župljani in s svojo dobrosrčnostjo pridobil nedeljene simpatije in spoštovanje v vseh slo-jih trboveljskega prebivalstva. Kot duhovnik starega kova je deloval nepristransko le za blagor bližnjega. Pogreb nepozabnega g. župnika, ki ga je smrt rešila dolgega, hudega trpljenja, bo v ponedeljek ob 10. Ave, anima pia!

* Stari 50 dinarski kovanci veljajo še do 16. februarja in jih mora do tega dne vsakdo sprejemati kot zakonito plačilno sredstvo. Po 16. t. m. se bodo mogli ti kovanci še šest mesecev zamenjati brez odbitka pri blagajnah Narodne banke in državnih finančnih zavodov. Veljavnost 20 dinarskih kovancev in drobiža po 2 din in 50 par preneha šele 26. avgusta.

Če nastopi pri ženi

seksualna nervoznost

(seksualna neravnost)

lahko poskusite s

„PROFEMIN“

hormonskim pilulami za ženske.

Dobivajo se v lekarnah. Poskusna škatlica s 30 pilulami din 84.—, s 100 pil din 217.—. Po povzetju razpoložljiva: lekarna Bahovec, Ljubljana. Zahtevajte popis in obširno navodilo, ki jih brezplačno razpoložljiva. Glavno skladišče farm.-kem. laboratorij Vis-Vit, Zagreb. Laganov trg 3. Ogi reg. S. br. 5846/39.

* Novi grobovi. V Celju je umrl veletrgovca g. Gustav Stiger, star šele 36 let. Pogreb najkoga bo v torek ob 16. na mestno pokopališče. — V Crnomlju je preminila ga. Elza Mužina, rojena Radičeva. Pogreb bo danes ob 15. — V Ljubljani je umrl upokojeni železniški uradnik g. Sebastijan Čenčur. Pogreb bo danes ob pol 17. izpred mrliške veže zavetišča sv. Jožefa. — Rajnikom blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* Veliki uspeh novinarskega plesa v Zagrebu. V četrtak zvečer se je v vseh prostorih hotela Esplanade v Zagrebu novinarski ples, ki velja kakor tradicionalni novinarski koncert v Ljubljani za najlepšo prireditve vsakoletne sezone Plesa so se udeležili med drugim: divizij: general Mihajlovič kot zastopnik Nj Vel kra lja Petra II., načelnik Bučki kot zastopnik bana banovine Hrvatske dr. Šubašića in po-verjenik mestne občine Mate Starčević. a tudi sicer so bile dvorane polne nadih-nejšega zagrebačega občinstva. Ples je v celoti dosegel prav lep uspeh.

* Zagrebu manjka premoga in drv. Zagrebški listi so pred dnevi prinesli pomirljive apele na naslov občinstva, naj se ne da begati z vestmi, da bo zmanjkalo goriva, in naj ne dela panike na trgu. Te dni pa je združenje trgovcev objavilo uradno obvestilo, da so zaloge premoga povsem izčrpane nova naročila pa so brezuspešna, ker so premogovniki in trboveljskih revirjih in v Hrvatskem Zagorju ukinili vsako dobavo trgovcem. Ker je zmanjkalo premoga, grozi nevarnost da v kratkem tudi drv ne bo mogoče več dobiti, ker se ljudje z mrzlično naglico zalagajo, čeprav imajo polne drvarnice. Združenje trgovcev prosi zato občinstvo, naj se v nakupu goriva omeji.

* Za obrambo Siska pred poplavi. Vodna zadruga v Sisku, ki ima med drugim tudi nalogo skrbeti za varnost mesta pred poplavi, je na svojem zadnjem obnem zboru odobrila obširen načrt, ki naj bi mesto obvaroval pred katastrofami, kakršne je že nekajkrat doživelo. Za vsoto 277.000 din bo izvršen več najnujnejših gradbenih del. Med drugim bo zgrajen nov nasip ob reki Odr. Medtem ko so doslej plačevali varnostna dela samo posestniki starega dela mesta, bodo poslej prispeli tudi prebivalci novega Siska, ki je manj ogrožen.

* Snaha tasta odsekala nogo. V Oseku pri Sisku se je pripetil te dni nenavaden, obžalovanja vreden zločin. Regina Lovrekovičeva, 50-letna kmetica iz Oseka, je bila povabljena k sosedu v svate, a ko se je vrnila je bila tako pijana, da ni več vedela, kako in kaj. Začela se je pričkati s svojo tačšo a ko je 87-letni tast Stjepan Lovreković stopil med obe ženski, da bi ju pomiril, je Regina planila po sekro pod ognjišče in starega mo-

Zabavna češka opereta

Jarmila Kširova — A. Novotny
Hana Vitova in drugi

ERROL FLYNN

OLIVIA DE HAVILLAND
v najnovejšem barvanem filmu

ža, ki je bil medtem sedel na stolico, z vso silo udarila po nogi. Presekala mu je skledičko in vse kite v kolenu. Starčka so prepeljali v bolnišnico, kjer so mu zdravnik hoteli amputirati nogo, a Lovrekovič amputacije ni dovolil, češ, z obema nogama sem doživel pošteno starost 37 let, pa bi rad z obema tudi legel v grob. Zaradi visoke starosti je njegovo stanje nadvse resno.

* Zaradi predrage solate v zapor. Mestna in policijska oblast v Zagrebu v resnici z vsmo preganja navijale cen, a zanimivo je, da je doslej kazen zadela v pretežni večini male ljudi, predvsem branjevke in kramarje na trgu. Te dni je bila obsojena zelenjadnica Angela Gorenčeva na 7 dni zavora in na 100 din globe, ker je prodajala kg solate po 16 din. Prokurist trdke Nijemčič pa je bil obsojen na 30 dni zavora, 2.000 din denarne kazni v korist mestnih revežev, pavšal 500 din in stroške v znesku 60 din, ker neki stranki ni hotel prodati pol sežnja drv, češ, da, kjer jih je kupovala doslej, naj jih kupuje še poslej.

* Brez razloga ubil neznanega človeka. Na svečn sto se je v Sarajevu pripetil zločin, ki je zaradi nenavadnih okoliščin v vsej javnosti vzbudil mnogo živahnih komentarjev. V neki gostilni je sedel 37 letni Ilija Pandurovič in pil črno kavo. Pozneje je prišel še 24-letni Tihomir Manitašević. Moža se sicer nista poznala, Pandurovič ki je bil ljubcu človek in skrben družinski oče, je Manitaševića povabil na čajsko rakije. Manitašević je prisel in rekel z zagostnim nasmevom: »Če si že tak dober človek, bi se pa rad napil tvoje krvi!« Potegnil je revolver iz žepa in dejal vanj zadnjo kroglo, ki jo je imel s seboj. Popsal je še kdo je v zgornjem nadstropju, in ko ga je Pandurovič prosil, naj ne strelja, ker je zgoraj spalnica in bi koga lahko zadel, je na lepem počil strel in Pandurovič se je smrtno zadet v čelo zgrudil na tla. Prisotni gostje se s težavo ukroti ubijalca in ga izročili policiji.

Iz Ljubljane

* Pustni terek v kavnari »Zvezdi«. Prijatelji domače in prijetne zabave bodo slavili letošnji pustni terek v prostorih kavnari »Zvezde«, ki pripravila svojim gostom nekaj veselih in prijetnih ur. Kdor je preživel letošnji silvestrov večer v kavnari »Zvezdi« ne bo pomisljal, kje bo prebil slovo letošnjega pusta od Ljubljancev. Odeš bo v kavnarno »Zvezdo«. Igrala bo godba in ljubiteljski plesa bodo tudi prišli v vsakem oziru na svoj račun. Kdor pa misli na pustne krofe, pa tudi ne pojde lačen domov.

* Trošta Franc zažnja pot. Včeraj po polne je nastopil ta vzorni učitelj, vzgojitelj in poštvalni kulturni delavec izpred svojega doma na Mirju poslednjo pot. Kljub dokaj slabemu vremenu se je zbral k njegovi slovesni poslednji počastitvi veliko število pogrebcev, med drugimi ča-

Društvo „Dom visokoškolk“ vabi na

akademijo s plesom

v nedeljo, dne 4. februarja ob 20. uri v Kazini

SPORED

BUFFET

JAZZ

naslov! Čakal bom na postaji v Mariboru. Da, da, prosim! Zelo je nujno!»
Ko je to opravil, se je Zabloda oddahnil. Do večera ima še časa dovolj. Medtem se lahko domeni, s kakim taksijem, da ga po prihodu vlaka odpelje v trg, kjer ga čaka nevesta. Za pešhojo bo sedaj prepozno. Zabloda prežene popoldan kot ve in zna in stoji na peronu postaje, ko manjka še celo uro do prihoda vlaka.

Končno dospete težko pričakovani vlak in sprevodniki poskajoče z vozov. Zabloda se srečno nasmehe: že prvi sprevodnik je pravni. Da, on ima nekaj za Zablodo. Seže v žep in izroči Zablodi, kar je prejel zanj. Zabloda vzame z levico, z desnico pa izroči sprevodniku napitnino. A nenadoma izbuli oči.

Saj to je pismo, ne pa zobjeve!
»To so mi izročili, drugega ničesar!« pravi sprevodnik in že odhiti dalje. Zabloda ne more razumeti. Hlastno odpre pismo in izvleče iz njega zobjedravnikov račun. Tema se mu dela pred očmi. In toliko, da se lahko zahteva pri blagajni karto za povratek domov.

Ves skrušen pridrvi Zabloda v jutranjih urah domov. Sprejme ga prestrašena gospodinja, vsa v beli nočni srajci:
»Za božjo voljo, gospod Zabloda, kaj se je zgodilo?«

Ali Zabloda ne odgovori, ampak odhiti v svojo sobo, še za psa se ne zmeni, ki mu sledi in miga z repom. Pred nočno omaričo se ustavi in vpraša grmeče:
»Kje je moje zobjeve?«

»Kakšno zobjeve«, se križa gospodinja.
»Zobjeve, ki je ležalo na nočni omariči!« vpilje Zabloda.

Gospodinja ga gleda kakor prikazen in hiti:

»Prisežem vam, da ni bilo na omariči ničesar, samo tisto pismo.«

Gospodinja se trese od razburjenja in strahu, kajti takšnega ni videla Zablode še nikoli. Zabloda pa meče pogled okrog kakor ranjen ris. Tišina nastane. Pa se zašliši škrljanje. Izpod postelje se čuje. Zabloda se skloni in zgrabi Cezarčeka za rep. Neusmiljeno ga privleče na dan. Cezarček zavilji in izpusti iz gobčka na pol zgrizeno zobovje.

Zabloda obstrni za trenutek, potem se pa vrže oblečen znak na posteljo.

»Končno!« zastoka in si od srca želi, da bi zaškrlpal z zobmi, zaškrlpal kakor v mladih letih.

VESELI BOHEMI

VESELA BIDA — VESELO SIROMASTVO.

Ob 10.30 dop. (znižane cene), 15., 17., 19., 21. uri

KINO UNION — Tel. 22-21

In nastalo je novo carstvo

KINO MATICA — TEL. 21-24

Od 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

DANES ob 10.30 (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri STAN LAUREL in OLIVER HARDY, dva najbolj zabavna komika v veseli in zabavni filmski komediji

Dve uri vesele zabave in smeja!

KINO SLOGA, tel. 27-30

BISTRE GLAVE

sten zbor njegovih stanovskih tovarišev in tovarišic ter mnogo prijateljev in znancev iz raznih stanov. Po molitvah je pred hišo zapel zbor pevec Glasbene Matice pod vodstvom dirigenta Ferda Juvanca žalostinko »Vigrede«. Nato se je razvil za mrtvaškim vozom, katerega je pokrivalo lepo število vencev, dolg sprevoz do viskega pokopališča. Tu so pevec še zapeli v cerkvi »Usliši nas, Gospode« in ob grobu »Blagor mu«, na kar je med dvema svojima sinovima dobil še oče večni mir. Slava njegovemu spominu!

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožetove grenčice.

u— Za zaščito prebivalstva. Prejeli smo: Odbor za zaščito prebivalstva Ljubljane pred zračnimi napadi je priobčil v dnevni-kih pojasnilo o svojem delovanju. V katerem graja one meščane, ki kritizirajo delo-vanje tega odbora, češ da s svojimi ukrepi samo bega prebivalstvo. Če odbor v tem smislu nastopi proti onim, ki ne poznajo discipline, ima popolnoma prav. Slišal pa sem tudi druge kritike, ki pravijo, da odbor premalo sistematsko deluje. Če je že tak odbor potreben potem naj brez ozira na levo in desno nastopi s polno avtoriteto. Zahteva naj da si vsaka večja hiša brez-pogojno zgradi svoje zaklonišče in sploh vse uredi kar je potrebno za tak primer. Zadnjič n. pr. je odbor pozval vse neborce, da se javijo za pasivno obrambo. Dva dni nato je ta ukrep zopet prekinil. To na-pravi slab vtis na prebivalstvo. ki zadeve ne smatra za resno. Ne gre torej za to, da se bega prebivalstvo, temveč treba je vse zaščitne mere sistematsko urediti in vse, kar je na papirju tudi izvesti. Naj se naši meščani privadijo discipline, ki jo v teh časih zelo potrebujemo!

Maškarada Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu na pustni torek 6. II. 1940.

u— Zahvala šentpeterske CMD. Odbora moške in ženske podružnice CMD Ljubljana-šentpeter sta nedavno imela sejo, na kateri je bilo po poročilih prirediteljskega odbora ugotovljeno, da je nedavni družabni večer obeh podružnic v Trgovskem domu krasno uspel v vsakem pogledu. Zato cutita oba odbora prijetno dolžnost, da se zahvalita za naklonjenost g. ministru n. r. dr. Albertu Kramarju kot direktorju »Jutra«, ki je k uspehu pripomoglo z reklamo, nadalje sodelujočim gđc. Jermolovič g. prof. Lipovsku, članicam in članom Češke Obče, gđc. Heybalovi, Jožku in Ježku, kakor tudi godbi, dalje vodstvu CMD, predvsem g. prvomestniku inž. Janku Mačkovišku in tajniku Mirku Grudnu, ki sta prireditve posetila z gospe-ma, zastopnikom ostalih ljubljanskih podružnic, Klubu koroških Slovencev s predsednikom dr. Fellaherm na čelu, zastopnikom in zastopnicam društva »Sočes«, ostalim dragim gostom in vsem odbornikom, odbornicam, članstvu in ostalim, ki so z idealno vsmo v delu ali z drugačnim deležem pripomogli, da sta lahko podružnici CMD šentpeter po sklenjenih računih izročili osrednjemu vodstvu CMD tako lep prispvek za zgradbo šole pri Sv. Treh kraljih. CMD šentpeter pridružuje zahvali zagotovitev, da pojde dalje vztrajno na delo.

Prav tako prisrčna in poceni zabava kakor običajno bo na PUSTNI VEČER pri SLAMICI. — Na pepelnico pa Vam bo istotam na razpolago v I. nadstropju bogato založen ribji buffet.

u— 50letnica praznuje te dni g. Branimir Kozinc mestni višji pristav. Nihče mu ne bi prisodil tega, kdor ga поблиže pozna, saj je še ves mladosten. Želimo mu še vrsto let!

Najmodernejše perilo

v svili in volni ter razne novosti za dame, gospode in otroke v novo otvorenji prodajalni TEKSTILNE INDUSTRIJE

„ŠIK“

Miklošičeva 18.

u— Dve poroki. Dne 1. februarja sta se poročila v Ljubljani dva ugledna para, in sicer g. inž. Borš Sancin in gđc. Nada Fajdgičeva ter g. Alfred Biber in gđc. Liana Sancinova. Želimo mnogo sreče!

u— Danes se poročita v šentpeterski cerkvi v Ljubljani g. Leon Furlan, strojni stavec v Narodni tiskarni in gđc. Silva Janičičeva iz Ljubljane.

aiiaiaiaiaiaiaiaiaiaia xlmxlxl Bilo srečno!

ZOBOZDRAVNIK
dr. PAVLOČIČ Franc
ordinira od 6. II. 1940. na Gosposvetski 3.

u— Na svečnico sta se poročila v cerkvi sv. Cirila in Metoda g. Nina Ravnikarjeva iz Ljubljane in g. inž. Luce Kremžar iz Jarš pri Kamniku. Za priči sta bila gg. Franc Ravnikar, lesni industrijec, in dr. Maks Kremžar. Čestitamo!

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI — Telefon 41-79

Žrtev spovedne molčečnosti

Danes ob 15., 17., 19., 21. uri. — Jutri ob pol 9. uri

u— V počaščenje spomina g. prof. dr. Pavla Grošlja je darovala gđ. Marija Lapajne 100 din »Domu učiteljske« v Ljubljani.

NA PUSTINI TOREK prijetna domača zabava v hotelu »Bellevue«

godba, ples, razne kuhinjske dobrote, izbora nova vina, koriantoli, serpentine i. t. d. Vljudno vabim svoje drage goste in prijatelje.

P. STERK.

u— Poslednji dan Deržajev razstava. Danes zaključijo planinski slikar Edo Deržaj razstavo svojih olj, akvarelov in grafiki. Razstava je med obiskovalci zbudila mnogo zanimanja, pa tudi priznanja. Vsakdo, ki še ni obiskal zanimive razstave, naj po-hiti danes ob 11. v Jakopičev paviljon, kjer bo slikar sam vodil po raz-stavi. Dijaki v skupinah imajo tudi ta dan običajni popust na vstopnini. Zunanjim obiskovalcem bo tudi popoldne vodstvo na razpolago.

u— Poročilo o proslavi pešnika M. J. Lermontova, ki smo ga objavili v včerajšnji številki, popravljamo v včerajšnji številki pesem Lermontova »Prenos Napoleonovih zemskih ostankov« s. Sv. Hele-ne v pariski Dom invalidov na gr. med. Zlatica Hribarjeva in ne, kakor je v poročilu pomotoma navedeno, »scand. mede«. Naj nam ga, doktorica to pomoto oprosti!

u— Vzgojiteljica Lanovca, O. Ernesta trojejsko komedijo iz učiteljskega življenja, bodo uprizorili na akademiji »Kulturnega združenja drž. učiteljskega« dne 10. t. m. v franciškanskim dvoran. Komedija slika v veseli in satirični obliki stanje naših šolskih razmer.

u— Maškarade Ljubljanskega Sokola so tradicionalne predpustne zabave, ki slove po izvirnosti naslovov, po obilnih in lepih dekoracijah, po razkošnih kostumih in originalnih maskah. Mnogim so še v živem spominu te vrste zabave, prirejane vedno na pustni torek. Tudi letošnja maškarada ne sme zaostati, nasprotno naj se tudi to-krat uvrsti med najlepše zabave sicer kratkega predpusta. Da omogočimo čim večjo udeležbo mask, letošnji maškaradi namenoma nismo dali nobenega naslova. Nasprotno prepustimo vsakomur prosto izbiro maske ali kostuma in pričakujemo, da bo prav zaradi tega maškarada pestra, živahna in zabavna. Kdor namerava preživeti nekaj veselih trenutkov in se sprostiti vsakdanjih tegob v dostojni maski, naj pride na pustni torek 6. t. m. v Narodni dom.

Akviziterje

organizatorje za Ljubljano, Celje in Maribor išče zavarovalna družba v dravski banovini dobro vpeljana. — V pošte pridejo samo zanesljivi interesi z dobrimi referencami. Plača po dogovoru. — Ponudbe na Aloma Co., Ljubljana, Aleksandrova 2/L.

u— V petih urah se naučite vseh najvažnejših družabnih plesov edino v Jenkovem plesnem zavodu v Kazini. Pouk v začetniškem tečaju vsak ponedeljek ob 20. ali pa v posebnih urah po dogovoru. Sezona traja še do 18. marca. V sredo 7. t. m. s izpopolnjevalni plesni tečaj» tudi za torbove obiskovalce. (—)

u— Jugoslovenskemu akademskemu podpornemu društvu je poklonil vseučiliški profesor g. dr. Albin Seliskar 300 din v počastitev spomina pokojnega prof. g. dr. Pavla Grošlja. Iskrena hvala!

Gg. rezervni oficirji!

Vse ga potrebujete za vašo uniformo — dobite najceneje pri tvrdki A. KASSIG, Miklošičeva c. 17, blizu glav. kolodvora.

u— Predstava zabavne Nušičeve veselo-igre »Ujez« v šentjakobskem gledališču bo danes ob 15.15. Igra nudi gledalcem mnogo zabave in smeja. Ker je za predstavo veliko zanimanje, kupite vstopnice že v na-prej danes od 10. do 12. in eno uro pred začetkom.

u— Lutkovno gledališče Sokola I. na Ta-boru vpripori danes 4. t. m. ob pol 16. uri pravilčno lutkovno igr »Skřivnost starega lestence«. Glavne vloge v igri imajo palčki »Jurčkov jazz«. Prodaja vstopnic danes od 11. do 12. v društveni pisarni. Ob tej uri lahko naročite telefonično. (—)

u— Pevski koncert. Marija Tutta-Stefanova, ki je študirala petje v Zagrebu, Reichenbergu, Milanu, Pragi in Salzburgu in delovala z velikim uspehom kot koncertna, oratorna in radijska pevka in po-dagoginja v inozemstvu, bo pela jutri, v ponedeljek 5. t. m. v franciškanski dvorani Pri klavirju: dr. Danilo Švara. (—)

u— Sokolsko društvo Ljubljana-Šiška vabi na svoj pustni torek, ki bo v dvorani dcma. Rajejanje in preganjanje pusta bo do prihoda pepelnice. Maske tudi tokrat dobrodošle. — be. —

je telefon K., ko je prišel na pošto, sam ne ve. Zahteva zvezo s svojim domom. Pod njegovim stanovanjem je prodajalna. To zaprosi za uslugo. Ko dobi zvezo, hiti:

»Tuka! Zabloda! Prosim vas, stopite do moje gospodinje. Recite ji, naj vzame, kar je na nočni omariči, nato naj odda dotično reč sprevodniku prvega popoldanskega vlaka, ki vozi proti Mariboru. Da, da na moj

Edinost in sloga!

Misel gospodarstvenika ob konferenci Balkanske zveze

Ugleden slovenski gospodarstvenik nam piše:

Vse evropske države so z ogromnim zanimanjem zasledovale potek razvoja ravnanja končane konferenci Balkanske zveze. Odločujočega pomena za to vojno bi bila njih enotnost in edinstvo. To ve vsekakor. Mnogo ljudi pa je pri nas, ki ne znajo ceniti duhovne strnjivosti naše države. Zato dovolite mi gospod urednik, da iznesem v tej stvari samo eno misel.

V sedanjem kritičnem času, je državni nujno potrebno nekaj, kar je nad vse važno, to je **edinost**! Naša država bo uspela če bo v političnem, gospodarskem in kulturnem oziru enotna! Mala gospodarska območja, nekaka okrožja, ki bi jih vodili lokalni in osebni interesi, bi silila v nasprotje s smeri, namesto, da bi nas združevala. O tem naj razmišljajo vsi, ki se v državi na katerem koli področju udeležujejo. Vzemimo si za vzgled Finsko! Tam živijo poleg Fincev tudi Švedi. razen kmetov imajo tudi delavce državne uradnike in nastavljenice, obrtnike, trgovce in industrijalce, konservativce, meščane in socialne demokrate, tako kakor pri nas, ni pa menda primera v zgodovini, da bi se bil kak mali narod tako uveljavil, kakor so se po zaslugi edinstvi Finci. Na Finsko in v druge slično vsmerjene države naj bi poslali naše študijske odprave z odprtimi očmi in odprtimi srci. Take države in narode posnemajmo na političnem, vojskem,

gospodarskem, kulturnem in socialno-političnem polju. Potem bo Jugoslavija s svojo tako ugodno geografsko lego, s svojim bogastvom, v in na zemlji, ter s svojim dobrim narodom ena izmed najsrečnejših držav na svetu. Ta namen je imela združitev Srbov Hrvatov in Slovencev v letu 1918 in — roko na srce — kateri jasno misleči ter pošteno in pogumno delujoči Jugoslovani bi mogli spričiti vseh dosedanjih izkušenj predlagati in želiti našemu narodu kaj pametnejšega in boljšega?

Da to dosežemo pa je potrebna predvsem poštovanost za skupnost in državo! Kako je s to vrlino pri nas? Ali smo tudi mi, privatniki in oblasti, kakor druge države vse pripravili za slučaj, ako se nenkrat znajdemo v vrtincu dogodkov? Zdi se da smo pri nas za ta slučaj še prav malo organizirani in pripravljeni ter pripravljeno v duhu mnogo premalo pripravljeni za to kar naj nam očuva naše najvišje: **našo svobodo in neodvisnost**. Ako bomo ohranili svojo nevtralnost, kar je naša največja želja, si bomo prihranili v primeri z drugimi državami ogromno žrtev in bremen. Vse kaže pa, da se izognemo vojni vihr samo v tem slučaju, ako bomo pravočasno organizirani in ako bomo znali pravočasno zbrati in žrtvovati vse svoje sile za obrambo domovine. Kdor bo pravočasno pripravljen, ga najbrže vihra ne bo zadela!

Kako gledajo v Rimu na položaj Balkana

Neposredna sovjetska nevarnost odstranjena — „Petrolejska vojna“ — Nemško-italijansko sodelovanje

Rim, 1. februarja. Po verodostojnih informacijah se zdi, da je najnovejši nemško-rumunski petrolejski sporazum celoma pomembnejši, kakor se je to zdelo po prvih alarmantnih vestih z zapada. Od celotne rumunske produkcije petroleja, ki znaša letno okrog štiri in pol milijona ton za izvoz, bo baje polovico prevzela Nemčija. Seveda morajo Nemci najprej temeljito popraviti železnico skozi zapadno Ukrajino in stopiti se mora led na Dunavu. A tudi zapadni zavezniki so odločno na delu, da preprečijo izvajanje tega sporazuma. Že doslej so pokupili velik del rumunske trgovinske mornarice, kar sedaj nameravajo storiti tudi s turško, zlasti tankovsko mornarico, da bi kolikor toliko zmanjšali možnost prevoza po Dunavu.

Verjetno je, da so Rumuni dobili od Nemcev važne protikoncesije, pri čemer je uspešno posredovala Italija. Zatrjuje se, da je rumunsko-nemški petrolejski sporazum znatno zmanjšal sovjetsko opasnost na Balkanu. Po finskih neuspehih je stališče Nemčije napram Moskvi mnogo odločnejše, zlasti ker Rusija zaenkrat ne more nuditi Nemčiji nobene izdatne gospodarske pomoči. Berlin je mogoče dal rumunski vladi zagotovilo, da bo Nemčija zavarovala Rumunijo pred vso možno sovjetsko vplivnostjo. Nemčija želi vsmeriti sovjetsko ekspanzijo proti Perzijskemu zalivu, oziroma proti angleškim interesom v Srednji Aziji. Nemčija smatra jugovzhod za svoj velevažni vir ne le za petrolej, temveč tudi za razne rude, potrebne vojni industriji, ter za živilne potrebščine. Dokler države na jugovzhodu vodijo o tem računa, je Nemčija za ohranitev miru v tem področju. Vendar na Nemčija odklanja ustanovitve balkanskega blo-

ka, ki bi bil naperjen proti Rusiji, ker bi tak blok lahko delal težave njenim gospodarskim načrtom. Na zapadu ugovarjajo, češ da Nemčija sili te države, da opustijo gospodarsko nevtralnost, proti čemur da se bodo morali zavezniški zavarovati. V zadnjem času se zopet veliko govori o morebitnih nalogah vzhodne zavezniške vojske generala Weyganda, ki je najprej bila ustanovljena, da v slučaju potrebe izvrši poročstva nasproti zavezniški Turčiji in nasproti garantirani Rumuniji in Grčiji. Gre torej za vojsko, ki bi lahko nekega dne operirala tudi na bližnjem vzhodu, če bi razvoj tako nanesel.

Mnogi tukajšnji politični krogi smatrajo, da kakšne aktualne sovjetske opasnosti za Balkan ni in da ni razloga, da bi beograjska balkanska konferenca o njej razpravljala. Odklonitev sovjetske nevarnosti z Balkana pa normalizira tudi italijansko-nemške odnose, ker je Italija vedno priznavala velike nemške gospodarske interese na jugovzhodu. Nemčija pa Italiji poleg gospodarskih tudi politične. Italija odklanja v tem področju vsak vpliv Rusije ali zapadnih zaveznikov. Italija je tudi proti temu, da bi balkanske države po baje turški pobude sklenile vojaško zvezo, v katerikoli obliki, ker bi taka zveza sčasoma lahko postala orodje v rokah zapadnih zaveznikov.

Rumunija je torej danes do italijanskega mnenja v znatno bližino položaju. To je videti tudi iz njenega zadržanega namana mednarodnim in bolgarskim zahtevam. Še vedno se je govorilo, da bo Rumunija dala svojim marširanim kulturno avtonomijo. O tem se danes skoraj nič več ne govori...

Dr. O. A.

Komplikacije in težkoče

Stališče ministra Kulenovića — Glasili dr. Mačka in ministra dr. Budisavljevića o razmerah v JRZ

Minister dr. Kulenović je v razgovoru z urednikom »Politike« potrdil, da so njegove izjave dopisniku zagrebškega »Jutrnjega lista« avtentične. Poudaril je še enkrat, da je on za to, da se najprej izvršijo volitve, potem pa izvede preureditev države. Pristal bi pa tudi, da se preureditev izvrši pred volitvami, ako se doseže sporazum, da se ustanovijo štiri avtonomne enote (Hrvatska, Srbija, Slovenija, Bosna in Hercegovina). Kar se tiče njegovih odnosov napram JRZ, je g. dr. Kulenović ponovil, kar je dejal že zagrebškemu dopisniku.

★

Pod naslovom »JRZ izginja« razpravlja Vilderjega »Nova riječ« o krizi, ki je nastala v Jugoslovanski radikalni zajednici. Uvodoma objavlja izjavo dr. Mačka z dne 8. maja l. l., ko so se pričeli njegovi razgovori z g. Cvetkovićem. Dr. Maček je kakor znano takrat dejal, da se prvotno ni hotel sestati z g. Cvetkovićem, ker je smatral, da nima smisla razgovarjati se s predstavnikom JRZ, ki je stvorjena od zgoraj in ki nikogar ne zastopa. »Šele ko mu je bilo potrjeno, da prihaja g. Cvetković kot pooblaščenec krone, se je začel z njim pogajati. Pri prvem sestanku je g. Cvetković tudi sam naglasil, da ne prihaja v imenu JRZ, s katero mi Hrvati ne moremo in ne čemo imeti nobenega posla.« »Nova riječ« dodaja, da je dr. Maček v toku razgovorov z g. Cvetkovićem postal prepričan, da se bo z dosego sporazuma likvidirala tudi JRZ. Sporazum je bil podpisan in KDK je z JRZ napravila koalicijsko vladu. »Nova riječ« potrjuje, da se prva močnejša nasprotstva med dr. Mačkom in g. Cvetkovićem nastala povodom znanega govora JRZ v Ogulinu, ki naj bi bil po »Slovenec« pričrteč obračunavanja s Samostojno demokratično stranko. Vendar pa da dr. Maček takrat ni hotel izvesti krize, ker se je baš pripravil obisk kneza namestnika v Zagrebu.

Drugi dogodek pa je resnejši. Na zahtevo slovenske JRZ je glavni odbor te stranke sklenil, da se ne smejo vršiti nobene volitve, ne občinske ne saborske in ne skupščinske, dokler se ne izvrši organizacija in preureditev vseh delov državne zajednice. Ako se imajo volitve odložiti, dokler se ne izvede organizacija vseh edinic, potem so volitve »na vrbi sviralas«. Saj v petih

mesecih ni niti dovršena organizacija bano-vine Hrvatske!

»Nova riječ« nato komentira dr. Mačkove izjave in službene članke v »Hrvatskem dnevniku« ter prihaja do zaključka, da je preureditev cele države pred volitvami vendarle mogoča, toda le po reviziji sporazuma z obojestranskim pristankom. Predpogoji za to pa bi morale biti: sigurne garancije za pravo demokracijo v vseh državah, kar znači drugi režim, a ne sedanjí režim JRZ.

»Nova riječ« končno jako skeptično beleži vesti o poskusih izkoristiti radikale iz glavnega odbora in iz JRZ. Ugotavlja, da glavni odbor radikalne stranke z Aco Stanojevićem nikakor ne pristaja na predlog g. Cvetkovića ter vztraja na svojem znanim stališču. Zato se mora zaenkrat smatrati, da je ta akcija propadla. K temu pa prihaja še izjava ministra dr. Kulenovića, ki odločno odklanja zaključke JRZ. »Nova riječ« zaključuje: »Iz vsega navedenega je samo eno sigurno, da se JRZ nahaja v globoki krizi, ker sama priznava, da v sedanjí formi ne more več obstojati.«

★

O kritičnih razmerah v JRZ razpravlja tudi »Hrvatski dnevnik«, ki poudarja da minister dr. Džafer Kulenović smatra svojo skupino kot posebno politično organizacijo v okviru JRZ. Ugotoviti je treba dve dejstvi: prvo, da sta za sklep glavnega odbora JRZ samo srbski in slovenski del te politične formacije, in drugo, da za akcijo za zbiranje radikalov kakor izgleda, niso niti slovenski JRZ-ovci. Iz vsega tega je razvidno, da v vrhovni JRZ ne vlada enodušnost in enim izmed najbolj važnih vprašanj in da se združitev radikalov lahko izvrši samo v znamenju zbiranja Srbov v radikalni stranki.

★

V nedeljo sta v Nišu konfirala delegata glavnega odbora Narodno radikalne stranke gg. Miloš Bobić in Krsto Miličević s predsednikom stranke g. Aco Stanojevićem, ki je sprejel tudi veliko deputacijo radikalnih prvakov iz Vojvodine. Po teh konferencah je voditelj vojvodinskih deputacij dr. Milko Kosić dal novinarjem izjavo v kateri pravi: G. Aco Stanojević ne

odobrava akcije ministra dr. Laze Markovića. Kar se tiče stopitve radikalne stranke z JRZ, izjavlja g. Stanojević da o tem ne more biti govora. Radikalne množice iz JRZ se lahko priključijo Narodno radikalni stranki. G. Stanojević je za najožje sodelovanje tudi z ostalimi srbskimi strankami.

Občni zbor Sokola I na Taboru

Na kratko smo že poročali o glavni skupščini Sokola I v Ljubljani. Naknadno prinašamo še nekaj podrobnosti, saj je Sokol na Taboru ena največjih edinic ne le v slovenskem, temveč v vsem jugoslovanskem sokolstvu.

Glavna skupščina je bila letos v glavni dvorani sokolskega doma na Taboru, ker se je pričakoval zaradi znanih razmer večji obisk. In res je bil obisk rekorder. Prisotnih je bilo 408 bratov in sester. To visoko število je dokaz močnega razgibanja in zanimanja za rešitev stanja, ki je zavladalo v društvu po prenosu znanega spora iz župe v društvo.

Društveni starosta br. inž. Lado Bevc je otvoril glavno skupščino ter pozdravil zastopnika župe br. Slano in vse prisotno članstvo. Prve misli in besede njegovega poročila so bile posvečene Nj. Vel. kralju Petru II. starešini saveza Sokola kraljevine Jugoslavije in njegovemu kraljeviskemu domu. Izrazil je željo sokolskih pripadnikov, da bi Jugoslavija razvila vse narodne sile v naporih, da se očuva edinstvo naroda in države na znotraj in zunaj in da bo tako okrepjena zastavila vsa sredstva v obrambo nedotakljivih državnih in nacionalnih meja. V svojem govoru je dalje poudaril, da je sokolstvo nosilec ideje skupnosti vseh Slovanov. Sokolstvo se opira na prirodne pravice in je zato nepremagljivo. Zaključil je ta del govora z vzklikom: Naj živi slovanska misel! Naj živi sokolska misel!

V nadaljnjem poročilu se je starosta spominjal dobe umirlih bratov in sester. Nato se je dotaknil načelnega vprašanja glede na razdvojenost, ki je nastala v društvu z ugotovitvijo, da je upravi poverjeno vodstvo vsega društvenega dela. Ona odgovarja za neuspeh, zato brez njeneza soglasja ne more v društvu delovati noben organ. V kratkih obrisih je poročal o razvoju in rešitvi spora. Podlaga uspešnemu sokolskemu delu je prostovoljna disciplina, ki jo objubi vsak pripadnik pri vstopu v sokolsko organizacijo. To pa ne znači, da je ta disciplina na vsakokratno odovo. Kdor jo odpove, de facto ni več pripadnik sokolske organizacije. Kdor je voljan, da se podredi društvu, temu red in prostovoljni sokolski disciplini, so mu vrata na Taboru vedno na stežaj odprta.

Svoj govor je zaključil br. starosta s pozivom, da gojimo v tem sokolskem Taboru, ki je bil zgrajen v ljubezni in žrtvah, bratstvo in svobodo. Naj bo Tabor živ vir večno mladega življenja, studenec lepote in vrlin za ves naš narod. Sledilo je poročilo tajnika br. Etbina Bežka, ki je poročal, da je takole vodno kakor delo odsekov bilo vzpostavljeno in da ni odpadla nobena redna prireditev razen javnega nastopa. Sledilo so nato še poročila raznih odsekov. Društvena godba je bila redno pri delu. Lutkovno gledališče je doseglo lepe uspehe. Za javno društveno knjižnico so predvideni novi prostori. Mladinski in socialni osek sta v okviru svojih denarnih sredstev pomagala uveljavljati svoje socialno delo.

Načelnik br. Tone Gorjanc in načelnica s. Anuška Jugova sta podrobno poročala o stanju in delu v telovadnici, načelnik je poleg tega podal še poročilo zdravniškega odseka. Računovodja br. Ivan Lozej je podal obračun za preteklo in proračun za bodoče leto.

Po izbranih poročilih vseh funkcionarjev je v imenu revizijskega odbora br. dr. Pavle Festonik predlagal razrešnico upravi z izjemo nekaterih izločenih bratov, ki po prenehanju svojih funkcij še niso v redu izkoristili svojih poslov.

K razpravi o poročilih se je javilo več govornikov, ki so poskušali braniti stališče opozicije. Vzpričo izčrpnega odgovora br. staroste o predmetnem sporu so se bratje branilci morali ukloniti ogromni večini, ki je glasovala za razrešnico upravi odnoso za predlog nadzornega odbora da se funkcionarjem blvskega vaditeljskega zbora še ne da razrešnice.

Predsednik kandidacijskega odbora br. Pestotnik je predložil kandidatsko listo za novo upravo s starostjo br. inž. Bevcem na čelu. Druge kandidacijske liste ni bilo in je bila edina lista z ogromno večino sprejeta.

Skupščina se je končala ob pol 1. ponoči. Potek in številni obiski sta pokazala, da se red in sokolsko disciplino v vrstah članstva ter sta obenem jamstvo, da se bo Sokol I sedaj po prestani notranji krizi zopet po svojem delu uvrstil prav med prva sokolska društva v državi.

★

V novi upravi Sokola I na Taboru so poleg drugih naslednji bratje in sestre: starosta inž. Lado Bevc, namestnik dr. Josip Kunc, Fran Vrečar in Mirko Urbas; načelnik Tone Gorjanc, načelnica Anuška Jugova, namestniki Janko Sket, Rudolf Ryška in Stane Pirč, namestnice Milena Skečeva, Marta Podpaveva in Ivanka Vrhovčeva; prosvetar dr. Svetozar Tješić, namestnik inž. Fran Svetina, Ilija Etbin Bežek, namestnik Stane Flegar.

V nadzornem odboru so dr. Pavle Pestotnik, Fran Majcen, Fran Kamenšek, Albin Smrkolj, Zane Miklavc in štirje namestniki. V razsodišču so dr. Andrej Kuhar, Fran Majcen, Rudolf Ryška, Franjo Jereb in Jože Zabajek ter pet namestnikov. Člani uprave so poleg staroste, načelnika, načelnice in njihovih namestnikov Franc Rebec, Ivan Erbenič, Lado Sedel, Ivan Lozej, Rajko Turk, dr. Fran Milinač, Franko Kraljger, Avgust Volk in Anton Pavlič ter 11 namestnikov. Praporščak je ostal Edo Ropić.

Marinetti hudo zbolel

Rim, 3. februarja. AA. Znaní futuristični pesnik Marinetti je težko zbolel ter se nahaja v neki kliniki v Rimu.

Potres v Grčiji

Atene, 3. februarja. AA. Potres, ki je bil te dni v Ekatari, je napravil precejšnje materialno škodo. Podrlo se je 200 poslopj, okoli 150 pa jih je bilo hudo poškodovanih. Človeških žrtev ni bilo.

Kaj je s povišanjem uradniških prejemkov

Beograjska »Politika« objavlja sledeče informacije o povečanju uradniških prejemkov:

»V ministrstvu financ je bil že pred enim mesecem izdelan predlog za povečanje uradniških plač. O načrtu je razpravljali ožji ministrski komite, ki je izvršil nekatere spremembe. Nato so projekt izročili strokovnjakom, da ga spravijo v sklad s splošnim finančnim stanjem države.

Za povečanje prejemkov pridejo po tem načrtu v poštev dnevničarji, služitelji, zvaniki, pripravniki in uradniki od 10. do 5. skupine. Povečana bo draginska in rodbinska doklada. Ali bodo tudi žene dobile rodbinsko doklado, se ne sigurno. Povečanje draginskih doklad bo znašalo največ 20 odstotkov. Toliko bodo dobili nameščenci do vključno 10 uradniške skupine. Pri ostalih uradniških skupinah pada ta odstotek in znaša pri 5. skupini že 5 odstotkov. Koliko bo znašalo povečanje rodbinske doklade, se še ne da reči, vsekakor pa ne bo manjše nego 50 din mesečno.

Istočasno s povečanjem prejemkov aktivnega nameštenstva se misli tudi na pove-

čanje prejemkov državnih upokoencev. Pri tej priliki naj bi se popravila krivica tako zvanim staroupokoencem. Vsekakor bo položaj teh staroupokoencev znatno popravljen in verjetno izenačen z onimi ostalih upokoencev.

Povišanje uradniških prejemkov je vezano z uredbo o kontroli cen in bo izvršeno šele, čim se bo ta uredba izdala. Podarja se namreč, da se mora poprej izvršiti še analiza in ugotovitev stvarne podražitve življenja, tako da bodo lahko prejemki povišani na osnovi ugotovljenega razmerja med draginjo in uradniškimi prejemki.

★

Udruženje državnih upok. encev v Splitu se je obrnilo med drugimi tudi na dr. Mačka s spomenico, v katero so razčlene zahteve upokojenih državnih nameščenecv glede ureditve njihovega materialnega položaja. Sedaj je prejelo Udruženje odgovor iz kabineta podpredsednika vlade dr. Mačka, v katerem je rečeno, da je po obvestilu ministra financ uredba o ureditvi prejemkov državnih upokoencev že izdelana in da bo stopila s 1. aprilom v veljavo.

SPORT

Slalom v snegu in megli

Pri večerajšnjem mladinskem slalomu v Planici je med 52 tekmovalci zmagal Ilirijan Tine Mulej

Rateče, 3. februarja

Drugi dan mladinskega državnega prvenstva v smučanju je še bolj kot prvi dokazal, da vse bolj sili v ospredje nova generacija, ki že nestrpno čaka, da se vrine med vrste renomiranih tekmovalcev. Kakor je večeraj neoblikovano najmlajši tekmovalcem obilje toplih solčnih žarkov, tako jih je danes v obliju zasulo s snegom in zatrpalo z meglo. Skratka, vreme je bilo za tekmovalce v slalomu vse prj kakor ugodno ali prijetno.

Starostne meje so za današnje tekmo podrli. Vsi so bili ena sama velika družina brez razlike v letih. Proga je bila zakoličena na plazu za 40 m skakalnico, kjer obratuje prva vzpenjača na snegu v naši državi, ki je baš danes v polni meri dokazala svoj ogromni pomen. Proga je merila 330 m, višinske razlike je imela 90 m, pri tem pa vse značilne lastnosti slaloma s Seelos-figuro, vertikalo itd., le malo krajša je bila. Med tekmo je vladala precej gosta megla, ki je ovirala pregled proge, ne samo na škodo gledalcem, ampak tudi marsikateremu mlademu tekmovalcu.

Med pripravljenici iz 12 klubov smo štitali nekatera že znana in skoraj že slavna imena. Tako je bil med njimi Jesenčan Mrak, ki je prišel pravkar iz tečaja v Italijo, dalje njegov rojak Miceli, zmagovalac iz Bohinja, popularni Mulejev Tineček in še drugi. Posebno pozornost je vzbudila močna ekipa Celjancov, pa tudi Kranjčan in Trzinčan, so se poleg Jesenčanov vidno uveljavili. Domačin Ilirija je bolj poskrbel za število in za znaovalca, ki ga

je dobil v Tinčku Muleju z najboljšim časom dneva v drugi vožnji. Od 57 prijavljenih jih je prvi startalo 52, v drugi tekmi pa so tekmovali v obratnem vrstnem redu vsi, ki niso izstopili ali bili diskvalificirani. Tako je tekmovaljevalo trajalo debeli dve uri in skoraj prav toliko časa je bilo treba, da je sodniški zbor izračunal podrobne rezultate, ki so naslednji:

1. Mulej Tine (Ilirija) 1:42.4, 2. Miceli (Gorenjec) 1:45.15, 3. Knop (SPD Celje) 1:50.3, 4. Dvorjak (SPD Celje) 1:50.35, 5. Vister (Bratstvo) 1:50.6, 6. Špec (Gorenjec) 1:52.95, 7. Starec Marjan (Gorenjec) 1:53.45, 8. Aman (Tržič) 1:53.7, 9. Mrak (Ilirija) 1:56.15, 10. Bukvič (Skala) 2:03.7.

Najboljši čas dneva je imel Mulej z 48.2, potem Starec z 59.14 in kot tretji Knop s 59.95.

Po večerajšnjem teku je stanje točk za pokal »Politike«, ki je razpisan za najbolj uspešni klub naslednje: 1. Ilirija 1629.83, 2. Dvojica-Mojstrana 592.92, 3. Bohinj 452.66, 4. Bratstvo 410.03, 5. ŠNK Ljubljana 80 točk.

Tekmovalje se bo končalo jutri z veliko revijo skokov. Sneg, ki je danes ves dan močno naletal, povzroča prireditev velike skrbi. Skakalnice so bile že pripravljene, zdaj pa jih bo treba prirediti znova. Zanimanje občinstva je bilo danes že precej večje kakor za večerajšnje teke, še več obiska pa pričakujemo za jutri, ko bo vrhuncem teh mladinskih prireditev tako po številu kakor tudi po kakovosti.

Dve skakalni tekmi

V Kamniku

Veliko pozornost je vzbudila v Kamniku vest, da bodo danes po dolgih letih spet enkrat skakalne tekme. SK Kamnik se je nedavno reorganiziral, sklenil račune na preteklost in povezal vso kamniško sportno javnost k novemu delu za napredek sporta v Kamniku. Prijatelji in podporniki sporta so takoj priložili klubu praktična darila za velike skakalne tekme, ki se bodo pričele na znani kamniški skakalnici pod Zaprčami. Skakalnico so letos krasno uredili, tako da je do popolnosti pripravljena za najdaljše skoke. Rekord na njej ima s 43 metri naš znani sportnik Franc Palme, ki ga je postavil ob otvoritvi leta 1932.

V Kamniku je v času premora dorasla nova darda sportnikov, ki bo kmalu uspešno posegla v konkurenco. SK Kamnik bo danes postavil za tekme sedmorico dobrih mladih moči, med katerimi so se n. pr. brata Janežič in širca uveljavili na skakalnih tekmah na Gorenjskem. Senzacija pa je vzbudil peja, najmlajšega kamniškega skakalca 13 letnega Ernesta Šunkarja. Z navadnimi smučmi, ki jih je napravil doma, je korajžno skočil nad 30 m in prekosil vse ostale kamniške tekmovalce. Z novimi smučkami, ki so mu jih darovali, je nato mladi tekmovalac skočil 33.5 m in s tem postal kamniški rekordir in prvak kluba.

Za današnje tekme je poklonil kamniški župan pokal za zmagovalca, drugi sportni prijatelj pa praktična darila. Kljub deževni rosi bo kamniška skakalnica dobro pripravljena za tekme. Iz Ljubljane pride 12 tekmovalcev.

V Mariboru

Danes ob 14. bodo na betnavski skakalnici velike skakalne tekme. Razen domačinov bodo šli na start tudi Gorenjci in še nekateri »kanoniki«. Pridite pogledat tudi vi!

Občni zbor »Save«

Na Svecnico je bil pri »Amerikancu« 15. redni letni občni zbor kolesarskega društva Save ob prav lepi udeležbi. Zborovanje je vodil predsednik Batjelj, ki je v svojem otvoritvenem govoru pozdravil številno članstvo, predvsem pa mnoge oficelne zastopnike kolesarskih organizacij. Spominil se je tudi lani umirlih članov, ustanovnega člana Besednika in odbornikov Dolena in Milavca, katerih spomin so zborovalci počastili z vzklikom slava.

Iz tajniškega poročila je bilo razvidno, da je klub pripravil velike cestne dirke za 8. oktobra 1939, ki pa jih je moral nazadnje zaradi izrednih časov preložiti na pomejši termin. Finančno stanje društva je zadovoljivo. Po sprejeti razrešnici so bili v novi odbor izvoljeni:

Predsednik: Batjelj Franc, podpredsednik: Rosina Ivan, tajnik: Gregorčič Adolf, blagajnik: Lazar Ferdo, odborniki: Kristan Franc, Slamič Milko, Schoss Karel, Culot Karel, revizorji: Križnar Ivan, Štular Franc. V razsodišču so bili izbrani: Ahadčič Luka, Jereb Rudi, Stariš Franc, Kalo Jakob, Čotar Anton, Južnič Karel.

Po končanem zborovanju so spregovorili nekateri izmed prisotnih gostov, med

njimi tudi predsednik Slovenske kolesarske zveze podpolkovnik v p. Jaklič, ki so vsi želeli društvu čim boljše uspehe v bodoče.

Smučarske tekme na Rakeku

Na praznik je izvedel SK Javornik na Rakeku medklubski smučski tek za seniore in juniorje na 12 km, ki je štel hkrati tudi za letošnje klubovo prvenstvo. Ob precejšnjem zanimanju občinstva se je zbralo na startu 20 tekmovalcev, ki so dali naslednje rezultate: 1. Illovar Janez (Ljubljana) 58:57; 2. Zavrsek Ludvik (Rakek) 1:01.17; 3. Miakar Janez (Rakek) 1:06.27 itd. Klubov seniorski prvak je Zuccatto Vinko, juniorski pa Miakar Janez. Tehnično vodstvo je bilo v izkušnih rokah Jožeta Hladnika, sav. sm. učitelja.

Iz propagandnih razlogov je pozval prireditelj k udeležbi vsa notranjska društva, ki pa se vabilu žal niso odzvala. Zato je toliko bolj pohvalno omeniti pozornost Sm. kluba »Ljubljane«.

Danes popoldne priredi »Javornik« mladinske tekme, katerih zaradi slabih snežnih prilik ni mogel izvesti v okviru klubskega dne. Zeleti je, da bi bila vztrajna prizadevanja aglinih sportnih delavcev na Rakeku nagrajena s čim lepšimi uspehi.

Tekma BSK—Gradjanski spet odgojena. Zaradi slabega vremena, dežja in poledice je bila zopet odgojena tekma med Gradjanskim in BSK, ki bi morala biti danes v Zagrebu za pokal predsednika vlade.

Bokoborska zmaga Zagreba nad Mariborom. Snovi je bilo medmetno tekmovalje v rokoborbi med reprezentancama Zagreba in Maribora. Za prireditev je vladalo precejšnje zanimanje. Zagrebčani so zmagali s tesnim rezultatom 4:3. Mariborčani so imeli najboljšega tekmovalca v Ivanču.

Poročilo o skakalni tekmi v Liscach pri Celju so se vrnilo pri pritenstvom prenosu nekatere napake. Prvenstvo MZSP si je priboril Franci (ne Josip Čop iz Maribora. Marguč je skočil 27.5 in 24.5 m. Gradjanski 27 in 28 m, Welle pa 26 in 22.5 m. Najdaljši skok dneva je dosegel Emerik Peppenburg iz Innsbrucka s 34.5 m.

SK Tržič sporoča, da je sankarska tekma z Ljubelja, ki bi morala biti danes, zaradi snežnih razmer preložena na poznejši termin.

SK Ljubljana opozarja vse aktivno članstvo na trening, ki bo danes ob 14.30 na igrišču ob vsakem vremenu.

Smučarski klub Ljubljana (damska sekcija).

Pustni Pavliha

Človek in maska

n. Vinatilo.

Prijatelj, res, le en obraz imaš —
vseh mask si maska, kadar se spoznaš!

Naš maček.

(Simon Jenko.)

Naš maček je ljubeč in mičen.
Vasovratno vasu je bil;
Prišel je domov vasu zapel.
Ko mešar odzvali je dan.

Zbodela je ljubčo maček,
O jej, če ved sdrava za bol!
Naš maček je jokal za bol.
Nobena rod mihi ni vjet.

I ko me res vasno je smrt.
Okoli se plasi potri.
Življaje vasu za bol —
V soboto obdeli se je.

To žalost v ekspejli povsem
Nestrhalim vam mladim ljudem:
Če dolgo tiriš vam jamer.
Zaljubljen vasu za bol!

Pivcu

Spesnil doktor France Prešeren

Kdo zna
kar že utešit', ki tare možal
Kdo vé
recept zoper jezo zakonske žené,
ki z metlo te čaka od mraka do dne!
Kdo uči
ob zori iz jarka pobrati kosti,
pometi si dvojno videče oči
in trden sklep stórit', ki véčno drži!
Kakó
bit' čes abstinent in ti je preteškó
namesto blizelca žlampati vodó!
Sodó
se polnega spomni, ne hodi več domú!
Cis.

Mikula Letič:

Fancelji

So ljudje, ki imajo božji dar, da znajo
živo in zanimivo pripovedovati. Ravatelj
Karlo Sancin iz Celja je tak človek. Rad
ga poslušam ure in ure.

Nekoč me je vprašal:
»Mikula, ali veš, kaj so fancelji?«
»Ne,« sem se zlagal, le da mu dam vzpod
budo k pripovedovanju.

»Čakaj! Kaj so krofi, to veš Torej: fancelji
so tržaški, slovenski krofi. To je specialiteta
tržaške okolice. Pripravljajo in cvrejo se samo
za pust, posebno na pustno nedeljo. Predstavljajo
kombinacijo moke, mleka, jajc, sladkorja, citonovih lupin
kvasa, rozin in pinjol. Cvrejo se na olju. Glavni
pogoj za fancelje je, da so prav majhni, tako da
so komaj zr en grizljaj in da jih staviš enega po
enega v usta. Mali mastni, trdkasti fancelji in mehko
pitno tržaško okoličansko vino. Mikula moj: bogo-
vom bi se sline cedile!«

Karlo Sancin je pri teh besedah nehoté
nekako avtomatično objel z obema rokama svoj
trebušček, nagnil je glavo in tlesnil z ustmi. Nato
je nadaljeval:

»Poznal si gostilno mojega očeta pri Kotalu
v Škodnju. Moja mati je bila znana daleč na okoli
zaradi okusnih fanceljev. Tržačani so bili od nekdaj
veliki »bonkuloviči«. Vedeli so, da je treba iti na
ribo v Barčevlje ali Sv. Križ, na rižot v Bazovico, na
pršut v Tomaj, na piščance v Rojan. Ob pršutu pa
so imeli geslo: Na fancelje v Škodnju!«

»Vem, vem, dragi Karlo, točne so tvoje
besede,« sem dejal in komaj sem zadušil
pritajen vzdih. Sancin se je raznel:

»Neke pustne nedelje je bilo krasno po-
madno vreme. Sonce se je smejalo. Tržačani so
v trumah hiteli v okolico. V gostilni mojega očeta
se je trlo ljudi. Vsi prostori so bili polni. Povsod
se je razlegalo petje in smeh. Vino je teklo, natakari-
ce so nosile cele gore fanceljev na mize. Moj oče se
je zadovoljno sprehajal po gostilni in pozdravljaj
goste. Mati, reva, je imela v kuhinji polne roke
dele. Tri deklice so mešale testo, mati pa je stala
pri ognjišču in cvrla fancelje v velikanski kozici.
Nato jih je polagala na velike krožnike na mizo, ki
je stala tik vrat.«

»Karlo moj,« sem ga pretrgal, »nekam
dolgovezen postajaš.«

»Moram vse to povedati da boš razumel,
kar pride. Poslušaj v največjem vrvežu se
prikaže na vratih kuhinje Jože Slovenec. Imenoval
se je drugače, ampak rekli so mu Slovenec, ker je
hodil po vseh političnih shodih, kjer se je točila
pijača; vedno se je proti koncu tavih k besedi in
izustil vedno isti govor: Jaz sem Slovenec in Slo-
venec ostanem, vi ste Slovenci in Slovenci ostanete,
mi smo Slovenci in Slovenci ostanemo. Slovenska
zemlja nas je rodila in slovenska zemlja nas bo
pokrila. Slovenska kri ne fali. Črna zemlja naj
pogrezne tega, ki odpada. Doli z izdajicami! Živeli
Slovenci! — Te prav za prav prazne besede so
značilne za povprečnega tržaškega okoličana. V
svoji neomajni zvestobi do naroda je vrgel nekaj
krepkih stavkov, udaril se je po prsih in ljudje so
ga razumeli. In iz tega sentimentalno hudomušnega
razumevanja se je rodil edinstveni priimek: Jože
Slovenec.«

»Prav imaš, Karlo. Živo si predstavljam
tvojega Jožeta Slovenca.«

»Poslušaj dalje: Jože Slovenec se je na-
slonil na kuhinjska vrata. Imel je novo si-
vo obleko, rumene čevlje, klobuk po strani;

Dovolj je smešnosti urh zemlje,
kdor zna, blago si s kupa jemije,
in šala je človeku zdrava,
srce ga boli ali glava.

France Levstik v I. številki
svojega »Pavliha« leta 1870.

pravi tržaški okoličan spomladi. Nekaj časa
je gledal vrvenje ljudi, nato pa so ga
zapeljali fancelji, ki so se šopirili pred njim
na mizi. Iztegnil je roko in vtaknil v usta
enega, drugega, tretjega.«

Zdaj je Karlo Sancin dvignil prst in na-
daljeval širokim obrazom:

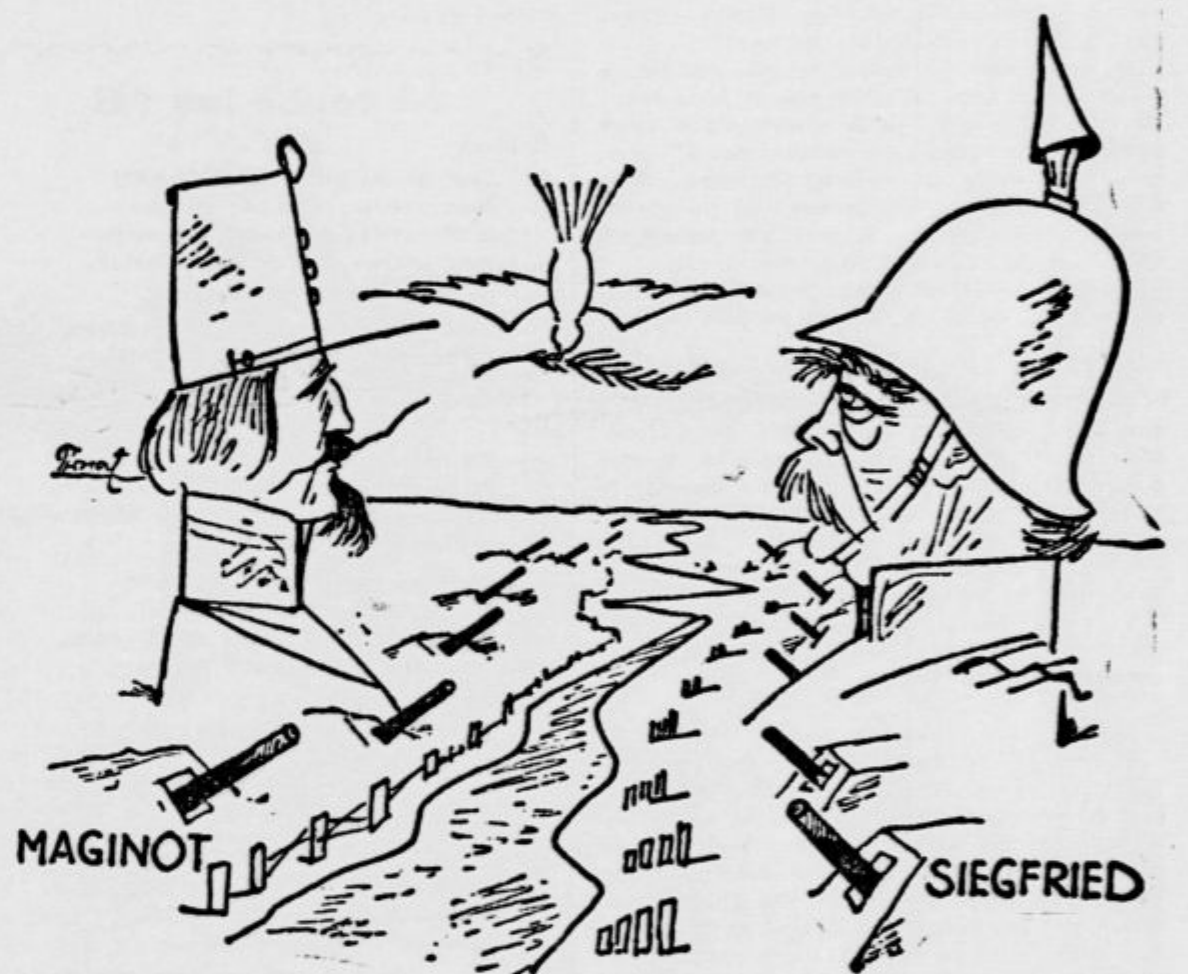
»Ami, moj oče je imel bistro oko. Ta-
koj je opazil, kaj počenja Jože Slovenec. Misli
si je: Naj ti bo! Saj mi ne utečeš, boš že
plačal. — Jože Slovenec pa je postal
predrzen: prepričan je bil da ga zaradi
splošnega navala nihče ne opazuje, vzel je
iz žepa škarnice, pripognil se je malo in
začel je spravljati fancelje v škarnice, ki ga
je držal pod mizo. Tedaj se je zbudil v
mojem očetu rojeni škedenjski hudomuš-
než. Od daleč je zaklical: Slovenček moj
dragi, lepo je od tebe, da si prišel. Ze dolgo
te nisem videl. In z razprtimi rokami se

mu je bližal. Jože Slovenec se je zdrzil in
hitro je vtaknil škarnice, ki je bil skoraj
poln mastnih fanceljev, v notranji žep svo-
jega suknjiča. Tedaj ga je oče krepko ob-
jel in pritisnil na svoje prsi: Jožek dragi,
Slovenček preljubi, hvala, da si prišel, ta-
koj ti najdem prostor in ti prinesem vina! Pri
tem ga je vedno tesneje objemal in tolkel
po hrbtu, dokler ni opazil da se je na
levi prsi strani Jožeta Slovenca pojavila
velika, temna, mastna lisa na svetlosivi, no-
vi obleki. Nato je začuden vprašal: Kaj pa
imaš tukaj? — in je izvel škarnice zma-
ščenih fanceljev na dan. Ljudje so zaradi
glasnega pozdrava postali pozorni in so ta-
koj razumeli, kaj se je tu pripetilo. Dvignil
se je neznanski grohot, vreden pustne ne-
delje.

— Pejdi k oštji! — je zaškrpal Jože Slo-
venec in izginil.

Danes kakor pred 70 leti:

Francosko-pruska vojna

Nasproti stojita si vojski dvé,
pogumni, slavni, veliki obé.

Na enej strani francoski car,
Napoleon, mogočni vladár.

Na drugej strani pruski kralj,
z njim Bismarck in premnogi maršálj.

Stojita nasproti nektère si dní,
do zdaj še nobena zgrabila nij.

Poslušaj svet in pazi skrbno,
grmí li užé topovi glasno?

Evropa vsa, Amerika vsa —
a vojska še vendar v boj ni šla.

Če vidimo prav, bojazen, strah
nareja, da Prus in Francoz je plah.

Zató se gledati vojski obé,
nobena boja začéti ne smé.

Začéti ne smé ni teči domóv,
ker spremljal po poti bi smeh jo gotov.

A smeh in sramota je huda stvar,
to Bismarck vé in francoski car.

Toréj si zabavljata kar se da,
ker nema dovolj nobeden arca.

France Levstik, »Pavliha« 1870.

Pivska glosa

Nor je kdor se ne napije.
Kranjec moj se ga ne brani,
letos pije kakor lani.
Pivcu vedro sonce sije.

Kar pri Sokratu začitva:
marsikaj je mož uganil,
vendar vina se ni branil.
Knjiže modrecev odpriva,
čudo, glej, se ti odkriva:
v vinu misel drzna vzklije,
vino vir je poezije,
inspiracija priplava,
kadar pije modra glava.
Nor je, kdor se ne napije.

Nismo narodit' vojščakov,
»Sveža vojska« nas ne gane —
ti to veš, Kalanov Zane —
Naših dedov in očakov,
rokomavhov in veljakov
dober vzgled spomin nam hrani.
Dnevi v koledarju zbrani
pravijo: »Le pij na svetle!
Tudi na bridkosti petek
Kranjec moj se ga ne brani.

»Da nebena bi poslala
nam moča v te reze žase
skrbnega za dom, ne zase,
da bi misel mu ostala
neomajna kakor skala...
To so vzdihni neprestani.

Glejte pivca v uri ravn:
nesebično se napaja,
zvesto pri kozarcu vtraja,
letos pije kakor lani.

Oh in ah zemljó prepreda
smrti vrta se v pustnih plesih,
v trojni vojni in potresih.
Pust je pepelnica sredi,
beda iz oči nam gleda,
v skrbi lačni vsak se zvija,
kar ima pod zemljo skrije.
Vendar skozi smrtne spake,
skozi žalostne oblake
pivcu vedro sonce sija.

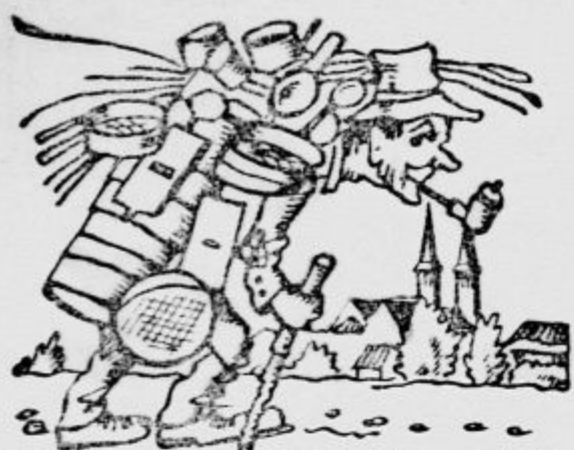
Pivcu vedro sonce sije
letos pije kakor lani.
Kranjec moj se ga ne brani,
Nor je, kdor se ne napije.
Ivan Bob

LETOŠNJE POČITNICE

— Kaj pravite gospod Peter, ali si bo-
mo lahko letos privoščili kaj počitnic?
— Na vsak način, zakaj pa ne? Zene po-
sljemo za mesec dni na morje, pa nam bo
vsem prav.

NE POMAGA

Sodnik: »Vi, Janez Zgaga, tegale gospo-
da ste ponoči v zakotni ulici udarili s ko-
lom po glavi. Ali morete to utajiti?«
Janez Zgaga: »Bi že, gospod sodnik, če
mislite, da mi bo kaj pomagalo.«

PURGARJI! STARE INU NUOVIE RIBENŠKE

V bolnici sta ležala Gorenjec in Ribničan. Oba je po levi nogi mikastil spuntgrame in po raznih zdravilih, ogrevanjih in kopelih čista je zdravnik odredil še masiranje bolnih nog.

Ko je strožnik masiral Gorenjca, je ta vpil, kdel in molil od bolečin, Ribničana pa ni masiranje nič bolelo, celo zvilal se je od smeha. Gorenjec se je to čudno zdelo, pa ga vpraša: »Pogledaj bi od bolečin, ko masirajo masira, ti pa to s smehom odpraviš! Kako vendar to narediš?«

»Nč lučjega ku le-tu, lili bratec! Al' jest dajem masirati t' zdravno nogu, pa me še sega. Kaj misliš, če bom dan t' bomo, da me bus botaža, ku tjabel! Saj najsem najmanjše!«

Povedal E. F.

Njega dni so tudi v Ribnici veliko nemirili, kakor pesec v boljših družbah. Stari kapišnik Piker, po rodu Kočvar, je imel navado, da je dostikrat rabil znani nemški verz: Lieb' Vaterland, magst ruhig sein! Po volji pa je za nove razmere verz po svoje poslovali: Ljub' domovino, pa miren bodi!

Kar ni bil stari Piker duhoviti in dalekoviden človek?

Stari Jergec in pa ribniški dekan sta se nekoč skregala do debrega. Niti pozdravlja se nista več, če sta se srečala.

In se zgodil da sroč Jergec dekana o miru sredi trga. »Dobro večer, nide Jergec nehoti. Morda ga je pozdravil v svoji zaničljivosti ali pa da dekana res ni spoznal. Ko mu je pa dekana odzdravil »Bog daj dober večer, ga je spoznal po glasu, žal že prepozno. Pa ni prav nič pomisljal. Obrnil se je in zavpil po trgu: »Ho, ho, — mna, mna, gospod dekan — ne vešja — in je šel svojo pot.«

Raznikov Francek ni bil s svojo pametjo ravno na najboljši nogi. Zato je največkrat služil pri Cencu za pastirja. Kadar se mu je pa te službe zasledo dovolj, je vrgel žakelj čez ramo in šel berati, toda le po trgu in bližnji okolici.

»Ja, Francek, kako pa da beratiš?« ga je ogovorila bližna gospodinja. »Vajete, mama, tak rajče sem! Ocenim, kaj sem se spoznau, pa najmanj ne očeta ne matera!«

Raznikov Francek je imel tudi harmoniko. Vedel je za vse godove boljših tržanov in v nekoga je prišel počastiti s škripanjem svojega staroverškega instrumenta in primeram vodilom. Niti dekana ni izpuštil, kaj ga je imel v pravi dobeli podčrtanega, kar mu je vsakokrat padla svetla kronica. Pa se je zgodilo, da je stari dekan umrl in da je Ribnica dobila novoga, ki še ni bil posvečen v Raznikovo oblačje.

In stoji nekoga dne Raznikov Francek v farovski veži, pa ga novi dekan povpraša: »No Francek, kaj bi pa ti rad?«

»Veto, sem priu rancem tohant' za gut voščiti!«

Pride Ribničan vprašat v gimnazijo, kako kaj sinček napreduje. Vedel je, da ima strogega profesorja za matematiko in da mu algebra dela težavo. Pa se je doživel, da bi sin pri resnih gospodih opravil.

»Vi, gospod ne vajte, te kufku si moj sinček predajala i nč de b' vse toku zmu, knkr je zapisan, pa de b' vse teku zapisno, knkr bi mora zmat! Jest pravim, če b'mu ta prave umare dal, pa b' vrgnu zmu bula račut, knkr prasto de zna! Vajete kn, prekleta algebra in knkr se jo je zmislu!«

Zgodba šemastega Jurčka

(Zapisana v št. Jerneju po starom podgorskem pripovedovanju)

Po starem podgorskem pripovedovanju Po Mihovnem in po vsem Prigorju je husknilo: ognjišča bodo ponisali! Tako da je narodiča gospoška in nekdo je siljal, da je bilo pri fari svetega Jerneja oklicano.

Mojše so stopili sredi vasi v krog, da bi novico preudarili in ugenili, kaj za njo tiči. Zensko se so bolj od daleč obestile po plovih, ker niso nikdar imele v vaškem povetu pravice svojega glasu in so poslušale. Saj je nazadnje res imenitno, da se cosarski naenkrat zanimajo za mihovške peči.

Od strani je stal tudi šemasti Jurček. V svoji preprosti glavi je s točavo mlet pogovor možakev in mu je to dalo toliko naporega dela, da ni utegnil še sam kakšne svoje misli skupaj zložiti. Ta počastnost njegovih možgan je bila kriva, da ni Jurček v vaških posvetih nikoli izkoristil svoje moške pravice, ampak rajši molčal, ko so drugi jemali v vednost ali ne ometali zapovedi višje gospoške. Če je vaški posvet višje povelje kdaj ovrel, se je reklo, da ga je sprejel kakor sprejme uporni vol svoj jarem, s kljubovalno mislijo in svojem srcu in z nozo, pripravljeno za brcu.

Tisto popolnno se Mihovčani obsedili tu-di cesarsko narčilo o ponisu ognjišč. Seveda z izjemo šemastega Jurčka, ki je delal samo števil, v svoji glavi pa ni naredil nikoli niti take niti drugače sodbe.

POSLUŠAJTE ZDEJ

Mladi grajski gospod se je nekoga večera zmrdoval Franceku, ki je aspaljal šivino ob Bistrici, in ga opomnil. Francek ga je pa le pomilovalno gledal. Ker pa gospod le ni odnehal, ga je zavrnil: »Pa jdu naj, šemešče, kaj boš noru, če t' naj dana!«

V Ljubljani se ga je oberkapišon Marko tako nakresal, da je komaj prikočeval na postajo in se s težavo naložil v kočevski vlak. V železniškem vozu se svede ravno nasproti svojemu prijatelju in sosedu Cencu, ki ga pa ni spoznal. Tudi Cenc je molčal, češ kaj bo vendar Marko ukrenil.

Molk pretrga Marko in prične pogovor: »Kam se pa vi poljate?«

»Pa u Ribenec!«

»Jest tidi. Vam je Ribenec še kaj znan?«

»Sevajte mi je znana, kaj m' ne bue!«

»Kaj poznate morde enga gvišnega oberkapišona Marka iz Volke Mlake številka 63?«

»Kaj b' ga ne poznau — saj sva dobera prijatelja.«

»Vajete — za sem pa jeste!«

Ribniški procent je kaj enostaven. Če nekaj kupiš za en dinar in to potem prodaj za dva dinarja, si pri tem zasluži en odstotek ali en dinar od stotaka. Ali kdo dvomi, da ni res?

Menda je bilo to leta 1908, ko se je predpust v Ribnici prav imenitno zaključil.

Ribniški lesni trgovec Rambouseček, kateremu so pa Ribničani dejali »Rambouseček, po rojstvu Čeh, po državljanstvu Nemec, po jeziku pa Italijan, je dolga leta trgoval v Ribnici, ne da bi se kdaj naučil slovenskega jezika. Vseeno je imeljal s svoje besedno mešanico, ker ni bil drugače napačen človek. Bil je velik veselec pa je takrat naročil iz Istre en vagon pravih in živih oslov, katere je nameraval razprodati, da bi ljudem služili pri vsakovrstnih opravilih.

Poslušica oslov je pripeljal ravno na pustni turek. Zaradi tega je bil običajni pustni korzo še pestrejši, vsaka čema je imela takrat svojega osla, pa se je pomikal spreved maškar s kromajha na čelu, proti Dolnji vasi. Prikeričani so svedeli še pravčasno za veliko pustno slovesnost, pa so v vsej nagli pešavili slavolek s nadpisom:

»POZDRAVLJENI MILI OSLO!« (namesto gosti).

Od bouhe inu ušl

Bouha:

Jest se ne muoreu pr'uočiti šez muoje šitajne škdar, k škonskam se knod'm gostiti, pod kinko s'm jest gospodar.

Ze žajo se lohu napijem, sourašniku u gebe se skrijem, šez muoj je prjatu s menno, k' m' brikam tue lajno ženno.

Uš:

Le mouš, ne bouš se smejala, k' se prod manou škemaš, t'prava te bou u rnekah zmencala, prekratke periti linaš.

Šienske znajo bouhe lovit, sm'ri bouš mualna sturiti, Tu gvišnu bue tuož zašn' huo, zestejn prešla bouš parduo.

Bolha:

Peber se ti bejloritka, tjabo se prou usak boji, nuz in dan ne da počitka vojaka tuoja, kjer leži.

Bernš se zarjelo u šfikuo, dašn' m' šlo velike, nenjena tam ščoč masti, kjer so je guele kosti.

Povedal A. Oražem, Geriča vsa.

Težko je zbolel oče tam nekje v Kočevskih Bajtah. (V teh krajih izgovarjajo e za š, s za š.) Neboh saje ni več pomagali in tudi jezeva keža ne, ko so bolnika š nje pokinili. Pa pokliče oče sina k ležišču: »Pa stopi s'nek u Cabar, morde ima dohtar r'enje k'ni be pomagala, naj kosta, kar eole!«

Vzame sinček denar in paloo pa gre v Cabar do zdravilca.

Toda kajto se daleč od sveta, še dilo kakor bolnik od zdravja.

Sin se je podzival od zdravilca z zdravili, pa je prišel le prepozno. Oče je že prej umrl in že se je začela zbirati v domači hiši vsa šlakta, ki je ob takih prilikah potrebna. Sin je izročil draga zdravila stricu, pa oba nista vedela, kaj bi z njimi.

Bila se tako rekoč zadnja pokojničkova šetja, ki bo ostala neopojna, če se ne najde izhod. Slednje je le pogrnuta.

Odpre stric steklenico in izlije zdravila mirliču v usta z besedami: »K'ti ocpo mogla na teja, naj ti pa na unem svojti nucasole!«

Bilo je tudi tam v Bajtah. Teško živita oče vdovec in sin, zrel za ženitev, pod skupno streho. Slabo kuhata, slabo jesta. Slednje se oče naveliča in vzame v hišo šenako za gospodinjstvo ter živi z njo kar tako. Sinu so tekla leta v novem redu, ne da bi prevzel domačijo. Nekoga dne pa le roče očeta: »Oče, al' bojo se doogu ta tota pr' nas?«

Oče je pa posnal šenako, ki se mu je že kujala, ker je prihajal že v leta, pa mu odgovori: »I, bojo ostali, k' du bozje vuo-lje!«

Povedal J. O.

Tudi v Ribnici so bili njega dni ljudje tako močno pobožni, kakor so še dandane. Molili so pa nemara več, kakor še molijo. Običajnemu večernemu roženkrancu je sledila še cela vrsta očenašev kot priprošnja ali pa v zahvalo nebeškemu Očetu. Ribničanje so bili tudi v resnici hvalažni Bogu in so ga zahvaljevali ne samo kar jim je dal, ampak tudi kar jim je ustvaril. Takemu očenašu je sledil dostavok na primer: ... sker nam je Buh prave pamet dale, ali š'k' nam je Buh jazek ustvaru ali ... pa k' nam je Buh roke za dajlat ustvaru! in tako dalje.

In je oče molil naprej, pa je na očenašu dostavil: ... k' nam je Buh čajva ustvaru. Šineka, ki je klečal poleg njega, pa je to natevanje spravilo v smeh, bog ve kaj si je fantičke vse mislil. Pa se je stegnila očetova roka do njegovih nčes in ga je oče potaral: »Kruota kaj pa misliš, de bi blu bula, če b' svoje driske u p'jast' nosil!«

Povedal dr. J. O.

O, stari Gurgl, sodni sinu še starega roglitna, je bil velik kavrlj. Rad se ga je po svojih številnih poteh nasrkal, najsi se bila uradna ali ne.

Pa prikočevali nekoga jutra v pisarno kar v rodu nabrekli, seveda prepozno. Iskali so ga že doma in po vseh njegovih zadržkih localkh, kakopa, zaman. Predstojnik sodišča ga je zaradi tega kar vpričo pisarniškega osebja temeljito zmljal in krčkal. Toda mož ni bil voljan kaj dolgo poslušati pridige, posebno, ker je bila kar slovenska, da so lahko vsi navzoči razumeli. Zato stopi, kolikor se je pač dalo, strumno pred sodnega predstojnika in naredi strašansko resen obraz, salutira in pravi skera v jez:

»Herr Gerichtsrat, jetzt schied Amtstundende!«

V storočju je Gurgla zagrabilo, da je meral v posteljo. Bolesna ga je dajala, da ni bilo dosti več upanja na zdravje. Domači so bili pripravljeni na najhujše pa so naradili zjutraj dekl, ki je šla v cerkev, da stopi mimogrede v farovž in pravi, da pride kdo bolnika previdet.

Župnik je bil seveda takoj pripravljen. Ker je imel pa med petjo drugo opravilo, je dal dekl korotelj in ščole z naročilom, naj doma vse pripravi. Ko svojo mučvo spetoma urodi, bo takoj tudi pri bolniku, da ga bo spovedal.

Doma so vse potrebno pripravili, korotelj in ščole so dali na posteljo, bolnika pa so pustili samega, da bi se zbral in šel vase.

Dolgo je gledal Gurgl cerkevno oblačje na svoji postelji. Ker mu na nikdo ni rekel kaj, je začel natikati korotelj in ščole nase. Med oblačjem stopi v sebo župnik in zagleda bolnika obločenega v korotelj in ščole, ki vstaneta sre vanj.

»Ja, gospod župnik, zdelo se mi je, da so pri te reči ceremonije, ampak, da so take, tega pa nisem vedel! Župnik se mu je takrat tako smejal, da je svelo dolžnost meral opraviti drugič, pa še tedaj za se smeh lenil.

Povedal I. A.

Biri ribniškega znanilantasa je takole nekoč v prvih popoldanskih urah v sladkem polnu premišljeval, kako šb bo rvečer kaplanoem klekal. Saj so šb pa šid potrajni ti kaplanoem kartkovi, kar napraj bi jim morali kdo trobiti, pa s ta velike trobente naravnost v mčeno, pa bi še kdo ve kaj ne pomagalu. Jedeta na, al bi jih, tu bi jih! Al' tu jih moraš s plenkačo po glavi, da kaj zastopijo!

Take in podobne misli so možu spreletavale glavo po koristne nč kakti, le kdo bi so jih otrgal takih navdahnien, ki pridejo kar same od sinbe, al' na da bi se pustil morda motiti od kogarkoli! Rad bi ga poznal, da bi si znal samo v bližino!

Toda šla je šla, nč ne pomara, tudi lepe misli se ji morale usmakniti, lehod se pa le nabile, če se heče.

V sebo butne z vso načelno strofničk njegove delavce: »Gospod, pomagajte brž, — u celibanu gorle!«

»Oh, lečeta nas, pa biri nevelitno zavrne škoku bue v mojem calghauzi goraju, če imam pa kiliše u aršeti!«

kakor pes z občeti, je še dostavil.

Semasti Jurček je odprl ust poslušal, da bi domel kakšna nevarnost preti njihovim pečem.

Ko sta prišla na zimo potem uradnik in biri z velikim papirjem v Mihovo da bi popisala pri vaški hiši ognjišča, nista tekla kakor pes z občeti, ampak sta v miru popisala svoj papir.

Poglejte v vsej hiši samo tukaj enkrat na dan zakurimo,« so tiščali Mihovčani v pčarja in mu kazali krupno peč, v kateri so kuhali za ljudi in za svinje. »Pa šo to ni podobno kakšni peči! Naj no ne zanišajo te podrtije saj ni vredni! Rajši naj maš kajmijo tele silovke, če se jim poljubi. Je prav dobra letos.«

V božjem imenu so potem vendar le zapisali »tisto podrtijo«. V drugi lonec hiše pa skoraj nikjer ni bila mogoče priti, ker je bila veža založena s steno ropotja.

Saj tam šak nihče ne staneje in zato tudi peči ni nobri,« so hiteli zatrjevati domači.

Uradniki nista nič slišali, ampak sta storila vse tako kakor so Mihovčani želeli.

Semasti Jurček je bil ves vesel, ker niso z njim tako osorno govorili kakor je bil vajen v graščini.

Jurček svoje peči bomo popisali,« so mu vasele zeklicali, ko so stopili v vežo.

»Seveda jih bomo, če tako želite,« je potrdil Jurček zaviplavo.

V graščini so vedno vsi navzkriž gledali,

Loške viže po domače

Med Selico in Poljanico
mo mestece stopi,
mal bliže ga pogledajmo,
kaj notri se godi.

Nedolžna Skofje Loka
saj se ne daš,
še tavat let si stara
še zmirom kancelj' maš.

Imu Loka vsu pogoje,
da lahk okrog slovi,
saj kralja in cesarja
še v večjih mestih ni.

Za turke je pa v Loki
gotov najboljši kraj,
saj eden se je v rajmov,
da ma sto kil še zdaj.

Kaj bomo v pusti jedli,
ta skrb nas ne mori,
zato skrbijo Puštalci,
ki vsi so žabarji.

Če mi si se nalezu,
da te po glav srb,

glavnikarji po Puštal
te rešajo skrb.

Če jo na plac pripoješ,
počaja se je buš,
tako te bo pučgna,
da jar gre grub kupat.

Če mahneš jo po štangah,
si lahko zloniš vrag,
Hubat te ne pozdravi,
pil si ga zadnjikrat.

V Lok mišence je taka,
nikoder večje ni,
za vabo je kljubava,
zato bod brez skrb.

Kadar se vanjo vjameš,
ga staneš en bokav,
saj je na stran Stojanov,
na drugi pa Špičar.

Če si pa tolik nezrečen,
da v Lok na smrt zboliš,
je šajerc kaj pripraven,
da spravi te v paradiž.

Čujte, čujte, fantje vi — kaj se v Kranju vse godi!

I.
V Kranju so se trije kralji
na posvetovanje zbrali
in tako so brzi sklenili,
da bodo en most zgradili.

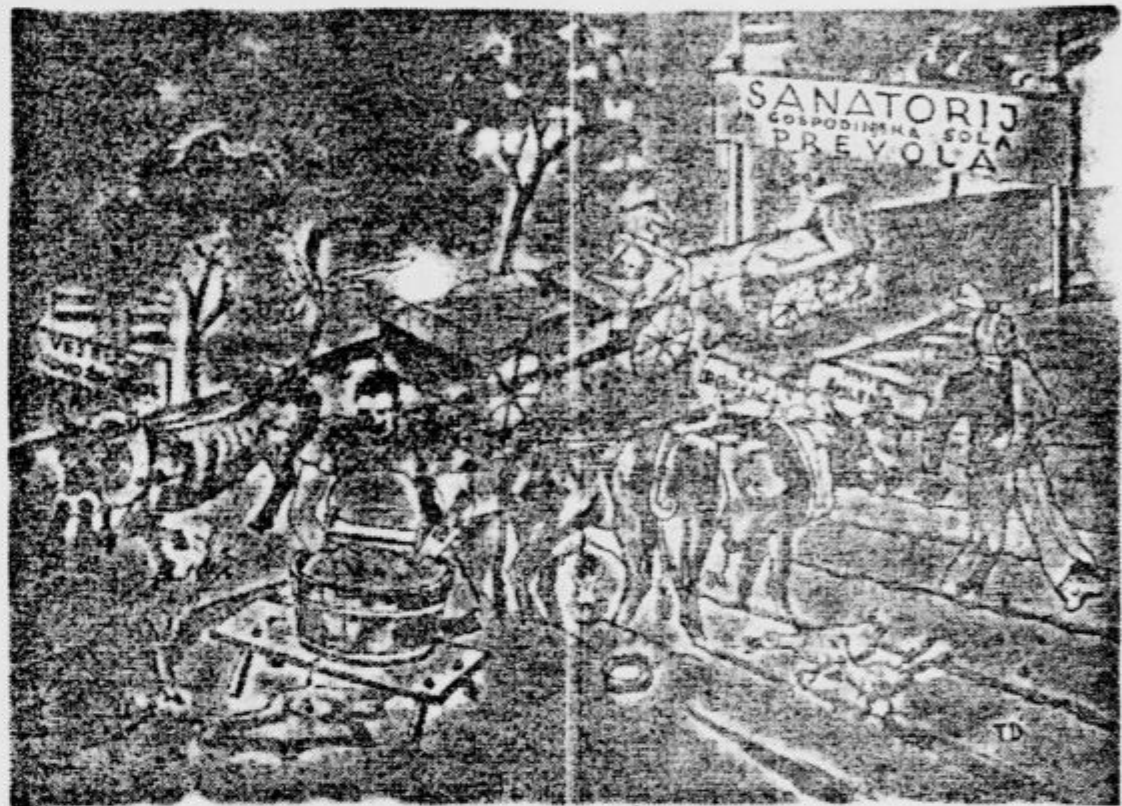
Tja čez Kokro trden most,
trden kakor kamen - kost,
kmalu tam bo britoš stal
parcelam cene gori gnali.

In se res zgradil most,
trden kakor kamen - kost,
most ogromne velikosti,
ki imei je vse vrline.

II.
Tudi s Prévolo ni sreče,
kar zagradi vse odreče,
čegata ne dobi kupčija —
spet nova polonija!

Mnoze vam je čudnih stori,
ni rodil se sanatorij:
Kranjec hitro se zamonosti,
da bi cel milijon kupil.

Narod naš nerad uboga,
do Gospodu je nadloga,
ker uhaja mu dobiček,
pa čeprav je — takšen tišek!

Vos lesen in tudi s stroho,
hitro prideš lahko v keho,
če konstrukcije ne hvatili
in graditelje nam žališi!

Ko je žegal most naš Matko,
je odločil prav na kratko:
»Mostu manjka veste kaj?«
Dober, zanesljiv čuvaj!

In za tega ne bo drug,
kakor Janz Nepomuk.
Res, da bil je že v penzionu,
pa ga bom za les naslonu!

Mine leto! — Most naš ocl,
se nazihlat je začel,
ker po eni strani res,
se napel je moker les.

Kavke so ga okitvale
in z nesnare popackale,
ker težil šb je mecesen —
nanogo ljubši jim je česeni!

To onasi neki dan
skrbni oče — naš župan,
tja čez brez se je oril
in je most takoj zaprl.

Zdaj lahko še čeznji greš,
le posamič in pa peš!
Če umre pa zdaj kak Kranjec,
raja kar čez Huje - Klanec.

In parcele spet od sile
se na vrednosti zgubile!

III.
Solar se veselo roga,
ker je zmanjkalo premoga.
Sola zdaj je kar zaprta,
vodstvo trošta — vinska trta.

IV.
Kopališča fama čaka
na svetovnega junaka,
ki bi skakal s Šemperita,
ker za stopi ni več kredital!

V.
Srečo je imel je Makso —
on ima še staro prakso —
pridobila je »Evropas«,
že gradil se poštna lopa.

Ko bo padla »Podrtnas«,
bo odprta zlata mina.
In parcele spet od sile
bode vrednosti dobile!

VI — VII

STRAH
Sneg je skopnel, obetala se je pomlad in Ljubljancem je bil na izlet, in sicer na gorenjsko stran. Tam gori ga je zajel dež in je moral vedeti pri nekem kmetu.
— Če bo šlo tako dalje, je menil Ljubljancem, bo kmalu vse prilazilo iz zemlje.
— Za pet nar božjih, nikarte vendar izgaj se je prestrašil vaščan.
— No, no, zakaj pa ne?
— Kaj bi potem jaz stromak počel! Zastoka vaščan. — Tri žene sem že pokopal.

In nekaj delavcev, ki so nosili na dolga letah pribite bele deske in pa butare rdeči in beli kolov. Birič je vaščanom oznanil, da se je gospoška odločila razdeliti graščinske gozdove v Gorjancih med bivše tlačane in da je odločila vsakemu toliko gozda, da bo za zimo založen s drvni za svoje peči, ki jih je dala gospoška poprej popaziti. Vaščani pa bodo morali pomagati zemljemercu pri delitvi. Vsak dan naj pride na vrsto druga hiša.

Z Javorovce so potegnili preko Nove gore proti Tolstemu vrhu čez hrbe in doline črto, od nje se pa naredili do Volčjih jam in Hude peči sedam godrnjih zasek. Sedem velikih mejnikov stoji za prbo šo dano.

Mnogi so dobili tihi čas tako majhne krpice gozda, da so kmalu pozabili nanje in je dobili dandanes v Gorjancih sveta, za katerega ljudje ne vedo, kdo mu je v bukvah zapisal za lastnika.

Najmočnejšo leho je dobil šemasti Jurček. Nad Minutakem v Pordirjevki se mu je zamejnili. Njegovi sosedje so dobili čisto orke jeske, ki se nad Jurčkovo leho stvorijo proti Svetemu Miklavžu, kjer nekoliko nad cerkvico lišeto vsi en sam skupen mejnik. Menda jih je sedem. Saj je danes tukaj še vse pri starom kakor je pred devdesetimi leti naredila cesarska gospoška.

Pravilo, da niso imeli Mihovčani pri delitvi gozda okrajnih obravov kakor tedaj, ko so šemastega Jurčka zasmehovali, ampak podolgovata.

Mariborske kratke in okrogle

Maribor, 3. februarja.

Zaradi ugodnega pomenja pravijo Mariborci jugoslovanski Meran, zaradi neestetičnosti jugoslovanski Kodanj, zaradi tistih neestetičnih gobov na Glavnem trgu in drugod jugoslovanske Benetke, zaradi tekstilne industrije jugoslovanski Manchester. In poleti zaradi prahu tudi jugoslovanski Praha. Vse lepo in v redu. Manj znano pa je, da mu nekateri pravijo tudi »mali Dunaj«. To pa zaradi tiste umerjene, vesele družabnosti in meščanske domačnosti, ki je le neznatno odsev tega, kar je nekdo bil cesarski Dunaj. Maribor ima namreč tudi svoj humor. Ta humor je svojevrsten. Vsakodnevno »Ponorska politika« nam prica o sveži studenčnici pohorskega in mariborskega humora. Uspel eksperiment s »Totim listom« kaže, da je mariborski humor sprejemljiv in da je celo za daljšo dobo neizčrpen.

Seveda je Maribor poln tudi raznih posebnosti, originalov in vsakodnevnih prigod, ki krožijo v obliki anekdot od ust do ust. Precej zanimivih dogodivščin je ostalo žal do danes neobjavljenih, četudi segajo zdaj pa zdaj v politično-kulturno in družabno življenje našega Maribora v preteklosti in sedanjosti. Da jih otmemo pozabljenih, nekateri objavljamo.

Ko se je admiral Tegetthoff nekoč po mornarici v Maribor, v svoje rojno mesto, so mu pripravili mariborski občani svečan sprejem. Vse je bilo zbrano v togi slovesnosti in sprejemni mizici. Mesni odličniki so bili razvrščeni po hierarhični veljavnosti. Med njimi je bil tudi uradni Mesne hranilnice, Leyrer. Ko se je Tegetthoff približal vrsti odličnikov, je nekam zamisljen obstal pred Leyrerjem. »Leyrer!« meni Tegetthoff, »znanu ime. Kje sem ga neki slišal?« Toda preden se je mogel slavn mariborski rojak domisliti, že je zgovorni Leyrer, ki je bil znan mariborski original, presegel tišino s pristoječim pojasnilom, ki je globoko pretreslo slovesno togo in dostojanstvenost: »Kaj me ne poznate več? Mar se ne spominjate, kako si jih takrat zaradi mene dobili 20 po riti?«

Leyrerja vse skupaj ni prav nič več motilo. Hiti je Tegetthoffu posvečevati spomin na tisto dogodivščino, ko sta oba kot dečka stanovala v isti hiši, tam, kjer stoji danes lepa palača banovinske hranilnice. Tam je stanoval tudi lončar, ki je imel na dvorišču palmo, na katero je bil zelo ponosen in ki mu je je Leyrer med igro s Tegetthoffom poskušal. To je lončarja raztogotilo, da se je zapodil za dečkoma. Leyrer je bil urnejši nog in se je rešil. Tegetthoffa, ki je bil slab tekač, pa je zafjel in mu naložili 20 poštenih. Leyrer se je iz spoštivne daljave svojemu sovratniku smejal. Morebiti je bil Tegetthoffu pozneje ravno ta lastnost, da ni znal bežati in ki mu je tedaj škodovala, v snani bitki pri Visu dobrodošla in koristna.

V tistih prevratnih dneh, ko se je general Maister s spretnim nastopom polastil vojskega poveljstva v Mariboru in ko je sprito prevratnost časa pretela v povsod nevarnost anarhije, si je znal general Maister pomagati na svojevrsten, iznajdljiv način, tako da si je kmalu pridobil respekt celo pri tistih elementih, ki bi bili sicer pripravili izkoristiti splošno zmedo za svoje temne, sobične namene.

Premalo je bilo vojaštva po čiščenju v mariborskih vojašnicah. Ljudje temnih namenov pa tega niso smeli vedeti. General Maister je istih isti rešitev: odredil je, da je korakala po mariborskih ulicah od zore do mraka, od mraka do dne stalna patrula 8 do mož z nasajenimi bodali. Patruli sta se menjali v določeni urah. In res, kmalu je sta po Mariboru od ust do ust govorila: »Mojdus, to ima Maister velike vojaštva!«

23. november 1918 je bil za usodo Maribora zgodovinskega pomena. Tedaj je general Maister s svojimi borci razorožili zlo glasno zeleno gardo, ki je vedno znova uprizorjela krvave incidente. Skupina, ki jo je vodil Maistrov pribojnik kapetan dr. A. Dolar, je imela med drugim nalogo, da razoroži oddelke zelene garde, ki je bil nastanjen na rotovžu. Ko so maistrovci vstopili v tiste prestore, so videli prizor, ki jim je na mah vzbudil privid Matjaževe speče vojske. Častniki in možje so spali sladko, nezdravno spanje. Po kotih in na mizi je ležalo orožje. Maistrovci so ga najprej lepo, mirno pospravili, potem pa so zaspance prebudili. To ni bila lahka reč. Precej dolgo je trajalo, preden so se zeleni zavestni. Pri tem so, Nemara bi tistim zeleno gardistom zaspanim vojakom zrasle brade še devetkrat okoli mize kakor Matjaževi vojaki, da niso bili maistrovci tako hudebiti, da so jih vidno prebudili in jim potem prijazne sporočili, da so razoroženi.

Prvo zasedanje slovesnega mariborske občinske skupščine je bilo, kakor znano, v poročni dvorani mariborskega okrožnega sodišča. Mariborski duhovniki, ki pa ni več med živimi, je bil razposlan v svet tole omanilo: »Že vedo, kakaj zasedajo v poročni dvorani. Če ga bodo občinski očelje kaj polomili, so celice v bližini že pripravljene.« Šala je bila tako bodljikava, da je pregnala skupščino iz poročne dvorane drugam, kjer niso bile jetašinske celice tako blizu...

Dolgokrat mariborski zgodovinar je znana osebnost. Ko je šlo za zasedbo vodilnega mesta njegove stroke, se je potegoval za tisto mesto. Prispelo se je, da mu je vplivna mariborska oseba sporočila po telefonu imenovanje na dotično mesto. Možakar je bil stekel domov, si nadel frak in cilindar. Že se je šel predstavljati raznim mariborskim odličnikom. Zvečer se je pojavil s cilindrom celo pri predavanju v Ljudski univerzi. Sledil pa je kmalu hladen curek in trpko razočaranje. Ko je prišel za navržek še ukor, se mu je začelo svitati, da so ga grdo potegnili. Odtlej ni več nataknil cilindra na glavo.

Nekoč je prišel v Maribor Oton Župančič. Ogledoval si je Maribor v spremstvu dveh prijateljev. Mesto mu je zelo ugajalo. Ko pa je eden od obeh prijateljev, ki ni bil Mariborčan, prišel kritizirati predušno hojo mariborskih dekle, je knez slovenske besede — to mu polga v usta mariborski književnik — menil:

»Nam ni nebo naklonilo Maribora zato, da mu bomo pod noge gledali, ampak najbrže zato, da napravimo iz njega lepo in zvedno slovensko mesto!«

Mariborski arhivar prof. Franjo Baš je glede varstva spomenikov in drugih zgodovinskih predmetov zelo občutljiv in natančen. O tem prica tudi tale dogodivščina, ki je prodrla celo na neko anketo v mesno posvetovalnico. V Mariboru živi arhitekt, ki je zelo muhast in ki si je našega arhivarja pošteno privoščil. Nad nekim vhomod stare stavbe, ki so jo prenavljali, je dal napraviti posnetek hišnega znamenja. Prof. Baš, ki so ga poklicali na pomoč, je brž dognal, da sega znamenje v srednji vek. Tedaj pa je arhitekt pojasnil, da ni znamenje staro niti 200 ur. Sicer je prof. Baš pripomnil, da znotraj v starih hišah ni tako huda reč, pač pa je odtlej navezal zelo temne stike z mariborskim politrji, da ga pravčasno informirajo o morebitnih novih nakanah in komplicitah.

Ko so podtrali Tegetthoffovo rojstno hišo, ki je stala tam, kjer je sedaj palača banovinske hranilnice, je priobčil takratni »Večernik Jutra« vest, da so našli pri kopanju Tegetthoffove novce. To vest je brž ponatisnil takratni »Jugoslovane«. Na podlagi te vesti so se potem oglašili numizmatiki z Dunaja. Draždan in drugih kulturnih središč. Vsi ti bi bili radi imeli vsej nekaj Tegetthoffovih novcev. Ko je bilo treba radovednim gospodom ustreči, se je pokazalo, da gre za prvoprisilsko potegavščino, ki pa je gladke ponatisnjena v

»Jugoslovane« 2. aprila vzburla ves numizmatični svet.

Pred leti so se zbirali člani mariborske zelene bratovščine v prijetni družini. Točno 12 jih je bilo, kdo bo trinajsti? Nič dobrega se ne obeta. Prišel je. Bil je Ivo Mihorko. Potem ni bilo nobenega več. Nedo dolgo zatem je prišel ljubitelj Ivo Mihorko umrl. Odtlej so imeli Mariborčani vselej paničen strah pred št. 13. Ta strah se je razklatil šele lani, ko je prinesla št. 13 prepotrebno nudišče tumbolško srečo: prvi dobitnik.

Kralji mariborski imajo svojo slavo. Sladkorji kralj je tudi muzik, kralj zelja je tudi rezervni kapetan prve stopnje. Imamo pa v Mariboru tudi pristno slovensko zadrujo. Vsi bivajo skupaj v tej čudoviti zadruzi: Stari, sestre, bratje, sestrične, bratranec itd. Zanimivo pri tej zadruzi pa je, da ni starešin in starost, da ni nadrejenih in podrejenih. Kar jih je — in ni jih malo — so namreč vsi Kralji.

V Mariboru čujemo venomer o dveh azilih. Prvi je zgrajen v bližini delavski azil. Tako je napisano na lepi dvonadstropni stavbi v Gregorčičevi ulici. Drugi azil pa je protijelčni azil. Ta pa še ni zgrajen, ampak šele bo. Obeh azilov pa dejansko še ni. Drugi zato ne, ker še ni postavljen, prvi pa zaradi tega ne, ker v sedanjem azilu ni — delavcev. Kdo je v njem, ni znano. Zakaj ni delavcev v njem, četudi je bila stavba za nje postavljena, je pa seveda vsem Mariborčanom dobro znano.

Enkrat maskara in nikoli več

V naši vasi je bil nekoč na pustni torek velik dirnjak. Fantje, trenutno našimjenji, so uganjali svoje norčije na vsi. Pobažni, kaj slabo našimjeni, pa so se vreščaje podili po dvoriščih ter prosjaki flancatov in krovov. Močno sem si želel tudi jaz, biti vsaj enkrat maskara; toda nisem se upal našimeti; saj moja mati je imela to za največjo pregreho in jo meni, če sem bil misel glasno izrekel, da bi se našimil in se s drugimi maskarami podil po dvoriščih. Toda, velika želja, da bi bil vsaj enkrat res polnovreden svojih sovratnikov-pobažnih, me je na neki pustni torek zvalila gori na Gostinčarjev dvojak kamor so došli vse točen nočeti in postirli doma izmaknjene kose ženskih in moških oblačil in pokrival in kjer so se prav zdaj oblačili v maskare. Ko me je Bežajev Viktor zagledal, je začel siliti vame:

»Na, Tone, ta-le babji stenski si nataknil na glavo, pa stajer si potegniti črna brado, pa tole jopico in batiranko odlozi; boš videl da te mame ne bo spoznala.«

Nič kaj od srca mi ni prišla odločnost tolikanj mikavne ponudbe.

»Sram te bodi! Si ti kakšna fant? Ma, tu imaš še očijo; dobro si osnadi obraz, pa boš zamorka; ni šent, da bi te mati

spoznala. Če te pa bo, je pa tak hec tudi vreden, če si malo tepen.«

Zdaj sem bil tudi jaz prepričan, da me tako našimjenega ne bo mogla spoznati. Pa tudi Viktorjevo mnenje, da je »tak hec« vreden biti malo tepen, sem ovojil. Brž sem se začel oblačiti; še star ženski gosposki slunnik sem povezal na glavo, pa s pajčolanom sem si zavrtil z ogljem pokrpani obraz do brade in bil sem maskara. Ko smo se prikazali gori pri stopni po stopnicah nizol, so nas gruča mladih in žensk navdušeno pozdravile in zagnale velik vsk in krik.

Med gruča žensk, ki so se veselo smejale, sem bil zapadli v svojo nesčo — tudi mater s sestro Mico, ki je vna naša greta in vna se sebe kar odkakovala in eukala mater za krilo. Mame pa je bilo ob nemi, da bi me ne mogla spoznati, kar gruča; kakor pričlovek k tona sem ostal, drugi pa so si nasprej, nismo žensk, ki so ugrabile kolo je kateri našimjenec. Tudi sestra Mica v svojem ponosu si bohoti nasotati, pa je kričaje opazovala mater kako se na maskare:

»Kajna, glajta ga, naš Tone, naš Tone!«

»Kajna bodi! Nas Tone? Kateri je Tone!«

Mati je pretečala in raztrgala očlji slunika k Tonetu, ga upogubila čez koleno in začela tepeti po zadnji plati, da je tiho stajanje omejevalo od dvojaka. Tone je nekaj časa junaško satajeval jok, se zvijal kakor na vilicah naboden kapelj, jaz pa sem stal od strahu okamenel in čakal, kaj se bo. Ko je slednjé Tone le odprl vse svoje registre, se dri in tulil na vse pretege in komaj razumljivo izdal: »Saj nisem Tone!« — so ženske in tudi mati spoznale, da ne tepe svojega Toneta, marveč Bežajevoga Viktorja, onega, katerega izumije, da je tak hec vreden biti malo tepen, sem bil malo prej gori na dvojak ovojil. Ko je kaj mati vna nasprej, naša sestra Viktorja, je začel ves togoten krdati nanjo:

»Kadar mi boste kruha rezali, me boste pa še tepili; do zdaj mi ga pa še niste. Le počakajte, moja mati vna bo šla anagajut pa boste šli na ferber.«

Mediten pa je mati še pogrubila Mico, ki jo je zapeljala v usodno zmozo in jo je jela šeskat po zadnji. Razkropile maskare pa so se začele spet zbirati okrog tepenega Viktorja in ga silile, da naj gre z njimi od hiše do hiše.

Mati, ki se je zavedala storjene krivice in bi jo bila rada javno popravila kar zdaj, v zadobitje Viktorja, slasti pa njegovi materi in ostalim ženskam, ki so bile nemalo ogrožene nad toliko zmozo, je kričaje vpraševala našimjenca:

»Ja, ali je naš Tone zdrav, ali se, po-voščite!«

»Soveča je, tem-le je, se kamoli na-ma, ki sem stal kakor da bi se navrtal silni v noge, daleč stran od prizorišča. Znakčila se je vame, stegala oblačila razne in me vprilo vseh temeljito naspekala v veliko zadobitje Viktorjevo, doma pa se v zadobitje Mice in se posebej meni sa kazen.

Tisti večer mi prekaljena svatnja in kisto zelje in krov — čeprav so bile vse te dobrote samo enkrat v letu na mizi —

Prleški vrageci

Násteri lilek človek, kerega je veter gđaj zanesa v naše lepe gorice okoli bližnjega Lotmerka, je že na tinen pa tudi glasno prenišljava, kak je sameni šmentit, to, ka mu je lotmersko vino tak nezadržno no hitro naškodilo. Tak se je godilo tudi tistem dugeim gospodi s Trsta, keri je pred letami nekda enok padna tan gori v bližnjem Slámjaki čista na vrhi ne med tolovaje, pač pa med same potene scimentirane lotmerske pifce. Vino je jemi jako dišalo, ven je bile tak sladko pa tudi male kislasto no nič trpko, kak je vino tan okoli Trsta — ho, ho! Zato je jemi teklo po dužen guti kak žegnano olje. Hrenja se je gospod, ka je pre take sladke no alaba čiče še pre nigi ne pija, pa ka je násteren dosta bole močnem vini — ho, ho!

»Braci vesel si so se jemi smejali pa so ga začeli med vse fale napitilemi prač po domačen nalevati. Pol teška so meli z nja dela, samo ka ga je nazadnje meja san za tri kopče, san sebe je vika no še celó récan je pređa. Frega meheka so ga te ali zmantrani pakjale ve lepen spróvdi spravili f postelo, drugi den pa ga je večerji gna po najbolj mastnen blati na štacon. Pisa nanje še karto s Lúbiane, ka jemi še pre zmliron v glavi štini — ho, ho!

Toti gospod je pač ne zna, kaj so smali násteri jegovih pifskih pajdósof — fsi ne! — ma pre faski človek v želoci prave no žive hūdiče ali vrageci. Nega jih dvoeto vočof, vragef, malih kak mak pa fekaši drúge farba — na téko jh nega, ven jh je ša

trinajst začosta. Toti vrageci so te ali krivi, ka lotmersko vino nenáčenega človeka tak nezgrúntano mámenega napravil. Kar se to godi, o ten vam povém štórtjo, kero so mi pravil vūje Bolán, dere ama enok pod Trijekevoj figoj v mesečini vedrila.

Znaš — tak se mi pravili — navadno so toti vrageci v želoci fsi zaspani pa samo dremljejo no hreajo. Násteri pravijo, ka pre človeki zavolo toga v želoci fšakak tak kreoli... Či kaj ješ, se nibeden ne zbidi, to je jh še po vol, ven se radi na toplen. Tak je štídi, ští pijšč vodó. Či pa grútné pumo kupčeo našega vina, to se zbidi prvi vragec, keri si najbole pri dverah. Zadremanj je ša, pohleven no vmapja ti fšista pomalen zloze s želoca gor v glavo. Tan pa je pripravilnih dvanašt močnih orehových stólof. Vrageci si fšadne na prvi stol na se stegáve no stja kak stara krava. Drúga kupčea prebidi drúgega hūdiča. Toti je že za spómagaje bole águen no nagel. Še bole se vidi to tretjimi no štírtimi, ali fšakši najde hitro svoj stol pa si fšadne.

Dere so se prvi vrageci tak spóvali v želoca, je fšof vrt že priša do napitile no je zajeja kupčeo bole hitro prevmáti. Zaj jh molí tak kak hūdičove molitvice lepo po rédi. Najpre tisto: En hribček bon kupa — pótna pa: Dere de Martnek mrapa: Priplápi so furmani... Peti hūdič, kerega prebena peta kupčea v glavo, je še preet nátekjen. Jemk ma rdeč kak jekov zist vūba no še štídi guš. Svojega vsta pre

Pustna glosa

Pust ima prijazna lica, v terek norcev vodi roje, šemi, šali se in poje... smrt zadá mu pepelnica.

1. Brhki nismo več, ne mládi, zvezde nam beže po pšči, vsak lepoteč nas osmeši, ali — še se imamo radi... Da za nas ni več pomládi, neizbežna je resnica, kakor prazna govorica, da samó za dvajsetletne fante, deklice podjetne pust ima prijazna lica.

2. Nič, prav nič se mi ne čudi, dobrodušni moj starina, (če si veder dobročina) če ti dejem: Tebe tudi pustni raj še ne utrudil Vsek vrti ga pač po svoje: eden riga, drugi poje, tretji včasih dá za mašo, a četrti kot na pašo v terek norcev vodi roje.

3. Krofov, krač za polna usta flancatov nikjer premalo, toda Kurent kot za šalo z vincem rujnim vse pohrusta. — Prav tako! Za praznik pusta izpraznimo vse zaboje, kar je moje, to je tvojel Zdaj pa čvrsto vsi od kraja v gnečo, ki prešerno raja, šemi, šali se in poje...

4. Malo ti že leze v nogo, dobrodušni moj štirina, dosti si posrkal vina, rajal si z devotko mnogo. — V postni čas, dekle ubogo, gledalo boš kot devica, kot devica in samica — a pomisli, in zgodi se: v terek pust še veseli se, smrt zadá mu pepelnica.

Joža Bekš

ved Bežajevoga Viktorja, onega, katerega izumije, da je tak hec vreden biti malo tepen, sem bil malo prej gori na dvojak ovojil. Ko je kaj mati vna nasprej, naša sestra Viktorja, je začel ves togoten krdati nanjo:

»Kadar mi boste kruha rezali, me boste pa še tepili; do zdaj mi ga pa še niste. Le počakajte, moja mati vna bo šla anagajut pa boste šli na ferber.«

Mediten pa je mati še pogrubila Mico, ki jo je zapeljala v usodno zmozo in jo je jela šeskat po zadnji. Razkropile maskare pa so se začele spet zbirati okrog tepenega Viktorja in ga silile, da naj gre z njimi od hiše do hiše.

Mati, ki se je zavedala storjene krivice in bi jo bila rada javno popravila kar zdaj, v zadobitje Viktorja, slasti pa njegovi materi in ostalim ženskam, ki so bile nemalo ogrožene nad toliko zmozo, je kričaje vpraševala našimjenca:

»Ja, ali je naš Tone zdrav, ali se, po-voščite!«

»Soveča je, tem-le je, se kamoli na-ma, ki sem stal kakor da bi se navrtal silni v noge, daleč stran od prizorišča. Znakčila se je vame, stegala oblačila razne in me vprilo vseh temeljito naspekala v veliko zadobitje Viktorjevo, doma pa se v zadobitje Mice in se posebej meni sa kazen.

Tisti večer mi prekaljena svatnja in kisto zelje in krov — čeprav so bile vse te dobrote samo enkrat v letu na mizi —

niso šli v slast. Maja sota je bila polna preplaha; le oči, ki se je do sitga navedel je zadovoljno molče vsek pipo in zamisljeno pulni dim pred se, v petro-lejko.

Od tistihmal je pretečlo več desetletij; rad sem pisal in zahajal na pustne veselice. Če pa me je kdo nagovarjal, da bi šel maskiran rajat, sem si tihó dejal: »Enkrat sem bil maskara in nikoli več.«

Ln.

SODOBEN ZAKON

— Kako je mogóe, Tinica, da imaš le-tos druge starše kakor lani?

— Prav lahko. Oče mi je lani pripeljal novo mamo. Letos pa je nova mama pripeljala novega papana.

GROZNIJA

Zdravnik je svetoval hudo bolnemu:

— Svetujem vam, prijatelj, da se vsaj zdaj poročite s svojo nevesto.

— No, če mislite, gospod doktor — se pa bom. Ampak gorje vam, če nazadnje ozdravim!

SE SE NI PRIPETILO

V bojli družbi se je gospodu primerila glasna nesreča.

— No, veste kaj! — je vzkliknila neka gospodična. — Kaj takega se mi pa še ni pripetilo!

— Ni mogóe! — se je začudil gospod.

Jaz sem pa čisto misli, da se je menil.

Ilóngapaj

pa ka se sūče okoli jega. Zato, vidis, je človek po našen vini tak mamičen. Če piješ kakega kiselača, te ne spraviš vragecof s želoca, pr tisten krajnsken cvički pa ti rajši vūjejo akos lūjko, kero ti naredi cviček vjen.

Zato pa, či češ po lotmersken vini biti zdrav, cukaj ga pomaleno s pametjo, pa na dobre gántnare ga položi. Leško je to klobasa, duga kak žir, fšiat prpanega ali povojenega gujdeka, póhni piček, mastna goska ali — či drúgega nega — cell purán, samo redka župa ne sme biti!

Toga se dršte, pifci, náčeni ali ne, fšai! Pa dobro se van bo f Priekji gđiló!

Ilóngapaj

Memento uxoris!

(V čast benatskim zastupiljevalkam mol spenli doktor France Prešeren)

Dolgost življenja zamskega je kratka. Kaj znanec je zaslužila copat! Odprta pred oltar so v cerkvi vrata, žal, dneva ne pove nobena praška.

Ta zakrament pa ni brez nedostatka: naj ženka bo obilna al' suhljata, velika, majhna, skromna al' košata, o vem — v začetku je res vsaka sladka!

Ko pa na med te v svoje mreže uklame in pred Gospodom ti svobodo vzame, tedaj obras njen pravi se pokaže.

Prej angelček, postane zdaj Ksančpa in mišnice skrivaj ti v kavo vsipa, da v vdomstvo se simprej — s pčnjo zmaheš! Čla.

Maske, vesele in žalostne

Čas je tak, da smo v razdvoju
Danes v miru, jutri v boju.
Za zabave in za praske
Izberite dvojne maske!

Skrivnostna maska

(Pustni spomin iz Jesenic)

S Francetom sva bila dobra prijatelja. Bil je spodoben, trezen, značajan fant. V gostilno je le malo zahajal. Če ga je kdaj zaneslo vanjo, je pil malinovce, limonado, pokalico, le v najhujši vročini si je privoščil pivo. Na Jesenicah je bil zelo znan po svojem čednostnem življenju in kritični presoji vsega, pri čemer ni soočeval.

Veselic se je ogibal, za ženske ni maral. Pol svetnika, vam rečem. Večkrat je dejal, da so mu ženske zoprne in da se nikoli ne bo oženil. Celo to mu ni bilo všeč, da sem jaz hodil po drugih potih življenja. »O, prijatelj,« me je gladijal, »ti bi bil čisto čeden fant, če bi vseh sobot in nedelj ne preplešal in če bi vedno za ženščinami ne lazil.«

To je bilo pred šestindvajsetimi leti. Tiste čase je bila dvorani »Pri Jelenu« na Jesenicah ena največjih plesnih dvoran na Gorenjskem. »Pri Jelenu« je bilo središče jeseniškega življenja. V predpustnem času so se tod shajali častilci zanikarne trojice Terpsihore, Venere in Bakha, so prihajali na Jesenice na zabavo od blizu in daleč.

Zadnje pustno nedeljo v letu pred svetovno vojno pa je tudi prijatelj Franceta zaneslo tjakaj. Zelo sem se začudil, ko sem ga našel na maskaradi. Sedel je pri mizi in se živahno razgovarjal z znanci. Dvorana in stranski prostori so se začeli polniti. Prihajali so gospodje v d užbi lepo oblečeni dami. Prihajale pa so tudi mlade maske, nekatere so več kazale, kakor so nameravale skriti.

Bilo je med maskami nekaj res izvrstno rastlinskih postav, nekaj krasno oblečenih domninov, odalisk in plerok. Posebno pozornost pa je vzbudila krasna Španjolka, ki je z gospodovnim nastopom takoj znala privabiti krog pastilcev v svojo bližino. Ko je jadrala mimo Franceta, mu je vrgla lep pogled in ga rahlo s pahljazo potrepjala po licu. To je ponovila, kadar je plesala mimo njegove mize.

Godba zaigra valček. Dame voltjo. Pred Franceta, ki svoj živ dan ni plesal, stopi očarljiva Španjolka in se mu pokloni za ples. Franceta je storil kar je mogel. Hu, družica na to ni kaj dosti dala. V gneči plesalcev se ga je znala tako oviti z mehikimi rokami, da je kar gorelo iz njega.

Due kratkočasni iz Tržiča

Potegnjen sodnik

V tistih starih dobrih časih, ko sta v Tržiču še cveteli usnjarska in čevljarstva, ko so pela številna kovaška kladiva svojo zveneco pesem, da so iskrlile mrke kovačnice, je bilo praznovanje ponedeljka v Tržiču nekaj tako po sebi umnega, da se ni nad tem nihče razburjal. Gospodarji so s ponedeljkom računali, kakor da je od gosposke zapovedan praznik, zato pa so ostale dneve privili vse vijake, da je bil ob koncu tedna gospodarski uspeh isti. Če je bil ponedeljek toliko v čislju, koliko bolj pa so Tržičani spoštovali tudi vse ponedeljkovske spremeljavalce kot krega, pretepe in potegavščine. Ni bilo ponedeljka, da se ne bi bili spoprijeli Malčevci usnjari in čevljarji s Kajtanovimi in Globočnikovimi kovači. Noži so igrali pri tem važno vlogo, puščali so prevročno kri in delili take vbode, ki niso bili ravno prenevarni. In tržičko sodišče je imelo vedno polne roke dela s pretepači in kregači.

Tedaj je sodil po božjih in človeških postavah tržičke grešnike edini tržički sodnik, ki so ga šaljivi Tržičani krstili kar za gospoda »Pecirka« — tako pravijo sodnikom še danes: po primku se je takratni tržički gospod »Pecirka« klical za Kladva. Silno je bil tegeten na ponedeljkarje, še bolj na pretepače in trdno je bil sklenil, da bo enkrat za vselej napravil v Tržiču ponedeljski mir. In res! Vse oboževanje in še velikokrat priče je obsodil na najostrejšo

France, ki je čutil toplino njenega telesa in užival prijetni vonj njenih las, je bil tedaj tako rekoč na višku svoje sreče.

Ples Španjolke z neokretnim Francetom je bil senzacija tiste noči. Jeseniški salonski levi so bili presenečeni. Kaj takega se jim še ni zgodilo. Na vse kriplje so iskali stik z lepo, skrivnostno masko, a ona je bila za vse skoraj nedostopna. Franceta je zmagoslavil. Proti polnoči sta šla v bar. Franceta je naročil vina, likerje, torte. Kaj je denar v primeri z ženskimi čarom!

Kmalu po polnoči so se pa maske razkrile. Ko je bil Franceta v najhujšem ognju, je tudi skrivnostna Španjolka snela krinko z obraza. Po dvorani je zavrnalo.

Franceta je vrglo domala vznak. Skrivnostna maska, ki se je znala tako mladostno in koketno nositi in obrniti pozornost kavalirjev na sebe, je bila zastavna jeseniška gospe, ki bi bila Francetu lahko za mano.

Franceta je vzela noč. Gospe, ki si je prvič v življenju privoščila gromko šalo, se je tisti večer tako od srca nasmejela, kakor morda še nikoli v svojem življenju. Porečete morda: zgodba je preprosta. E, je pa resnična in zato poučna. V. R.

O sporazumu

Tam med Lačkim in Celjem gospodari ta v staroslavni cerkvi na Šmohorju svetniška brata sv. Mohor in Fortunat. Prijazen kraj je to s prekrasnim razgledom tja na Savinjsko dolino in daleč proti severu in zapadu na zasnežene pohorke, savinjske in gorenjske gore.

Tja proti jugu preko Save pa imata na dolenskem Kumu svoji domačiji sv. Jošt in sv. Neža in vsi štirje sosedje — svetniki živijo v lepem božjem miru in dobrih sosedskih odnosih, pa čeprav kraljujeta sv. Mohor in sv. Fortunat na Štajerskem, sv. Jošt in sv. Neža na Kranjskem. Štajerci in Kranjci se niso pozabili avstrijskih meja in še si želijo mnogi nazaj starih časov — sporazum je neizogibno potreben, kakor med Srbi in Hrvati po jeziku so si enako oddaljeni in sorodni.

Pa pridejo včasih dnevi, ko se skalijo ti prisrčni stiki in zrahljajo tesne vezi med obema deželama, ko bog bolji pogleda na eno kakor na drugo stran in ko mati priroda nepravilno porazdeli svoje darove obema narodoma, ki imata vsak svoje priprošnjike. In tako se je zgodilo da je prihrumela sem od severa preko Savinjske doline hula ura in toča je klestila po Štajerskem Šmohorju, dočim se se svetli žar ki sonca vlivali na kranjski Kum ter božali dolensko pokrajino.

V pobožni molitvi so se zatekli Štajerci takrat k svojim zaščitnikom in tako le zapeli:

»Po Štajerskem toča bife,
»po Kranjskem sonce sije.
»Svet Mohor in svet Fortunat,
»udarita še na kranjsko platle«

Preneha je toča, Štajersko je zalil dež, oživele so košnice in bujna so bila polja. Na Kranjskem pa zeva šivina od žeje, zemlja poka in trava se suša. Dežja pa ni in ni.

In na Kranjskem se dvigne pobožna molitev:

»Če Kranjem zemlja se suši,
»naj Štajerc na onem svet' goril
»O sveta Neža, sveti Jošt,
»izproš'la nam ta troš'«

Pri taki miselnosti naroda bo pač težak sporazum. Za enkrat so si odini baje samo glade imena. Ker Slovenci ne poznajo banovin, se bo naša odinica imenovala nadvojvodina ali vsaj vojvodina Slovenija kot spomin na nekdanje čase...

Vladimir Kapus:

Moda

Moda, moda, ti prismođa:
Danes ozki so klobuki,
Jutri bodo nekaj širši,
drugi obvisi na ključku.

Lansko leto tanke noge,
letos so široke hlače,
Danes pleše se počasi,
jutri lahko divje skače.

Rdeča lica, brki kratki,
ustne polne in debele,
drugi zopet blede lica,
a oči izžete, vele,

Tam v prirodi večno modri
moda vedno je le ena:
ko odide bela zima,
vrno se ponudila zrna.

Tista o svetem duhu

Ta je pa stara. Tako stara, da jo čuješ na vsak korak med mladimi in starimi. Doma je seveda z Škofje Loke. Ako poveš, da si iz Škofje Loke ti poreko — v mukah posnemajoč škofješko narečje — o ha, od tam, kjer je mačka sv. Duha snidla...

Ljudsko izročilo ve povedati, da je živel svoje dni gospod župnik, ki je želel vernikom posebno nazorno prikazati prihod sv. Duha. Domenil se je s cerkvenikom, da spusti skozi lino v cerkev goloba, čim bo župnik na prižnici spregovoril: »Pridi sv. Duh!«

Prdiga se je vlekla ko kurja čeva in blizil se je slovesni trenutek, ko bi moral priplavati sv. Duh.

Župnik je svečano spregovoril: »Pridi sv. Duh!« Oči vseh vernikov so bile uprte v nekaj nedoločnega, neznanega.

Sv. Duha pa ni bilo od nikoder.

Za malo se je zdelo gospodu župniku, pa si je mislil, da bržčas cerkvenik ni silil. Zato je še enkrat glasneje zapel: »Pridi, prid sv. Duh!«

Zopet nič? O pač! Prikazala se je skozit lino cerkvenikova glava in mož je znil: »Ne bo nič, je mačka sv. Duha snidla...«

Pajsem od lončenega basa

Spodnji konec Ribniške doline se bavi z izdelovanjem lončene robe, ki jo »Lončarji« prodajajo po svetu, kakor zgornji sosedje razpečavajo »sihu ruubo«. Lončarjem očita »lončeni basa«, ohranila se je celo pesem o njem.

Postuje s tovoril, dv vprašun buom vas,
če imate zgorej tujd' z ilouce bas!

Le pridit fentiček, de mirno t' buom vzeu,
buoš čutu na riti, koku t' buo zepeu!

Oh, 'z ruok me spestite, ne uprašam za bas,
zedost' sem ga šilšun, kakov lina glas.

Si vidu fentiček, kje bas se dobi,
či čutu na riti, koku zbreneš?

Povajte stric Gašper, k' ste muoš spošto-
[van,

Ze kulku prodaste en bas ml giasan?

Povajm po previt, iz ilouce bas,
prou fajm narediti naj kakšen špas.

Ze dnobru stric Gašper, ne uprašam zetu
le tülk' m' povajte, predrag ču ne buo!

Ta enina je taka, nražabtni gospud,
de basa je vradna m' vas in drugud.

Ohltnu v Pastoln m' je žic an gospud,
da zanj me buo pišit' v uh le dva puot.

Oni na žo trlrat me pišelo zain,
ga precej prijasem en bas lajp lau fajm!

Povedal I. P., Ribnica.

Lovec Jozelj in njegovi zajčki

Po poklicu je bil izučen mesar in pre-kajevalec. Svoje znanje si je izpopolnil z dolgoletno prakso v Berlinu in po ostalih nemških mestih. Postave je bil srednje, miščast za tri, močan za štiri. Pod nosom lepe črne brčice, zavilane po načelu ses list erelichte, na glavi zelen lovski klobuček, za trakom vedno kozlovo bradico, lepo in negovano, še eno pa v notranjem žepu da jo je poslušilec lahko kazal kot znanjo lovsko trofejo. Za šport je bil vnet, za udarec stalno napet. Poznal je vsakega ptička, živčeval je od silne umetno, ononašiti je znal kile vsake živali. Za ženskami ni hodil, ker so ga one preveč zasledovale, očezil se je precej pozno in imel je mesnito vedno polno. Jozelj sem, Jozelj tja, vse tržičke gospodinjne so ga zaradi njegove šegavosti imele radi in mu nosile svoje denarje za dobro meso in še boljše klobase. Zvečer pa je rad posedel v gostilni in pripovedoval poslušalcem svoje številne lovske storitve tako prenevarno, da jih je vsak verjel in če so bile še tako debele. Pa saj je imel za vsako storitvo priče, ki bi s prisero potrdile, da je vse, kar je povedal, čista resnica.

Kar je Ljubljani in njenim pravim mešanom gostilna »Beli volk« to je Trččanom Bastinova gostilna. Poleti pred večerjo, pozimi pa po večerji najdeš tam vedno odlično družbo prištinih Trččanov, ki za pečko močijejo in »kratke« preganjajo, malo ka-meje pa tudi kako zapoje. Mla-

Kurent v Novem mestu

Prelepa je Dolenjska,
Dolenjci fejšti ljudje, —
nu, kdor o tem še dvomi,
naj pride brž med nje.

Če greš po ravni cesti,
ne v levo, desno stran,
se znajdeš v Novem mestu
na sam sejmánji dan.

In zvedel boš novice
na glas in na uho,
pol šale, pol resnice,
da smeš te silil bo.

Odbor prometno-tujski,
ima preveč skrbi,
kadar je seje konec,
rad malo posedi.

Ker za zeleno mizo
težko rešuje krizo,
gre rajši na poliček,
kjer teče rujni cvček.

Dolenjske so Novice
posege kruto vmes,
bo treba jih izgnati
iz mesta, prav zares.

Ljudje pa govorijo:
»Predpust je vražji stric, —

zakaj pa ne bi bilo
v Novicah kaj — novic?!

Na Gmajni v krasnem redu
elektriko novo
imamo banovinsko,
ki sveti presvetlilo.

Nu, včasih res ugasne,
a to ve vsak bedak:
da tudi zvezde krasne
zakrije črn oblak.

Mladina se huđuje,
če žarnice gore,
težko se ljubimkuje
tam v parku brez temé.

Pri mostu pa trgovci
novosti pohvalil bo,
izletov mu v izložbo
zdaj z avtom več ne bo.

Ženice so pri oknih
na svoj prežijo lov:
kdaj možek se primaje
domov, domov, domov...

Predpust, oj, čas presneti,
da bi že vzel slovo,
preveč smo zate vneti
Dolenjci — ho-ho-ho!

Ljubljana se smeje...

PRINCESA

— Človek se ne sme preveč klanjati žen-skam. Je rekel Zane iz Ljubljane, ki je bil še pred leti mornar — Jest sem dau u Mar-sejlet enkat en princezn klajuta.

— Kau prauš? Pa zakus?

— Zatu. K'me je nalagala. Sej sploh ni bila princeznal

POGOVOR NA BAIKONU

— Čujte gospe čežanova, prošim vas, ali je res, da je gospa Lenčkova?

— Seveda je res. o, kaj ne bi bilo res!

— Ampak kdo bi si bil to mislil...

— Ta? Ta ženska je vsega zmožna! In prošim Vas, kaj pa je spet naredila?

— Umrla...

LEPA KAKOR ROZA

— Snoči sem šel v kino. Imel sem srečo. dobil sem sedež poleg deklice, ki je bila lepa kakor roža.

— Tudi jaz sem šel snoči v kino z deklco, lepo kakor roža. Bila je nesrečna: do bil sem sedež slučajno poleg svoje žene.

ČE NICEŠAR NE ZNAŠ...

Pepe se je dal ločiti. Od mize in poste-lje. O tem se je seveda v Ljubljani govo-rilo. In je neka dama v družbi po dolgem premišljevanju vprašala:

— Kaj, jesti tudi ni znal?

ONA ŽE VE

Gospa trgovčeva pride v trgovino in vpraša vajenca:

— Ali mojega moža ni? Kam pa je šel?

— Tega pa ne vem, odvrne vajenec.

— Morda pa ve gospodična?

— O tisto pa ona pa že ve.

— Zakaj pa?

— Ker je šla z njim.

DOGODEK NA OBISKU

Blaz je bil pri Blažonovih na obisku. Ne-kje na deželi Dobro so se imeli. Jedli so in pili, se prenočili je Blaz pri Blažonovih. Ponoči pa ga je prišlo nekaj človeškega.

Vstane in začne iskati. Išče dobro uro. Hi-ša je majhna, zadrega pa velika. Kaj je Blazu že preostalo? Zgledal je široko, glo-

boko vazo. In priroda je zmagaša. Zgodaj zjutraj jo je pobrisal v Ljubljano.

Mine teden pa dobi Blaž pismo v Ljubljano. Od Blažonovih. In Blažonovi mu pišejo:

— Dragi Blaž! Ni se Vam treba opravičevati. Vse razumemo. Samo to brzojavite, kje je.

NASA MICKA

Kar na lepem nam je zadnjič Micka od-povedala službo. Kako, zakaj? Pravi, da se bo poročila. Moja žena se je začudila:

— Da te vendar, punca! Pa ste zmeraj pravili, da se ne boste omožili, ker se boji-te, da ne bi dobili otrok?

Pa je pojasnila Micka:

— Je že res, gospa, tako sem govorila. Toda moj ženin pravi, naj me kar nič ne skrbi. Če bi nama bili otroci namenjeni, bi jih morala že davno dobiti.

ZA RAST LAS

— Odkritosrčno mi povejte, gospod dro-gerist, ali kaj pomaga vaša voda za rast las?

— Kako naj vam dopovem, gospod Pe-terbilček! Zadržite je neka dama z zobmi odprla zamašek steklenice in čez tri dni je že imela brke.

GOS

Janez je bil oni dan povabljen v svate. Posadili so ga zraven gosposdne Kuhari-ce prinese na mizo debelo gos in jo postavi tik pred Janeza.

— Glej, glej, se razveseli Janez, zdaj pa sedim tik pri debeli gosti.

Gospodinja ga pogleda začudeno in uža-ljeno. Janezu šine v glavo, da ga je polonil. Zardi do ušes in da bi se opravičil, zajec-lja:

— Oprostite, gospa, mislil sem nanuceš tisto na mizi.

SMUČARSKI DOPUST

Srečala sta se dva smučarja:

— Glej ga, Janezal! Kje si pa prebil bo-žične počitnice?

— Prvo polovico v gorah...

— In drugo?

— V gipsu, na kirurškem oddelku...

SMUČARSKI DOPUST

Srečala sta se dva smučarja:

— Glej ga, Janezal! Kje si pa prebil bo-žične počitnice?

— Prvo polovico v gorah...

— In drugo?

— V gipsu, na kirurškem oddelku...

SMUČARSKI DOPUST

Srečala sta se dva smučarja:

— Glej ga, Janezal! Kje si pa prebil bo-žične počitnice?

— Prvo polovico v gorah...

— In drugo?

— V gipsu, na kirurškem oddelku...

SMUČARSKI DOPUST

Srečala sta se dva smučarja:

— Glej ga, Janezal! Kje si pa prebil bo-žične počitnice?

— Prvo polovico v gorah...

— In drugo?

— V gipsu, na kirurškem oddelku...

SMUČARSKI DOPUST

Srečala sta se dva smučarja:

— Glej ga, Janezal! Kje si pa prebil bo-žične počitnice?

— Prvo polovico v gorah...

— In drugo?

— V gipsu, na kirurškem oddelku...

SMUČARSKI DOPUST

Srečala sta se dva smučarja:

— Glej ga, Janezal! Kje si pa prebil bo-žične počitnice?

— Prvo polovico v gorah...

— In drugo?

— V gipsu, na kirurškem oddelku...

SMUČARSKI DOPUST

Srečala sta se dva smučarja:

— Glej ga, Janezal! Kje si pa prebil bo-žične počitnice?

— Prvo polovico v gorah...

— In drugo?

— V gipsu, na kirurškem oddelku...

SMUČARSKI DOPUST

Srečala sta se dva smučarja:

— Glej ga, Janezal! Kje si pa prebil bo-žične počitnice?

— Prvo polovico v gorah...

Naša ženska stran

Kolodvorska zavetišča v Franciji

Pariz, 25. januarja. V Franciji si mnogo prizadevajo, da bi civilno prebivalstvo, posebno pa otroci, čim manj občutili posledice vojne, ki se v raznih oblikah javljajo celo v nevtralnih državah. Posebno težko pa je menda povsod za prebivalstvo ozemlja, ki pripada vojnemu območju, ter za meščane mest v bližini fronte. Država, ki se zaveda svoje odgovornosti do državljanov, skrbi za njihovo posebno varstvo.

Kljub skrbnim pripravam se je v teh krajih ob priliki evakuacije civilnega prebivalstva, zlasti otrok, tudi v Franciji zgodila marsikatera napaka, ki je v mirnem času nihče ne bi jemal tragično, ker bi ne povzročila večjih nepravil. Take napake pa lahko postanejo usodne, če se dogajajo v vrvežu množice, kakršnega povzroča tako velika narodna katastrofa, kakor je vojna. Tako se je na primer v vrvežu premikanja vojaštva in množice večkrat zgodilo, da se je izgubil otrok ali se zgledil starček, ki mu je postalo slabo in se je znešel sam, brez svojcev daleč proč od doma, ki ga je moral zapustiti. V nepravilki se je znašla tudi marsikatera mati, ki v običajni kolodvorski čakalnici ni našla primerne prostora, da bi pojedila in očiščila svojega otroka. Včasih se je otrok iz svojega začasnega bivanja vrnil v mesto, pa ga ni prišel nihče počakati na kolodvor. Skratka, nove razmere so ustvarile vprašanja, ki jih je bilo treba zadovoljivo rešiti.

Danes vseh teh nepravil in pomanjkljivosti ni več. Na vsaki večji postaji je kolodvorsko zavetišče, čigar namen in pomen je vsega uvaževanja vreden. Kolodvorsko zavetišče obsega posvetovalnico in informacijski urad, bivalnico z otroškim kotičkom, spalnico, jedilnico, kuhinjo in ambulanco. Oprema je priprava, a higienska in okusna ter seveda kolikor mogoče praktična. Tu je na razpolago vse, da je tudi samo bežno bivanje prijetno in utešno. Na razpolago so celo šivalni stroji in potrebščine za krpanje. Tudi otroci pridejo na svoj račun, saj dobe v zavetišču

razne igrače in slikanice. Vse je tako čisto, da se človek izprašuje, kako sta neki močta tolika snaga in tolik red spričo dejstva, da gre skozi te prostore toliko sto in to ljudi. Tu je treba pač vzgoje, da preide h skupnosti v meso in kri.

Kdo vodi ta zavetišča? Vrhovno vodstvo je zaupano Rdečemu križu, ki dela roko v roki z drugimi organizacijami, službo pa opravljajo največ skavti in skavtinja. Njihova naloga je, da so na razpolago ob prihodu vsakega vlaka, da so takoj na mestu, če je treba. Le ambulanca je v rokah oolničark, včasih tudi zdravnikov.

Razen zatočišča ob vseh prilikah in dravstvene pomoči nudi zavetišče tudi brezplačna okrepčila, predvsem: čaj, kavo, čokolado, juho, pa tudi kruh, sir, jajca, biskviti, šunko. Spričo teh udobnosti pa seveda tudi spričo izjemnih časov ni tuden, da so zavetišča vedno prenapolnjena. V veliki meri je zasluga teh kolodvorskih zavetišč tudi lepo uspeša evakuacija otrok iz večjih mest. Tu se potniki lahko spočijejo in okrepčajo, tu pustijo matere svoje otroke, dokler ne opravijo svojih zadev, zavoljo katerih se mude v tem kraju. Otroci so na varnem in mirno počakajo, da jih pridejo svoji iskati. Vsi vedo, kje se bodo našli, če so se zgrešili.

Spričo koristnosti te ustanove je razumljivo, da najde podporo tudi pri poedinih državljanih, ki skušajo z denarjem in delom sodelovati. Značilen za današnje čase, zlasti pa za duh, ki vlada med francoskimi ženami in dekleti, je sledeči dogodek. Ko je prišla ugledna gospa, podpornica zavetišča, na obisk, da bi se sama prepričala, kako se vrši vse delo, je z zadovoljstvom priznala: »Vidim, da francoska dekleta razumejo svojo dolžnost.« Na to pa ji je voditeljica zavetišča odgovorila: »Zakaj govorite o dolžnosti? Me nerade slišim to besedo, ki nas spominja na silo. Mi smo to besedo nadomestile s čutom odločnosti, z veseljem do ustvarjanja, z ljubeznijo do sočloveka.«

Zlata Pirnat.

Matere dajte otrokom svobodo

Vsak dan vas vidim, kako se prestopate pred šolskimi vrati in čakate, da se oglasi zvonec in se iz razredov vsujejo mali kričarji. Stirideset otrok spregledate, toda svojega najdete takoj in že ga držite za roko in ga peljete domov. Zaman se otrok ozira po svojih sošolcih, ki nimajo tako skrbne mamce in lahko tekaajo po ulicah, obujajo fpmine na dogodke iz današnjega pouka, se pripravajo, vpijejo, drug drugemu groze... In tvoj otrok mora mirno ob tvojih strani domov, pa zopet s tabo na sprehod, zgodaj jutraj pa s tabo v šolo. Nočem te žaliti, toda verjamim, da otrok ni zmerom samo s teboj srečen. Otroci, ki ne ve, kaj je razbito koleno, kaj se pravi valjati se po snegu, pripraviti se s sošolci, tak otrok ima grenko mladost.

Če te res tako zelo skrbi, kako bo prišel otrok sam iz šole, ga počakaj kje v bližini šolskega poslopja in oddaleč opazuj, kako se obnaša v družbi sošolcev, kako gre preko ceste in odkrila boš na njem marsikakšno potozelo ali nagnjenje, ki bi ti sicer ostalo nepoznano.

Otrok, ki ga hočeš imeti vedno pred sabo, ki ga nikoli ne prepustiš samemu sebi, bo postal vse bolj nesamostojen — n-kdar ne bo vedel ob pravem času prekorajčiti ulice, ne se izogniti vozilom.

Dobro razmisli o vsem tem in pusti otroka, da sam hodi v šolo in iz šole.

Če bi bil jaz žena

Nikoli ne bi pripovedovala svojemu možu o porednosti otrok in ne bi delala iz njega strašila za otroke.

Nikoli ne bi čistila mozeve obleke samo zato, da bi mu lahko stikala po žepih.

Ne bi ob vsaki priliki ponavljala, kako srečna žena bi bila, če bi se bila poročila z Janezom ali Markom.

Skušala bi biti zmirom dobre volje, ko prihaja mož z dela.

Svojemu možu bi bila svetovalka, ne pa da bi mu neprestano očitala, kakšen idiot in tepec je, ker ne zna tudi na drug način zaslužiti denarja.

Nikoli ne bi bila ljubosumna na obleke in klobuke svojih sosed.

Na ogrski ravnini

Novela »Na ogrski ravnini« je vzeta iz I. knj. Izbranih spisov Zofke Kvedrova, ki jih pravkar izdaja naša edina ženska založba Belo-Modra knjižnica v odličnem uredu inštruiranih mladih znanstvenic med Marje Boršnikove in Eleonore Kernečve. — Pričakujemo, da bodo v doglednem času izšli še nadaljnji spisi naše Zofke in da ji bosta uredniki odkazali tisto mesto med našimi književniki, ki ji po umetniški vrednosti njenih del res pripada.

Oj, ti ogrska ravnina! Tako velika, tako bogata, tako uboga! Ne ti, pusta, daljna, gladka, brez hribov, s konjskimi pastirji in ciganskimi gosli! Ne ti, samotna, ne ti, pomorna!

Ne široke, valovite planjave med Dunajem in Pešto, z nepreglednim žitnim poljem, majhnimi vasi, obrobjenimi s kozumimi njivami in dolgiimi topolovimi alejami na obzorju. Dolgočasne in enakomerne! Ure in ure se voziš tudi in vedno isto, vedno isto! Zlatorumenno polje, nebo modro kakor plavice v žitu in čisto ob železniškem tiru ozki, dolgi trakovi ilovice.

Neskončni trakovi rumenjavice ilovice s suhimi, delavnimi ljudmi. Hlače zavijane preko kolena, zgornji život nag ali v umazanih, razcapanih srajcah. In ženske ubožne, suhe, stare, blatne in izsušene! Sužnji dela, beaška sodrga! Umazano ljudstvo, bedno ljudstvo! Pol ljudje, pol živina!

Oj ti ogrska ravnina! Nate bom pozabil, tvojih delavcev v iloviti zemlji, v samotnih opekah nah ne pozabim.

Ljudje kakor sužnji! In ko sem gledala iz železniškega voza to ljudstvo, mi je bilo težko in strašno.

Ali ste že videli kdaj po časopisih slike

Svojemu možu in tudi drugim ljudem bi prav rada spregledala majhne napake. Nikoli ne bi hotela biti samo lepa, ne pa tudi dobra žena. Dobrota je lastnost vseh duhovitih žen. Če je žena dobra, je to najboljši dokaz, da je tudi pametna. Kajti samo neumne ženske so slaba bitja. V srečnem zakonu prav zaradi ženinne dobrote nikoli ne pride do scen...

Tako pravi nek naročnik beogradske »Vremena«. Morda se bo med našimi čitateljicami našla katera, ki bi hotela temu gospodu odgovoriti z »Če bi bila jaz mož...« Prav radi bomo njen odgovor objavili na naši strani.

Skrbite za šivalni stroj

Ko bi imela šivalni stroj, koliko dela in koliko časa bi si prihranila! Tako ste razmišljale nešteto krat, ko ste morale še vse krpanje in šivanje opravljati z roko. Potem je nekega dne tudi v vašem stanovanju zaropotal šivalni stroj. In zdaj, ko ga imate, mu ne pozabite posvečati vse potrebne poornosti.

Predvsem skrbite za to, da bo šivalni stroj zmerom dovolj namazan. Z mazanjem ne boste imeli posebnih težav, ker so vsa mesta, ki jih je treba namazati, vidna. Porablajte dobro olje, ki vam ga bo najbolje pripočel tovarnar ali prodajalec. Ko je stroj dobro namazan, obrnite nekajkrat kolo in da odstranite nepotrebne kapljice olja, ki so odveč, podložite pod iglo kosček platna in napravite nekaj vbodov. Če imate stroj v hladni sobi, ga ne pozabite segreti, preden ga začnete uporabljati.

Stroj naj bo vedno čist, odvečno olje skrbno obrišite. Z iglo poberite ves prah in nitke blaga, ki so se nabale na stroju. Ne porabite stroja takoj zapreti, kakor hitro ste končali z delom.

Posebno skrb pos etite sukanec. Nikoli ne boste mogli šiti s sukancem, ki ima vozle ali je tu in tam debelejši. Sukanec mora teči natanko tako, kakor mu je določeno; če napravite le en zavoj več kakor je treba, bo stroj prenehal šivati. Zato se ne pozabite vsakokrat pred šivanjem prepričati, ali je sukanec pravilno napeljan in ali se pravilno od lja. Če se vam material pod iglo guba, ali če ne teče tako, kakor bi moral, je vzrok temu zmerom v nepravilni napeljavi sukanca.

Tudi igla lahko povzroča motnje. Če aliste med šivanjem neke nenavadne zvokce, je konica igle obrabljena, ali pa je cela igla ukrivljena. Ali je igla izkrivljena ali ne, se boste prepričali, če jo počasi spravite v zanjto določeno luknjico. Če je konica obrabljena, ali če je izkrivljena, je ne boste mogli spraviti v luknjico. Vzeti morate torej novo iglo.

Včasih je vzrok motnjam nepravilno namješčen čolnček ali, če se je pomešal sukanec na njem. Če se sukanec teže ali tudi preveč lahko odvija, je treba samo malo močnejše, vendar previdno zavrteti kolo in napaka se bo popravila sama od sebe. Če pa to ne pomaga, tedaj počasi obračajte kolo in pazljivo glejte na čolnček, pa boste kmalu našli napako.

Če se je pripetila na stroju kakšna večja napaka, je nikoli ne skušajte sami popravljati, marveč pokličite na pomoč mehanika, ki pa ni treba, da bi bil specialist za šivalne stroje.

Tedenski jedilni list

Kako bi kuhala če...

PONEDELJEK. Obed: Zelenjavna juha s svežo svinjsko kračo. Ajdovi žgančki. Maskirana jabolka. — Večerja: Telečji rižot.

TOREK. pustni. Obed: Na goveji juhi rezanci. Kušana govedina in pečena telečja krača, garnirani s praženim krompirjem in čebulno omako. Plazanci z marelično peno. — Večerja: Mrežna pečenka. Glavnata in krompirjeva solata.

SREDA, pepelnica. Obed: Fižolova juha z rižem. Špinačne omlete. Podložen češpljev kompot. — Večerja: Slanikova solata. (r)

ČETRTEK. Obed: Na goveji juhi jetrni cmočki. Govedina. Pražen krompir. Dušana rumena koleraba. — Večerja: Telečja drobnjav v omaki. Krompirjev narastek.

PETEK. Obed: Rižbi brodet. Polenta. Ali: Grahova juha z openceno zemljico. Rižev narastek. — Večerja: Gratinirana cvetača v špinačnem vencu. Posajena jajca.

SOBOTA. Obed: Ječmenčkova juha. Prekajena rebra v kisli repi. Krompirjev pri-ré. Jabolčni kompot. — Večerja: Fasirani zrezki iz mešanega mesa. Indivija.

NEDELJA. Obed: Na juhi cvrti bob (iz paljenega testa). Pljučna pečenka priprav-

DAMSKI MODNI SALON

ROZMAN JELKA

OTVORILA SEM SVOJ

CESTA 29. OKT. (RIMSKA) 23

Izdelujem damske kroje po meri.

Ijena kakor divjačina, garnirana z drobnim maslenim krompirjem. Solata. Sampanjčki v vaniljni kremi. — Večerja: Telečji ali perutinski paprikaš. Zvrnjen riž.

Kako moram kuhati, ker... PONEDELJEK. Obed: Krompirjeva juha z gobicami. Zdrobov praženeec. — Večerja: Makaronovo meso.

TOREK, pustni. Obed: Ričet s prekajeno svinjino. Kislo zelje. Krompirjev pire. Špehovka. — Večerja: Krvavice. Prepražen pire od opoldne.

SREDA, pepelnica. Obed: Fižolova juha s testenimi polčki. Češpljev kompot. — Večerja: Krompirjevi žličniki. Čebulna omaka.

ČETRTEK. Obed: Na goveji juhi jajčna kaša. Govedina. Sladka repa s krompirjem. — Večerja: Gosta riževa juha z ohrovtom. (Čisto juho prihraniti od opoldne).

PETEK. Obed: Prežganka. Sirovi štrčki kuhani. — Večerja: Polentni cmočki z paradiznikovom omako.

SOBOTA. Obed: Na goveji juhi špageti. Govedina. Fižolica v omaki. Krompir v kosih. — Večerja: Krompirjevi hlebčki. Glavnata solata.

NEDELJA. Obed: Golaževa juha. Telečji ali svinjski golaž. Krompirjevi svaļjki. Pečena jabolka. — Večerja: Precvrti krompirjevi svaļjki. Solata.

SLANIKOVA SOLATA.

Nekaj ur v čisti vodi namočen slanik s snažno krpo osuš. Izloči vse koščice, meso pa zreži na rezance. — Pol kilograma kuhanega in olupljenega krompirja zreži v skledo na lističe. Prav tako tudi eno kuhano zelenino gomoljiko. To posoli, polij z par žlic juhe, dodaj eno žlico kaper in noževo konico francoske gorčice. To dobro premešaj, potem dodaj slanikovo meso in eno v trdo kuhano, na lističe zrezano jajce. Zabeli z oljem in kisom. Po okusu potreseš po že premešani solati nekoliko sesekljane ali na lističe zrezane čebule.

Perilo po novi modi

Predpust gre h koncu in z njim večerne zabave. Ob dolgih večerih, ki nas še ločijo od pomladi, bomo večnoma osale doma, s knjigo ali z računim delom v roki. Vsekakor prištevamo med najbolj ženske, ljubeznive in tudi koristna ročna dela vezenje lepaga perila. Vezeno perilo je letos bolj kakor

kdaj prej v modi in ta moda je prišla naravnost iz Pariza. Nemara so francoski modni stvalitelji računali s tem, da bodo ženke, katerih moške so na fronti, prebile svoje samotne večere s takšnim drobnim kitiččanim delom. Vsako je novo perilo nad vse mikavno okrašeno z drobnim

Brez težav

Preprosta in praktična nočna srajca iz belega šifon batista ima spredaj okrogel, drobno izvezen vložek. Tu gre za luknjičasto angleško vezenje, ki smo ga že prej omenili. Krilo srajce je spredaj nabrano in prevezano z ozko pentljo. Predprsnik in manšeti dolgi, balonasto nabranih rokavov so ob robovih obšiti z drobno izvezenimi zobčki (3. skica).

Kar se da enostavna in vendar izredno okusna je dokaj ozka kombinacija z zanimivo ukrojenim prsnim delom. Ta kombinacija je ob izrezu, kakor tudi ob spodnjem robu vsa izvezena z malimi zobčki (4. skica).

Naslednja kombinacija ima izrazito odvojen prsni del, ki kaže obliko malega nederka, na katerega je potem prišito krilo s svojimi štirimi zvončastimi krojenimi deli. Nedeček je spredaj sešit v drobne robove, zgoraj pa obrobjen z drobnimi čipkami, ki jih še podčrtamo z nežnim pikčastim vezenjem (zadnja skica).

Novi mali slamniki izzivajo sonce

ki kljub temu noče topleje posijati na te poslednje proizvode parške mode. Toda kaj se hoče — moda se v svoji nestnosti ne menl dosti za vreme in pritrjuje na te drobne novosti iz bleščeče slame kar polnoletno razcvete rože.

Zofka Kvedrova.

JUTROVA POSVETOVALNICA

Davčna

C. T. — C. — Koliko boste morali plačati za davčno karto, ki se nanaša na bišeno službeništvo? — Kot uslužbenik davek po čl. 95. zak. o neposrednih davkih 50 din, za kritje nabavnih stroškov 2 din in kot obrambni prispevek 550 din (naknadno za leto 1939. 250 din in za leto 1940. 3 din). Poleg tega še 25 din kot banovinsko davščino v kolku, ki se prilepi na davčno karto. Na vseh dajatvah plačate torej za služkinjo za leto 1940. — 8250 din.

F. K. — Lj. — Vprašujete nas, koliko znaša po novi uredbi zakonski odbitek za odmero uslužbenega davka. — Čl. 93. zakona je bil z novo uredbo o spremembah in dopolnitvah o neposrednih davkih s 28. samo deloma spremenjen in sicer glede točke 1., ki se glasi: Ko se izračunava davku zavezanec dohodek od ponavljajočih se prejemkov in koristi, med katere se štejejo vsi ponavljajoči se prejemki in vse ponavljajoče se koristi, kar jih je kakor koli ugotovljenih vnaprej, se odbije, če ne presegajo dohodek 4000 din na mesec (960 din na teden, 160 din na dan) — 400 din na mesec (100 din na teden in 16 din na dan) in za vsakega otroka po čl. 90., točki 6., po 100 din na mesec (25 din na teden, 4 din na dan). Ostale določbe čl. 93. zak. so ostale neizpremenjene.

A. P. — M. — Kolikšna kazen je predvidena po novi uredbi za primer, ako se ne vodijo poslovne knjige in kakšen postopek določa glede nevedenja poslovnih knjig nova uredba? — O tem, kako se ugotovi davčna osnova po bilanci, zasnovani na poslovnih knjigah, smo že govorili v zadnji nedeljski številki. Nova uredba pa spopolnjuje dodaj veljavne zakonske določbe v § 33. takole: Davčni zavezanci, ki so po zakonu dolžni voditi poslovne knjige, morajo na pisno zahtevo dati davčnemu oblastvu na vpogled vse svoje poslovne knjige in račune. Če ne ustreduje tej zahtevi, ki se sme v enem davčnem letu ponoviti, se kaznujejo z denarno globo od 10 do 100.000 din za vsak primer posebej, ko zahtevi ne ustreduje; s tem pa niso razrešeni kazenske odgovornosti po čl. 142. in 142a. zakona (s § 41. nove uredbe je bil namreč za čl. 142. zak. dodan nov člen 142a.). V takem primeru ugotovi davčna uprava sama pridobinsko davčno osnovo in kosmatni promet po svojem prostem preudarku, upoštevaje mogoči dohodek po vseh konkretnih činjenicah ter krajevnih in splošnih pogojih; protidokaz pa je stvar davčnega zavezanca. Če se ugotovi, da ni davčni zavezanec po poslovnih knjigah izkazal tudi le najmanjšega dela poslovnega dohodka in da tega dela ni prijavil, se kaznuje z 10 do 200.000 din, s čimer pa ni razrešen kazenske odgovornosti po čl. 142. in 142a. zakona; davčno oblastvo ugotovi samo pridobinsko davčno osnovo in kosmatni promet po določbah prednjega odstavka. Tudi v tem primeru je protidokaz stvar davčnega zavezanca. — Ostali pridobinski davčni zavezanci, ki so po določbah drugih zakonov dolžni voditi o svojem poslovanju kekršne koli knjige, račune ali zapiske, morajo na pisno zahtevo te knjige, račune ali zapiske pokazati davčnim oblastvom. Če ti davčni zavezanci ne ustreduje tej svoji obveznosti, se kaznujejo denarno s 1000 do 10.000 din. Izrečno pa pripominjamo, da se nova uredba uporablja šele od 1. januarja letos.

P. J. — L. v. — Imate kmečki mlin in žago, obe na vodni pogon. Mlin dela z 0,50 žaga pa z 1,50 konjske sile. V mlinu delate sami, na žagi pa imate enega pomočnika. Ali spada od vaših obrti katerega po davčni pavšal. — Čl. 11. pravilnika k novi uredbi z dne 2. januarja t. l. pravi med drugim tudi, da se obdavčijo mali obrtniki s pavšalnim zneski tudi tedaj, če delajo z enim pomočnikom in s stroji na pogon do ene konjske sile, ali če delajo brez pomočnikov, a s stroji na pogon do dveh konjskih sil. Ker vodne sile ni bistveno smatrati za strojno pogonsko sredstvo, na našem mnenju ne morete biti pavšalirani niti glede žage niti glede mlina.

Pravna

L. R. S. Ali lahko v celoti izločite odškodnino od krojača, ki vam je popolnoma pokvaril blago pri izdelavi plašča. — Hibe, ki jih je napravil pri izdelavi plašča krojač, pravite, da ni mogoče več odpraviti, niti popraviti plašča, ki ga niti ne morete nositi. Krojač vam radi tega jamči za vsako škodo, ki jo je zakrivil. Ker vam je že pisмено priznal svojo krivdo in bil pripravljen nekaj plačati, boste tem lažje dokazali njegovo obveznost. Zahtevati pa smete od njega le resnično škodo, t. j. primeren znesek za blago, ker katere druge škode itak nimate.

K. J. S. Ali velja za dokaz plačila dve priči. — Če bi vas založba, kateri ste plačali knjige tako, da ste jih poslali v pisnu znamke — tožila na ponovno plačilo, boste morali dokazati, da ste izvršili plačilo res na navedeni način. Sodišče presoja izveden dokaz po svoji svobodni presoji v okviru zakona in vesti, ter ni vezano na število prič, ki so bile v dotični pravni zadevi zaslišane. Če bi založba ponovno terjala na plačilo, ji pojasnite in navedite tudi imena prič, ki so videle, da ste pisno z znakami res odposlali na njen naslov. Ker ne gre za veliko vsoto, bo založba po takem pojasnilu gotovo prepirčana, da ste svojo obveznost storili.

J. K. D. S poslednjo voljo je Vaša mati zapustila celo posestvo svojima hčerama, vam pa volila le malo vrednost. — Ako menite, da ste prikradajši, imate pravico terjati iz zapuščine nujni delež. Nujni delež se ugotovi od čiste vrednosti zapuščine, odštevisi bremena in se čista vrednost nato deli s številom zapustničnih otrok. Polovica tako dobljenega deleža je nujni delež. Ker vam je bil pri hiši določen s poslednjo voljo dosmrtni prevzete, dvomimo, da bi mogel znehati Vaš nujni delež več, kot pa vam je bilo v materini oporoki določeno. Dogovorno s sestrami bi mogli tudi Vi prevzeti posestvo. Tak dogovor je možno napraviti tudi pri puščinski razpravi, ki se bo vršila pri sodišču ali pri notariju.

M. K. R. Bili ste v dobri službi nameščen kot prodajalca, ko vas je pregovoril Vaš zaročenec, da ste šli službovat v njegovo trgovino, kjer vas je izrabil, nato tudi zapustil in trpiti vsled tega veliko škodo. — Če niste dali nobenega utemeljenega vzroka za odstop od zaroke, vam je dolžan povrniti bivši zaročenec vso resnično škodo, glede katere pa boste morali dokazati, da jo trpite vsled njegovega

ga odstopa od zaroke. Kako visoka naj bo zahtevana odškodnina, je odvisno od resnične škode. Tožiti morete samo zaročenca, ne pa tudi njegove matere, četudi je izjavljala, da vas bo njen sin poročil. Tožba na plačilo take škode pa morate vložiti, še preden bo poteklo 3 leta od dneva razdrte zaroke, ker bo Vaš zahtevek sicer zastaral. Iz pojasnil, ki ste nam jih dali, domnevamo, da bi taka tožba imela uspeh.

»Laško«. Pravite, da je potom zvižaje in hinavščine dosegla Vaša sestra od očeta, da ji je izročil posestvo, katero je bilo namenjeno prav za prav vam. — Nikakor ne boste mogli doseči razveljavitve dotične izvršilne pogodbe, saj je bila sklenjena potom notarja v pravilni obliki in med pogodbenikoma, ki sta bila zmožna skleniti tako pogodbo. Se za časa življenja nimate pravice od Vašega očeta zahtevati keke dediščine, ker vam bo pripadala le iz njegove zapuščine. Ako menite, da je bila Vaša sestra v izročilni pogodbi močno obdarovana, boste mogli zahtevati od nje, da vam izplača po očetovi smrti nujni delež. Koliko znaša tak delež, pojasnjujemo zgoraj vpraševalcu pod J. K. D.

»Zapuščina«. Kaj vam je storiti v slučaju smrti Vašega očeta, ki biva v inozemstvu in vam hoče s poslednjo voljo zapustiti nepremičnino, ležečo v naši državi. — O nepremičnini umrlega inozemca, ki jo ima v naši državi, bo razpravljalo domače sodišče v kraju, kjer leži nepremičnina in sicer po zakonih, ki so zato veljavni v naši državi. Ob smrti bo potrebno sestaviti zapis smrtovnice pred sodiščem ali potom notarja. Če ne bo obstajala glede te nepremičnine posebna poslednja volja, boste lahko preskrbeli uradni prepis poslednje volje, ki bo pri oblastvih v inozemstvu. Po končani zapuščinski razpravi vam bo izdan kot dediču po poslednji volji, prisilno listina, na podlagi katere vas bo možno vpisati kot novega lastnika v zemljiško knjigo.

Zdravniška

F. S.: 72letni oče ima napade, pri katerih ne more dihati. — Verjetno gre za napade običajne astme. Peljite očeta k zdravniku, da mu predpiše zdravila, ki preprečijo, odnosno ublažijo napad.

Katarina F.: Zdravnik je ugotovil glavobol zaradi slabokrvnosti in predpisal zdravila. Zelite še nasvetov glede diete. — Svetujemo, da uživate 2 do 3 tedensko jetra, od sočiva pa zlasti špinačo in papriko.

C. Vera: 14 dni po porodu ste imeli napad krčev pod žilico. Bolečine so izžarivale v prsi in hrbet. Bruhate neko rumeno vodo. V blatu opažate gliste. — Najverjetneje se mi zdi, da imate napade žolčnih kamnov. Svetujemo, da ne uživate svinjskega mesa, masti, pikantnih jedi in alkohola. Hrano belite z oljem. Bilo bi dobro, ako bi se dali enkrat točneje pregledati. Eventuelno bi prišla v postelje operacija.

T. Leopoldina: Neprilike, kot jih imate vi, niso tako redke. Svetujemo, da zvečite posušene jabolčne krhlje, ali pa zvečilni gumi. Kajenje, ki igra tudi neko vlogo, pa je boljše, da sploh opustite.

Dolenjka: Včasih vam zaspiata mezinca in prstanec na obeh rokah. V spanju vam otečijo veke. — Opazane pojave opažamo večinoma pri ljudeh, ki so malce razdražljivi. Dokler ostanete v sedanjih mejah, ni potrebna zdravniška pomoč. Svetujemo edino izmenične tople in mrzle kopeli in masaže obeh rok. Glede ostalega bodite brez skrbi! Mislim, da bo ostalo brez posledic.

Azeja: Kuhajte tako, kot ste se učili. Bistvo leži v zabeli, t. j. v olju, ne pa v načinu beljenja.

K. G. Z.: Šest mesecev ste poročeni, toda zakon je ostal dozdaj brez otrok. Kje tiči vzrok? — Vzrok je lahko pri enem, kot pri drugem zakoncu, ali pa pri obeh. Ako bi vam hotel naštet vse možnosti, bi to vedlo predaleč. Svetujemo, da stopita oba o priliki k zdravniku v svrhu pregleda in proučitve.

J. T. S.: Po rezultatih preiskave, bi teoretično, faktično morala žena zanositi. Mislim, da bi bilo potrebno še enkrat energično zdraviti vnetje. Posvetujte se z vašim zdravnikom, dali ne bi kazalo žene poslati v Dobro. Ostalo, kar omenjate, nima nobenega vpliva na oplojenje.

P. L. iz N.: Opisane spremembe na nolitih so verjetno v zvezi z neko kožno boleznijo. Kostolom, ki ste ga utrpeli, ni s tem v nikakoli zvezi. Svetujemo, da se ogibljate mastnih jedi, zlasti živalske masti. Pri vaši ženi gre verjetno za posledice hripe, v obliki bronhialnega katarja in vnetja reberne mreže. Možna je pa tudi, da je vzplamtelo kako staro ognjišče in pljučih, ki je že dolgo bilo brez znakov. Svetujemo ponoven zdravniški pregled.

Eva 20 J.: Stari ste 49 let. Težave z želodcem imate že 17 let. Takrat so vam ugotovili tudi rano na želodcu. — Vse znake, ki jih navajate, nahajamo običajno pri ljudeh, ki imajo rano na želodcu. Svetujemo, da greste v bolnico zaradi pregleda in even. operacije. S samo dieto dvomim, da bi se dalo v vašem primeru doseči kaj prida uspeha.

J. G. R.: Ker se vaše stanje kljub zdravljenju z injekcijami noče popraviti, svetujemo, da greste v bolnico. Potrebna bi eventuelno operacija.

Kmetijska

Vlaga v stanovanju

R. M. Split: Stanovanje vam je zelo vlažno, zlasti še, če so sobe močno segrete. S kakimi deli bi mogli temu odpraviti? Domnevamo, da stanujete v novi hiši, ki je bila ometana od zunaj, predno so se stene dobro posušile. V toplih mesecih, gre zidna vlaga ven, ko pa je v sobah gorko, vleče tople sobni zrak svo vlago nase. Seveda je bivanje in spanje v takih vlažnih prostorih zelo nezdravo. Če je to pravi vzrok, potem se boste znebili vlage, če odstranite zunanji omet, in pustite, da se stene dodobra posušijo. Sicer pa se posvetujte z mojstrom, ki je hišo gradil. On vam bo mogoče najlažje svetoval, ker pozna krajevne prilike in material, ki je bil uporabljen za gradnjo.

Travno seme

I. K. S.: Ko boste poslali natančnejši opis zemlje in drugih razmer, vam bomo točno navedli, katere trave in detelje za travnik si nabavite. Potrebnovali boste 25 do 40 kg semena na ha, kg povprečno 6-8 din. Odvisno je od tega, katero seme boste kupili. Točnejše podatke nam pošljite čimprej.

Volna

S. Z. R.: Nabavili ste 100 kg volne. Pred prednjem ste volno stehali in ugotovili 285 kg primanjkljaja. Prodajalec zatrjuje, da je bila teža 100 kg in tudi tovrstni list to potrjuje. Po prejemu ste volno razgrnili v shrambi ter jo nato zaklenili. Kralja je torej izključena. Prodajalec trdi, da je nastal ususek. Vprašate, ali je to mogoče. Na suhem mestu shranjena volna zadržuje 14 do 16 odstotkov vode. Če izpostavite volno vlagi, tako da jo držite v vlažnem prostoru, se množina vode poveča tudi na 20 odstotkov. Verjetno je torej, da je bila volna pred vašim nakupom v vlažnem skladišču in se je pri vas usušila. V trgovanju računajo s 17 do 18 odstotki vlage v volni.

Dobra kokaša

I. N. Šip.: Z roba štajarske kokaši niste zadovoljni. Pravite, da so živali prelahke, in da ne znesejo toliko jajc, kakor se je zatrjevalo. Sedaj nameravate kupiti kakšno težjo kokašo, ne glede na nesnost. Katero kokašo pasmo ni priporočamo? Smo še vedno mnenja, da je za kmetijo najprimernejša štajarska kokaša. S temeljito odbiro in kontrolo nesnosti se more zboljšati velikost živali in večja nesnost. Kakor je razvidno iz Vašega popisa, prave kontrole niti ne vršite. Če so Vaše kure lahke in manj nesejo, še ni rečeno, da so vse take. Pojdite sami k priznanemu rejcu in si nabavite dobro plemo. Prepričani smo, da boste s štajarsko pasmo zadovoljni.

Tople grede

J. P. T.: Napraviti nameravate tople grede in postavljate glede na to celo vrsto vprašanj: kako velike naj bodo, kolika okna, koliko gnojna, zemlje, kakšna naj bo globina grede, kdaj se vlije gnoj, kdaj zemlja itd. — Na vsa ta vprašanja bi vam mogli odgovoriti le v daljšem članku, v okviru treh odgovorov pa ni mogoče. Za gojitev rastlin — povrtnine v toplih gredah, kakor tudi za pripravo toplih gred je treba še nekaj znanja in vrtarstva. Velikost gred, kakovost zemlje in gnoj ter vse delo je odvisno od povrtnine, ki jo mislite gojiti. Nabavite si zato kako knjigo iz vrtarstva, kjer boste našli vse potrebno o toplih gredah in načinu gojenja rastlin. Od domačih knjig imate M. Humekov »Naš vrt«, v nemščini pa je izšla 1938 pri P. Parey, Berlin odlična knjiga od G. Beckerja: Handbuch des gesamten Gemüsebaues.

ŠAH

Ljubljanski šahovski klub je imel dne 26. januarja svoj letni občni zbor. Novoizvoljeni odbor tvorijo gg.: predsednik univ. prof. dr. techn. M. Kasal, podpredsednika A. Hreščak in prof. L. Gabrovšek, tajnik A. Geržinič, blagajnik M. Slosan, gospodar in knjižničar M. Milnar, odbornika A. Preinfalk in B. Verbič, člana tehničnega odbora S. Samec in dr. I. Murko, revizorja V. Iskra in C. Vidmar, člana razsodišča dr. V. Valentincič in dr. I. Sever. Klub je dosegel nedavno nov veliki uspeh s ponovno osvojitvijo državnega klubskega prvenstva.

Slovanska obramba

Beli: Keres Črni: Dr. Euwe
(8. partija matcha, Haag, 8. januarja)

1. d2—d4 d7—d5
2. c2—c4 c7—c6
3. Sb1—c3 d5 : c4

Po Sf6 preide partija v normalne variante. Dr. Euwe pa je od nekdaj forsiral ostrejša nadaljevanja, ki se ga poslužil v partiji.

4. e2—e4 e7—e5!?

5. Sg1—f3!?

V znameniti 6. partiji revanšnega matcha je igral v tej poziciji dr. Aljehin proti dr. Euweju 5. Lc4!?, e4!., 6. Sf3!!. Od tedaj so smatrali splošno to žrtev za korektno. Da je Keres kljub temu ne ponovi, kaže, da se je bal presenečenja s strani teoretično tako dobro podkovane naprotinika. Mojster Kmoch navaja sledeče nadaljevanje po 5. Lc4!., e4!., 6. Sf3!., d3!., 7. Lf7!., Ke7, 8. Db3, cb2!., 9. Lb2!., Db6! in beli res ne pride naprej. — Tako je morala Keresova poteza biti boljša.

5. e5 : d4

6. Dd1 : d4!

Edino zamenjavo dame je mogoče podariti prdnost v središču in boljši razvoj.

6. Dd8 : d4

7. Sf3 : d4 Lf8—c5

Obramba kmeta povzroča v vsakem primeru težave. Na b5 pride seveda 8. a4.

8. Lc1—e3 Sg8—f6

9. f2—f3

Slabše je 9. Lc4!., zaradi Sg4.

9. b7—b5

Druga možnost je samo 8. Ld4!., 10. Ld4!., Le6, toda po 11. f4! : z grožnjo f5 je potem položaj črnega zelo sumljiv.

10. a2—a4! b5—b4

Na La6 zadostuje celo že 11. ab5!., cb5!., 12. Sdb5!., Le3!., 13. Sc7+ itd. V poštev pa prihaja Ld7.

11. Sc3—d1 Le8—a6

Ker je Le3 sedaj krit, je grozilo eventuelno že Sc6, pa zato črni ni smel roh-rati.

12. Ta1—c1

Tudi tu je šlo Sc6, beli pa hoče iz visečih pozicij črni kmetov na domačem krilu izbiti še več koristi.

12. Sf6—d7

13. f3—f4

Ne takoj 13. Lc4!., Lc4!., 14. Tc4!., Se5! itd.

13. o—o

14. Lf1 : c4 Tf8—e8

15. Sd1—f2 Le5 : d4

16. Le3 : d4 La6 : d4

17. Tc1 : c4 c6—c5!

Črni kmetje so sicer slabi, toda pozicija nudi črnemu mnogo taktičnih možnosti, ki bi najbrže morale zadostovati celo za izenačenje. Sedaj na pr. ne gre 18. Le5!., zaradi Tc8, 19. Sd3, Sa6! in črni dobil figuro.

18. Ld4—e3 Sd7—b6(?)

Zelo prihaja v poštev Sc6. Seveda ne gre potem 19. Le5!., zaradi Sa5 itd., pa tudi sploh grozi Sa5 in c4.

19. Tc4 : c5 Sb6 : a4

20. Tc5—c2 Sb8—d7

21. Ke1—e2 a7—a5

22. Th1—d1 Sa4—b6

23. b2—b3 a5—a4??

Izgubi takoj, Po Tc8 ne bi črnemu grozila nobena neposredna nevarnost.

24. b3 : a4 Ta8 : a4
25. Tc1—c8!
Dobl figuro, ker kritje Tb8 zaradi mata na d8 (po zamenjavi na b6) tudi ni več možno.
26. Ta4—a2+
27. e4—e5 f7—f5
Enostavneje je pač 27. Lb6!.

27. Sd7 : e5
28. f4 : e5 Te8 : e5
29. Td1—d8+ Kg8—f7
30. Tc6—c7+ Kf7—g6
31. Td8—d6+ Kg6—h5
32. g2—g4+! Kh5—h4
Ali pa fg4!., 33. Tc5.

33. Tc7 : g7!
Efekten konec, res da — s figuro več!

33. Te5 : e3+
34. Ke1—f1 h7—h5
Proti matu s Th6 ni bilo obrambe.

35. Td6—h6!
Na fg4! sledi seveda zabavni mat 35. Tg4.

Vasja Pirc

R A D I O

Nedelja, 4. februarja.

Ljubljana 8: Jutrnji pozdrav. 8.15: Cimermanov kvartet. — 9: Napovedi, por. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 9.45: Verski govor (ravnatelj Jože Jagodic). — 10: Pevski in klavirski koncert (Izvajala Vida Valjalo in Marta Osterc-Valjalo). — 11: Koncert radijskega orkestra. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plesno glasbo izvaja orkester »Swing-Rhythm«. — 14: Plošče. — 17: Kmet, ura: Varujmo živino pred silnavko in parkljevko (dr. Kocjan Leo). — 17.30: Ljubljanski pevski jazz kvartet (vmes igra harmoniko g. Stanko Avgust).

19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: prva srbska vstaja, izvolitev Karađordja za vrhovnega vodjo (Boža Kovačević iz Beograda). — 19.40: Objave. — 20: Plošče. — 20.30: Radijski orkester in pevski zbor »Sava«. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Plošče.

Beograd 18.15: Plošče. — 19.40: Narodne pesmi. — 20.30: Velik orkester. — 21.50: Ruske romance. — 22: Plošče. — 22.50: Plesi. — Zagreb 20: Tamburaški zbor. — 21: Zabavne večer. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — 18: Ples. — 20: Lahka glasba. — 21.45: Plošče in plesi. — Praga 20: Simfonični koncert. — 22.15: Pester spored. — Dunaj 16: Koncert po željah. — 20.15: Koncert solistov. — 22: Plesna muzika. — 24.10: Nočni koncert. — Berlin 20.15: Veliki orkester in solisti. — 22.30: Pester spored. — 23.10: Nočni koncert.

Ponedeljek, 5. februarja.

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poroč. — 7.15: Plošče. — 12: Plošče. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zdravstveni pogoji za srečen zakon. (dr. Anton Breclj). — 18.20: Plošče. — 18.40: Mesečni slovnstveni pregled (prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Zgodovina in jezikoslovje Srbov in Hrvatov (dr. Henrik Barič iz Beograda). — 19.40: Objave. — 19.50: Več manir — brez zamere (Fran Govekar). — 20: V pustnem veselju (sodelujejo: Vekoslav Janko in Svetozar Banovec ob spremljevanju harmonike (G. Stanko). — 21.30: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Beograd 18.20: Orkester. — 19.40: Narodne pesmi. — 20: Zvočna igra. — 21.50: Slav-

ni dirigenti. — Zagreb 17.45: Pevski in klavirski koncert. — 20: Rezervirano za prenos. — 22.20: Plesna muzika. — Praga 20.20: Operni prenos. — 22.20: Pester spored. — 23: Češka glasba. — Sofija 19: Lahka glasba. — 20: Simf. koncert. — 21.30: Plošče. — 22: Ples. — Dunaj 20.15: Petje. — 20.45: Plošče. — 20.15: Plesni večer. — 22.20: Plošče. — 23: Nočni koncert.

Novi orehi

Zlogovnica

KOSILO — VABILO — BRATOMOR — DARITEV — ŠEPETANJE — PONEDELJEK — IZBERA — NAVADA — JAGODINA — UPORNIK — MOČERAD — NOGOMET — DESTILACIJA? — Iz vsake besede vzemi po en zlog in sestavi iz njih pregovor.

Sestavljalnica

ENM — BOD — INE — EKL — OZJ — EN — IZP — TRD — ROS — Uredi te skupine črk tako, da boš dobil Jurčičev citat.

Posetnica

DARINKA KLUN

Rimini

Njenega moža se marsikdo boji. Kaj je po poklicu?

Dopolnilnica

LADA — OMAN — BAR — EVA — TALJA — ODA — BRAT — LETO — ROSA. — Pred vsako besedo dodaj spredaj še eno črko, da dobiš nove besede. Nove črke ti dajo pregovor, ki bi bil zlasti v sedanjih časih uvaževanja vreden.

Računska uganka

Družina petih ljudi — očeta, matere in treh sinov — šteje skupaj 164 let. Sinovi so po starosti po štiri leta vsakebi. Vsi trije imajo skupno toliko let kakor oče, starejša dva pa toliko kakor mati. Koliko let ima vsakdo izmed njih?

Rešitve je treba poslati do petka na uredništvo »Jutra«, oddelek za uganke. Napisane naj bodo na dopisnici. Med reševalce bo stric Matic razdelil spet nekaj lepih knjižnih nagrad.

Strti orehi

Premikalnica: Kolivan — Arizona — Maribor.</

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

PODRUŽNICE: Bled, Kranj, Maribor, Novi Sad, Split.
Vloge obrestuje po 4%, vezane na odpoved po 5%

Dovoljuje kratkoročne kredite v tekočem računu - Eskontira trgovske menice
NOVE VLOGE ZNANJA Dn 67.000.000—

DELNIŠKA GLAVNICA DIN 20.000.000.—
Vrši vse bančne posle najkulantneje

Odjuga povzročila poledico in poplave V Ljubljani je včeraj za izpremembo deževalo

Ljubljana, 3. februarja
Letošnja zima nam je kar vsega prinesla na kup. Najprej najhujši mraz in tolikšno mero snega, da ga že dolgo ne pomnimo takšnega, takoj nato pa jug in dež. Ze vse zadnje dni se lovimo med poledico v jutrih in večerih in brozgo, ko se začnejo na prisojnih mestih tajati plahite snega. Davi pa je na lepem začelo deževati in deževalo je vzdržema ves dan. Zjutraj je tremometer kazal še 6,7 pod ničlo, v popoldanskih urah se je srebro povzpelo na 0,7 nad

ničlo. Čeprav je toplota naraščala, so zdaj pa zdaj zavele mrzle sape, da je moč na cestah sproti ledenela. Zlasti dopoldne je bila hoja po pločnikih precej nevarna. Zlasti tam, kjer hišni gospodarji dovolijo skrbno ne posipajo. Poledica je zahtevala tudi svojo žrtv. Mestni reševalci so na kirurški oddelki pripeljali 16letnega Petra Grčarja iz Bernekarjeve ulice, ki mu je spodrsnilo, da si je zlomil nogo. A če pojde tako dalje, bomo, preden nas odreši pomlad, še mnogo trpeli od povodnj.

Pod težo snega se je podrli streha K sreči ni bilo človeških žrtev — Podrta domačija Kovača Peršuha v Spodnjih Račah

Maribor, 3. februarja
V Maribor so prispeli vesti, da je pri Račah zasul plaz neko domačijo. Kmalu pa se je ugotovilo, da gre za zrušenje osteršja zaradi prevelike teže snega. O dogodku smo zvedeli naslednje podrobnosti:

V Spodnjih Račah ima svojo domačijo kovač Franc Peršuh. Šel je po opravih od doma, doma pa je ostala sama žena z otrokom. Nenadno je prihitel v hišo Peršuhov sosed posestnik Alojzij Rečnik, za njim so prihiteli še drugi, ki so opozorili Peršuhovo, naj takoj zapusti hišo, ki se ruši. Posestnik Rečnik je namreč opazil s svoje domačije, kako je osteršje Peršuhove domačije, ki je že stara, popustilo in se zrušilo. Nevarnost je bila, da se zruši tudi strop in

pokopje pod seboj Peršuhovo in otroka. To nevarnost so se preprečili sosedje s tem, da so hitro podrli strop in odstranili ruševine na osteršju, ki ga sedaj že obnavljajo. Le srečnemu naključju in pa takojšnjemu opozorilu ter pomoči sosedov Alojzija Rečnika je pripisati, da je Peršuhova z otrokom v zadnjem trenutku ušla smrti.

Ta primer iz Spodnjih Rač opozarja tudi druge, katerih domačije niso bile pravočasno obnovljene, da se za primer novih snežnih zametov primerno zavarujejo. Prebivalci Rač pa zaslužijo toplo priznanje, ker so ob pretečenem primeru pokazali hitro pripravljenost k pomoči življenjsko ogroženi bližnjemu.

Zima letos in lani

Zaradi mraza zelo trpi srnjad — Ptice še vse mirujejo razen vodnega kosa

Na Gorenjskem, o svečnici
Razlika med letošnjo in lansko zimo je izredno velika. To posebno opazimo, če primerjamo letno vreme v odsekih kmečkih vremenskih svetnikov.

Lansko leto o sv. Antonu, ko po kmečkem izreku berač berača vprašuje, kje je prebil zimo, je že prepeval črni kos. O svečnici smo se počutili kakor druga leta o sv. Jožefu. Cel teden pred sv. Valentinom, ko navadno umirajoča zima precej pobira in se večina vodovja pomreži, je bilo prijetno. Prijazno nas je bil pozdravil tudi prvi pomladin sam sv. Valentin. Ptici so peli kakor druga leta na dan ptičjih svatb za god sv. Gregorija.

Kako pa je letos? Zakopali so nas v debel sneg mrzli svetniki, ki se zbirajo okoli najhladnejše mrzle svetnice, sv. Neže. Kje so letos črni kosi? Navadno se oglašajo pri nas okoli sv. Gregorija, toda vidimo jih pa le tudi pozimi, čeprva imajo zamrle kljune. Kakor omenjeno že pred mesecem dni v »Jutru«, je letošnja zima na Gorenjskem v primeru z drugimi zimami kaj malo ptic. Niti tistih ptic ni, ki v hudih zimah prihajajo k nam s severa. Kje so črne poljske vrane, ki so pegami, ki smo jih smatrali za oznanjevalce hudih zim in slabih let? Izmed severnih selivk so priletele v jatah šele v zadnjem času divje race in nekaj gos. Manj je letos tudi naših stalnih domačih krilatec. Zdjaj, v tretjem dejanju zime, so se pojavili po naših cestah čopasti škranjčki.

Ko se je proti koncu januarja začela nekoliko prebujati odjuga, so se že odvajali drobni kljunčki sinic. Prejšnji dan, ko je brila trpka burja, so sinice zmrzovaje čepele po drevesih in prosile hrane okoli hiš. Komaj je narahlo dihnil jug, je bilo že slišati, posebno okoli pol dneva, veselo pomladno siničjo pesem. Le-ta pesem je odprla tudi marsikatero človeško srce. Saj so mnogi pričakovali, da se bo ob polni luni spremenilo vreme. Mislili so, da drobne ptice že oznanjujejo pomlad. Saj ni več da-leč sv. Valentin, ki ima ključ do korenin! Pa se je spet hitro obrnilo. Znova sta zakraljevala burja in sever. Burja je zavrtela celo nekaj snežink, tako da se je snežna odeja, ki jo je bil jug nekoliko stisnil, spet zdebela za nekaj centimetrov. Utihihla je za nekaj časa ljubka siničja pesem in z njo nade na toplejšo vreme, ki smo ga lani v tem času že tako zelo uživali.

Huje kakor krilatci pa občuti zdajšnji zasneženost del zime srnjad. Ko je okoli mrzlih svetnikov močno snežilo, je pribežalo

v dolino mnogo srnjadi, ki se je bila zadrževala med hudim mrazom na prisojnih pobočjih. V Kropi so ujeli med snežnim metejem sredi trga onemoglo srno. Mrtvo srno je vzel lovski čuvaj nekemu vozniku ki jo je bil ujel in mu je poginila v hlevu. Več srn se je zadrževalo ob potoku, kjer so jih hoteli neki nepoklicanci nagnati v snežne plazove in jih poloviti. Bili pa so pravočasno pregnani. Neka druga srna se je onemogla ločila od v dolino pribeglih srn blizu Kranjske gore. Dosegla je železniško progo, kjer jo je železniški paznik odnesel v čuvajnico, a je kmalu poginila. Pa tudi iz drugih krajev poročajo, kako trpi srnjad, ki v mnogih primerih obtiči v plazovih.

Kako zelo plazovit je letošnji sneg, pa priča primer, ki se je zgodil malo pred rahlo odjugo blizu Dobrave pri Otočah. Nek mesarski pomočnik je opazoval z razhojene poti na zamezeno bližnjo odhajajočega starejšega moža. Ko je bil mož v strmini na stezi, pa se je trenutno odtrgal plaz, pograbil moža in ga prevrgel na glavo v jarek pod potjo. Mož je bil čisto zakopan in bi se bil prav gotovo zadušil, če ne bi bilo v bližini mladega krepkega mladčnika, ki mu je pomagal izmotali se iz mrzlega mrtvaškega prta.

Svečnica je, o kateri so si toliko obetali ljudje, da se bo morda vendar ob njej zasukalo vreme. Toda že spet sneži. Vse razen enega se boji zime. Prijateljem prirode pada baš zdaj v oči naš ljubki, belo opasani, temnorjavni pevec vodni kos. Medtem ko se stiskajo drugi krilatci in ginevajo od glada in mraza, vodni kos veseljači in se ženi. Kaj briga njega zima. On ima gosto pernatno suknjico, ki ga greje in jo hkratu uporablja tudi za kopalno obleko. Njemu je vseeno: ali je pomlad, poletje ali mrzla zima. Hrane mu nikdar ne zmanjka; ne more mu je zakriti najdebelejša zimska odeja. Kadar ne more do vodnih črvčkov in drugih ličink s suhega zabrede v vodo do kolen. Če je treba, smukne kar ves pod vodo. Zunaj je mraza 60 pod ničlo in sneži. Voda potoka ima 60 toplote. Vodni kos se spusti pod vodo in si poišče hrano. Ko si utiša glad, je že spet na suhem belem produ kjer si že ves pred-pust žvrgoli veselo pomladno svatovsko pesem. Rad sfrči za veselo nevestic, ki bo pa kaj kmalu pričela znašati: enezdo in bo že valila, ko se bodo drugi ptici šele ženi-li.

— s.

Računi in izgledi sezonskih delavcev Tisočeri Prekmurci ugibajo o bodočnosti

Murska Sobota, konec januarja
Ob vojni vihr, ki je zajela nekatere države, so nam oči dan za dnem uprte v poročila, ki govorijo o postojankah, pomikanju in bitkah sovražnih armad. V znamenju teh poročil je začelo staro leto in v njih znamenju je vstalo novo. Malokdo pa je pomislil na armado, ki ima povsem drug značaj in se je prav tako bojevala. Mislimo na armado prekmurskih sezonskih delavcev, ki je za eno leto spet uspešno končala tradicionalno bitko.

Večina prekmurskih mož, žen in mladine, ki so jo krušne življenjske potrebe poglale v Nemčijo, Francijo in Slavonijo, se je vrnila na svoje domove. Nekateri so zaradi nenadnih mednarodnih zapletov v trudu doma priromali domov predčasno, drugi, ponajveč iz Nemčije, pa šele proti koncu leta, po preteku sezone. Iz Prekmurja, ki kot izrazita poljedelska pokrajina s slabo izvedeno agrarno reformo v zdajšnjih prilikah nima nobene možnosti večje zaposlitve in je vrhu tega še močno preoblijudena (več ko 100 ljudi na štirinajski kilometer), je v preteklem letu šlo na delo v Nemčijo 6500 Prekmurcev; okrog 1000 jih je bilo tam še od prej, tako da je skupno število naraslo na 7500. Od teh se je večina ob času vrnila. — V Franciji jih je bilo letos manj, in sicer okrog 3500; vrnilo se jih je pa okrog 2000, ponajveč po dolgotrajni vožnji preko Italije. Izseljevanje v Slavonijo pa je doseglo v preteklem letu število 2000.

Skupen zaslužek vseh sezoncev, več ko 24.000 delovnih rok, ob vsem tem znaša okroglih 51 milijonov dinarjev; od tega odpade na Nemčijo 35 milijonov, na Francijo 12 milijonov, na Slavonijo pa 4 milijone. To so več ali manj suhoparne številke. Toda ravno od teh števil zavisi v veliki meri življenje deset in deset tisočev Prekmurcev po ravninskih in gorških vaseh. Vsa v številkah označena stvarnost je v našem pomanjkljiva: ne pove nam, koliko življenjske sile je potrošila prekmurska sezonska armada v tujini in nenavsezadnje — kaka je duhovna, narodnostna bilanca.

In še nekaj je važno. Odgovor na vprašanje, ki se ob tem proži samo ob sebi: kaj bo letos? Ali se bodo tudi letošnja pomlad izpraznile prekmurske vasi in bodo žene, starci ter otroci prišli spet za pluzne ročaje, samo da sin, brat ali mož na tujem kaj prisluži? Vse bo odvisno od mednarodnih dogajanj, čeprav se je v zadnjem času uredilo zadevno delavsko vprašanje s Francijo; v najboljšem primeru se bodo vrste sezonskih delavcev močno skrcile.

Povodenj v Bosni

Banjaluka, 3. februarja
Iz raznih krajev vrbaske banovine poročajo, da je prenehalo snežiti in da se novih zametov ni bati, pač pa prihaja nova nevarnost — povodenj. Po raznih krajih je namreč z vso silo začelo deževati, sneg se

naglo topi in vode stalno naraščajo. Tudi Banjaluka je predvčerajšnjim obiskala silna ploha, ki sta se ji pridružila strašno bliskanje in grmenje. Niti najstarejši ljudje ne pomnijo podobnega vremena v tem letnem času. Hidrotehnična oblastva so ukrenila vse potrebno, da zaradi naglega naraščanja rek ne pride do poplav.

Po vsej Bosni, predvsem po večjih mestih pa še zmerom vlada veliko pomanjkanje kurjave. Premoga ni mogoče dobiti, ker železniška uprava ni o pravem času dala na razpolago zadostnega števila vago-

nov za prevoz. Zato so se nekateri trgovci s kurivom zatekli k prevoznim sredstvom, kakršna so bila pred 80 leti v modi. In so začeli iz bližnjih manjših rudnikov prevajati premog na saneh Vendar pa za blžnjo bodočnost še zmerom sabo kaže, čeprav bi bili tudi vagoni na razpolago. Uprava družbe »Jugoslavenski čelik«, ki ima pretežno večino bosanskih premogovnikov v posesti je namreč sporočila, da v februarju ne bo mogla izvrševati nikakih naročil.

Nesrečna smrt delavke pod vlakom Pokojnica je 30 letna Ljudmila Avpičeva iz Tržiča

Kranj, 3. februarja
Na Svečnico se je na kranjskem kolodvoru pripetila huda nesreča, katere žrtev je postala 30letna delavka Ljudmila Avpičeva iz Tržiča. Avpičeva je bila uslužbenka v tovarni Jugobruni in se je dnevno vozila v službo iz Tržiča v Kranj. Na Svečnico je kakor običajno zapustila tovarno ob 18. in se podala na kolodvor. Kakor večina delavk, ki se vozijo z vlakom, si je tudi ona krajšala pot na kolodvor tako, da je zavila med lesnimi skladišči na Gorenji Savi naravnost na postajne tir. Usodnega dne je prav tako prispela po prepovedani poti do tirov. Ker pa so na prvem tiru stali tovarni vagoni ni mogla zaradi tega naprej, zato je stopila na drugi tir. Tisti

trenutek, ko je stopila med tračnice je iz Tržiča privozil večerni vlak in nesreča je bila tu.

Lokomotiva je nesrečnici odrezala desno nogo, drugo nogo in obe roki pa ji je zlomila. Zaradi strahovitega udara v glavo je bila Avpičeva takoj mrtva. Lokomotiva je truplo vlekla še 30 m s seboj, nato pa ga je odbila v stran Dve Avpičevi tovarišici, ki sta po isti poti šli na kolodvor in sta nekoliko zaostali za Avpičevo, sta čuli samo ropot vlaka in pretrgan krik. Zaradi izredno goste megle, ki je vladala ta večer na dogodka samega nista mogli videti Avpičeva najbrže ni slišala prihajajočega vlaka, opaziti pa luči lokomotive ni mogla, ker je svetloba prodirala radi goste megle komaj dva metra pred lokomotivo. Na kraj nesreče je še isti večer prišla uradna komisija z zdravnikom in odredila prevoz ponesrečenke v mrtvašnico v Smartnem.

Smrt bivšega carskega generala

Rogaška Slatina, 3. februarja
Te dni je v Rogški Slatini v Stritarjevi vasi umrl bivši ruski armadni general, guverner v Sibiriji in član vrhovnega carskega sveta Arkadij Nikolajevič Niščenkov. Dosegel je častljivo starost 89 let. Dokler je še bil krepak, je zmerom upal, da se vrne v matuško Rusijo. V zadnjih letih sta ga pa starost in bolezen upognili in globoko sključen je hodil s svojo soprogo na sprehod. Nekoč eden izmed najvišjih ruskih veljakov je moral na starost živeti sila skromno in le naklonjenosti uprave zdravilišča in nekaterih ruskih prijateljev se je imel zahvaliti, da mu je bilo na starost prihranjeno najhujše.

V četrtek popoldne je bil pogreb ob majhni udeležbi domačinov. Izmed ruskih izseljencev se je pogreba udeležil le en. Sergij Ermolov, ki stalno živi na Slatini. Na pokopališču pri Sv. Trojici mu je v slovo spregovoril prota g. Bulovan iz Celja, ki je črtil beo ruskih emigrantov, a tudi veličino žrtve ruskega naroda za svobodo ostalih slovanskih narodov. Posebej pa je prosil navzočne, naj ne pozabijo na grob odličnega slovanskega brata. Naj mu bo lahka bratska zemlja!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1940.

od 3. — 8. marca

10% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

ZVANIČNI BIRO LAJPCIGSKOG SAJMA BEOGRAD, Knez Mihajlova 33/L

In častni zastopniki

Ing. G. TÖNNIES, Ljubljana, Tyrseva 33 — Telefon 27-62.

JOSIP BEZJAK — Maribor, Gosposka ul. 25. Telefon 20-97.

Prijavite se pri zastopniku zaradi preskrbe brezplačnega vizuma najkasneje do 13. februarja 1940.

Kokus tekači

za hodnike in stopnišča v vseh barvah v zalogi pri Sever Rudolf, Ljubljana, Martijn trg 2.

KLISEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SE PETRANASIP 23

DOBRO VPOLJANO TRGOVSKO PODJETJE ISČE kompanjona

Prednost imajo večji knjižgovodji. — Potreben kapital 400.000 do 500.000 Din. — Ponudbe poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod »DOBIČEK st. 100«.

TUZNIM SRCEM JAVLJAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE
GOSPOD

GUSTAV STIGER

VELETRGOVEC

DANES, DNE 3. FEBRUARJA OB 16.15 PO DOLGEM, MUKE-POLNEM TRPLJENJU V SKORAJ PREMLADI STAROSTI 36 LET ZA VEDNO ZAPUSTIL.

ZEMELJSKI OSTANKI SE POLOŽE V TOREK 6. FEBRUARJA OB 16. NA MESTNEM POKOPALIŠČU V CELJU K VEČNEMU POCITKU.

CELJE, DNE 3. FEBRUARJA 1940.

WERNER STIGER, brat;
ILSE STIGER, roj. DEGELMANN
pl. ELSBRONN, soproga
EDA STIGER, hčerka
in vsi ostali sorodniki

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— danke za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— doplila za tenitive se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— danke za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— danke za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Malim oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obnem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičjoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kam pa kam?

Gostilina Martine
Zg. Šiška
Danes in v turek velika maskarada! Najlepša maska dobi nagrado! Vstopnine ni.
2326-18

Pri Poljsku

v nedeljo in turek velika maskarada! Najlepša maska dobi nagrado! Vstopnine ni.
2326-18

Gostilina »Lloyde«

prideji 4. in 6. t. m. to je an pustno nedeljo in pustni turek pustno ma kerado s pesmimi. Vstopnine ni.
2326-18

Vsi k Lasanu

v nedeljo in turek velika maskarada! Najlepša maska dobi nagrado! Vstopnine ni.
2326-18

Službo dobi

Prodajalke
katera je zmogla voditi kranjsko trgovino, sprejem. Peter Semko, Maribor, Trška 7.
2255-1

Blagajničarka

zanesljiva in izkušena moč sama z najboljšimi referencami, dobi dobro stalno mesto v modni trgovini. Ponudbe s sliko, prepiš pripravi in izpremi življenjepisom na ogl. odd. Jutra pod šifro »Starost do 35 let«.
2232-1

Manufakturst

sami strokovnjak v stroki, imenitno in dober prodajalec, že z dolgoletno službo v mestu, vsojane prost, dobi dobro stalno mesto v večji trgovini v Ljubljani. Ponudbe z izpremi življenjepisom in prepiš pripravi na ogl. odd. Jutra pod »Nastop takoj«.
2231-1

Za izdelovanje

kvasa
Blečno strokovnjak. Pojanila, prepiš pripravi na ogl. odd. Jutra pod »Gostinam konkurenčno robo«.
2097-1

G. Th. Rotman

SAMBO IN PETER POTUJETA

65

V hiši gospoda Debeluharja so se pokrepčali z nilskim konjskim čajem iz opranih papirskih korenin. »Rodbina, ki ste jo prej omenili,« je dejal gospod Debeluhar, »živi še maice na preji proti jugu; skozi pragozd boste morali.« — »Nemara res,« je odvrnil dr. Tolstog; »a jaz sem vrstnar, da bi hodil tako daleč, in se prenem do- mov!«

66/67

Tedaj se je gospod Debeluhar ponudil, da mu posodi svoj voziček, saj lahko prebije brez njega nekaj dni. Kakor so dejali, tako so storiili; drugo jutro je sedel doktor v voz, na per so poiskali Grbina. Sambo in Peter sta zlezla nanj, pa hajdi na pot! Kmalu so prišli do pragozda; da bi se ga ogili, so napravili ovinek, ki je vodil tik ob globokem prepadu.

Plačilno natakario

ci bi prevzela natak, sprejme takoj kakšno in restavracija Kafež, Sloveni, Ora dec.
2143-1

Trgovski pomočnik

zrugo trgovine z mesnim blagom, dobi dobro stalno mesto v trgovini, sprejem. Po- nudi na ogl. odd. Jutra pod »Blagajničarka«.
2089-1

Blagajničarka

močno strojopisja, dobi dobro stalno mesto v trgovini, sprejem. Po- nudi na ogl. odd. Jutra pod »Blagajničarka«.
2101-1

Trgov pomočnica

večletno prakso, posebno v manufakturi, gašterice, ki v konfekcijski stroki, z dobrimi spretnostmi, dobi mesto 1. aprila 1940 v večji trgovini na dečeli. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
2142-1

Frizerko

amostno moč, sprejem akov ali poje. Plača prvotno Erznjaka Pav- e Škofja loka.
2064-1

Ugodna prilika

in stalna eksistenca za re- fletanta, ki se razume v kamolomih in strojih. Pro- dam strojno napravo za drobljenje kamena; kapaci- teta 4 kub m apenca na uro. Stroji so montirani v kamolomih in se lahko ka- kovi stavijo v pogon. »Co- rektor rabi leto 3000 kub m gramoza. Konkuren- ce ni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
2125-1

Korespondentka

Samostojna in perfektna, za- semo korespondentko, se sprejme. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takoj 767«.
2068-1

Mlad zakonski par

iz Vrnjake Banje išče mla- do inteligentno osebo za ves domaći posel, katera razume kuhanje. Bata Jova- novič, Vrnjaka Banja.
2130-1

Uradnico

tudi začelno z znanjem strojopisja, dobi dobro stalno mesto v trgovini, sprejem. Po- nudi na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«.
2336-1

Mlajšo postrežnico

čisto, pošteno sprejemni- ko, za dopolne. A. Vadi- nal, Beethovnova ul. 13, III
2487-1

Postrežnico

pošteno, sprejemni takoj. Poizve se v mlekarni, Slo- mskova 9.
2527-1

Oskrbnik

zakonski par, za malo peševstvo poleg Celja do- bi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Celju pod »Majar 1940«.
2508-1

Iščem dekle

z znanjem nemške je- zika k otroku in za po- spravljati sob. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro moč, zdravnik, Buma.«
2230-1

Pošteno natakario

začetnik
za gostino na dečeli ta- koj sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »1000 dinarje«.
2275-1

Kapelnika

tovarna »Wachnag« v Šo- tanju. Ponudbe se spre- jemajo do 1. marca.
2289-1

Uprava zavoda

Čačak
potrebne večje število prvotnih delavcev: avtoprevoznika, električ- nika (teletonskega), ki delajo tudi na strojni- ci in preciznih mehanikov in ključavnarjev. Po- gli so naspramni v Bor- za dela in v obrtniških združenjih — in pisarne zavoda »Čačake, T. broj 1247-40.«
2312-1

Siviljska

pomočnik
spretna v izdelavi ob- tem se sprejme takoj. Ist- tem se sprejme tudi za- četnik. Ponudbe na po- druš. Jutra v Celju pod »Zanesljiv«.
2260-1

Dobra gospodinja

dobi takoj službo. Jutra Maribor pod »Dobra gos- podinja«.
2232-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Postrežnico

od 7. do 10. jutraj — »Mem. Predstaviti so: Sencin, Gledališka ulica 6-7, ponedeljek ali to- rek med 8. in 11.
2408-1

Krojaškega

pomočnika
sprejme takoj Janko Raz- potnik, Loke, Zagorje ob Savi.
2391-1

Velike prostore

primerno za večerjavne
sedežne, odlično za
društvene, koncertne
večernice, odlično za
velikodnevne odjave na
večernice, blizu kolodvoza
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Veleprostore«.

2069-19

Veliko gostilno

v prijaznem kraju na
jadransko obalo, s
svojimi odličnimi
poslugami, odlično za
velikodnevne odjave na
večernice, blizu kolodvoza
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Veleprostore«.

2088-19

Poslovni prostori

primerno za pisarne
ordinacije, za prodajne
prostore, za trgovine
v središču mesta, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Poslovni prostori«.

2314-19

Frizerski lokal

odlično za večerjavne
sedežne, odlično za
društvene, koncertne
večernice, odlično za
velikodnevne odjave na
večernice, blizu kolodvoza
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Frizerski lokal«.

2461-15

Trgovski lokal

lep, nov, polet, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Trgovski lokal«.

2458-19

Poslovne prostore

primerno za pisarne
ordinacije, za prodajne
prostore, za trgovine
v središču mesta, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Poslovne prostore«.

2459-19

V Ljubljani

prodajni lokal, dobro
urejen, blizu kolodvoza,
blizu Pionirskih
Ponudbe na ogled Jutra
pod »V Ljubljani«.

2234-19

Dva lokala

na prometni točki, za
večernice, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Dva lokala«.

2414-19

Specerijarska

napredna trgovina
na ogled Jutra pod
»Specerijarska«.

2410-19

Lokale

za trgovino, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Lokale«.

2449-19

Lokal

in opremljeno sobo
na ogled Jutra pod
»Lokal«.

2446-19

Trgovina s sadjem

zelenjavno, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Trgovina s sadjem«.

2433-19

Skladišče

odlično za trgovino
na ogled Jutra pod
»Skladišče«.

2427-19

Lokal

za pisarno ali trgovino
na ogled Jutra pod
»Lokal«.

2478-19

Pekarijo

odlično za večerjavne
sedežne, odlično za
društvene, koncertne
večernice, odlično za
velikodnevne odjave na
večernice, blizu kolodvoza
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Pekarijo«.

2523-19

Redka priložnost!

Zbog preseljitve napredna
lepe urejene poslovne
prostore, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Redka priložnost!«.

2238-20

Kupim hišo

takoj lahko za nekaj
milijonov, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Kupim hišo«.

1965-20

Redka priložnost!

Zbog preseljitve napredna
lepe urejene poslovne
prostore, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Redka priložnost!«.

2092-20

Stavbna parcela

sredi mesta, za
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Stavbna parcela«.

1703-20

Lep gozd

za sečnjo, 2 ha, na lepem
prometnem kraju, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Lep gozd«.

2075-20

Hišo

primerno za vsako
obrt, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Hišo«.

2183-20

Imam hišo

na lepem polju, za
odlično, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Imam hišo«.

2206-20

Trgovsko hišo

na izredno prometni točki,
za vsako obdelavo, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Trgovsko hišo«.

2094-20

Prodajna dva hiši

gostilniško, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Prodajna dva hiši«.

2091-20

Enostanovanjske

ali primerno dvostanovanjske
podkletno, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enostanovanjske«.

2100-20

Stavbno parcelo

na 1200 kv. m, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Stavbno parcelo«.

2301-20

Kupim

trgovsko hišo
na prometni točki, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Kupim«.

2335-20

Stavbne parcele

na 1200 kv. m, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Stavbne parcele«.

2301-20

Prodajna

novi hiši z vrtom 5 minut
od postaje Škofljica, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Prodajna«.

2338-20

Valjčni mlin

in stanovanjska hiša,
blizu kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Valjčni mlin«.

2438-20

Novo hišo

tristanovalna, s tretnjo
stanovanjsko, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Novo hišo«.

2436-20

Kupim hišo

z vrtom, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Kupim hišo«.

2407-20

Kupim

stavbno parcelo v bližini
Škofljice, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Kupim«.

2498-20

Hiša

z gospodarskim poslopijem
na zelnem prostoru, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Hiša«.

2518-20

Enodružinsko vilo

velik vrt, sončna lega
blizu parka, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko vilo«.

2315-20

Sprejem

sostanovalec
Ogledati od 14. do 16.
in od 19. do 21. marca
svoj vseh poslovalnicah
Jutra, 2358-23

Za vsakega nekaj!

TRGOVSKA HIŠA, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Za vsakega nekaj!«.

2518-20

Enodružinsko vilo

velik vrt, sončna lega
blizu parka, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko vilo«.

2315-20

Sprejem

sostanovalec
Ogledati od 14. do 16.
in od 19. do 21. marca
svoj vseh poslovalnicah
Jutra, 2358-23

Hišo

s sadnim vrtom v predmestju
Ljubljane, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Hišo«.

2286-20

Parcelo

ob reki Krki, 20 min.
od novega mesta, s
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Parcelo«.

2397-21

»Realiteta«

pisarna za nakup in
prodajo nepremičnin
LJUBLJANA
Prešernova ulica 54/1.
Te. 44-20. Hotel »Slovo«
Vsa narocila izvršimo
točno, hitro in solidno.
Prepišite si naslov.
Jutra, 2316-20

Enodružinsko hišo

prodajni lokal, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko hišo«.

2351-20

Parcelo na Mirju

na 1200 kv. m, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Parcelo na Mirju«.

2367-20

Parcela

na 1200 kv. m, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Parcela«.

2393-20

Nepremičnine

izlom Slovenije kupuje
in prodaja
Jutra, 2417-21

Stanovanja

na 1200 kv. m, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Stanovanja«.

2370-20

Enodružinsko vilo

tristanovalna, s tretnjo
stanovanjsko, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko vilo«.

2447-20

Enodružinsko vilo

tristanovalna, s tretnjo
stanovanjsko, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko vilo«.

2447-20

Donosno hišo

ali večjo vilo ali
vilo, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Donosno hišo«.

2386-20

Vašo hišo

ali, posestvo, prodajno
na 1200 kv. m, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Vašo hišo«.

2386-20

»Realiteta«

pisarna za nakup in
prodajo nepremičnin
LJUBLJANA
Prešernova ulica 54/1.
Te. 44-20. Hotel »Slovo«
Vsa narocila izvršimo
točno, hitro in solidno.
Prepišite si naslov.
Jutra, 2316-20

Hišo v Ljubljani

z rentabilno gostilno,
velikim gostilniškim
poslopijem, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Hišo v Ljubljani«.

2443-20

Prodajna posestvo

zage, miln, njive, travni
ki, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Prodajna posestvo«.

2408-2

Parcele

napredna, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Parcele«.

2441-20

Hišico z vrtom

na 1200 kv. m, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Hišico z vrtom«.

2438-20

Novo hišo

tristanovalna, s tretnjo
stanovanjsko, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Novo hišo«.

2436-20

Kupim hišo

z vrtom, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Kupim hišo«.

2407-20

Kupim

stavbno parcelo v bližini
Škofljice, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Kupim«.

2498-20

Hiša

z gospodarskim poslopijem
na zelnem prostoru, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Hiša«.

2518-20

Enodružinsko vilo

velik vrt, sončna lega
blizu parka, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko vilo«.

2315-20

Sprejem

sostanovalec
Ogledati od 14. do 16.
in od 19. do 21. marca
svoj vseh poslovalnicah
Jutra, 2358-23

Za vsakega nekaj!

TRGOVSKA HIŠA, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Za vsakega nekaj!«.

2518-20

Enodružinsko vilo

velik vrt, sončna lega
blizu parka, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko vilo«.

2315-20

Sprejem

sostanovalec
Ogledati od 14. do 16.
in od 19. do 21. marca
svoj vseh poslovalnicah
Jutra, 2358-23

Hišo

s sadnim vrtom v predmestju
Ljubljane, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Hišo«.

2286-20

Parcelo

ob reki Krki, 20 min.
od novega mesta, s
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Parcelo«.

2397-21

»Realiteta«

pisarna za nakup in
prodajo nepremičnin
LJUBLJANA
Prešernova ulica 54/1.
Te. 44-20. Hotel »Slovo«
Vsa narocila izvršimo
točno, hitro in solidno.
Prepišite si naslov.
Jutra, 2316-20

Enodružinsko hišo

prodajni lokal, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko hišo«.

2351-20

Parcelo na Mirju

na 1200 kv. m, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Parcelo na Mirju«.

2367-20

Parcela

na 1200 kv. m, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Parcela«.

2393-20

Nepremičnine

izlom Slovenije kupuje
in prodaja
Jutra, 2417-21

Stanovanja

na 1200 kv. m, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Stanovanja«.

2370-20

Enodružinsko vilo

tristanovalna, s tretnjo
stanovanjsko, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko vilo«.

2447-20

Enodružinsko vilo

tristanovalna, s tretnjo
stanovanjsko, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Enodružinsko vilo«.

2447-20

Na Poljanski cesti

ali večjo vilo ali
vilo, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Na Poljanski cesti«.

2487-20

Dvosobno stanovanje

s kabineto, v kopalnici,
odlično, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Dvosobno stanovanje«.

2471-21

Dvosobno stanovanje

odlično, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Dvosobno stanovanje«.

2517-21

»Realiteta«

pisarna za nakup in
prodajo nepremičnin
LJUBLJANA
Prešernova ulica 54/1.
Te. 44-20. Hotel »Slovo«
Vsa narocila izvršimo
točno, hitro in solidno.
Prepišite si naslov.
Jutra, 2316-20

Hišo v Ljubljani

z rentabilno gostilno,
velikim gostilniškim
poslopijem, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Hišo v Ljubljani«.

2443-20

Prodajna posestvo

zage, miln, njive, travni
ki, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Prodajna posestvo«.

2408-2

Parcele

napredna, blizu
kolodvoza, blizu
Ponudbe na ogled Jutra
pod »Parcele«.

2441-20

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR · RASPUTIN

Ravljen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Maierieva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 5

ZRAKOPEOVNA POŠTA ZA JUŽNU AMERIKU

Vsak četrtek odhod iz Rima v Rio de Janeiro s priključkom v Brazilijo in vse južne in severne ameriške države, katere posle opravlja CONDOR in PAN AMERICAN AIRWAYS-linee aeree Transcontinentali Italiane S. A., Rim.

Živčna preutrujenost

depresija, nespečnost, predčasna onemoglost, — vidite na čem trpe mnogi dandanašnji. Medtem je znanstveno ugotovljeno, da regulira »Ka-le-fluide« izločevalno delo vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet krepak in sposoben za delo in borbo za svoj življenjski obstanek. — Brezplačno detajlna literatura, zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. — »Ka-le-fluide« se dobi v lekarnah. S. br. 10537/33.

Za premogovnik v Sloveniji IŠČEMO strojnega tehnika

(z maturo na tehniški srednji šoli) z nekaj leti prakse, po možnosti rudniške. Prošnje s kratkim življenjepisom, podatki o praksi in navedbo zahtevane plače je poslati na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Tehnik 100«.

Iščemo sposobnega jamomerca

(absolventa nižje rudarske šole) za rudnik v Sloveniji. — Prošnje z življenjepisom, podatki o dosedanjem službovanju in z navedbo zahtevane plače je poslati na oglašni oddelk »Jutra« pod šifro »Zmožen jamomerec«.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER

GENERALNO ZASTOPSTVO

SCHNEIDER

ZAGREB, NIKOLIČEVA IO

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

HAHTEVAJTE
BREZPLAČNI
PODUČNI
CENIK

HAJPOPOLNEJŠIH
GLASBIL

HAJVEČJE DOMAČE
STROČNE TVRTE

SCHNEIDER

KR. DVORSKI
DORAVITELJ

ZAGREB
NIKOLIČEVA IO

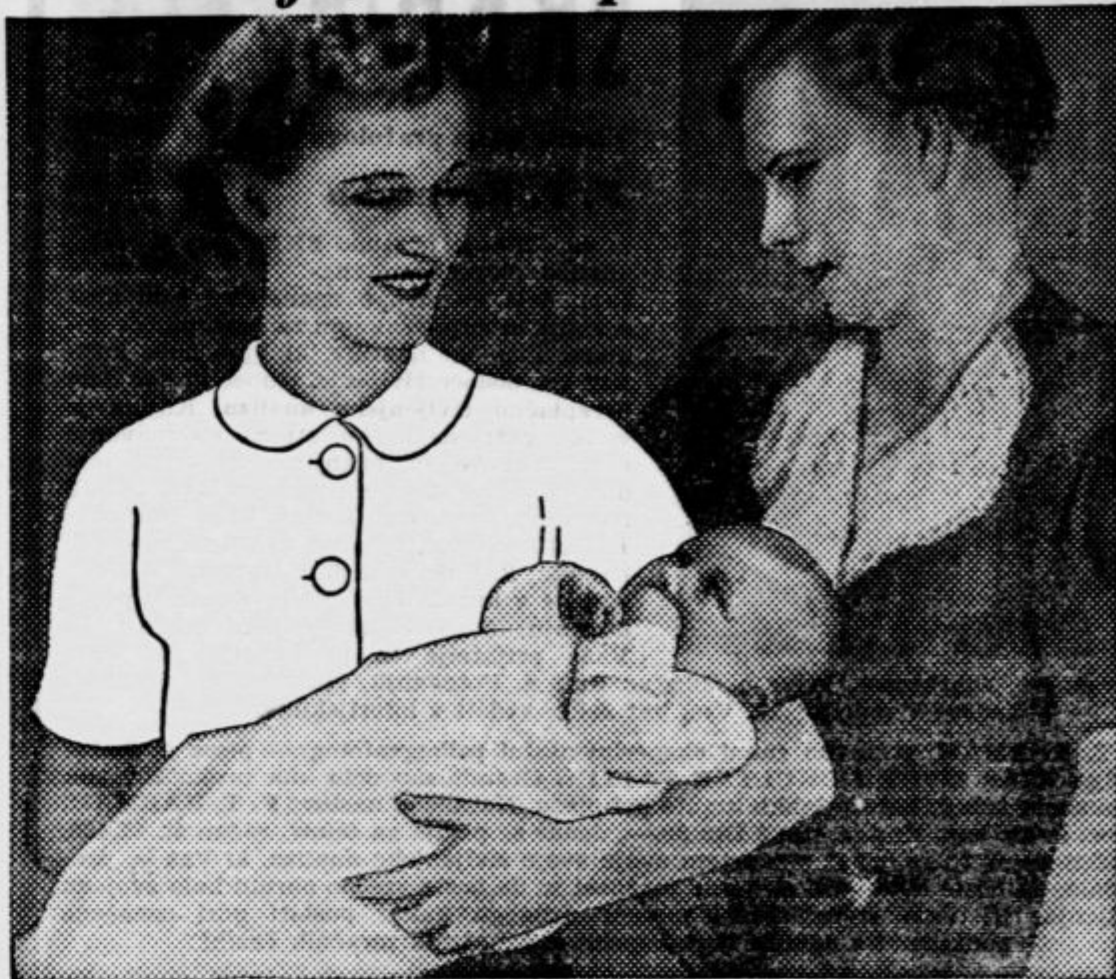
TEL. 2951

**DRVA
PREMOG**

IV. SCHUMI

DOLENJSKA
CETIVA

Mislila je, da so plenice bele...

...dokler jih ni primerjala z Radion belo bluzo!

Tako bo presenečena vsaka mati, vsaka gospodinja, če primerja svoje navadno prano perilo s perilom pranim z Radionom. Kar se z mencanjem in drgnenjem ne more doseči — odstraniti iz perila vso nesnago, — to stori Radion z lahkoto in brez truda. Pri kuhanju v raztopini Radiona se namreč tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi tkanino. Na ta način oprežno in temeljito odstrani vso nesnago. Brez primere čisto, brez primere belo — to je Radion belo perilo.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

ZAHVALA

Vsem, ki ste se nas kakorkoli spomnili ob izgubi naše dobre tete, stare tete in svakinje, gospodične

ANTONIJE ŠTRUBELJ-ČEŠKUTI trgovke in posestnice

se prav iskreno zahvaljujemo.

Posebej pa velja zahvala č. gg. duhovnikom, gospodu zdravniku dr. Igorju Tavčarju za trud in pozitivnost, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so drago pokojnico spremlili na njeni zadnji poti.

LJUBLJANA, dne 3. februarja 1940.

Žalujoči ostali

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod
Občine Ljubljana

Umrli nam je naš ljubljani soprog, oče, stari oče in
tast, gospod

SEBASTIJAN ČENČUR

ZELEZNISKI URADNIK V POKOJU

dne 3. t. m., po kratki mučni bolezni, previden s tola-
žili sv. vere.

Na zadnji poti ga bomo spremili v nedeljo, dne
4. februarja 1940 ob 1/5. uri popoldne, izpred mrliške
veže Zavetišča Sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na
pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 3. februarja 1940.

Globoko žalujoči: Fani, soproga; Ljudmila por. Likar,
Ladislav, Olga por. Trost, Miroslav, Bogomil — otroci
in ostalo sorodstvo.

MICHEL LEVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Hudimana«, je pomislil, nalivaje gospodarju kozarec, »kakšno preteto vprašanje je spet to? Ali dobro vem, da še nisem bil oženjen? Zato pa on dobro ve, da je bil! Oh, zmešalo se mi bo od tega smeha... Gospod«, je dejal, »tu je zdaj tisto slavno srnje stegno!«

»Krasno!« je rekel don Juan, in hladnokrvnost se mu je takoj vrnila. »Kaj pa tvegam, če se motim?« je zamrmral sam pri sebi. »Sedem proti desetim bi vendarle...«

»Nu, kaj pravi vaša svetlost?« je vzkliknil mojster Fairéol, ki je bil osebno spremil glavno jed. »Imenitno je. Sédite, mojster, da izpijete ta kozarec na moje zdravje.«

»Vaša svetlost me obsiplje z dobroto«, je dejal gostilničar in sédel v spoštljivi razdalji od dona Juana. »Kar se pa srnjakča tiče, je dobro rejen in sočnega mesa. Pred sinočnjim je padel. Ob enajstih zvečer sem ga sam pripeljal domov.«

»Devet proti desetim!« je izpreletelo dona Juana. »Rad bi videl glavo«, je dejal.

»Oh, iglarček je bil, precej boste videli, svetlost!« Mojster Fairéol je stopil iz sobe in nekaj zaplical. Kmalu nato so prinesli velik kositrn pledenj z srnjakovo glavo. In res ni bilo na rogeh niti enega odraskega.

»Da, iglar«, je zamišljeno rekel don Juan. »Lovec, ki je ustrélil to žival, ve, kaj je dobro.« Mojster Fairéol se je skromno namuznil in po-

29

mežiknil. Don Juan ga je skrivaj opazoval kakor mačka miš.

»Vi sami?« je dejal. »Dovolite, da vam čestitam. Na vaše zdravje, vsa čast vaši spretnosti.«

»Svetlost ste kar preprijazni...«

»O ne!... Stavlil bi, da ste ga podrli v.. kako že pravijo gozdu?«

»V Sainlaurentskem gozdu, vaša svetlost,« je dejal mojster Fairéol in spet pomežiknil.

»Da, da, Lani sem tam lovil. Sainlaurentski gozd!... Čedno kraljevsko lovišče, bogme da!«

Don Juan je čakal odgovora. Vrli gostilničar je planil v smeh.

»Bogme!« je pritrdil. »Čedno kraljevsko lovišče, a ne tako krasno kakor Villablardsko bukove, kjer lahko pri mesečini od daleč pozdraviš kakega lepega jelena...«

»Občudujem vas, dragi mojster. Že na prvi mah sem si dejal: ta živalca je vse prezala, da ne bi bila vzeta na posodo v kraljevskih gozdih...«

»Oho!« je v mislih vzkliknil Jakomin, ki je mahoma uganil, po čem diši, in zardel.

Vrli Fairéol se je zagrohotal na vse grol.

»Vzeta na posodo!« je dejal in pomežiknil še krčevitejšje kakor prej. »Ta je lepa! Vzeta na posodo!...«

»V kraljevskem lovišču!« je vzkliknil don Juan, smejoč se kakor za stav.

»V kraljevskem lovišču!« je ponovil Fairéol in si obrisal oči.

»Deset proti desetim!« je rekel don Juan. »Dobil sem!«

»Dobili ste?... Deset proti desetim?...« se je zavzel Fairéol.

»Petnajst! Dvajset! Sto proti desetim!... Oh, človek božji, tako zabavnega gostilničarja pa res še nisem videl. Krasno minutico ste mi pripravili!«

Stegno pa lahko odnesete. Ne dotaknem se ga, na mojo dušo ne.«

»Škoda bi bilo, svetlost, saj je...«

»Vem, mlado in nežno in vse. Zapeljati se pa vkljub temu ne dam. Bežite, izkušnjavec, in ga odnesite...«

»Tak kakaj le?« se je vznemiril Fairéol, ki mu je začel nekaj vzhajati.

»Ne maram biti sokriv lovske tatvine!« je rekel don Juan. Hudimana! To bi pomenilo ječo!...«

»Kdo bo pa vedel?« je dejal Fairéol in smeh ga je minil. »Knezi in vojvode jedo mojo divjačino, čeprav vedo, odkod jo imam. Še gospod namestnik — to pot Fairéol ni lagal — »blagovoli kdaj pa kdaj...«

»Kdo bo vedel?« je rekel don Juan in se takisto nehal smejeti. »Moja vest!«

»Njegova vest!« je zagodrnjal Corentin, ki ga je ob poslušanju tega dvoboja curkoma oblival pot.

»Če vam zapro gostilno,« je nadaljeval don Juan, »in vam razprodado pohištvo in vas denejo pod ključ — to, prijatelj, je vaša stvar. Zase vem le toliko, da se ne mislim izpostaviti kazni...«

Mojstru Fairéolu se je zvrtilo v glavi. Znano je, kako okrutni so bili lovski zakoni v tistih dneh.

»Upam vsaj,« je zajecjal, »upam, da vaša svetlost ne bo...«

»Kaj?« je vprašal don Juan in ga ledeno pogledal.

»Nič, vaša svetlost, nič...«

»Pač!... Zdi se mi, bogme, da me prosite, naj vas ne ovadim! Vedite, mož, tako nizkega dejanja nisem zmožen, niti ko bi bili podavili vse jelene, damjake in merjasce, kar jih je v kraljevskih gozdovih... Jaz da bi koga ovadil!...«

To ogorčenje je bilo resnično, in don Juan je že

zlovestno gledal na uhelj mojstra Fairéola. Gostilničarju se je zdel trenutek primeren za umik. Čeprav je preklinjal svojo klepetavost — a kje na svetu je tisti lovec, ki se ne bi rad pobahal? — je vendarle menil, da se mu od tili tenkovestnega plemiča ni bati ovdabe. Vzel je torej skledo z nesrečnim stegnom in pladenj, na katerem je ležala srnjakova glava, ter se priklonil, hoteč oditi...

»Stojte!« ga je mirno ustavil don Juan. »Glavo pustite tu. Hočem, da ostane na mizi, dokler sem pri vas. Idite, mojster. Nu, Corentin, česa čakaš?«

»Jaz? Čakam, da povečerja, gospod... in da pridem tudi jaz na vrsto...«

»Ali te nisem poslal k svojemu prijatelju Montpezanu, da mu sporočiš moj prihod?«

»Že grem,« je rekel Corentin, »že tečem!«

V resnici se je le prestopil.

Gostilničar, ki je pravkar se hotel oditi, se je naglo obrnil in zaprl vrata za seboj. Trepetal je od glave do nog.

»Ali, svetlost!... Ta glava... tu, na mizi!...«

»Nu? Glava ostane tu, nihče se je ne bo dotakal. Kako? Aha, bojite se, da je Montpezan ne bi videl? Morda je res ne opazi. Jaz mu je prav gotovo ne bom kazal... Sicer pa ni nič čudnega v tem, da vidiš v gostilni srnjakovo glavo!«

»Oh!« je obupno vzkliknil gostilničar. »Vaša svetlost dobro ve, da dobimo srnjaka brez glave, kadar ga kupimo!... Glava, tu na mizi!... prav to bi bilo dokaz...«

»Zdi se mi, človek, da sami izgublujete glavo. Pijte in se opametujte. Ti, Corentin, pa...«

»Že tečem!« Corentin se je spet premaknil.

»Gospoda namestnika, ni doma!« je v smrtnem sirahu zavpil Fairéol.

SKRBI?

Obrnite se na grafologa

F. T. Karmaha

Ki se odlikuje posebno z analizo človeškega značaja, dela na strogo znanstveni bazi grafologije in daje vsakemu za nastopajoče dogodke pismene nasvete, ki vam bodo koristili vse bodoče življenje. Kupec knjige dobi brezplačno življenjsko analizo. Knjiga je velike važnosti in koristi za spoznavanje samega sebe in bližnjih. Pri brezplačni analizi lahko stavite grafologu 3 od teh 10 navednih vprašanj, katere vam razjasni: 1. Vaš karakter, njegove kvalitete, njegove napake; 2. Vaše izgled v ljubezni; 3. Vaše izgled v kupčijah; 4. Vaše izgled v podeževanju; 5. Vašo življenjsko dolžnost; 6. Vaše prijatelje in protikorjorje; 7. Vaše sovražnike, zahrbtnost, krive obdolžitve itd.; 8. Potovanja, spremembe bivališča; 9. Zadeve v rodbini; 10. Vse, kar želite vedeti v loterijskih zadevah.

F. T. KARMAHA, svetovno znani eksperimentalni psihografolog — pisec epohalne knjige »NAŠ ŽIVOT I OKULTE TAJNE«. Grandiozno delo ima preko 200 slik v luksuzni izdaji, katero lahko kupite pri piscu. Natančen naslov: **F. T. KARMAHA, Zalec, Drav. ban.** Knjiga stane Din 30.—, denar se pošlje na čekov. račun št. 17.455. V teku 48 ur boste dobili v zaprtem ovoju svojo življenjsko analizo, ki vas bo pričala, da boste izkoristili sleherni možnost in da boste srečno obrnili kolo svojega življenja. Ni vam treba storiti ničesar drugega kakor poslati gori označene podatke. Ne odbijte tega uspeha v današnjih mračnih časih!

PERJE

Ko'zošje, purje, gosje, račje, navadno, s strojem čisteno in čohano.

Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko.

Dobavlja se v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon šte. 59, 60, 8, 4

CENE PERJA ZELO ZNIZANE. ZAHTEVAJTE CENIK IN VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLAČNO!

Veliko industrijsko podjetje v Sloveniji sprejme takoj

strojnega inženjerja

za vsa v strojno stroko spadajoča dela. Mlajši reflektanti s prakso naj pošljejo pismene ponudbe s popisom dosedanjega delovanja, osebnimi podatki itd. na ogl. odd. lista pod značko »Strojni inženjer«.

VIŠINSKO SOLNCE
lepša!

Lepota Vaše kože je v veliki meri odvisna od zdravstvenega stanja notranjih organov. Pri dobrem krvnem obtoku in kadar so telesne funkcije ojačane, živci pa mirni, se zdravo notranje občutje kaže na koži. Redna zračenja z višinskim solncem, ki trajajo samo 3—5 minut, prinašajo novo življenje v cirkulacijo krvi, povspešijo izmenjavo tvarin ter skrbijo za globoko, zdravo spanje, ki je neobhodno potrebno za nego lepote.

Že po kratkem času lahko ugotovite boljše občutje. Sveža barva kože, dobro razpoloženje in večje veselje do dela so zunanji znaki delovanja zdravih ultravijoličnih žarkov višinskega solnca. Presodite to sami!

Zahtevajte še danes ilustrirano brošuro št. 843, ki ima 40 strani, od:

Jugoslovensko
Siemens A. D.
Beograd, Kralja
Aleksandra 8

Zagreb,
Bogoviće-
va ulica

Ljubljana, Tyrševa
cesta 1 a

Zahtevajte ponudbe in plačilne pogoje.

Jugoslovensko AEG
Beograd, Brankova
ulica 30

AFG Union,
Jugoslovensko d. d.
Zagreb, Karadžićeva
ulica 1

Ljubljana,
Ljvarska
ulica 6

VIŠINSKO SOLNCE Original Hanau

NAGLUŠNI!

Preizkusite ga
tudi Vi za
1 MESEC

50.000 jih sedaj
poslušajo glasbo,
radio, gledališče
itd.

Pred 2 ali 3 leti bi bil čudež, če bi mogli spet slišati. Sedaj morete doseči to z najmanjšim aparatom na svetu — s srebrnim Vibraphonom, aparatom lešnikove velikosti. Brez žic, brez baterije, brez toka, praktično NEVIDEN. Zahtevajte še danes brezplačne in neobvezne prospekte, zdravniška uverenja kakor tudi pogoje za

30-dnevno preizkušnjo

Kupon odrežite in pošljite še danes na:

APARATI VIBRAPHON

(Dep. 12. L.) Zagreb, Tomislavov trg 17.

Pošljite mi brezplačne in neobvezne prospekte kakor tudi pogoje za

30-DNEVNO PREIZKUŠNJO

Ime _____

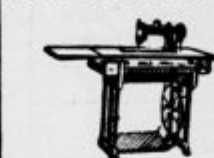
Naslov _____

APARATI VIBRAPHON

(Dep. 12. L.) Zagreb, Tomislavov trg 17.

KOLESA

NAJNOVEJI OTROŠKI VOZIKI

(GRACNI VOZIKI, SKIROJI, AVTOMOBILCKI, KOLESA DELI)

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska c. 4

Podružnica: Maribor, Aleksandrova 26 — Cenik: tranko

Kanarčki, harški vrivci, dobri pevci,

ki so bili na razstavi za božične praznike v Ljubljani ter dosegli 312—324 točk, zato so bili odlikovani z veliko zlato kolajno in diplomom, napredaj samci in samice poceni, pošiljam po pošti in jamčim, da ptice pridejo žive. — **FRANJO OMAHNA, LJUBLJANA, Sv. Petra c. 53 a.**

Ingenieur-
Schule

Mittweida
(Deutschland)

STROJNISTVO, GRADNJA AVTOMOBILOV IN AVLIONOV
ELEKTROTEHNIKA.

VINO

iz prvovrstnega doljenskega nasada, belo in rdeče, prodam do 60 hl. Vino je prva kvaliteto, samo iz najboljših trt. Cena ugodna po dogovoru. Na željo dostavim polkušnjo. Istotam prvovrstna silvovka 50 odstotne jakosti. — Ponudbe na ogl. oddelku »Jutra« pod šifro »Dolenjsko«. 1462

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

»ratona« — Svetločistilnik

OTOMANE

po din 320.—

nudi

R. RADOVAN

tapetnik

Mestni trg 13

Vata

v tablah in za odeje, vedno na zalogi — Zahtevajte vzorce in cenik.

Arbeiter — Maribor.

Najprimernejše

Iopate za sneg

je in poceni dobavlja domača tvrdka

REMEC & Co.,

DUPLICA — KAMNIK

Lopate priporočamo zasebnikom in prav posebej cestnim in občinskim odborom. — Dobe se v Ljubljani, Kersnikova ulica 7, tel. 22-66 in v Mariboru, Prešernova ul. 4.

Znani **SALVAT ČAJ** proti zolčnim kamenom in boleznim žolčnega mehurja se dobi pri glavnem zastopniku Lekarna pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17. — Zastonj pošljemo prospekte o zdravljenju. O. L. S. br. 27870 1936 Rn 3487

MOŠKI!

Pri spolni ne-podobnosti pri spolni slabosti, po-kusite hormonske pilule

»HORMO SEKS«

Dobivajo se v vseh lekarnah 30 pilul 84 din, 100 pilul 217 din, 300 pilul 560 din. Zahtevajte samo prave in originalne HORMO SEKS pilule! Po pošti diskretno razpošilja

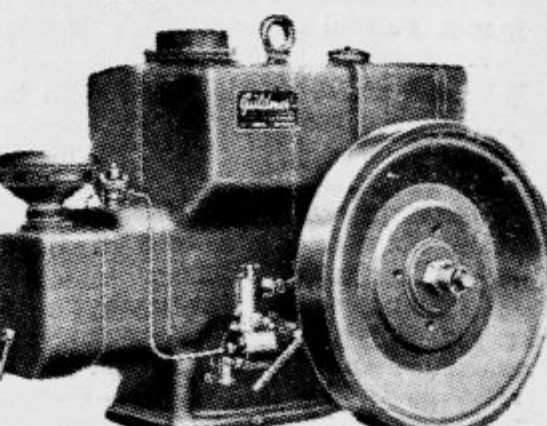
Lekarna Bahovec, Ljubljana.

»HORMO SEKS« Farm. kem. in boratorij »VIS-VISIT« Zagreb

Lanzov trg 3

Ogl. red. št. 5646-2

Dieselove motore »GÜLDNER«

od 5 do 36 HP dobavljamo v dveh dneh večje motore v kratkem roku, ladijske in stabilne kakor tudi motorje na vpojni plin. Išče mo zastopnike po vsej državi. »STORMIZING«, Zeleni venec 6, Beograd.

Zahtevajte za vaše žimnice in tapcirano pohištvo žimo samo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME

STRAŽIŠČE PRI KRANJU

Naša žima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati.

Odklanjajte žimo iz prepečenih sušmarnskih obratov, ker je slabo in nehygiensko izdelana, ni dezinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsolidnejše! Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

PODALJŠAJ SI ŽIVLJENJE!

Življenje moremo podaljšati, če lečine preprečimo boleznim, ki jih povzročajo slabe življenjske navade. Če jih ne preprečimo, se ne moremo izogniti nesrečni napravi srečel! Kaj je vzrok vsaki bolezni? Oslabljenost živca, pomanjkanje izgu ba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih razočaranje, strah pred boleznijo, slat način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo je najljubši zdravnik. So poti

te moremo črvesti to dobrega razpoloženja oživiti! Troj značaj napointi! Te z novim upanjem in pot je pa opisana v razpravi ki jo more vsakdo, ki jo zahteva dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je razloženo kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mislice »dopravi si bode razpoloženje« trudnosti, raztresenost, razčlenjenost, spominna nerazpoloženje za delo in nebroj drugih onestnih pojavov. Zahtevajte to razpravo ki vam bo oudila mnogo prijetnih ur. Poštna zbirališče

Ernest Pasternack, Berlin S. O.

Michaelkirchplatz 13, Abl. 87

Oglas.

UPRAVA ZAVODA »ČAČAK« potrebuje večje število prvovrstnih obrtnikov:

avtogenskih varilcev, orodničarjev, elektro-mehaničkov (telefonskih)

ki delajo tudi na skobelniku, preciznih mehanikov, ključavničarjev in strojnih mlazarjev. — Pogoji se lahko ogledajo na borzah dela in v Obrtniškem udruženju.

Iz pisarne zavoda »Čačak« T. br. 1247/40.

Državna razredna loterija

Din 57,000.000.—

bo izplačanih na dobitke samo v nastopajočem V. razredu 39. kola, čijih žrebanja bodo in to:

v Beogradu 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 19., 20. in 21. februarja in v Banjaluki 26., 27., 28. in 29. februarja in 1., 2., 4., 5., 6. in 7. marca t. l.

V najsrečnejšem primeru morete dobiti na eni srečki

Din 3,200.000.—

V 20 dneh bo izžrebanih 36.000 dobitkov med njimi poleg glavnih treh premij:

po 2,000.000.—; 1,000.000.—; in 500.000.— din je večje število dobitkov

po 200.000.—; 100.000.—; 80.000.—; 60.000.—; 50.000.— din itd.

Osebam, ki se že udeležujejo v loterijski igri, je treba svoje srečke IV. razreda zamenjati za srečke V. razreda do 5. februarja t. l. zaključno.

Oni pa, ki si še niso nabavili srečk, a bi hoteli v tem glavnem žrebanju poskusiti srečo, morejo srečko kupiti pri pooblaščenih prodajalcih srečk in pri njihovih preprodajalcih, ki jih ima skoro vsak večji kraj a po doplačilni ceni in to:

ena cela srečka **Din 1.000.—**

ena polovica srečke **Din 500.—**

ena četrtnina srečke **Din 250.—**

Izplačilo dobitkov, za katero jamči država — se vrši brez vsakih odbitkov.

u— **Violinski koncert.** Jutri v ponedeljek, ob 20. uri bo v mali Filharmonični dvorani koncert znamenite italijanske violinistke Lije D'Albore. Ona je izvrstna virtuosinja, velika umetnica, o kateri piše nek kritik sledeče: Lijla D'Albore je že drugi koncertiral pri nas in zapustila najprijazni vtis. Takoj pri prvih tonih so zaznali, da imamo pred seboj izreden talent z vsemi umstvenimi in tehničnimi močmi, da jo moremo pristevati med najboljše mojstre. Njen ton je sočan, poln, a mehak. Tehnični težav ne pozna. Občinstvo je bilonavdušen. Ker so violinski koncerti redki, opozarjamo na jutrišnji večer v mali Filharmonični dvorani. Umetnico spremlja na klavirju g. H. Giesen. Vstopnice so v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Simfonični koncert.** Ljubljanske filharmonije v petek 9. t. m. v Unioni ima na sporedu Smetanovo simfonično pesnitev »Vilava« iz cikla »Moja domovina«. Poleg Čajkovskega, največjega predstavnika ruske glasbe, katerega V. simfonija bo izvajala, je Smetana najtipičnejši predstavnik češke glasbe, njen prebuditelj. »Vilava« je biser glasbene literature, polna čudovitih melodi, močnih čustev in narodnega znanja. Koncert bo dirigiral znameniti hrvaški skladatelj in dirigent g. Baranović. Prodaja vstopnic v naprej je pri blagajni kino Uniona.

LEPO DARILO za dijaka ali vojaka:

smo izpopolnili s 1 šivalnim priborom z ogledalom in poleg dobite še:

- 1 kom toaletne mila;
- 1 aparat za britje;
- 1 čopica za britje;
- 10 britvic;
- 1 milo za britje;
- 1 zobno ščetko;
- 1 zobno pasto;
- 1 steklenico kolonske vode

vse to za Din 30.— ako želite, da Vam pošljemo po pošti vplačate gornji znesek plus din 4.— za priporočilno na ček, rač. 13285 ali v znakmah na naslov:

Foto Tourist — Lojze Šmuc,
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 8.

u— **Bohemijski večer na pušni terek pri Mikliču** bo pri pogrnjenih mizah z izbiro našim peštrm sporedom. Nastopili bodo naši najbolj priljubljeni pevci in igralci. V poturiji »Živel valček«, ki je komponiran prav za ta večer, nastopijo Ribičeva, Spanova, Banovec, Drenovec, Dolničar in Lupša, ki bodo primerno kostimirani izvajali pod vodstvom kapelnika g. Neffata ta najnovejši šlager. Točila se bodo dobra vina po solidnih cenah, iz lastnega bufeta pa bomo nudili vse mogoče priboljške tako tudi pristno rusko vodko. Vstopnice so v prodaji pri dnevni blagajni v operi.

Šaljivi predmeti

NOVOSTI I. 1940.

v veliki izbiri v drogeriji K.A.N.C.,
Ljubljana, Zidovska 1.
Novi ilustrirani cenik dobite brezplačno.

u— **Vojnim dobrovoljcem.** Občni zbor Sreske organizacije vojnih dobrovoljcev v Ljubljani bo v nedeljo 11. t. m. ob 10. dopoldne v sejni dvorani Zduženja jugoslovanskih inženjerov in artileristov, ljubljanske sekcije, v Kazini, Kongresni trg 1/I. Na prednji večer 10. t. m. ob pol 21. bo članski sestanek v restavraciji Strukljevega hotela, Dalmatinova ulica. Pozivajo se vojni dobrovoljci, člani organizacije, da se polnoštevilno udeležijo sestanka in zboru.

u— **Namesto cvetja na krsto** blagopokojnemu prijatelju dr. Pavlu Grosju sta darovala Otnar in Mara Kette 100 din Društvu slepih.

u— **Ceniknim damam** se priporoča modni krojaški salon Jerneje Maršič, Tyrseva 51. Izdelava prvotna. Cene zmernne. (—)

u— **Članstvo Jugoslovenskega touring kluba,** podružnica Ljubljana opozarjamo, da bo V. redni letni občni zbor jutri, dne 5. t. m. v dvorani Slamičeve restavracije ob pol 20. uri.

u— **Društvo stanovanjkih najmnikov** vabi vse stanovanjske najemnike in podnajemnike, da priprave čimprej svoj pristop k društvu, odnosno blagajniku, ki je strankam na razpolago vsak delavni dan med 10. in 12. uro dopoldne v pisarni društva upokojencev, Ljubljana, Wolfova ulica št. 10/II. Članarina znaša na leto 12 din, tedaj do konca tega leta 11 din. Vstopnine ni. Članarina se plačuje v naprej. Tajnik uraduje zaenkrat v Celjski ulici št. 19, Bežigrad, za artilerijsko vojašnico, razen sobote, nedelj in praznikov vsak delavni dan, pričenši z dnem 7. t. m. od 14 do 16 ure ter se naj člani društva v vseh zadevah, razen blagajniških, obrnejo na tajnika. Občnem se opozarja, da se pri osebnih prošnjah strank za kakršnokoli zadevo izkaže vsakdo s potrdilom o vplačani članarini, ker se v nasprotnem slučaju ne bo delalo za stranke — nečlani. Prehvalna sja bo za ves odbor z nametniki vred v netek 9. t. m. ob 18 v Wolfovi ulici št. 10/II, ter se prosti polnoštevilna udeležba.

u— **Huda nesreča železnice d-lavca.** Včeraj popoldne so bili mestni reševalci nujno klicani na železniško progo onkraj gorenskega kolodvora, kjer se je pripetila huda nesreča. Na progi za tramvajsko ramižo je na nepojasnjen način zašel pod lokomotivo popoldanske gorenskega vlak. Frich, po rodu z Brega pri Celju, zaposlen kot delavec v signalni delavnici glavnega kolodvora. Lokomotiva je nesrečnega delavca odbila in vrgla po nasipu, kjer je obležal z odtrgano levico in hudimi notranjimi poškodbami. Nezvestnega so reševalci pripeljali na kirurški oddelk. Kako je do nesreče prišlo, doslej še niso mogli ugotoviti. Fridhovo življenje visi na nitki.

u— **Cigava je denarnica?** V Zvezdi v parku se je našla v soboto popoldne 3. t. m. denarnica z manjšim zneskom, molkom in listkom z vprašanjem: Kaj je rekel kralj Zogu prvo poročeno noč? Lastnik dobi denarnico pri upravi »Jutra«.

u— **Pečnemu društvu za gluho mlado** je daroval učiteljski zbor ljubljanske gluhošolnice v počastitev spomni na blagopokojnega društvenega predsednika g. dr. Ottona Papca in na mesto venca na krsto g. Jakoba Ležarja 210 din. Priročna hvala!

Iz Celja

u— **Učni uspeh na celjski gimnaziji.** Na drž. realni gimnaziji s klasičnimi vzporednicami v Celju je bilo ob koncu prvega tečaja 1306 učencev, med temi 428 učenk. Učni uspeh je zadovoljiv. Na zavodu, ki šteje 31 oddelkov, od katerih ima 14 popolnanski pouk, je izdelalo 963 učencev (med temi 319 učenk) ali 66,8% učencev in učenk, padlo je iz enega predmeta 225 (67 učenk) ali 17,24%, iz dveh predmetov 122 (30 učenk) ali 9,34% in iz 3 ali več predmetov 32 (9 učenk) ali 7,04%. Zaradi bolezni so ostali neocenjeni 4 učenci ali 0,3%. Zaradi zelo slabega uspeha je bilo odstranjenih 5 učencev. V I. in II. razredu je na zavodu po ena klasična vzporednica.

FINO ČAJNO PECIVO IN BONBONI!
BONBONIERA RUFF — Prešernova 1.

u— **Umrla je v terek v Zagradu pri Celju** 83letna preužitkarica Frančiška Dobrotinska. V mestnem zavetišču v Medlogu je umrla v sredo 75letna mestna reva Helena Šopova, včeraj pa 75letna mestna reva Marija Šolnova. V celjski bolnišnici je umrl v terek 39letni občinski revež Ivan Golničar iz Družmirja.

Odvetnik dr. JAKOB HODŽA je preselil svojo pisarno iz Vodnikove ulice v Gospoško ulico 30. (—)

u— **Brezposelnost narašča.** Pri celjski borzi dela je bilo 1. t. m. v evidenci 849 brezposelnih (704 moški in 145 žensk) nasproti 736 (598 moških in 138 ženskam) dne 20. januarja.

u— **Umrl je na svečnico v Medlogu pri Celju** 80letni posestnik Maks Lipovšek. Istega dne je umrla v celjski bolnišnici 80letna Helena Velerjeva s Studenca pri Veliki Pirešici.

u— **Obupanka na železniški progi.** Ko je vozil savnjski vlak, ki prhaja ob 13.30 v Celje, v nedeljo mimo Pesjega pri Velenju, je tik pred vlakom skočila na progo 21letna Gabrijela Deberskova iz Pesjega. Lokomotiva je Deberskovo odbila pri čemer ji je močno poškodovala glavo in hrbet ter ji zlomila desno nogo. Deberskovo so prepeljali z vlakom v Celje, s celjske postaje pa v bolnišnico. Njeno stanje ni nevarno. Vzrok obupnega dejanja ni znano.

u— **Dve nesreči.** Ko se je 15letni čimnar Avgust Jančin v Gruškovcu pri Humu ob Soti igral pred dnevi s samokresom, se je samokres sprožil, pri čemer je zadela krogla Jančina v levo roko. Na svečnico je padel 16 letni krojaški vajenec Slavko Leskovec v Trbovljah tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. Oba ponesrečenca so oddali v celjsko bolnišnico.

u— **Dve žrtvi napadalec.** V ponedeljek sta dva moška napadla 26letnega kočarjevega sina Ignaca Kranjca iz Kačjega do la pri Sv. Petru na Medvedovem selu ter ga z udarci z ročico močno poškodovala po glavi in levem ramenu. V nedeljo so neznan moški na Ljubčini blizu Roparove gostilne napadli 26letnega delavca Ignaca Karmuzla iz Ogoreca pri St. Juriju ob juž. žel. in ga poškodovali po glavi. Oba poškodovanca so oddali v celjsko bolnišnico.

u— **Tatniški posil.** Ko je natakarka Marija K. v Gaberju pri Celju v terek opolnoči zaprla gostilno, je nesla leseno skledico, v kateri je bil drobiž, na njem pa 19 bankovcev po 100 din. Iz gostilne po stopnicah v svojo sobo. Na stopnicah ni prižgala luči in tudi v posteljo je legla v temi. Zjutraj pa je opazila, da je bila izgubila v temi na stopnicah vseh 19 bankovcev po 100 din. Zjutraj je šel prvi po stopnicah Alojz G. iz Gaberja. Njega so osumili, da je bankovce našel in si jih prilaštil. Izročili so ga sodišču, ki bo gotovo kmalu ugotovilo, ali je sum utemeljen. Lani 30. septembra je neznanec ukradel Francu Smuku iz Kresnik pri Teharju iz večje neke gostilne na Bregu pri Celju žensko kolo. Polica je sedaj ugotovila, da je to kolo kupila Terezija P. v Gaberju od nekega moškega za 150 din, ne da bi bila vedela, da je bilo kolo ukradeno. Kolo so vrnili pravemu lastniku, za storilec pa še polvedujejo.

Iz Maribora

u— **Dar naših umetnikov Sopolškemu** baninskemu domu. Naše sokolstvo si zelo prizadeva, da bi napravilo Sokolski planinski dom na Pohorju čim prikupejši za obiskovalce. Za to prizadevanje so pokazali naši mariborski umetniki pohvalno naklonjenost. Darovali so vrsto svojih slik, ki so lepo razvisele predvsem v jedilnici doma. Od darovanih slik na jemenimo slike »Studenti pri Mariboru« (olje) in »Motiv s Koruče« (gvaš) prof. Mušiča, »Most v Vipavi« (olje) prof. Karla Jiraka, »Iz okolice Maribora« (pastel) prof. Ivana Koca, »Motiv iz celjskega parka« (olje) prof. Alberta Sirkca, »Motiv iz Prekmurja« (olje) akad. slikarja Maksa Kavčiča in sliko »Jalovec« (olje) br. Zlatka Zeila. Lepa gesta domačih umetnikov je zbudila v javnosti vsestransko priznanje.

ADVOKAT

dr. Stojan PRETNAR

SE JE PRESELIL IZ CANKARJEVE UL. 6 V SODNO ULICO 3/I. — Telefon št. 27-65 (Palača zavarovalnice »Drava«) — Maribor

u— **Prvi slovenski izrazi za smučarske** like. Te dni so imeli Sokoli iz Smučarskega Dravi po bližnjih strminah svoje smučarske tekme. Pokazalo se je, da je najboljše smučar sešinske sokolske družine br. Jože König. Naraščajski pravak pa je br. Stanko Juršič. Zanimivo pri tem je, da so uveljavili sešinski Sokoli za označbo posameznih smučarskih likov domače izraze. »Telemark« so preimenovali v »Pohorac«. »Kristjanjo« pa v »Bloke«.

SLANIKOVA FOJEDINA

bo v sredo 7. II. ob 20. uri. — Od 8. zjutraj do 18. ure

KULINARSKA RAZSTAVA. Pustni terek DOMAČA VESELIJA. Razna razvedrila. Zmerne cene. Hotel, kavarna in restavracija »ORELA« — Maribor.

u— **566.070 dinarjev** je dosegel protituberkulozni dinar v preteklem mesecu, ki je namenjen zgradnji oz. nakupu zavetišča bolnim bolnikom v Mariboru.

u— **Pisarna notarja dr. GROBEINIK** v Mariboru je sedaj v novi zgradbi »DRAVA« v Sodni ulici. (—)

u— **Luka Orešnik** se je odpeljal v Beograd. Poročali smo o prihodu Slovenca

Franja Kendova †

Danes bodo v Kamniku pokopali go. Franjo Kendovo, dolgoletno ugledno restavratorko. Kdor je bil kdaj v Kamniku, vsaj po imenu pozna Kendovo restavracijo z izvrstno kuhinjo, ki jo je dolga leta vodila gospa Kendova s pravim razumevanjem. Pokojna gospa je lani 2. decembra praznovala 77-letnico. Lastnik restavracije g. Josip Kenda, s katerim sta živela 50 let v

vzornem zakonu, je umrl leta 1930. Za njo žalujejo sin g. Milan, ki je bančni uradnik v Ljubljani, hčere Ela, učiteljica v Kasanku, Tončka, ki je poročena z bivšim kamniškim županom g. Kratnarjem, in Marija, vdova po višjem sodnem svetniku Regaliju v Ljubljani. Sin Stane je umrl leta 1931. v Mariboru. Pokojna gospa Kendova je bila kljub visoki starosti v svojem delu nemurno in vse do zadnjega vzgled pridne in dobre gospodinje. Njena slika je iz prejšnjih let.

Luke Orešnik v Maribor. Orešnik je bil skupno s svojo mlado ženo in tremi otroci pobegnil pred grozotami finske vojne in se nastanil v tukajšnjem hotelu Meranu. Iskal je primerne nastanitve pri tukajšnjih podjetjih, a ni dobil. Orešnik, ki je imel v Helsinkih lepo podjetje, je bil izpuščen mehanik. Dobil ni primerne zaposlitve v tej stroki, četudi je v Mariboru več ko 1700 tujcev, ki imajo dobro plačane slube. Nazadnje je moral dati svoj ožji domovinski slovo in se je s svojim avtomobilom odpeljal naprej v Beograd, kjer upa, da si bo ponovno ustvaril pogoje za obstanek.

u— **Bibelforšerje** smejo spet delovati. Svoječas smo poročali, da je oblastvo preprečilo delovanje raziskovalcev svetega pisma, ki so v Mariboru in okolici znani pod vzdevkom »bibelforšerje« in ki so bili organizirani v posebnem društvu raziskovalcev svetega pisma »Svetilnik« s sedežem v Mariboru. Društveni odbor se je pomeje pritožil na ministrstvo za notranje zadeve, ki pa je razpust potrdilo. Zadeva je prišla pred državni svet, ki je s svojo razsodbo razveljavil razpustitveni odlok in spet dovolil raziskovalcem svetega pisma delovanje.

u— **Do smrti zaboden.** V Ložanah štev. 4 pri Sv. Marjeti ob Pesnici je hlapec Janez Slamič v hlevu svojega gospodarja Vinka Grahornika do smrti zabodel Filipa Cepa, ki je bil pri priči mrtev. Včeraj pop. so Cepovo truplo obducirali, nakar so ga prenesli v šmarješko mrtvašnico. Šmarješki orožniki so pričeli s preiskavo.

u— **Noč na Volgi!** Pesmi, balet, ples. Pustna senca 6. februarja Narodni dom. (—)

u— **Petek slab začetek.** Resničnost tega narodnega rekla so doživeli tudi izdajatelji novega mariborskega mesečnika »Mariborski upokojenec«. Prva številka je izšla v petek, pa je bila zaplenjena.

Iz Škofje Loke

u— **Polodnevno združenje rezervnih** oficirjev v Škofji Loki se ustanavlja. Informativni sestanek je bil te dni v restavraciji pri Kroni in je bila udeležba prav lepa. Sestanek je vodil major g. Matovič. Vudic in opisal organizacije. Organizirani člani imajo med drugim ugodnost šestkratne polovične voznine po železnici na leto. Konstituiral se je pripravljalni odbor, ki so v njem g. dr. Jože Pokorn, Pleštnjak Ivo in Plantarč Stojan.

Iz Krškega

u— **Namesto venca na grob g. Vinka** Bona je daroval bivši narodni poslanec g. inž. Franc Zupančič, industrijec v Ljubljani, 200 din Sokolu v Krškem. Iskrena hvala!

Iz Dolenjskih Toplic

u— **Smrt zaradi kapi.** Nedavno popoldne je g. Pavla Henigmanova nesla k silvilji blago za obleko. Ko se je vrnila domov, je zlezla na peč da bi se malo pogrela, kjer je bil tudi njen sin ki je bolehen. Kmalu nato je prišel v hišo snaha, češ da so se v dimniku vnele saje. Ta vest ji je vzemirala. Sja je s snom gasil ogenj. Pri tem delu ji je postalo slabo zato se je vrnila spet na peč. Popla je nekaj vode in mleka a ker slabost ni odnehala, se je vleгла na posteljo. Kmalu nato je prišla snaha v sobo in našla tačo še mrtvo. Poklicani zdravnik je mogel ugotoviti le smrt za srčno kapjo. Ranjka je zastavila več otrok, izmed teh dva še nista preskrbljena. Mož ji je že pred več leti šel v Argentino za zaslužkom. Spčetka je še pošiljal domov denar zdi pa že več let ni o njem ne duha ne sluha. Ranjki bodi ohranjen blag spomin!

u— **Najemnica tukajšnjega zdravilišča** gđ. Ana Sitarjeva je prevzela restavracijo banovinskega zdravilišča v Dobrni. Tako bodo Doli Toplice dobile spet novega najemnika ali pa bo obdržala Kmečka posojilnica zdravilišče spet v svoji oskrbi. V interesu zdravilišča je bilo, da bi se banka uprava naposled odločila in odkupila edino dolenjsko zdravilišče. Banska uprava bi ga lahko dvignila na tisto višino, kakršno to odlično zdravilišče zasluži.

★

u— **BERIČEVO.** Danes bo pri nas svetovrstna prireditev, za katero je veliko zanimanje. Društvo kmetijskih fantov in deklet bo priredilo vaško zabavo s kmetosko večerjo, ki naj prikaže v vsej pestrosti utrjene običaje na naši vasi. Začetek bo ob 15. Ves čas bo sodeloval godbeni trio iz Beričevega, zmeraj na nastopajo razne skupine in domača kuharica, ki za enkrat še noče izdati načrta kmetoske večerje. Vsi postniki so lahko prepičani, da bodo na prireditvi presenečeni! Vstopnine ni! Vaška zabava s plesom bo v Kmetiskem domu v Beričevu! Vljudno vabljeni!

Naša poročila po polnoči:

Solidarnost in sodelovanje Podunavja in Balkana

Pomemben govor rumunskega zunanjega ministra

Beograd, 3. febr. a. Dosedanji predsednik sveta balkanske zveze, rumunski zunanji minister Gafencu je imel na nocojšnji večerji govor, v katerem je med drugim dejal:

Gospod minister, ekselence, gospe in gospodje! Zahvaljujem se vam iz vsega srca, moji eminentni tovariši, za vaše tako tople besede in za vaš tako bratški sprejem.

Vaša vlada, vaša prestolnica in vaš narod so nas obsuli, odkar smo med vami, s toliko pozornostjo, s tako spontanimi, iskrenimi in pristranskimi simpatijami, da ne vem kako bi vam vsem izrazil našo veliko in globoko zahvalo.

Naš svet se je sestal na to redno zasedanje v izrednih časih in znamenju, v katerem smo mi vedno vodili razprave, v znamenju popolnega prijateljstva in zaupanja. To prijateljstvo, vedno budno in aktivno, prijateljstvo, ki ga izkušnje, skozi katere gremo, samo še razvijajo in poglobljajo, ustvarja med nami skupne misli in skupna čustva, krepi naše napisane obveznosti in jih presega v enaki meri, v kakršni se v tako hitrem razvoju dogodkov naši skupni interesi čedalje jasneje kažejo in očrtavajo.

Naš sporazum dobiva tako nekaj višji pomen: Mi predstavljamo področja, ki imajo svoje interese, svoje težnje in važne naloge, ki so mu pripadajo. Odtod vzajemni interesi, ki jim mi pripisujemo obrambo naših najvišjih dobrin: naših pravic do svobode, do edinstva in nacionalnega teritorija. Odtod tudi naše odločno miroljubno zadržanje, naše neodobranje kakršnegakoli napada in naša želja, da se izognemo na tem področju, tako često opustošenemu, novi krvavi preskusi.

Svoje želje po miru smo jasno potrdili širo mase tega našega področja od Črne gore do Jadrana, od vrhov Karpatov do najjužnejših krajev Grčije, in imamo pravico, da se nadejamo, da bo ta nevtiralnost, ki ne škoduje nikomur in ki služi splošnemu interesu, spoštovana prav tako lojalno, kakor je tudi mi sami spoštujemo.

Naša privrženost miru pa se ne omejuje samo na sebično ravnodušnost proti vsemu onemur, kar se dogaja okoli nas. Mi delimo strah tolikih evropskih držav v tem metezju, v katerem se med seboj bore veliki narodi, s katerimi nas vežejo tako globoka čustva in tako veliki interesi, in mi z bolestjo občutimo v tolikšni meri uničene vrednote, ki so na tej strani dovedene v nevarnost in morejo zadati udarec skupnemu dobru evropske civilizacije. Napori, ki jih mi razvijamo v našem delu sveta s ciljem tesnega sodelovanja med sosedmi, zagotavljajo vsakemu narodu, pogoje za svobodno nacionalno življenje, naj bi se razširili in izpopolnili in naj bi prispevali k ustvaritvi nove Evrope, pomirjene, organizirane in združene.

S pravico ste omenili, gospod minister, naše skupne želje, da vzpostavimo odnose zaupanja z Bolgarijo. Kaj naj bi še dodal

besedam predsednika bolgarske vlade, ki je poudaril svoje prepričanje, da obstoje načela in interesi balkanske skupnosti. Takšne besede približujejo dan miru in krepe v nas prepričanje, da morejo biti v razširjenem okviru sporazuma, kakršni je naš, vsi odnosi med sosedmi urejeni na prijateljski način.

Istotako ste aludirali, gospod minister, na naše odnose z Madžarsko. Podunavski mir se dotika balkanskega miru in vi s polnim razlogom smatrate, da je politika pomirljivosti in zblizaveva, ki je že združila štiri države na Balkanu, poklicana, da da še nove srečne rezultate. Zaradi tega niste nikdar prikrivali interesov, ki ga kažete za razvoj odnosov zaupanja z Madžarsko. Vi veste, da smo o tej stvari bili vedno popolnoma soglasni in tesno povezani.

Zavedujoč se pomena izgovorjene besede in resnosti sedanjih časov, se bom omejil na to, da izrazim svoje globoko prepričanje, da je za podunavsko vprašanje kakor tudi vprašanje Balkana možno najti v okviru kakšnega regionalnega sporazuma priprave formule, s katerimi se bodo med seboj pomirile rase, toliko krizane, ter približale prijateljsko sosedne države. To se mi zdi toliko prej mogoče, ker je skupna zgodovina teh narodov, ki so na njihovi poti obstajala čustva nasprotja, ustvarila istostasto med njimi mnogostevilne zveze, interese, solidarnost in simpatije ter jim podelila čedalje jasnejše skupne in solidarne dolžnosti.

Ali je potrebno dodati, da je naš sporazum, ki sledi samo svojim lastnim ciljem in ki se ne predaja nobenim tendencam, ki so mu tuje, v toliki meri pokazal, da ni naperjen proti nikomur in da se veseli vsakega znaka razumevanja, ki bi se mu pokazal. Zaradi tega visoko cenimo politično in moralno vrednost prijateljskega zadržanja Italije, ki gre na roko našim težnjam po miru, redu in varnosti, poudarjajoč tako važne interese, ki ji vežejo z nami.

Gospod minister, ekselence, gospe in gospodje! Ne bi želel končati teh svojih besedi, ne da bi omenil, da naše štiri države, odločene nadaljevati skupno svojo miroljubna prizadevanja, zvesto čuvajo spomin na svoje vojaške vrline. Naša preteklost, izpolnjena s trpljenjem, borbami in dejanji hrabrosti, naj nas pouči, da je treba biti hraber in močan, da bi se dosegli višji ideali, kakor tudi, da bi branilo dobro ali obdržalo sveta dediščina. Prizadevanja vsakega med nami v smeri priprave in razvijanja svojih sredstev za obrambo, služijo skupnim interesom našega sporazuma, istotako kot povečani prestiž našega sporazuma krepi mir in varnost vsakega od nas.

Dolžnost mi je bila, da sem omenil te resnice v želji, enaki vaši, da bi se modra politika pomirjenja kakor v notranjem tako tudi v zunanem pogledu naslanjala na junaške tradicije naroda, odločnost, hrabrost in moč.

Rusija in Japonska

Težkoče pri pregajanjih za ureditev raznih spornih vprašanj med obema državama

Moskva, 3. febr. j. (Havas). Trgovinska pogajanja med Japonsko in Sovjetsko Unijo se po zadrževanju obeh strank sicer normalno razvijajo, vendar je pa malo verjetno, da bi bila zaključena pred enim ali dvema mesecema. Strokovne komisije proučujejo sedaj sovjetski in japonski načrt bodoče pogodbe, ki bo sestavljena iz posameznih elementov, izbranih iz obeh predlogov.

Tuji politični opazovalci zatrjujejo, da je sovjetska vlada izjavila pripravljenost, da se hkrati s sklenitvijo trgovinske pogodbe urede tudi vsa druga vprašanja, ki vise med obema državama in med katerimi so bila nekatera delno že urejena. Nasprotno pa je Japonska zavzela za postopno urejevanje spornih vprašanj ter hoče dobiti od sovjetske vlade pristaneke, da se najprvo dokončno potegne vzhodna meja in sicer v celotni dolžini od Vladivostoka do Nomohana. Japonska je v tej zvezi predlagala osnove štirih mešanih

komisij, ki naj bi izvršile razmejitve ter uredile dodatne probleme, ki so s tem v zvezi.

Po mnenju tujih opazovalcev Sovjetska unija ne kaže resne volje do upoštevanja japonskih predlogov. V tej zvezi je zanimivo tudi sovjetsko stališče do japonske akcije na Kitajskem, ki se jasno odraža posebno v pisanju sovjetskega tiska, ki zelo na široko proslavlja vsak kitajski uspeh.

Francosko večerno vojno poročilo

Pariz, 3. febr. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je nocoj objavilo naslednje 306. vojno poročilo: V splošnem miren dan. V akciji je bilo topništvo ob Renu v severni Alzaciji.

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 4. ob 15.: Profesor Klepec. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Na prisojni strani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 5.: zaprt.

Torek, 6. ob 16.: Utopljena. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sreda, 7.: Profesor Klepec. Red A.

Četrtek, 8.: Praznik cvetočih češenj. Premierski abonma.

Petek, 9. ob 15.: Striček Vanja. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

»Profesor Klepec« je zgodba ljubljanskega meščanskega kroga. Osrednja oseba je profesor-idealist, ki živi v svojem abstraktnem svetu; v stiku z realnim pa zaide v hude stiske političnega in ljubljanskega značaja, dokler se vse ne razvzroja v srečnem koncu. Igrali bodo Gregorin, Cesar, Nablocka, Simčičeva, Sever in Levarjeva.

Moderni, v sodobnem duhu pisana veseliga nordijske pisateljice Helge Krogeve Na prisojni strani osvaja gledalca sicer miniaturnim, zato pa iz prav zanimivih psiholoških poteze zgrajenim dejanjem. Pisateljica odkriva na humoren način nprav nekoliko

Edinost in sloga!

Misel gospodarstvenika ob konferenci Balkanske zveze

Ugleden slovenski gospodarstvenik nam piše:

Vse evropske države so s ogromnim zanimanjem zasledovale potek razvoja ravnokar končane konferenci Balkanske zveze. Odločujočega pomena za to vojno bi bila njih enotnost in edinost. To ve vsekdo. Mnogo ljudi pa je pri nas, ki ne znajo ceniti duhovne strnjivosti naše države. Zato dovolite mi gospod urednik, da iznesem v tej stvari samo eno misel.

V sedanjem kritičnem času, je državi nujno potrebno nekaj, kar je nad vse važno, to je **edinost**! Naša država bo uspela, če bo v političnem, gospodarskem in kulturnem oziru enotna! Mala gospodarska območja, nekaka okrožja, ki bi jih vodili lokalni in osebni interesi, bi silila v nasprotjučo si smeri, namesto, da bi nas združevala. O tem naj razmislijo vsi, ki se v državi na katerem koli področju udeležujejo. Vzemimo si za vzgled Finsko! Tam živijo poleg Fincev tudi Švedi, razen kmetov imajo tudi delavce državne uradnike in nastavnice, obrtnike, trgovce in industrijalce, konservativce, meščane in socialne demokrate, tako kakor pri nas, in pa menda primera v zgodovini, da bi se bil kak mali narod tako uveljavil, kakor so se po zaslugi edinstva Finci. Na Finsko in v drugo slično smerenje države naj bi poslali naše študijske odprave s odprtimi očmi in odprtimi srci. Take države in narode posnemajmo na političnem, vojaškem,

gospodarskem, kulturnem in socialno-političnem polju. Potem bo Jugoslavija s svojo tako ugodno geografsko lego, s svojim bogastvom, v in na zemlji, ter s svojim dobrim narodom ena izmed najbogatšjih držav na svetu. Ta namica je imela združitev Srbov, Hrvatov in Slovencev v letu 1918. In — roko na srce — kateri jasno misleči ter posteno in pogumno delujoči Jugoslovani bi mogli sprico vseh dosedanjih izkušenj predlagati in želeči našemu narodu kaj pametnejšega in boljšega?

Da to dosežemo, pa je potrebna predvsem poštrevolnost za skupnost in državo! Kako je s to vrtilno pri nas? Ali smo tudi mi, privatniki in oblasti, kakor druge države vse pripravili za slučaj, ako se naenkrat znajdemo v vrtnicu dogodkov? Zdi se, da smo pri nas za ta slučaj še prav malo organizirani in pripravljeni ter premalo strjeni v duhu, mnogo premalo pripravljeni za to, kar naj nam očuva naše najvišje: **našo svobodo in neodvisnost**. Ako bomo ohranili svojo nevtiralnost, kar je naša največja želja, si bomo prihranili v primeri z drugimi državami ogromno žrtev in bremen. Vse kaže pa, da se izogibemo vojni vihrji samo v tem slučaju, ako bomo pravočasno organizirani in ako bomo znali pravočasno zbrati in žrtvovati vse svoje sile za obrambo domovine. Kdor bo pravočasno pripravljen, ga najbrže vihra ne bo zadela!

Občni zbor Sokola I na Taboru

Na kratko smo že poročali o glavni skupščini Sokola I v Ljubljani. Naknadno prinašamo še nekaj podrobnosti, saj je Sokol na Taboru ena največjih edinic ne le v slovenskem, temveč v vsem jugoslovenskem sokolstvu.

Glavna skupščina je bila letos v glavni dvorani sokolskega doma na Taboru, ker se je pričakoval zaradi znanih razmer večji obisk. In res je bil obisk rekorden. Prisotnih je bilo 408 bratov in sester. To visoko število je dokaz močnega razbivanja in zanimanja za rešitev stanja, ki je zavladalo v društvu po prenosu znanega spora iz župe v društvo.

Društveni starosta br. inž. Lado Bevc je otvoril glavno skupščino ter pozdravil zastopnika župe br. Slano in vse prisotno članstvo. Prva misel in beseda njegovemu poročilu so bile posvečene N. Vel. kralju Petru II. starejši svesta Sokola kraljevine Jugoslavije in njegovemu kraljevskemu domu. Izrazil je željo sokolskih pripadnikov, da bi Jugoslavija razvila vse narodne sile v naporih, da se očuva edinstvo naroda in države na znotraj in zunaj in da bo tako okrepjena zastavila vse sredstva v obrambo nedotakljivih državnih in nacionalnih meja. V svojem govoru je dalje poudaril, da je sokolstvo nosilec ideje skupnosti vseh Slovanov. Sokolstvo se opira na prirodne pravice in je zato nepremagljivo. Zaključil je ta del govora s vzklikom: Naj živi slovenska misel! Naj živi sokolska misel!

V nadaljnjem poročilu se je starosta spominjal dobe umirlih bratov in sester. Nato se je dotaknil načelnega vprašanja glede na razdvojenost, ki je nastala v društvu z ugotovitvijo, da je upravi poverjeno vodstvo vsega društvenega dela. Ona odgovarja za neuspeh, zato brez njenega soglasja ne more v društvu delovati noben organ. V kratkih obitih je poročal o razvoju in rešitvi spora. Podlaga uspešnemu sokolskemu delu je prostovoljna disciplina, ki jo objubi vsak pripadnik pri vstopu v sokolsko organizacijo. To ne ne znači, da je ta disciplina na vsakokratno odpoved. Kdor jo odpove, de facto ni več pripadnik sokolske organizacije. Kdor je voljan, da se podredi društvu in red in prostovoljni sokolski disciplini, so mu vrata na Taboru vedno na stečaj odpora.

Svoj govor je zaključil br. starosta s pozdrvom, da gojimo v tem sokolskem Taboru, ki je bil zgrajen v ljubezni in žrtvah bratstvo in svobodo. Naj bo Tabor živ vir večne mladega življenja, studenec lepote in vrline za ves naš narod.

Sledilo je poročilo tajnika br. Ertina Bežka, ki je poročal, da je tako tekočevod kakor delo odsekov bilo vzpostavljeno in da ni odpadla nobena redna privreditev razen javnega nastopa. Sledilo so nato še poročila raznih odsekov. Društvena zoba je bila redno pri delu. Luskovno gledališče je doseglo lepe uspehe. Za javno društveno knjižnico so predvideli novi prostori. Mladinski in socialni odsek sta v okviru svojih denarnih sredstev pomazala uveljavljati svoje socialno delo.

Načelnik br. Tone Gorjanc in načelnica s. Anuška Jugova sta podrobno poročala o stanju in delu v tekočevod. Načelnik je poleg tega podal še poročilo zdravniškega odseka. Računovodja br. Ivan Loez je podal obračun za preteklo in proračun za bodoče leto.

Po izbranih poročilih vseh funkcionarjev je v imenu revizijskega odbora br. Pavle Pestotnik predlagal razrešnico upravi izjemno nekaterih izločenih bratov, ki po prenehanju svojih funkcij še niso v redu izročili svojih poslov.

K razpravi o poročilih se je javilo več govornikov, ki so poskušali braniti stališče opozicije. Vzpričo izbrane odgovora br. staroste o predmetnem sporu so se bratje branili morali ukloniti ogromni večini, ki je glasovala za razrešnico upravi ohraniti predlog nadzornega odbora, da se funkcionarjem blivšega vadičljivega zbora se ne da razrešnica.

Predsednik kandidacijskega odbora br. Pestotnik je predložil kandidatsko listo za novo upravo s starostom br. inž. Bevcem na čelu. Druge kandidacijske liste ni bilo in je bila edina lista s ogromno večino sorojca.

Skupščina se je končala ob pol 1. ponoči. Potek in številni obiski sta pokazala smisel za red in sokolsko disciplino v vrstah članstva ter sta obenem jamstvo, da se bo Sokol I sedaj po prestani notranji krizi s pet po svojem delu uvrstil prav med prva sokolska društva v državi.

V novi upravi Sokola I na Taboru so poleg drugih naslednji bratje in sestre: starosta inž. Lado Bevc, namestnik dr. Josip Kunc, Fran Vrečer in Mirko Urbas; načelnik Tone Gorjanc, načelnica Anuška Jugova, namestnik Janko Sket, Rudolf Ryška in Stane Pirn, namestnica Milena Vrhovca, Marta Podpceva in Ivanka Vrhovca; prosvetar dr. Svetozar Ilešič, namestnik inž. Fran Svetina, tajnik Ertin Bežek, namestnik Stane Flegar.

V nadzornem odboru so dr. Pavle Pestotnik, Fran Majcen, Fran Kamensek, Albin Smrkolj, Zane Miklavc in Stipe namestniki. V razsodišču so dr. Andrej Kuhar, Fran Majcen, Rudolf Ryška, Franjo Jereb in Jože Jazbec ter pet namestnikov. Člani uprave so poleg staroste, načelnika, načelnice in njihovih namestnikov Fran Rebec, Ivan Erbecnik, Lado Sedel, Ivan Loez, Rajko Turk, dr. Fran Milina, Franko Kraljevič, Avgust Volk in Anton Pavlič ter 11 namestnikov. Praporščak je ostal Edo Ropčič.

Marinetti hudo zbolel

Rim, 3. februarja. AA. Znan futuristični pesnik Marinetti je težko zbolel ter se nahaja v neki kliniki v Rimu.

Potres v Grčiji

Atene, 3. februarja. AA. Potres, ki je bil te dni v Ekatariini, je napravil precejšnjo materialno škodo. Podrto se je čez 20 poslopij, okoli 150 pa jih je bilo hudo poškodovanih. Človeških žrtev ni bilo.

Kaj je s povišanjem uradniških prejemkov

Beograjska »Politika« objavlja sledeče informacije o povečanju uradniških prejemkov:

»V ministrstvu financ je bil že pred enim mesecem izdelan predlog za povečanje uradniških plač. O načrtu je razpravljali ožji ministrski komite, ki je izvršil nekatere spremembe. Nato so projekt izročili strokovnjakom, da ga spravijo v sklad s splošnim finančnim stanjem države.

Za povečanje prejemkov pridejo po tem načrtu v poštev dnevničarji, služitelji, zvaniki, pripravniki in uradniki od 10. do 5 skupine. Povečana bo draginjska in rodbinska doklada. Ali bodo tudi žene dobile rodbinsko doklado, še ni sigurno. Povečanje draginjskih dokladov bo znašalo največ 20 odstotkov. Toliko bodo dobili nameščenci do vključno 10. uradniške skupine. Pri ostalih uradniških skupinah pada ta odstotek in znaša pri 5. skupini že 5 odstotkov. Koliko bo znašalo povečanje rodbinske doklade, se še ne da reči, vsekakor pa ne bo manjše nego 50 din mesečno.

Istčasno s povečanjem prejemkov aktivnega nameščenstva se misli tudi na pove-

čanje prejemkov državnih upokojencev. Pri tej priliki naj bi se popravila krivica tako zvanim staroupokojencem. Vsekakor bo položaj teh staroupokojencev znatno popravljen in verjetno izenačen s ostalimi upokojenci.

Povišanje uradniških prejemkov je vezano z uredbo o kontroli cen in bo izvršeno šele, čim se bo ta uredba izdala. Poudarja se namreč, da se mora poprej izvršiti še analiza in ugotovitev stvarne podražitve življenja, tako da bodo lahko prejemki povišani na osnovi ugotovljenega razmerja med draginjo in uradniškimi prejemki.

Udruženje državnih upokojencev v Splitu se je obrnilo med drugimi tudi na dr. Mačka s spomenico, v katero so razložene zahteve upokojenih državnih nameščenцев glede ureditve njihovega materialnega položaja. Sedaj je prejel Udruženje odgovor iz kabineta podpredsednika vlade dr. Mačka, v katerem je rečeno, da je po obvestilu ministra financ uredba o ureditvi prejemkov državnih upokojencev že izdelana in da bo stopila s 1. aprilom v veljavo.

SPORT

Slalom v snegu in megli

Pri večerajšnjem mladinskem slalomu v Planici je med 52 tekmovalci zmagal Ilirijan Tine Mulej

Rateče, 3. februarja. Drugi dan mladinskega državnega prvenstva v anučenju je še bolj kot prvi dokazal, da vse bolj sili v osredje nova generacija, ki je nestrpna čaka, da se vrne med vrste renomiranih tekmovalcev. Kakor je včeraj nebo naklonilo najmlajšim tekmovalcem obilje toplih sončnih žarkov, tako jih je danes v obilju zasulo s snegom in zatrpalo s meglo. Skratka, vreme je bilo za tekovanje v slalomu vse prej kakor ugodno ali prijetno.

Starostne meje so za današnje tekmo podrli. Vsi so bili ena sama velika družina brez razlike v letih. Proga je bila zakoličena na plazu za 40 m skakalnice, kjer obratuje prva vzpenjača na snegu v naši državi, ki je baš danes v polni meri dokazala svoj ogromni pomen. Proga je merila 380 m, višinske razlike je imela 90 m, pri tem pa vse značilne lastnosti slaloma s Seelos-figuro, vertikalo itd., je malo krajša je bila. Med tekmo je vladala precej gosta megla, ki je ovirala pregled proge, ne samo na škodo gledalcem, ampak tudi maršalteremu mlademu tekmovalcu.

Med prijavljeni iz 12 klubov smo šteli nekatera že znana in skoraj že slavna imena. Tako je bil med njimi Jeseničan Mrak, ki je prišel pravkar iz tečaja v Italijo, dalje njegov rojak Miceli, zmagovalec iz Bohinja, popularni Mulej Tineček in še drugi. Posebno pozornost je vzbudila močna ekipa Celanov, pa tudi Kranjčani in Tržičani so se poleg Jeseničanov vidno uveljavili. Domačin Mulej je bolj skrbel za število in za hitrost, ki ga

je dobil v Tinečku Muleju s najboljšim časom dneva v drugi vožnji. Od 57 prijavljenih jih je prvi startalo 52, v drugi tekmi pa so teknovali v obratnem vrstnem redu vsi, ki niso izstopili ali bili diskvalificirani. Tako je tekovanje trajalo do belih dve uri in skoraj prav toliko časa je bilo treba, da je sodniški šbor izračunal podrobne rezultate, ki so naslednji:

1. Mulej Tine (Ilirija) 1:42.4, 2. Miceli (Gorenjec) 1:45.15, 3. Knop (SPD Celje) 1:50.3, 4. Dvojak (SPD Celje) 1:50.35, 5. Vister (Bratstvo) 1:50.6, 6. Špec (Gorenjec) 1:52.95, 7. Stare Marjan (Gorenjec) 1:53.45, 8. Aman (Tržič) 1:53.7, 9. Mrak (Skala) 1:56.15, 10. Bukvič (Skala) 2:03.7.

Najboljši čas dneva je imel Mulej s 48.2, potem Stare s 59.14 in kot tretji Knop s 59.95.

Po večerajšnjem teku je stanje točk za pokal »Politike«, ki je razpisal na najbolj uspešni klub naslednje: 1. Ilirija 1629.83, 2. Dvoje-Mojstrana 592.92, 3. Bohinj 452.68, 4. Bratstvo 410.03, 5. SmK Ljubljana 80 točk.

Tekovanje se bo končalo jutri s veliko revijo akokov. Sneg, ki je danes vse dan močno naletal, povzroča prireditev velike skrbi. Skakalnice so bile že pripravljene, zdaj pa jih bo treba prirediti znova. Zanimanje občinstva je bilo danes že precej večje kakor za včerajšnje teke, še več obiska pa pričakujemo za jutri, ko bo vrhunec teh mladinskih prireditev tako po številu kakor tudi po kakovosti.

Dve skakalni tekmi

V Kamniku

Veliko pozornost je vzbudila v Kamniku vest, da bodo danes po dolgih letih spet enkrat skakalne tekme. SK Kamnik se je nedavno reorganiziral, sklenil račune na preteklost in povezal vse kamniško sportno javnost k novemu delu za napredek sporta v Kamniku. Prijatelji in podporniki sporta so takoj priložili klubu praktična darila za velike skakalne tekme, ki se bodo priče na znani kamniški skakalnici pod Zaprčami. Skakalnice so letos krasno uredili, tako da je do popolnosti pripravljena za najdaljše skoke. Rekord na njej ima s 43 metri naš znani sportnik Franc Palme, ki ga je postavil ob otvoritvi leta 1932.

V Kamniku je v času premora dorasla nova darda sportnikov, ki bo kmalu uspešno posegla v konkurenco, SK Kamnik bo danes postavil za tekme sedmorico dobrih mladih moči, med katerimi so se a. pr. brata Janežič in širca uveljavili na skakalnih tekmah na Gorenjskem. Senzacija pa je vzbudil pojav najmlajšega kamniškega skakalca 13 letnega Ernesta Šunkarja. Z navadnimi smučmi, ki jih je napravil doma, je korajžno skočil nad 30 m in prekosil vse ostale kamniške tekmovalce. Z novimi smučkami, ki so mu jih darovali, je nato mladi tekmovalci skočil 33.5 m in s tem postal kamniški rekordir in prvak kluba.

Za današnje tekme je poklonil kamniški župan pokal za zmagovalca, drugi sportni prijatelji pa praktična darila. Kljub deževni rosi bo kamniška skakalnica dobro pripravljena za tekme. Iz Ljubljane pride 12 tekmovalcev.

V Mariboru

Danes ob 14. bodo na betnaski skakalnici velike skakalne tekme. Razen domačih bodo šli na start tudi Gorenjci in še nekateri skakalci. Fridge pogledat tudi vi!

Občni zbor »Save«

Na Svecnico je bil pri »Amerikancu« 15. redni letni občni zbor koledarskega društva Save ob prav lepi udeležbi. Zborovanje je vodil predsednik Batelj, ki je v svojem otvoritvenem govoru pozdravil številne članstvo, predvsem pa mnoge oficijelne zastopnike koledarskih organizacij. Spomnil se je tudi lani umrlih članov, ustanovnega člana Besednika in odbornikov Dolence in Milavca, katerih spomin so zborovalci počastili s vzklikom slava.

Iz tajniškega poročila je bilo razvidno, da je klub pripravil velike cestne dirke za 8. oktobra 1939, ki pa jih je moral nasaditi zaradi izrednih časov prelaziti na poznejši termin. Finančno stanje društva je zadovoljivo. Po sprejeti razrešnici so bili v novi odbor izvoljeni:

Predsednik: Batelj Franc, podpredsednik: Rozina Ivan, tajnik: Gregorčič Adolf, blaginjak: Lazar Ferdo, odborniki: Kristan Franc, Šlamič Milko, Schoss Karel, Cuiot Karel, revizorji: Kriznar Ivan, Štular Franc. V razsodišče so bili izbrani: Ahnčič Luka, Jereb Rudi, Starič Franc, Kalo Jakob, Čotar Anton, Južnič Karel.

Po končanem zborovanju so spregovorili nekateri izmed prisotnih gostov, med

njimi tudi predsednik Slovenske koledarske zveze podpoikovnik v p. Jaklič, ki so vsi želeli društvu čim lepše uspehe v bodoče.

Smučarske tekme na Rakeku

Na praznik je izvedel SK Javornik na Rakeku medklubski smučski tek za seniore in juniorje na 12 km, ki je štel hkrati tudi za letošnje klubovo prvenstvo. Ob precejšnjem zanimanju občinstva se je zbralo na startu 20 tekmovalcev, ki so dali naslednje rezultate: 1. Dvojak Janes (Ljubljana) 58:57; 2. Završek Ludvik (Rakek) 1:01:17; 3. Mlakar Janes (Rakek) 1:06:27 itd. Klubov seniorski prvak je Zuccatto Vinko, juniorski pa Mlakar Janes. Tehnično vodstvo je bilo v izklučnih rokah Jožeta Hladnika, sav. sm. učitelja.

Iz propagandnih razlogov je pozval prireditelj k udeležbi vse notranjska društva, ki pa se vabilu šal niso odzvali. Zato je toliko bolj pohvalno omeniti pozornost Sm. kluba »Ljubljana«.

Danes popoldne priredi »Javornik« mladinske tekme, katerih zaradi slabih snežnih prilik ni mogel izvesti v okviru klubskega dne. Želeli je, da bi bila vsajena prizadevanja aglinih sportnih delavcev na Rakeku nagrada s čim lepšimi uspehi.

Tekma BSK—Gradjanski spet odročena. Zaradi slabega vremena, dežja in poldneva je bila zopet odročena tekma med Gradjanskim in BSK, ki bi morala biti danes v Zagrebu za pokal predsednika vlade.

Rokoborska zmagala Zagreba nad Mariborom. Snoci je bilo medmestno tekovanje v rokobori med reprezentancama Zagreba in Maribora. Za prireditve je vladalo precejšnje zanimanje. Zagrebčani so zmagali s tesnim rezultatom 4:3. Mariborčani so imeli najboljšega tekmovalca v Ivanču.

Poročilo o skakalni tekmi v Liscach pri Celju so se vrtnile pri telefonskem prenosu nekatere napake. Prvenstvo MZSP si je priboril Franci (ne Josip) Cop iz Maribora. Marguč je skočil 27.5 in 24.5 m, Gradjanski 27 in 28 m, Welle pa 26 in 22.5 m. Najdaljši skok dneva je dosegel Emerik Peppenburg iz Innsbrucka s 34.5 m.

SK Tržič sporoča, da je sankasna tekma s Ljubelja, ki bi morala biti danes, zaradi snežnih razmer preložena na poznejši termin.

SK Ljubljana opozarja vse aktivno članstvo na trening, ki bo danes ob 14.30 na igrišču ob vsakem vremenu.

Smučarski klub Ljubljana (damska sekcija). V ponedeljek dne 5. t. m. ob 19. v damski sobi kavarne Emone važen sestanek vseh članic. Dogovor glede tečaja na Lipnici, ki bo ob 11.—19. t. m.

Kako gledajo v Rimu na položaj Balkana

Neposredna sovjetska nevarnost odstranjena — »Petrolejska vojna« — Nemško-italijansko sodelovanje

Rim, 1. februarja. Po verodostojnih informacijah se zdi, da je najnovejši neuško-rumunski petrolejski sporazum celo pomembnejši, kakor se je to zdelo po prvih alarmantnih vesteh z zapada. Od celotne rumunske produkcije petroleja, ki znaša letno okrog štiri in pol milijona ton za izvoz, bo baje polovico prevzela Nemčija. Seveda morajo Nemci najprej temeljito popraviti železniško skozi zapadno Ukrajino in stopiti se mora led na Dunavu. A tudi zapadni zavezniki so odločno na delu, da preprečijo izvajanje tega sporazuma. Ze doslej so pokupili velik del rumunske trgovinske mornarice, kar sedaj nameravajo storiti tudi s turško, zlasti tankovsko mornarico, da bi kolikor toliko zmanjšali možnost prevoza po Dunavu.

Verjetno je, da so Rumuni dobili od Nemcev važne protikoncesije, pri čemer je uspešno posredovala Italija. Zatrjuje se, da je rumunsko-nemški petrolejski sporazum znatno zmanjšal sovjetsko opasnost na Balkanu. Po finskiem neuspehu je stališče Nemčije napram Moskvi mnogo odločnejše, zlasti ker Rusija zaenkrat ne more nuditi Nemčiji nobene izdatne gospodarske pomoči. Berlin je mogel dati rumunski vladi zagotovilo, da bo Nemčija zavarovala Rumunijo pred vsako možnostjo sovjetskega vpenitrenja. Nemčija želi vsmeriti sovjetsko ekspanzijo proti Perzijskemu zalivu, oziroma proti angleškim interesom v Srednji Aziji. Nemčija smatra jugovzhod za svoj vevlašni vir ne le za petrolej, temveč tudi za razne rude, potrebne vojni industriji, ter za živilne potrebščine. Dokler države na jugovzhodu vodijo o tem računa, le Nemčija za obranilne miru v tem področju. Vendar na Nemčija odklanja ustanovitve balkanske blo-

ka, ki bi bil naperjen proti Rusiji, ker bi tak blok lahko delal težave njenim gospodarskim načrtom. Na zapadu ugovarjajo, češ da Nemčija sili te države, da opustijo gospodarsko nevtiralnost proti čemur da se bodo morali zavezniki zavaruovati. V zadnjem času se zopet veliko govori o morebitnih nalogah vzhodne zavezniške vojske generala Weyandja, ki je najprej bila ustanovljena, da v slučaju potrebe izvrši poročstva nasproti zavezniški Turčiji in nasproti garantirani Rumuniji in Grčiji. Gre torej za vojsko, ki bi lahko nekega dne operirala tudi na bližnjem vzhodu, če bi razvoj tako nanesel.

Mnogi tukajšnji politični krogi smatrajo, da kake aktualne sovjetske opasnosti za Balkan ni in da ni razloga, da bi beograjska balkanska konferenca o njej razpravljala. Odklonitev sovjetske nevarnosti z Balkana pa normalizira tudi italijansko-nemško odnose, ker je Italija vedno priznavala velike nemške gospodarske interese na jugovzhodu. Nemčija pa Italiji poleg gospodarskih tudi politične. Italija odklanja v tem področju vsak vpliv Rusije ali zapadnih zaveznikov. Italija je tudi proti temu, da bi balkanske države po baje turški pobude sklenile vojaško zvezo, v katerikoli obliki, ker bi taka zveza sčasoma lahko postala orodje v rokah zapadnih zaveznikov.

Rumunija je torej danes po italijanskem mnenju v znatno boljšem položaju. To videti tudi iz njenega zadržanega napram madžarskim in bolgarskim zahtevam. Sedaj se je govorilo, da bo Rumunija dala svojim manjšinam kulturno avtonomijo. O tem se danes skoraj nič več ne govori...

Dr. O. A.

Komplikacije in težkoče

Stališče ministra Kulenovića — Glasili dr. Mačka in ministra dr. Budisavljevića o razmerah v JRZ

Minister dr. Kulenović je v razgovoru z urednikom »Politike« potrdil, da o njegove izjave dopisniku zagrebškega »Jutarnjeg lista« avtentične. Poudaril je še enkrat, da je on za to, da se najprej izvršijo volitve, potem pa izvede preureditev države. Pristal bi pa tudi, da se preureditev izvrši pred volitvami, ako se doseže sporazum, da se ustanovijo štiri avtonomne edince (Srastka, Srbija, Slovenija, Bosna in Hercegovina). Kar se tiče njegovih odnosov napram JRZ, je g. dr. Kulenović ponovil, kar je dejal že zagrebškemu dopisniku.

Pod naslovom »JRZ izginja« razpravlja Vilderjeva »Nova riječ« o krizi, ki je nastala v Jugoslovenski radikalni zajednici. Uvodoma objavlja izjavo dr. Mačka s dne 8. maja l. l., ko so se pričeli njegovi razgovori z g. Cvetkovićem. Dr. Maček je kakor znano takrat dejal, da se prvotno ni hotel seestati z g. Cvetkovićem, ker je smatral, »da nima smisla razgovarjati se s predstavnikom JRZ, ki je stvorjena od zgornj in ki nikogar ne zastopa.« Šele ko mu je bilo potrjeno, da prihaja g. Cvetković kot pooblaščenec krone, se je začel z njim pogajati. »Pri prvem sestanku je g. Cvetković tudi sam naglasil, da ne prihaja v imenu JRZ, s katero mi Hrvati ne moremo in ne bomo imeti nobenega posla.« »Nova riječ« dodaja, da je dr. Maček v toku razgovorov z g. Cvetkovićem postal prepričan, da se bo z doseglo sporazuma likvidirala tudi JRZ.

Sporazum je bil podpisan in KDK je z JRZ napravila koalicijsko vladu. »Nova riječ« potrjuje, da so prva močnejša nasprotstva med dr. Mačkom in g. Cvetkovićem nastala povodom znanega shoda JRZ v Ogulinu, ki naj bi bil po »Slovenec« pričetek obračunavanja s Samostojno demokratsko stranko. Vendar pa da dr. Maček takrat ni hotel izzvati krize, ker se je baš pripravljaj obisk kneza namestnika v Zagrebu.

Drugi dogodke da je resnejši. Na zahtevo slovenske JRZ je glavni odbor te stranke sklenil, da se ne smejo vrbiti nobene volitve, ne občinske ne sabsorske in ne skupščinske, dokler se ne izvrši organizacija in preureditev vseh delov državne zajednice. Ako se imajo volitve oddložiti, dokler se ne izvede organizacija vseh edinc, potem so volitve zna vrbi svicale. Saj v petih

mesecih ni niti dovršena organizacija banovine Hrvatske!

»Nova riječ« nato komentira dr. Mačkove izjave in službene članke v »Hrvatskem dnevniku« ter prihaja do zaključka, da je preureditev cele države pred volitvami vendarle mogoča, toda le po reviziji sporazuma s obojestranskim pristankom. Predlog je za to pa bi morale biti sigurne garancije za pravo demokracijo v vseh državah, kar znači drugi režim, a ne sodanji režim JRZ.

»Nova riječ« končno jako skeptično beleži vesti o poskusih združiti radikale iz glavnega odbora m iz JRZ. Ugotavlja, da glavni odbor radikalne stranke s Aco Stanojevićem nikakor ne pristaja na predlog g. Cvetkovića, ter vztraja na svojem znanem stališču. Zato se mora začrtati smatirati, da je ta akcija propadla. K temu pa prihaja še izjava ministra dr. Kulenovića, ki odločno odklanja zaključke JRZ. »Nova riječ« zaključuje: »Iz vsega navedenega je samo eno sigurno, da se JRZ nahaja v globoki krizi, ker sama priznava, da v sodanji formi ne more več obstajati.«

O kritičnih razmerah v JRZ razpravlja tudi »Hrvatski dnevnik«, ki poudarja da minister dr. Džafer Kulenović smatra svojo skupino kot posebno politično organizacijo v okviru JRZ. Ugotoviti je treba dve dejstvi: prvo, da sta za sklep glavnega odbora JRZ samo srbski in slovenski del te politične formacije, in drugo, da za akcijo za zbiranje radikalov kakor izgleda, niso niti slovenski JRZ-ovci, iz vsega tega je razvidno, da v vrhovni JRZ ne vlada enotnost in enim izmed najbolj važnih vprašanj in da se združitev radikalov lahko izvrši samo v znamenju zbiranja Srbov v radikalni stranki.

V nedeljo sta v Nišu konferirala delegata glavnega odbora Narodno radikalne stranke gg. Miloš Bobić in Krsta Miletić s predsednikom stranke g. Aco Stanojevićem, ki je sprejel tudi veliki deputat radikalnih prvakov iz Vojvodine. Po teh konferencah je voditelj vojvodinske deputacije dr. Milko Kosić dal novinarjem izjavo v kateri pravi: G. Aco Stanojević ne